REV. P. F.

ANACLETI REIFFENSTUEL,

ORD. MIN. S. FRANCISCI REFORM. PROVINCIÆ BAVARIÆ LECTORIS JUBILATI &c.

THEOLOGIA MORALIS

EDITIO RECENTISSIMA
PLURIBUS ADDITIONIBUS, ET SUCCINCTA
PROPOSITIONUM DAMNATARUM
DECLARATIONE AUCTA
AB
A.R.P.F. MASSÆO KRESSLINGER,
EJUSDEM ORD. AC PROV. LECT. JUB.
ET TERTIO EX-PROVINCIALI.

ADJECTIS
ALIIS NOVISSIMIS ADDITIONIBUS

P. F. DALMATII KICKH,
DICTI ORD. ET PROV. LECTORIS
EMERITI ET EX-PROVINCIALIS.

TOMULUS V.

COMPLECTENS
TRACT[illegible] ET XII.
DE PRÆCEPTIS DECALOGI ET ECCLESIÆ.

CUM PERMISSU SUPERIORUM.

Sumptibus JOAN. URBANI GASTL,
Bibliopolæ Monacens. & Pedepontani,
MDCCLXII.

ELENCHUS
TRACTATUUM, DISTINCTIONUM, QUÆSTIONUM ET PARAGRAPHORUM.

Hujus

TOMULI V.

TRACTATUS XI.

DE

BENEFICIIS ECCLESIASTICIS, JURE PATRONATUS, ET DECIMIS.

Distinctio I.

De Beneficiis Ecclesiasticis, eorumque Collatione.

Pag.

TRACTATUS XII.

DE IMMUNITATE ECCLESIASTICA ET INDULGENTIIS.

DISTINCTIO I.

De Immunitate Ecclesiastica ut sic, ejusque speciebus.

DISTINCTIO II.

Distinctio III.

De Indulgentiis.

TRA-

TRACTATUS UNDECIMUS.

De Beneficiis Ecclesiasticis, Jure Patronatus, & Decimis.

1. PRÆSENTIUM materiarum Tractatus ex professo quidem ad Jus Canonicum spectare videtur, ubi sub propriis Titulis tum de Ecclesiasticis Beneficiis, ac Jure Patronatus, tum de Decimis uberius agi consuevit. Verumtamen, quia circa præmissa plures occurrere solent materiæ practicæ, & Forum Conscientiæ respicientes, merito etiam in Theologia Morali discutiuntur, ne culpabilis eorum ignorantia multorum peccatorum origo sit, & fomentum.

DISTINCTIO I.

De Beneficiis Ecclesiasticis, eorumque Collatione.

QUÆSTIO I.

Quid, & quotuplex sit Beneficium Ecclesiasticum?

SUMMARIUM.

1. *Præsens materia cur hic tractetur?*
2. *Beneficium generatim, quid? Quomodo in proposito sumatur?*
3. *Beneficium Ecclesiasticum, quid?*
4. *Tria in eo distinguuntur.*
5. *Quomodo sit jus perpetuum?*
6. *Ejus Laicus est incapax.*
7. *Debet constitui auctoritate Ecclesiæ.*
8. *Beneficia Ecclesiastica majora, & minora.*
9. *Regularia, & Sæcularia.*
10. *Curata, & non curata, quæ?*
11. *Beneficia electiva, Patronata, & Collativa, seu libera, quæ?*
12. *Beneficia patrimonialia, & non patrimonialia.*
13. *Manualia, seu revocabilia, & non manualia, quæ?*
14. *Dignitas, Personatus, & Officium an differant?*
15. *Stricte quid sit Dignitas,*
16. *Personatus, &*
17. *Officium?*

* *Commenda, Pensio, & Præstimonium, quid?*

2. Be-

2. BENEFICIUM generatim ſumptum aliud non eſt, quam benevola actio tribuens gaudium capientibus: quo modo comprehendit quodlibet Beneficium, tam Laicale, quam Eccleſiaſticum. In propoſito ſermo eſt de ſolis Beneficiis Eccleſiaſticis, quæ auctoritate Eccleſiæ ſunt inſtituta, atque conferri ſolent Clericis propter officia ſpiritualia, & honeſtam eorundem ſuſtentationem, ne alioquin in opprobrium Ordinis Clericalis mendicare, vel negotiari cogantur; ſimulque, ut adimpleatur illud Apoſtoli 1. *Corinth.* 9. *Qui altari deſerviunt, cum altari participant.*

3. CONCL. I. *Beneficium Eccleſiaſticum* eſt jus perpetuum percipiendi fructus ex bonis Eccleſiaſticis propter aliquod officium ſpirituale, perſonæ Eccleſiaſticæ auctoritate Eccleſiæ conſtitutum. Ita in re Doctores communiter.

4. Tria ſiquidem in Beneficio Eccleſiaſtico diſtinguuntur. Primum eſt *Officium aliquod ſpirituale*, utputa obligatio recitandi Horas Canonicas, deſerviendi alicui Eccleſiæ, adminiſtrandi Sacramenta, celebrandi certas Miſſas &c. Et hoc eſt omnino ſpirituale, non tamen eſt Beneficium, ſed fundamentum & cauſa Beneficii Eccleſiaſtici; nam *propter Officium datur Beneficium. c. ult. De Reſcriptis in 6.* Secundum eſt *jus percipiendi fructus ex bonis Eccleſiaſticis;* & hoc jus proprie dicitur Beneficium, eſtque ſpirituale, quia oritur ex ſpi-

rituali officio, cui etiam annectitur. Tertium sunt ipsi *fructus percipiendi ex bonis Ecclesiasticis*, id est, ex bonis DEO dicatis, atque Ecclesiæ donatis: & hi sunt quid temporale, liciteque venduntur absque labe Simoniæ, prout patet in fructibus Decimarum.

5. Additur in data definitione, *Jus perpetuum*: quia de natura Beneficii Ecclesiastici est, ut institutum perpetuo duret, & non conferatur ad certum duntaxat tempus, sed regulariter ad totam vitam Beneficiarii, adeoque Beneficiarius in eo intituletur, seu investiatur, *arg. c. Sanctorum dist.* 70. ibi: *in qua Ecclesia quilibet titulatus est, in ea perpetuo perseveret.*

6. Et subjungitur, *personæ Ecclesiasticæ*: quia Laicus est incapax Beneficii Ecclesiastici; ante omne enim Beneficium requiritur prævius Clericatus, seu prima saltem Tonsura, adeo ut sine eo quis ad Beneficium possidendum sit inhabilis; nam generaliter Laici spiritualia possidere non possunt. *c. Casum De Præscript.* & alibi.

7. Dicitur ultimo, *auctoritate Ecclesiæ institutum*: quia Beneficia non nisi auctoritate Ecclesiæ institui, seu erigi possunt. Unde, si quis certas Missas, vel etiam Anniversarium, in perpetuum fundaverit, nisi simul approbatio Episcopi accesserit, non erit Beneficium, sed tantum pia donatio, vel legatum pium.

Bar-

Barboſa *lib.* 3. *Juris Eccleſiaſt. univ. cap.* 4. *num.* 16. Engel & alii.

8. CONCL. II. Beneficia Eccleſiaſtica varie dividuntur. Ita omnes, & patet inductione. Inprimis enim *Beneficia* alia ſunt *Majora*, ut Papatus, Patriarchatus, Cardinalatus, Archi-Epiſcopatus, Epiſcopatus, quibus addunt Abbatiam: nam Abbates in ſuos *quaſi Epiſcopalem jurisdictionem* obtinent *c. Abbates De Privileg. in* 6. Et hæc communi nomine Beneficii, ac niſi ſecus exprimatur, comprehendi non ſolent, cum ſint *Culmina Dignitatum;* prout appellantur *cap. Venerabilis* 37. *De Præbendis.* Alia dicuntur *Beneficia Minora*, ut ſunt cætera prædictis inferiora.

9. Deinde *Beneficia* alia ſunt *Regularia*, alia *Sæcularia.* Illa ſunt, quæ ſolis Regularibus competunt, aut pro ipſis tantum inſtituta fuerunt: ut Abbatia, Prioratus &c. *Sæcularia* econtra cenſentur, quæ ſunt addicta, ſeu debita ſæcularibus Clericis, id eſt, illis, qui nullam regulam ex Ordinibus ab Eccleſia approbatis ſunt profeſſi, ſed in Sæculo exiſtentes ſerviunt DEO ſub Statu Clericali. Et de hac diviſione loquitur illud receptum Canoniſtarum: *Sæcularia Beneficia Sæcularibus, & Regularia Regularibus ſunt conferenda c. Cum ad noſtram.* & *c. Officii de Electione*, juncto Concilio Trid. *Seſſ.* 14. *de Reform. cap.* 10. Intellige, niſi cauſa neceſſitatis exigente, deque conſenſu Superiorum aliud fieri expediat.

10. Rursum alia sunt *Beneficia curata*, quæ videlicet curam animarum habent annexam: qualia habent Parochi &c. Alia dicuntur *Beneficia non curata*, seu quibus nulla ejusmodi animarum cura est annexa: & in dubio Beneficium censetur non curatum, ac proinde asserenti curatum incumbit hujus probatio.

11. Insuper Beneficia Ecclesiastica juxta triplicem modum, quo communiter conferri solent, dividuntur in collativa seu libera, in patronata, & in electiva. *Beneficia electiva* vocantur, quæ conferuntur per electionem legitime celebratam, atque a Superiore confirmatam. *Patronata*, quæ ad Patroni præviam præsentationem, & subsecutam institutionem a Prælato factam conferuntur; seu brevius: *Patronata* sunt, quæ subsunt Juri Patronatus. Tandem *Beneficia collativa*, seu *libera* appellantur, quæ per liberam Superioris collationem sine prævia Capitulari electione, vel alterius præsentatione conferuntur.

12. Beneficia ulterius dividuntur in patrimonialia, & non patrimonialia. *Patrimonialia* dicuntur, non quod Patrimonii naturam seu rationem habeant (nam successiones in Beneficiis Ecclesiasticis semper iniquæ, detestabiles, & Sacris Canonibus inimicæ reputantur. *c. Accepimus. De Pactis.* & *c. Ad extirpandas successiones. De Filiis Presbyt.*) sed quia juxta Fundatoris institutionem non possunt conferri, nisi Clericis ex tali patria, loco, vel Parochia

oriundis. *Beneficia non patrimonialia* vicissim sunt, quæ cuilibet digno, undecunque oriundo, conferri valent.

13. *Beneficia* tandem alia dicuntur *manualia*, alia *non manualia*. Prioris generis sunt ea, quæ ad nutum conferentis avocari possunt, & propterea etiam appellantur *Beneficia revocabilia*. Sed hæc non sunt proprie dicta Beneficia, cum de se non sint perpetua. *Beneficia non manualia* econtra sunt, quæ semel collata amplius adimi non possunt, nisi certis de causis a Jure expressis.

14. Quæres. Quid sit Dignitas, Personatus, & Officium, & an differant? Resp. I. Hujusmodi vocabula quandoque summuntur pro synonimis, prout liquet ex *c. Cum accessissent. De Constitut.* ubi idem Primiceriatus primo appellatur *Personatus* deinde *Dignitas*, & tandem *Officium*. Unde in horum vocabulorum usu attendendam esse locorum consuetudinem, passim notant Doctores, ut Vallensis. *De præbendis num.* 7. Pirhing *eod. num* 10. & alii.

15. Resp. II. Stricte loquendo prædicti termini inter se differunt: nam *Dignitas* est præcedentia cum jurisdictione, *Personatus* vero præcedentia sine jurisdictione. Unde ea Beneficia censentur Dignitates, quæ habent annexam præeminentiam, atque administrationem rerum Ecclesiasticarum cum imperio, & jurisdictione, & quidem (ut notat Sylvester

℣. *Dignitas num.* 1.) in foro externo contentioso: ut Præpositura, Decanatus, Archidiaconatus, Abbatia. Fatendum tamen, dignitatem etiam oriri posse ex institutione: ut si in institutione Beneficii cautum fuerit, quod sit Dignitas. Item ex consuetudine: nam si de consuetudine Ecclesiæ aliqua reputetur Dignitas, licet de Jure non sit talis, tamen Dignitas censeri debet.

16. *Personatus*, proprie accipiendo hunc terminum, est præcedentia sine jurisdictione: qualem habere censetur ille, qui præ cæteris Canonicis sui Ordinis locum magis honorificum in Choro, in Capitulo, in Processionibus, & hujusmodi obtinet. Unde Beneficium illud, cui talis præeminentia sedis, & præcedentia absque jurisdictione annexa est, dicitur esse *Personatus*, uti Senioratus &c.

17. *Officium* tandem est administratio rerum Ecclesiasticarum sine alia speciali præcedentia, vel jurisdictione: qualem administrationem habent Sacrista, Custos, Thesaurarius, & hujusmodi.

Additio.

* Quæres, An Commenda, Præstimonium & pensio sint dicenda Beneficia? Ante Responsionem nota, quod *Commenda* nil sit aliud, quam *Custodia Ecclesiæ alicui commissa*, & quidem hæc antiquis temporibus collata fuit *ad*

tem-

tempus etiam per Episcopos, defacto autem Auctoritate Pontificis, qui solet tales Commendas *in perpetuum* cum designatione fructuum aliquoties concedere de Ecclesia eximie meritis,ut exinde commodius sustententur &c. *Præstimonium* est illud stipendium ab Ecclesiasticis redditibus abstractum, quod datur Clericis in vitæ subsidium,præsertim dum studiis operam impendunt. *Pensio* demum est certa portio fructuum ab aliquo Beneficio ad tempus separata vel ob causam temporalem, v. g. ob ministerium temporale Cantoris, Æditui Ecclesiæ &c. tuncque vocatur Pensio *Laicalis*: vel ob causam sustentationis cujusdam Clerici, e. g. Seniculi, & jam Emeriti, sicque nominatur Pensio *Clericalis*,atque hæc communiter sub nomine pensionis intelligitur, nisi secus exprimatur. H. N.

Respondeo I. Commenda, prout nunc post Concilium Tridentinum a Summo Pontifice confertur, est proprie dictum Beneficium. Ita communis, & ratio est: quia in hac acceptione nihil ipsi deest ad rationem Beneficii proprie requisitum: est enim jus perpetuum percipiendi certos redditus ob aliquod spirituale Officium, nimirum custodiam Ecclesiæ Auctoritate Pontificia constitutum.

Resp. II. Præstimonium regulariter loquendo non est Beneficium; quia tantum datur ad tempus v. g. durantis studii, nec habet annexum onus spirituale. Dixi *Regulariter loquen-*

do, nam si conferretur in titulum, & quidem in perpetuum, foret proprie Beneficium, haberetque onus annexum recitandi Horas Canonicas; quoniam Beneficium datur propter aliquod spirituale Officium.

Resp. III. Pensio Laicalis non est Beneficium, uti de per se patet, cum etiam Laicis dari soleat: pensio vero Clericalis regulariter loquendo eo modo, quo Præstimonium, non habet rationem Beneficii proprie dicti, hincque talis pensionista etiam ante annum 14. inchoatum potest tenere Pensionem, quamvis nequeat absque dispensatione acceptare aliquod Beneficium proprie dictum; neque talis tenetur ad horas Canonicas, etsi Pius V. tales Pensionarios obligaverit ad recitandum Officium parvum Beatæ Virginis Mariæ. Videatur præsens Auctor *lib.* 3. *Decret. Tit.* 5. §. 3.*

QUÆSTIO II.

De Collatione Beneficiorum.

SUMMARIUM.

18. *Beneficia, quibus modis conferri soleant?*
19. *Alii modi eadem obtinendi.*
20. *Per electionem, quomodo valide acquirantur?*
21. *Major pars eligentium, quæ?*
Vota majora, quæ sint?
22. *Sanior pars eligentium, quæ?*

23. *Per*

23. *Per Præsentationem, quomodo acquirantur Beneficia?*

(*a*) Dist. 3. per totum.

24. *Institutio quid?*
25. *Institutio triplex, videlicet Auctorizabilis,*
26. *Collativa, seu Verbalis, &*
27. *Institutio corporalis, seu realis.*
28. *Investitura, Installatio &c. quid? & quam sit necessaria?*
29. *Per liberam Collationem conferri Beneficium, & Collatio Beneficii, quid?*

18. CONCL. I. Beneficia Ecclesiastica tribus potissimum modis obtineri, conferrique solent, videlicet per Electionem, Præsentationem, & liberam Collationem. Ita communis; atque desumitur ex illa vulgata divisione Beneficiorum in electiva, patronata, & collativa, de quibus *n.* 11. jam dictum est.

19. Dicitur notanter, *tribus potissimum modis*: nam quamvis hi tres sint communiores, & præcipue usitati modi, quibus Beneficia Ecclesiastica obtineri, conferrique solent, ea nihilominus etiam nonnullis aliis modis acquiri possunt: utputa per postulationem, per Translationem Episcoporum ab uno Episcopatu ad alium, item per Permutationem, & Resignationem in favorem tertii cum secuta Collatione. De quibus partim in progressu, partim uberius in Jure Canonico per diversos Titulos tractatur.

20. CON-

20. CONCL. II. Ut per Electionem valide acquiratur, & conferatur Beneficium Ecclesiasticum, necesse est, quod ea sit canonice celebrata, & facta a majori atque saniori parte Capituli, sive eorum, quibus jus eligendi competit. Ita desumitur ex *c. Quia propter.* & *c. In Genesi. De Electione* & aliis locis Juris Canonici, ubi dicitur, quod electio non valeat, nisi vel omnes, vel major & sanior pars Capituli consenserit in electum.

21. Circa quod notandum, quod *major pars* censeatur ea, ubi est major numerus eligentium respectu totius Capituli præsentis. De jure enim non sufficit (quidquid sit de speciali quorundam locorum consuetudine contraria, de qua Engel *tit. de Electione num.* 37. post Zipæum) habere majora, seu plura vota comparatione alterius minoris partis *c. Ecclesia* 48. *de Election.* sed requiruntur majora vota respectu totius Capituli præsentis, ita, ut, si sint duodecim Vocales, requirantur saltem septem vota *arg. c. Cumana De Election.* & *c. Si cui Eod. in* 6. Sufficit autem quicunque excessus ultra medietatem, etiamsi foret unius medii voti v. g. si essent tredecim Vocales, septem vota jam sufficerent.

22. Porro *pars sanior* censetur ea, quæ est justior, & majori ratione nititur & auctoritate. Glossa *in cit. c. In Genes.* sive, ut alii loquuntur, *pars sanior* dicitur, quæ constat Viris dignitate, ætate, ac tempore officii, nec non & prudentia, pietateque magis conspicuis. Verum si nihil opponatur, nec non, in dubio, major

jor pars numero præſumitur etiam ſanior *c. Eccleſia* 57. *de elect.* ibi: *Cum, ubi major numerus eſt, zelus melior præſumatur.* Cum concordantiis. Plura de Electione, vel electionis confirmatione, occurrente aliquo caſu, videri poſſunt in Jure Canonico *lib.* 1. *decret. tit.* 6.

23. CONCL. III. Per Præſentationem conferuntur, atque obtinentur Beneficia Eccleſiaſtica, quando ad præſentationem Patroni, & inſtitutionem ſubſecutam, factam a Prælato, ea conferuntur. Ita in re communis. Dicitur *ad præſentationem Patroni,* id eſt, illius, qui habet jus præſentandi Clericum idoneum ad tale Beneficium, & id proprio nomine appellatur *Jus Patronatus,* de quo inferius(*a*) ex profeſſo dicetur.

24. Additur, & *inſtitutionem ſubſecutam, factam a Prælato:* ſiquidem *Inſtitutio* eſt conceſſio Beneficii ad præſentationem Patroni facta: & tam ipſa, quam præſentatio pertinet ad Jus Patronatus. Beneficium namque juris Patronatus non dicitur proprie conferri, cum Ordinarius non eligat perſonam providendam, ſed proprie Ordinarius dicitur inſtituere, Patronus vero præſentare. Barboſa *lib.* 3. *Juris Eccleſiaſt. univ. cap.* 13. *n.* 4.

25. Cæterum allata particula intelligenda eſt de Inſtitutione collativa. Nam, ut notat Fagnanus *in c. cum Eccleſia. num.* 28. & *ſeqq. de cauſa poſſeſſ.* & *proprietat.* tres a SS. Canonibus aſſignantur ſpecies Inſtitutionis. Prima dicitur *Inſtitutio auctorizabilis:* nec aliud eſt, quam approbatio ad curam animarum *arg. c. Cum ſatis.*

de

de Officio Archidiac. ubi Summarium sic habet: *Archidiaconus sine mandato Episcopi non committit curam animarum, id est, non habet institutionem auctorizabilem.*

26. Altera vocatur *Institutio collativa* (quam alii verbalem appellant) estque ea, per quam titulus Beneficii confertur: ut si Episcopus, vel alius ordinarius Collator præsentato ad Beneficium, vel verbis expressis, vel per litteras impertiatur confirmationem. Et hæc omnibus ad Beneficium Ecclesiasticum præsentatis adeo est necessaria, ut, si propria auctoritate Beneficium occupent, fructus illius colligant, aut simile quid facere præsumant, eo ipso jus ex præsentatione sibi quæsitum amittant, *arg. c. Avaritiæ. de Elect. in 6.* & post Garziam *de Beneficiis. p. 11. cap. 12. n. 217.* tradit Engel *tit. de Instit. n. 2.*

27. Tertia tandem dicitur *Institutio corporalis*, sive (ut alii loquuntur) *realis*, neque aliud est, quam missio in possessionem Beneficii; quando nempe datur cuipiam actualis possessio ipsius. De hac fit mentio *c. Ad hæc. de Offic. Archidiaconi.* ibi: *Institutio corporalis, tam super Beneficiis, quam etiam Dignitatibus ad ipsum* (Archidiaconum) *debeat pertinere.*

28. Et hæc Institutio corporalis alio nomine vocatur *Investitura*, *Installatio*, *Missio in actualem possessionem.* Neque enim quoad titulum institutus possessionem etiam vacuam Beneficii propria auctoritate, & sine licentia, sive introductione Superioris apprehendere debet; alioquin pœna saltem arbitraria per

Præ-

Prælatum puniendus erit. Covarruvias *lib.* 3. *variar. Resol. cap.* 16. *num.* 7. *& seqq.* Engel *tit. de Institutione. num.* 4. & alii. Præsertim, si alicujus Ecclesiæ consuetudo specialis, vel statutum id exigat, prout limitat Layman *in c. Nosti.* 5. *de Elect.* Alioquin enim illum, qui habet jus in re, sive titulum Canonicum Beneficii, posse propria auctoritate vacantem ejusdem possessionem apprehendere absque alio Superioris, vel Judicis decreto, censet Pirhing *tit. de Præbendis. n.* 55. citans alios.

29. CONCL. IV. Per liberam Collationem confertur, & obtinetur Beneficium Ecclesiasticum, quando illud solo jure Prælati libere, absque prævia Capitulari electione, vel præsentatione confertur. Ita communis. Unde Barbosa *loc. cit. num.* 3. ait, quod *Collatio Beneficii* sit a Superiore gratuito facta concessio. Et hæc alio nomine vocatur *Provisio* : quia is, cui est facta Collatio, dicitur de Beneficio provisus, aut Beneficium de persona ejus provisum.

QUÆSTIO III.

Quinam Beneficia libere conferre possint ?

SUMMARIUM.

30. *Papa habet potestatem conferendi Beneficia totius Mundi.*

31. *Solet ea conferre tribus modis, videlicet.*

32. *Jure*

32. *Jure præventionis.*
33. *Jure devolutionis.*
34. *Cum certa tamen limitatione.*
35. *Et Jure concursus, quomodo?*
36. *Quid juris, si idem Beneficium a Papa, & inferiori duobus conferatur?*
 * *De Concordatis circa hoc. Additio I. & II.*
37. *Episcopus est ordinarius Collator Beneficiorum suæ Diœcesis.*
 Habet super his intentionem fundatam.
 * *Nequit tamen sibi aliquos ex Collatis reservare fructus. Addit. I.*
 * *Vicarius Generalis quæ Beneficia possit conferre vi sui Officii? Addit. II.*
 * *Qualia Capitulum Cathedrale Sede vacante? Addit. III.*
38. *Collatio Ecclesiarum Parochialium per Concursum, quæ?*
39. *Forma dicti Concursus.*
40. *Quid censendum de Primis precibus Imperatoris?*
41. *Non debent esse secundæ.*
42. *In quibus Beneficiis non habeant locum?*

30. CONCL. I. Papa de Jure Communi habet potestatem conferendi omnia Beneficia Ecclesiastica totius Mundi. Ita communis Catholicorum; & habetur expressum in Jure Canonico variis in locis, ut *cap. 2. de Præb.*

Præb. in 6. & *c. Si Papa de Privileg in 6.* & *Clem. 1. Ut lite pendente &c.* ibi: *Ad quem* (Romanum Pontificem) *Ecclesiarum, Personatuum, dignitatum, aliorumque Beneficiorum Ecclesiasticorum plena & libera dispositio ex suæ potestatis plenitudine noscitur pertinere.* Unde receptum dictum est; quod Papa habeat concurrentem jurisdictionem cum omnibus Ecclesiæ Prælatis: quinimo ipse est *Ordinarius Ordinariorum.*

31. CONCL. II. Tribus præcipue modis Papa loquendo de plenitudine potestatis potest Beneficia conferre: videlicet jure præventionis, jure devolutionis, & jure concursus. Ita Rebuffus *in Praxi tit. de Devolutionibus* §. 46. & alii. Idque ostenditur inductione.

32. Inprimis *Jure præventionis* id fit, quando Romanus Pontifex cuipiam confert gratiam exspectativam ad Beneficium primo vacaturum. *arg. c. Dudum.* & *c. Licet Ecclesiarum. De Præbendis in 6.* cum concordantiis Et hoc est speciale in Summo Pontifice, neque alteri concessum, quod Beneficium, seu præbendam nondum vacantem certæ personæ promittere, & jus ad illud dare queat *arg. c. Nulla. de Concess. Præbendæ.* Idque adeo verum est, quod etiam promissio Beneficii vacaturi per Prælatum Papa inferiorem facta nihil valeat, nullamque inducat obligationem. *c. Relatum* & *c. Ex tenore. Eod.* ubi hujusmodi promissiones Beneficii vacaturi, etiam scriptis datæ, non tenere dicuntur,

tur; cum ſint attentatæ contra diſpoſitionem Concilii Lateranenſis.

33. Deinde *Jure devolutionis* Beneficia Eccleſiaſtica conferuntur a Papa, quando propter negligentiam conferendi, vel moram eligendi ab inferioribus Eccleſiæ Prælatis commiſſam, talis poteſtas conferendi ab inferioribus devolvitur ad Summum Pontificem: quia enim Eccleſiæ Cathedrales, & Regulares ultra tres menſes vacare, ſeu Prælato carere non debent. *text. clar. c. Ne pro defectu. De Elect.* alia vero Beneficia intra ſemeſtre, ſeu ſex menſes conferenda ſunt *c. Nulla de Conceſſ. Præbendæ.* hinc, ſi ordinarii Electores aliquem intra præfatum tempus eligere, aut ei Beneficium conferre negligant, vel eligant, ſeu conferant illud indigno, jus eligendi vel conferendi Beneficium plerumque devolvitur ad proximum Superiorem, ac eo etiam negligente gradatim ad ſummum Pontificem. *c. Quamquam. De Elect. in 6. & cit. cap. Nulla De Conceſſ. Præb.*

34. Verumtamen in hoc poſteriori loco habetur ſpecialis limitatio; dum ſtatuitur, quod quando ad Epiſcopum ſpectat collatio Beneficii, & ipſe ultra debitum tempus conferre diſtulit, tunc non ad Superiorem ſive Metropolitanum, ſed ad Capitulum devolvatur collatio illius Beneficii. Idque merito ſtatutum fuit propter communionem, quæ eſt inter Epiſcopum, & Capitulum ſuum Cathedrale: quamquam hoc ipſum procedat duntaxat in Beneficiis, quæ pertinent ad Epiſcopum jure proprio, non autem in devolutis ad Epiſcopum propter negli-

gen-

gentiam, vel delictum inferioris Collatoris, ut observat Abbas *in cit. cap Nulla de Conceß. præb.* citans alios.

35. Tandem *Jure concursus* Papa conferre potest Beneficia Ecclesiastica, eoquod ipse cum quolibet ordinario Collatore concurrat in potestate & jurisdictione. Nam quamvis Papa potestatem conferendi Beneficia Ordinariis contulerit, sibi tamen majorem reservavit *c. dudum de Præbend. in 6.*

36. Unde de plenitudine potestatis potest Summus Pontifex quælibet totius Mundi Beneficia Ecclesiastica conferre, etiam nulla interveniente negligentia inferiorum Collatorum ordinariorum; & tunc inter Papam & reliquos inferiores Collatores datur locus præventioni ita ut, qui prior contulit, ejus collatio rata sit. Quod si idem Beneficium a Papa uni, & ab Ordinario alteri collatum sit eadem die nec appareat, quæ collatio fuerit prius facta, erit potior conditio possidentis: si vero neuter possideat, præfertur is, cui Papa, vel ejus Legatus contulit Beneficium. *text. clar. Si a sede de Præbend. in 6.*

Additio I.

* Porro illud adhuc notandum hic est, quod Summus Pontifex, etsi valeat de plenitudine potestatis conferre omnia Beneficia totius mundi: hanc tamen potestatem absolutam non exerceat apud multas Nationes ob varia Concordata inter Sedem Apostolicam, & similes Nationes erecta, juxta quæ se solet regulare. Sic

de Concordatis Germaniæ inter Nicolaum V. Pontificem, & Fridericum III. Imperatorem anno 1447. initis, plura poterunt videri in Jure Canonico *lib. III. Decret. Tit.* 5. §§. 18. & 19.

Additio II.

* In specie ibidem Summus Pontifex promittit, quod neque per gratias exspectativas, neque per quamvis aliam dispositionem velit impedire liberam Collationem Ordinariorum, neque Episcopatus Germaniæ immediate conferre, sed relinquere liberæ Electioni Canonicorum Cathedralium. Qua tamen ipsa occasione præter confirmationem electorum Episcoporum etiam nonnullas alias Dignitates & Beneficia sibi in Germania immediate reservavit, quæ potiora sunt sequentia. I. Quæ vacant in Curia: censentur autem Beneficia tunc vacare in Curia, quando Beneficiatus in ipsa Curia Romana, vel prope eandem nimirum intra spatium duarum dietarum (ubi una dieta, teste præsente Auctore in Jure Canonico *Lib.* 3. *Decr. Tit.* 5. *num.* 453. & *Tit.* 40. *num.* 27. quatuor circiter efficit milliaria Germanica) moritur, sive id fiat in accessu, sive in recessu ab eadem Curia. II. Quæ tanquam incompatibilia vacant per novam Dignitatem &c. a Summo Pontifice collatam. III. Quæ vacant per obitum Cardinalium; unde Episcopi Germaniæ in Cardinales assumpti speciale indultum a Papa obtinere solent, pro libera post obitum suum Electione instituenda, uti notat P. Schmier

 hic.

hic. IV. Quæ vacant per legitimam cassationem; aut per depositionem interveniente sententia ipsiusmet Summi Pontificis, vel etiam per translationem Auctoritate Pontificia evenientem, aut per renuntiationem liberam a Papa acceptatam. V. Confert Summus Pontifex in Germania, nisi alicubi sint specialia Privilegia, dignitates majores post Pontificales in Ecclesiis Cathedralibus, & Principales in Collegiatis, quales ordinarie sunt Præpositurae. Dixi: *nisi alicubi sint specialia Privilegia*, qualia teste Pichler *Lib.* 3. *Tit.* 5. *num.* 10. habent Præpositurae Cathedralium Ecclesiarum Salisburgensis, & Augustanæ, ac Elvacensis Principalis &c. quæ sunt electivæ; Electus tamen a Summo Pontifice est confirmandus: item Præpositurae Ecclesiarum Collegiatarum Bavariæ, ad quas nominare solet Serenissimus Elector &c. VI. Quoad reliquas Dignitates non *electivas*, item quoad alia Beneficia in Germania (si tamen non sint Juris Patronatus Laicalis, nec manualia, nec Regularia ad nutum Superioris auferibilia, nec accessorie Mensæ Episcopali, Capitulari, vel Monasterio unita, neque electiva &c.) sibi Pontifex reservavit potestatem conferendi alternative seu alternis vicibus, ita, ut regulariter loquendo eadem conferat Mensibus, *Januario*, *Martio*, *Majo*, *Julio*, *Septembri*, & *Novembri*, si nimirum in dictis Mensibus hæc Beneficia vacent, saltem si hæc vacatura per mortem & non præcise per resignationem contingat: reliquis sex Mensibus (nempe *Februario*, *Aprili*, *Junio*, *Augusto*, *Octobri*, & *Decem-*

bri) permittitur poteſtas conferendi ordinariis alias Collatoribus. Incipiunt autem ſinguli Menſes (e. g Januarius) ſtatim, poſtquam hora 12. nocturna ultimi diei præcedentis Menſis fuit audita, & finiuntur hora duodecima noctis ultimæ illius Menſis, puta in allegato exemplo hora duodecima diei trigeſimi primi Menſis Januarii. Cæterum ſolet ſubinde Pontifex ſuos Menſes aliis de Eccleſia bene meritis relinquere. Sic in Bavaria juxta particularia Concordata ibidem erecta in Menſibus Papalibus præſentat Sereniſſimus Elector, ſi pro tunc vacent. Vide de ſimilibus plura apud hunc auctorem *Lib.* 3. *Decret. Tit.* 5. & apud Canoniſtas, ſi extraordinarius caſus occurrat. Quoad Bavariam vero de hac materia etiam tractat intimus Cancellarius de Schmid *Tom.* 1. *Semicenturia II. Controverſia XLI. XLII.* & *XLIII.*

37. CONCL. III. Poſt Papam ordinarius Collator Beneficiorum in ſua Diœceſi eſt Epiſcopus. Patet hoc ex *c. Nullus omnino.* 16. *quæſt.* 7. & *c. Cum ex injuncto.* §. *fin. De Hæreticis.* ibi: *Ad cujus* (Epiſcopi) *officium tam inſtitutio, quam deſtitutio Sacerdotum noſcitur pertinere.* Hinc Abbas *in cit. c. Cum ex injuncto num.* 2. ait, quod Epiſcopus fundatam intentionem habeat ſuper inſtitutione, ac deſtitutione Sacerdotum in Beneficiis ſuæ Diœceſis, & ſi alius ſibi vendicat, probare debeat, jure ſpeciali id ſibi competere, quia de jure communi iſta pertinent ad Epiſcopum. Unde de his inferioribus

Col-

Collatoribus inpræsentiarum non est necesse agere: cum potius specialia jura, quæ nonnullis inferioribus Collatoribus competunt, inspicienda veniant.

Additio I.

* Quod si scire cupias, utrum Episcopus conferendo alicui Beneficium possit sibimetipsi, vel suæ Mensæ Episcopali ex collato quidpiam v. g. medietatem fructuum primi anni reservare? Resp. negative, nam Beneficia sunt sine diminutione conferenda juxta Titulum XII. & ejusdem Capitulum unicum Libro 3. Decretalium.

Nec dicas. Papa potest sibi reservare Annatas, id est, fructus primi anni ex Beneficiis Sedi Apostolicæ reservatis, & ab eadem impetratis Cameræ Apostolicæ persolvendos: ergo idem poterit Episcopus. Respondetur enim negando consequentiam, & paritatem: nam Summo Pontifici tanquam supremo Capiti Ecclesiastico competit plenaria dispositio circa Beneficia. *cap. 2. de Præb. in 6.* non sic inferioribus Collatoribus, quibus talis reservatio expresse reperitur interdicta, uti patet ex jam dictis superius, & *cap. Prohibemus. de Censibus.* De quibusdam autem Beneficiis sibi reservatis ipsemet Papa vi Concordatorum Germaniæ soleat exigere certas pensiones seu Annatas. Vide *lib. 3. Decret. Tit. 12. n. 16. ac seqq.* & Pichler *Lib. 3. Decret. Tit. 5. n. 61.* *

Additio II.

* CONCL. IV. Vicarius Generalis Episcopi (ab aliis vocatus Officialis) vi sui Officii, ac nisi specialiter concedatur, non habet potestatem conferendi illa Beneficia, quæ alias spectant ad liberam Collationem Episcopi. Ita communis. Ratio est: quia licet alias vi generalis mandati Vicarius Generalis possit omnia, quæ suo Episcopo concessa intelliguntur; cum constituat unum cum eo Tribunal juxta *cap. 2. de Consuetud. in 6.* excipiuntur tamen res valde arduæ, & Collationes liberæ Beneficiorum, quæ habent se per modum Donationum, uti expresse deciditur *cap. 2. de Officio Vicarii in 6.* Hoc tamen non obstante potest vi officii sui ab aliis Patronis præsentatos instituere in Beneficiis, citra ulteriorem specialem sui Episcopi licentiam, quia eandem ipsummet Jus concedit, uti eruitur ex *cap. 3. de Institutionibus.* ubi Summarium sic habet: *Institutio Beneficiorum spectat ad Episcopos, vel eorum Officiales.*

Additio. III.

* CONCL. V. Capitulum Cathedrale Sede Episcopi vacante non potest concedere Beneficia illa, quæ sunt liberæ Collationis ipsius Episcopi, uti decisum legitur *cap. 2. Ne Sede vacante.* unde in tali casu, si simile Beneficium post mortem Episcopi vacare contingeret, ac novi Episcopi Electio, vel Confirmatio in longius

gius tempus protraheretur, debet Capitulum regnans vel potius constitutus ab eodem Vicarius Capitularis idoneum interim in illa Ecclesia vacante substituere, assignata ei ex fructibus Beneficii congrua portione, donec novus Episcopus de alio provideat; uti recte notat præsens Auctor *Lib.* 3. *Decret. Tit.* 5. *num.* 183. ubi, uti etiam *Tit.* 9. fusius tractat de hac materia. Cæterum, etsi Capitulum regnans nequeat conferre Beneficia antea libere ad Episcopum pertinentia, potest tamen per horum Vicarium Capitularem (quem tenetur juxta Concil Trident. *Sess.* 24. *de Reform. cap.* 16. intra octiduum a morte Episcopi vel specialem constituere, vel Præcedentem demortui Episcopi Vicarium Generalem confirmare) a Patronis Præsentatos ad certa Beneficia Patronatus instituere; uti clare habetur. *cap.* 1. *de Institutionibus in* 6. *

38. Quæres. Quid censendum de Collatione Parochialium Ecclesiarum per Concursum? Resp. De hoc ex professo agi in Concil. Trid. *Sess.* 24. *de Refor. cap.* 18. Cum enim maxime expediat animarum saluti, eas a dignis & idoneis Parochis gubernari, hinc Concilium ibidem saluberrime decrevit, ut vacante Ecclesia Parochiali interim, si opus fuerit, idoneus in ea Vicarius cum congrua fructuum portionis assignatione constituatur, donec ipsi de Rectore provideatur. Exinde voluit, ejusmodi Parochias non arbitrio Episcopi, sed per Concursum esse conferendas.

39. Porro forma Concursus hæc assignatur, ut vacante Ecclesia Parochiali intra decem dies, vel aliud tempus ab Episcopo præscribendum aliquot Clerici ad Ecclesiam regendam idonei, coram deputandis Examinatoribus nominentur, vel, si ita pro Regionis more videatur magis expedire, per Edictum etiam publicum ad talem Parochiam aspirantes vocentur, & comparentes examinentur per Examinatores in Synodo Diœcesana deputatos, &, qui peracto examine idonei judicati fuerint ætate, moribus, doctrina, prudentia, aliisque rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, Episcopo denuntientur. Ex quibus deinde Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, ipsique, & non alii Parochia conferatur; prout amplius habet Concil. Trid. *loc cit.* Verum ab hoc Concursu sunt eximendæ nonnullæ Parochiæ, de quibus infra *Dist.* 3. *n.* 41. & 42.

40. Quæres ulterius, Quid sit censendum de primis Precibus Imperatoris? Resp. Romanus Pontifex Imperatori recens electo, & a Papa confirmato, id postulanti, per speciales litteras concedere solet pro Ecclesiis Germaniæ singulare privilegium, virtute cujus in qualibet Ecclesia semel personam idoneam, sibi gratam & acceptam, ordinario Collatori nominare possit, qui ad Beneficium vacans, dummodo cæteroquin sit idoneus, omnino recipi debeat. Et hujusmodi nominatio per Romanorum Imperatorem facta dicitur proprio nomine, *Primæ preces Imperatoris.*

41.

41. Cæterum prædictæ preces Imperatoris sunt intelligendæ, dummodo idem Collator non nisi semel, id est, pro unico tantum Beneficio gravetur, nam alioquin non primæ, sed secundæ preces censerentur. Gravasse autem tunc censetur, si Preces ad effectum pervenerint, atque supplicans actu Beneficium illud obtinuerit: nam, si hic precibus renuntiaverit, vel ex quocunque alio impedimento Beneficium illud non obtinuerit, nihil prohibet, quin Imperator novas Preces pro alio ad eundem Collatorem dirigere valeat.

Additio.

* Atque dictæ Preces se extendunt non solum ad Beneficia simplicia, verum etiam ad curata; ad illas quoque Dignitates, quæ in sequenti numero non excipiuntur: item ad Personatus, Canonicatus &c. non obstante, quod alias illa Beneficia sint reservata Summo Pontifici, vel subjecta Alternative: item neque obstante Turno (uti vocant Canonici) neque devolutione ad inferiorem Summo Pontifice, neque resignatione libera in manus Ordinarii, neque obstante Jure Patronatus Ecclesiastici penes alium residente. Uti vix non in formalibus notat Pichler *in suo Candidato abbreviato. Lib.* 3. *Tit.* 38. *n.* 12. *

42. Ab his tamen primis Precibus excipiuntur Dignitates Pontificales, & primæ post illas: ut Præpositura, vel Decanatus: item Prælaturæ,

ræ, primæque dignitates in Monasteriis, & Ecclesiis Collegiatis. Excipiuntur etiam Beneficia, quæ pertinent ad Jus Patronatus Laicorum: nam huic Pontifex nunquam censetur derogare, nisi id exprimat. Insuper primæ Preces Imperatoris locum non habent, nisi ordinarius Collator ad minus quatuor Beneficia conferre possit: nam si unum duntaxat, vel alterum conferendum habeat, non tenetur ejusmodi Preces admittere. Quinimo hæc clausula, *Dummodo ipsi Collatores, & Collatrices saltem quatuor Beneficia conferre habeant*: litteris Pontificiis, Cæsareæ Majestati dictam facultatem concedentibus, inseri solet, ne alioquin facile contingat, ut quis toto vitæ suæ tempore impediatur ab usu juris liberæ suæ Collationis. Engel *tit. De Præbend. num.* 70. Wagnerek *cap. Is cui.* §. 2. *Eodem in 6.* atque ipsemet præsens Auctor *lib.* 3. *Decret. Tit.* 5. §. 20.

QUÆSTIO IV.

Quibus conferenda sint Beneficia? ubi & de Conditionibus ex parte eorum requisitis.

SUMMARIUM.

43. *Beneficia Ecclesiastica non nisi dignis conferenda.*
44. *Ea dignioribus in conscientia conferri debent.*

45. *Mens Concilii Trident. circa hoc. Et Decretum Innocentii XI.*
46. *Conclusio procedit de omnibus Beneficiis curatis.*
47. *Quid de Beneficiis simplicibus,*
48. *Patrimonialibus, & Patronatis?*

(b) Ut infra dicetur dist. 3. num. 44. & seqq.

49. *Ecclesiæ magis utilis, quis?*
50. *Dignus respectu Beneficii, & dignior, quis?*
51. *Unde desumenda major dignitas?*
52. *Indignus, quis?*
53. *Conditiones, ut quis sit dignus ad Beneficium.*
54. *I. Thorus legitimus.*
55. *II. Status Clericalis.*
56. *III. Ætas legitima, & quæ sit talis?*
57. *IV. Cælibatus.*
58. *V. Absentia censuræ, atque irregularitatis.*
59. *Quid de excommunicato excommunicatione minori?*
60. *VI. Probitas morum. VII. Scientia debita. VIII. Habilitas corporis.*
61. *IX. Intentio Status Ecclesiastici.*
62. *X. Carentia Beneficii incompatibilis.*

(c) Juxta dicenda dist. 2. num. 19. & seqq.

63. *Electio indigni est ipso jure irrita.*
64. *Valet tamen electio digni omisso digniore.*

43. CONCL. I. Certum est, Beneficia Ecclesiastica non nisi dignis, atque idoneis con-

conferenda esse. Ita communis : nam rectæ rationi adversatur, assumere ad officium spirituale personam inidoneam. Hinc *c. Grave nimis. De Prebend.* dicitur : *Grave nimis est, & absurdum, quod quidam Ecclesiarum Prælati, cum possint viros idoneos ad Ecclesiastica Beneficia promovere, assumere non verentur indignos, quibus nec morum honestas, nec litterarum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non judicium rationis : unde quanta Ecclesiis damna proveniant, nemo sanæ mentis ignorat &c.*

44. CONCL. II. Electores, Patroni, & Collatores Beneficiorum, præsertim curatorum, quantum in ipsis est, sive in ipsorum libera dispositione, tenentur in conscientia ad præferendum inter dignos digniorem, seu quem magis Ecclesiæ utilem ipsi judicaverint. Ita post D. Thomam 2. 2. *q.* 63. *art.* 2. & *q.* 185. *art.* 5. Doctores passim; adeo, ut Lugo *disput.* 35. *de Just. & Jur. sect.* 2. *num.* 10. hanc sententiam appellet communissimam. Desumitur hoc ex *c. Metropolitano. dist.* 64. volente, quod *optimus ordinetur.* Concordat textus *c. licet.* 8. *q.* 1. ibi : *Qui præstantior est ex omni populo, qui doctior, qui sanctior, qui in omni virtute eminentior, ille eligitur ad Sacerdotium.* & alibi. Accedit ratio : quia dispensationes spiritualium principalius ordinantur ad utilitatem communem, juxta illud 1. *Corinth.* 12. *Unicuique datur manifestatio spiritus ad utilitatem ;* atqui communis isthæc utilitas non observatur, quando in dispensatione spiritualium, seu promotione-

ne ad Beneficia Ecclesiastica illi, qui sunt simpliciter minus boni, præferuntur melioribus; ergo.

45. Hinc. Concil. Trid. *Sess.* 24. c. 1. *De Reform.* expresse ait: *Alienis peccatis communicantes mortaliter peccant, qui, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent.* Quorum verborum sensum, cæteroquin admodum clarum, cum nonnulli Auctores sinistra interpretatione perverterint, Innocentius XI. sequentem inter alias, ordine 47. Propositionem damnavit: *Cum dixit Concil. Trident. eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent, Concilium vel primo videtur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum sumpto comparativo pro positivo; vel secundo locutione minus propria ponit digniores, ut excludat indignos, non vero dignos; vel tandem loquitur tertio, quando fit Concursus.* Hactenus Propositio damnata.

46. Dicitur notantur in conclusione *Beneficiorum, præsertim curatorum* Eam enim post citatum Decretum. Innocentii. XI. procedere non solum de Episcopatibus, de quibus ex professo loquebatur Concilium Tridentinum, sed etiam de omnibus illis, qui habent jurisdictionem quasi Episcopalem, sive sint Abbates, sive Vicarii, aut Priores nullius Diœcesis, sive Prælati Regulares, ob identitatem rationis,

quin

quin etiam de illis, qui eliguntur ad Beneficia Parochialia, ad longum deducit Jo. Cardenas *in Crisi Theologica ad Propositionem* 47. *Innocentii XI.*

47. Notat tamen citatus Auctor *n.* 2. neque Concil. Trid. *Sess.* 24. *cap.* 1. De *Reform.* neque Propositionem allegatam Innocentii XI. agere de Beneficiis simplicibus, & nullam animarum curam habentibus; nam Concilium expresse agit de Pastoribus Ecclesiarum, propositio vero citata agit contra eos, qui Concilium perperam interpretabantur. Hinc non pauci Doctores apud Lugonem, *loc. cit. num.* 10. oppositum tenent de Beneficiis simplicibus. & quod in his non sit peccatum mortale, prætermittere digniorem, dummodo vere dignus & idoneus instituatur, censet Layman *lib.* 4. *tract.* 2. *cap.* 15. *num.* 8. post Sotum, Lessium & alios: siquidem Ecclesia plerumque non magnum inde detrimentum patitur.

48. Additur in Conclusione *quantum in ipsis est*: nam in Beneficiis patrimonialibus, sive quæ ex primæva fundatione, statuto vel consuetudine, certo personarum generi, v. g. talis Familiæ, patriæ &c. conferenda sunt, id observari debet, dummodo adsint idonei, qui ex tali genere institui possint non obstante, quod alii meliores, sed extranei, præsto sint. Deinde, quando Patronus, præsertim Laicus, præsentat Clericum dignum ad Beneficium, tenetur eum Episcopus instituere (*b*) haud obstante, quod

judicet

judicet aliquem alium fore digniorem: ſiquidem hic eſt favor ſpecialis, & privilegium ratione Fundationis Patrono conceſſum, ut, quem voluerit, præſentare valeat, dummodo is cæteroquin idoneus ſit, ac dignus. Quinimo ex hoc fundamento probabiliter tradunt nonnulli Auctores, quos citat, & ſequitur Layman *loc. cit. cap.* 15. *num.* 7. Patronum Laicum plerumque ſatisfacere obligationi ſuæ, ſi præſentet dignum, ac idoneum, ideo, ut periculum non ſit, Eccleſiam ex illius proviſione damnum accepturam: quamvis ſecus dicendum ſit de Prælatis & Patronis Eccleſiaſticis, utpute quibus ex officio incumbit, Eccleſiæ quam optime providere.

49. Dicitur ultimo, *ſeu quem magis Eccleſiæ utilem judicaverint*; quia non tenetur quis aſſumere ſimpliciter meliorem, ſed meliorem quoad regimen Eccleſiæ, qui ſcilicet poſſit Eccleſiam & inſtruere, & defendere, & pacifice gubernare, prout loquitur Doctor Angelicus *cit. q.* 185. *art.* 3. Unde & Concilium Trid. *loc. cit.* notanter monet, eos a Promotoribus eſſe promovendos ad Eccleſias, *quos digniores, & Eccleſiæ magis utiles ipſi judicaverint.* Hinc pro dictorum intelligentia

50. Notandum, quod *Dignus* reſpectu Beneficii Eccleſiaſtici dicatur omnis ille, qui habet ſufficientiam, omnesque qualitates a Jure requiſitas ad ejus miniſterium. *Dignior* vero, qui comparatione aliorum majorem ſufficien-

C tiam,

tiam, aptitudinemque ad administrandum habere dignoscitur. Et quidem isthæc major sufficientia, dignitasque non præcise mensuranda est ex majori doctrina, vel majori probitate, aut nobilitate, sed conjunctim ex omnibus animæ & corporis dotibus, ipsaque aptitudine ad regendum, adeo, ut Ecclesiæ, sive Prælaturæ, cui præficitur, utilior fore credatur.

51. Et notanter hoc additur; nam major isthæc dignitas est desumenda per comparationem ad bonum commune: contingit autem quandoque, quod ille, qui est minus sanctus, & minus sciens, possit magis conferre ad bonum commune, propter potentiam, vel industriam sæcularem, vel propter aliquid hujusmodi; uti notat D. Thomas *cit. quæst.* 63. *art.* 2.

52. Tandem *Indignus* censetur, cui deest aliqua ex qualitatibus ad ministerium Beneficiale Jure requisitis. Quod ultimum, ut melius pateat, sit

53. CONCL. III. Ad hoc, ut quis sit dignus sive idoneus ad Beneficium Ecclesiasticum, plures requiruntur conditiones; videlicet Thorus legitimus, Clericatus, Ætas Conveniens, Cœlibatus, Absentia Censuræ atque Irregularitatis, Probitas morum, Scientia debita, Habilitas corporis, Intentio Status Ecclesiastici, & Carentia alterius Beneficii incompatibilis. Ita Lessius *lib.* 2. *cap.* 34. *dubit.* 17. *&* *seqq.* omnes has conditiones ad longum explicans, & alii passim.

54. Ita-

54. Itaque ad obtinendum Beneficium Ecclesiasticum requiritur I. *Thorus legitimus*; hoc est, quod quis ex legitimo Matrimonio procreatus fuerit. Illegitimus enim cujuscunque Beneficii incapax est, nisi cum eo dispensetur.

55. II. *Status Clericalis*, id est, ut quis saltem prima Tonsura initiatus sit. Nam alias quilibet, & ad quodlibet Beneficium inhabilis existit, adeo quidem, ut non sufficiat, post illud jam acquisitum tonsurari. *c. Ex litteris. De Transaction.* Quinimo si Beneficium ex sua institutione requirat certum Ordinem, quicunque illo Ordine caret, hoc ipso inhabilis censetur ad ejusmodi Beneficium: nisi forsan dictum Ordinem intra tempus a jure præscriptum obtinere valeat; prout adeptus Ecclesiam Parochialem satisfacit, si *intra annum, a sibi commissi regiminis tempore numerandum, se faciat ad Sacerdotium promoveri. c. Licet Canon. 23. De Elect. in 6.*

56. III. *Ætas legitima*, nisi cum aliquo dispensetur. *c. Cum in cunctis. 1. de Elect.* Porro pro quocunque Beneficio ad minimum requiritur ætas quatuordecim annorum inchoatorum; prout novissime statuit Concil. Trid. *Sess. 23. cap. 6. de Reform.* ibi: *Nullus ante decimum quartum annum Beneficium possit obtinere.* Deinde ad Dignitates, vel Personatus, quibus animarum cura nulla subest, requiruntur viginti duo anni juxta Concil. Trid. *Sess. 24. cap. 2. de Reform.* Verum ad Beneficium Parochiale requiruntur anni viginti quinque ad

minus inchoati. *cit. c. Licet Canon. De Elect. in 6.* ibi: *Decernentes, collationes de Parochialibus Ecclesiis, iis, qui non attigerint vigesimum quintum annum, de cætero faciendas viribus omnino carere.* Tandem ad Episcopatum requiritur ætas triginta annorum. *cit. c. Cum in cunctis. de Electiion.*

57. IV. *Cœlibatus*, hoc eſt, ut quis non ſit Matrimonio ligatus. Siquidem quælibet collatio Beneficii facta ei, qui Matrimonio junctus eſt, invalida exiſtit, niſi forſan quis conſentiente conjuge Caſtitatem voverit perpetuam, nec bigamus exiſtat. *c. Sane. 2. De Clericis conjugatis.* Quinimo, ſi Clericus in minoribus Ordinibus conſtitutus habeat Beneficium, & poſtea contrahat Matrimonium, illud ipſo jure perdit *arg. cap. 1. & c. Quod a te. Eod.* & cum Communi Doctorum tradit Sanchez *lib. 7. de Matrim. disp. 42. n. 4.*

58. V. *Abſentia Cenſuræ atque Irregularitatis*, hoc eſt, ut quis non ſit detentus ullo Juris impedimento, utputa Irregularitate, Excommunicatione, aut alia Cenſura Eccleſiaſtica. Collatio ſiquidem Beneficii nulla eſt, ipſoque jure irrita, ſi fiat excommunicato excommunicatione majori, vel ſuſpenſo, aut interdicto: prout patet *ex c. poſtulaſtis. De Clerico excommunicat. & c. Cum dilectus. De Conſuetud. & c. 1. de Poſtulat. Prælat.* cum concordantiis.

59. Additur notanter, *excommunicato excommunicatione majori*: quia, ſi Beneficium confeıratur excommunicato excommunicatione minori, collationem non eſſe ipſo jure irritam,

ſed irritandam *arg. c. Si celebrat. De Clerico excommun.* cenſet Leſſius *loc. cit. num.* 116. quamvis nonnulli oppoſitum teneant.

60. VI. *Probitas morum*, VII. *Scientia debita.* Et VIII. *Habilitas corporis*, hoc eſt, ut quis bonis moribus, & ſcientia commendabilis exiſtat. *c. Cum in cunctis. De Elect.* & alibi: ſimulque ea corporis aptitudine præditus ſit, ut decenter officium ſuum præſtare valeat.

61. IX. *Intentio Status Eccleſiaſtici.* Si enim quis accipiat Beneficium Eccleſiaſticum eo duntaxat animo, ut ex ejus fructibus ſuſtentari valeat, donec ſtudia ſua abſolverit, vel divitem uxorem repererit, intentione poſtea Beneficium deſerendi, peccat mortaliter, nec poteſt tuta conſcientia illud retinere. Leſſius *loc. cit. dub.* 26. *num.* 132. allegans communem. Nihilominus ſatis eſt, ut quis ſincero animo, bonaque fide proponat Statum Eccleſiaſticum retinere, neque ab eo reſilire, niſi juſta cauſa ſupervenerit: quia non eſt mens Eccleſiæ, per Beneficium ita firmiter adſtringere Clericum ad Statum Eccleſiaſticum, ut nulla de cauſa, licet adhuc ſit conſtitutus in Ordinibus minoribus, poſſit eum deſerere ineundo Matrimonium.

62. X. *Carentia alterius Beneficii incompatibilis*, juxta inferius dicenda *Diſt.* 2. *Quæſt.* 2. Cæterum hoc non ita intelligendum eſt, quaſi Collatio ſecundi Beneficii incompatibilis ſit nulla: quinimo ea eſt valida, ſed adepta illius

 paſci-

pacifica possessione vacat primum; prout declarasse Sac. Congregationem Cardinalium Concilii Trid. Interpretum refert Fagnanus *c. Super inordinata. num. 9. de præbend.* Quod si vero Beneficiarius utrumque retinere perrexerit, utroque privatus existit ipso jure. (c)

63. CONCL. IV. Electio indigni, seu carentis aliqua ex qualitatibus ad ministerium Beneficiale jure requisitis, irrita est, ac nullius roboris: valet tamen electio de digno celebrata omisso digniori. Prior pars patet ex pluribus textibus Juris Canonici, in explicatione singularum qualitatum hactenus adductis. Concordat Concil. Trident. *Sess. 22. cap. 4. de Reform.* ibi: *Nec aliis imposterum fiat provisio, nisi iis, qui jam ætatem, & cæteras habilitates integere habere dignoscantur; aliter irrita sit provisio.*

64. Altera pars est Zoesii *tit. de Elect. num.* 45. Engel *Eod. num.* 47. & aliorum. Ratio est quia Ecclesia nullibi rejicit, neque irritat electionem de digno celebratam omisso digniore (bene tamen electionem indigni) idque ob bonum pacis: alioquin enim omnes propemodum electiones essent in discrimine, ac daretur locus infinitis litibus, si ea duntaxat de causa posset electio impugnari, atque irritari, quod non fuerit electus dignior. Nec obstat, quod scienter eligentes dignum omisso digniori peccent; nam *multa fieri prohibentur, quæ, si facta fuerint, obtinent roboris firmitatem.* ut dicitur *cap. Ad Apostolicam. De Regularibus.*

QUÆ-

QUÆSTIO V.

Quæ sint Obligationes Beneficiariorum?

SUMMARIUM.

65. *Obligatio Beneficiariorum multiplex.*
66. *Una est Horarum Canonicarum recitatio.*
(*d*) Tract. 6. Dist. 1. n. 24. 31. & seqq.
67. *Alia est Residentia personalis.*
68. *Episcopi, & Pastores tenentur residere Jure Divino.*
69. *Alii vero Beneficiarii Jure Ecclesiastico.*
70. *De consuetudine excipiantur Beneficia simplicia.*
71. *Solvitur instantia.*
72. *Quibus de causis liceat abesse a Beneficio?*
73. *Episcopus quando, & quamdiu possit abesse?*
74. *Item & Canonici?*
* *Ubi etiam de fructibus, quos tempore absentiæ lucrantur.*
75. *Quid de Parochis?*
76. *An hi possint abesse sine alia licentia per duos menses? Affirmant aliqui.*
77. *Melius alii negant, cum Addit.*
78. *Quid in casu subitæ necessitatis?*
79. *Vel in absentia ultra duos menses?*
80. *Solvitur instantia.*
* *Additiones duæ notabiles.*

65. CONCL. I. Obligatio Beneficiariorum multiplex esse potest, pro qualitate scilicet Beneficiorum, atque Fundationum di-

versitate. Patet hoc: tum quia in una Fundatione plura Missarum onera Beneficiario imponuntur, quam in altera: ubi de obligatione dictas Missas persolvendi plura invenies *Tract.* 14. *Dist.* 5. *num.* 87. *& seqq.* tum quia non nulli eorum quandoque ad chorum alligati existunt, non vero alii. Tacentur aliæ speciales obligationes, quæ quibusdam Beneficiis vi primævæ suæ Fundationis impositæ sunt, non aliis: unde tenor Litterarum Fundationis vel maxime inspiciendus & exacte observandus erit.

66. CONCL. II. Una principalis Beneficiariorum omnium, etiam necdum in sacris Ordinibus Constitutorum, obligatio est recitatio quotidiana Horarum Canonicarum. Ita communis, & patet ex jam superius (*d*) dictis.

67. CONCL. III. Alia Obligatio Clericis Beneficiariis incumbens est Residentia personalis. Patet hoc tum ex Jure Canonico antiquo *toto Titulo de Clericis non residentibus;* tum Jure novo, nempe ex Concil. Trident. *Sess.* 24. *de Reform. cap.* 1. ubi etiam adjungitur, saltem de Patriarchis, Archi-Episcopis, & inferioribus animarum curam habentibus, quod ultra tempus a Jure concessum absentes præter reatum peccati mortalis etiam pro rata temporis fructus non faciant suos, nec tuta conscientia retinere possint, alia etiam declaratione non secuta. Plura de hac Residentia videri poterunt in Jure Canonico *Lib.* 3. *Decret. tit.* 4.

68. CONCL. IV. Episcopi, & Pastores, quibus cura animarum commissa est, tenentur ad ejusmodi Residentiam personalem de Jure naturali, & Divino, saltem loquendo in genere, ac in illis circumstantiis, ubi Jus positivum abesse non concedit. Ita Lessius. *lib.* 2. *de J. & J. cap.* 33. *dubit.* 26. Herincx *disp.* 7. *de J. & J. quæst.* 3. Valensis, & alii; idque satis aperte supponitur in Concilio Trident. *cit. cap.* 1. ibi: *Cum præcepto Divino mandatum sit omnibus, quibus cura animarum commissa est, oves suas agnoscere &c. Quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non invigilant, neque assistunt, sed mercenariorum more deserunt, Sacrosancta Synodus eos admonet, ut* NB. *præceptorum Divinorum memores &c. in judicio & veritate pascant &c.* His simul verbis insinuatur ratio Conclusionis: siquidem sedulorum Pastorum est, gregi suo invigilare, eique assistere, quod fit per Residentiam personalem, non autem mercenariorum more eundem deserere.

69. CONCL. V. Etiam reliqui Beneficiarii, curam animarum non habentes, spectato Jure communi Ecclesiastico, tenentur residere in loco Beneficii, sive Dignitatem annexam habeant *arg. cap.* 1. *& seqq. de Clericis non resid.* sive aliud obtineant simplex Beneficium, quantumvis tenue ac modicum, prout desumitur ex. *c. Conquerente.* & *c. inter quatuor. Eod.*

70. Dicitur notanter, *spectato Jure communi Ecclesiastico*: nam imprimis hujusmodi obligatio non descendit ex Jure naturali & Divino, sed

vel ex primæva Fundatorum intentione vel saltem ex sacris Canonibus jam allegatis. Deinde loquendo de Beneficiis simplicibus, ex generali consuetudine totius Ecclesiæ eadem personalem Residentiam non amplius requirunt: ideoque potest Beneficiarius per Substitutum illis deservire, nisi Fundator disertis verbis oppositum expresserit. Fagnanus *c. Cum omnes. num.* 14. *de Constitut.* Valensis, & Engel, & alii.

71. Quod si contra datas Conclusiones objicias: juxta *Regulam* 68. *Juris. in* 6. *potest quis per alium, quod potest facere per seipsum*, cum concordantiis, ergo non tantum habens Beneficium simplex, sed & quilibet alius potest deservire per Substitutum. Resp. negando consequentiam: nam allata Regula fallit, seu patitur exceptionem, quando electa est industria & opera personæ; prout ipsa in collatione Beneficii semper electa intelligitur *arg. c. Is cui de Offic. Judicis delegati in* 6. Simulque, ut taceatur specialis dispositio Juris quoad hoc, contra rectam rationem est, ut non obstante, quod Beneficium detur propter Officium, unus habeat Beneficium, ejusque emolumentum, & alter præstet onus, atque officium: nisi major aliqua ratio cogat Clericum a suo Beneficio ad tempus abesse: eique interim per alium idoneum Substitutum deservire.

72. CONCL. VI. Nihilominus justa de causa quandoque licitum est abesse a loco Beneficii. Ita Concil. Trid. *cit. Sess.* 23. *de Reform. cap.* 1. ubi inquit: *Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia, ac evidens Ecclesiæ, vel Reipu-*

blicæ

blicæ utilitas, aliquos nonnunquam abesse postulant, & exigunt. Recte tamen ibidem subditur, quod, quando tales, qui Beneficium Ecclesiasticum curam animarum annexam habens obtinent, abesse contigerit, debeat causa legitimæ absentiæ per Episcopum esse cognita, & approbata: simulque ipsi teneantur, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquere; ut, quantum fieri poterit, ex ipsorum Pastorum absentia Oves concreditæ nullum damnum accipiant.

73. CONCL. VII. Episcopus extra tempus Adventus, Quadragesimæ, ac solemniora Festa potest abesse ab Ecclesia sua, per duos, vel ad summum tres menses, sive continue, sive interruptim, sine alia Superioris approbatione, etiam causa duntaxat relaxandi animum. Ita colligitur ex cit. Concil. Trident. & notat Barbosa *ibidem in Collectaneis. num.* 15. & 16. & alii, quos citat. Ratio hujus affertur a Concil. Trident. ibi; *Quoniam, qui aliquantisper tantum absunt, ex veterum Canonum sententia non videntur abesse; quia statim reversuri sunt.*

74. CONCL. VIII. Canonici Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum possunt a suis Ecclesiis insistendo Juri scripto quolibet anno per tres menses continuos, vel interpolatos vi Juris communis abesse: nisi ubi propriis Ecclesiarum constitutionibus longius servitii tempus requiritur. Ita Concil. Trident. *Sess.* 24. *cap.* 12. *de Reform.* & Barbosa *ibi in Collectaneis. num.* 64. cum aliis. Intellige, dummodo non

omnes

omnes Canonici simul absint, sed tot semper remaneant, ut servitium Ecclesiæ possit peragi: quia Concilium non indulsit tres menses absentiæ toti Capitulo, sed Canonicis, scilicet singulis per vices. Fagnanus *in c. Licet. num. 55. de præbend.*

Additio.

* Porro Canonici per dictos tres menses absentes juxta communem DD. æque lucrantur *fructus grossos*, ac actualiter præsentes: secus dicendum *de distributionibus quotidianis*, quæ regulariter loquendo solis præsentibus, & Officio Divino interessentibus dantur. Ubi notandum, quod *fructus grossi* dicantur illi, qui modo in Jure requisito residentibus tribuuntur annuatim absque respectu singularis præsentiæ in Choro seu Officio Divino. *Distributiones quotidianæ* autem nominantur, quæ porriguntur cum illo respectu ad interessendum Choro actualiter, unde etiam *Præsentiæ* intitulantur. Vide Jus Canonicum *lib. 3. Decret. Tit. 4. §. 5. & 6.*

75. CONCL. IX. Parochi vel maxime residere tenentur propter periculum, ne in ipsorum absentia quidam e Parochianis sine Sacramentis decedant, aut in aliis spiritualibus auxiliis detrimentum patiantur. Nihilominus, quia circa Parochos quoque non raro occurrunt causæ aliquantisper aliorsum discedendi, provide idem Sac. Oecumenicum Concil. *Sess. 23. cap. 1. de Reform..* statuit in hæc verba: *Eadem omnino,*

etiam

etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & pœnas de Curatis inferioribus, & aliis quibuscunque, qui Beneficium aliquod Ecclesiasticum, curam animarum habens, obtinent, Sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, ut quandocunque eos, causa prius per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam in scriptis, gratisque concedendam, ultra bimestre tempus, nisi ex gravi causa, non obtineant. Hæc Concilium: occasione quorum

76. Quær. An Parochus per dictos duos menses possit abesse sine alia licentia Episcopi? Affirmant Navarrus *cap.* 25. *Manual. num.* 121. Azorius *part.* 2. *lib.* 7. *cap.* 4. *quæst.* 10. Bonacina & quidam alii. Rationem dant: tum quia ante Concilium id licebat. *arg. c. Præsentium.* & *c. Si quis in Clero.* 7. *quæst.* 1. ubi per duos menses, vel saltem per tres hebdomades poterat Sacerdos a sua Ecclesia abesse, atqui a Jure antiquo non est recedendum sine novo Jure expresso. *l. Præcipimus. C. de Appellat.* tum quia Episcopo, qui tamen magis tenetur residere, id expresse permittitur a citato Concilio.

77. Opposita sententia asserit, Parochos nequidem primo bimestri posse abesse sine licentia Episcopi. Ita Barbosa *in Collectaneis. ad cit. cap.* 1. Concilii Trident. *num.* 67. post Lessium *lib.* 2. *cap.* 34. *num.* 159. Vasquez, & plures alios. Et subdit Barbosa *n.* 68. quod Garzias, & Armendar decisum referant, non posse Paro-

chum

chum per hebdomadem abesse non petita, vel non obtenta licentia, etiam relicto idoneo Vicario per Ordinarium approbato. Et hæc sententia est conformior verbis Concilii Trid. proxime relatis, ut patet: quamvis simul attendi debeat praxis singularum Diœcesium; & an rigor iste sit ibidem receptus. *Credo tamen* (inquit cit. Lessius) *non esse usu receptum.*

Additio.

* Item P. Pichler in suo Candidato Jurisprudentiæ abbreviato *lib.* 3. *tit.* 4. *num.* 4 testatur, in his terris consuetudinem vigere passim, quod Parochi ad modicum tempus, v. g. ad aliquot dies discedant sine petita Episcopi licentia, substituentes sub hoc tempus Vicarium, nisi habeant Cooperatorem, vel interim Parocho vicino curam ovium committant: prout sub hac cautela etiam consentit præsens Auctor in Jure Canonico *lib.* 3. *Decretal. tit.* 4. *n.* 78. & 79. *

78. Illud certum est, quod, quando subita necessitas occurrit, qua nequit Parochus Episcopum adire, fas sit eidem ad breve tempus abesse absque expressa Episcopi licentia (nam subita necessitas cum gravis sit, non patitur dilationem, neque moram) dummodo relicto idoneo Vicario bene provideatur, ne in sua absentia grex sibi commissus spirituale damnum patiatur.

79. Insuper certum est, si per longius tempus, utputa ultra duos menses, Parochus sive con-

conjunctim, sive divisim a sua Parochia abesse velit, requiri causam gravem, atque expressam licentiam Episcopi; prout clare indicat citat. Concil. Trid. juncto *c. Licet Canon. §. fin. de Elect. in 6.* ubi dicitur, quod super Residentia personali Parochi facienda *possit Ordinarius gratiam dispensationis ad tempus facere, prout causa rationabilis id exposcit.*

80. Nec obstat, quod Parochus Jure naturali teneatur ad Residentiam personalem. Resp. enim, id intelligendum seclusa justa causa & cessante legitima dispensatione. Verum de Residentia Beneficiariorum, & pœnis non residentium plura Canonistæ *Tit. de Clericis non residentibus &c.*

Additio I.

* Præsertim vero videatur præsens Auctor in Jure Canonico *Lib.* 3. *Decret. Tit.* 4. maxime §. 3. ubi, etsi *num.* 91. & 92. inter alias causas, quæ Parochos etiam quoad plures, quam duos menses a residentia personali absentes excusant, admittat numerari abitum ad thermas pro recuperanda sanitate &c. dummodo interim aliunde sufficienter provideatur Ecclesiæ; negat tamen similem abitum Parochis esse licitum propter ingruentem pestem, vel incursum hostilem. Ego autem, etsi hunc animarum zelum omnino laudem (prout bello præterito novi talem zelosum Parochum, qui, occupato per milites a potiori acatholicos certo oppido, sub alienis occultatus vestibus suis

concreditis occulte administravit Sacramenta) nollem tamen peccati gravis condemnare illum Pastorem, qui (emergentibus præsertim subinde specialibus circumstantiis) contrariam multorumDD. practicat sententiam, dummodo cæteroquin aliunde oviculis sufficienter provideatur, prout bello præterito vidi plures ex sacris Religionibus præsertim Ordine Seraphico interim in diversisParochiis substitutos: cum actualis Parochorum præsentia aliquoties nil aliud præstiterit, quam quod & ipsi subsistentes fuerint per milites abducti tanquam obsides, ut citius exactæ solverentur contributiones.*

Additio II.

* Cæterum supposita, tempore contagionis pestiferæ, Parochorum præsentia tam pro ipsismet, quam etiam in casu absentiæ pro Substitutis utilissima per hunc Auctorem *loc. cit. num.* 103. & 106. præscribuntur observanda. *Inprimis*, quod juxta declarationem Sacræ Congregationis Concilii Tridentini teneantur peste infectis tantummodo administrare duo Sacramenta, *Baptismum* nimirum, & *Pœnitentiam*, ut sic magis præserventur pro oviculis necdum hac tabe infectis. *Secundo*, ut in administrandis Sacramentis caute atque circumspecte se gerant: quem in finem ex præscripto Medicorum ad manus habeant media præservativa contra pestem, e.g. non visitent ægrotos jejuno stomacho, vel si aliter necessitas ob peri-

periculum in mora urgeat, opponant ad nares parum Theriacæ, aut strophiolum aceto tinctum &c. nec facile apud tales salivam, utpote vehiculum malignitatis deglutiant, sed semper exspuant. Limonibus seu eorum corticibus vesci ante accessum infirmorum saluberrimum quoque esse remedium docuit juxta præfatum Auctorem ipsamet experientia. Insuper excepturi Confessionem pestiferorum audiant eosdem a longe, &, si fieri possit, curent, ut vel inficiati portentur ad aliud cubile prius fumigatum, vel, si aliæ circumstantiæ non admittant, accedant fenestram, aut januam; ubi tamen deberent interponi prunæ cum fumo ex granis, vel apicibus Juniperorum &c. ne Confessarii attrahant auram veneno infectam, & necdum per ignem purgatam. Quod si similia fieri nequeant, attendant saltem, ut ægrotus vertat faciem non versus Sacerdotem, sed ad alteram partem, & tegumenta lectuli non moveat, ne venenatus ægroti halitus, vel vapor e lectulo egrediens pariter inficiat Pastores, sicque oviculas adhuc sanas horum privet assistentia. Præterea jubeant, ut in cubiculo decumbentis fiat fumus salutaris contra pestem e. g. ex Juniperis, foliis seu corticibus Lauri, ex Nardo, Lavandula, Amaraco, seu Majorana, Salvia, Rosmarino, aut similibus copulative, vel disjunctive applicatis. Plura similia præservativa videri poterunt in Bezoartico animali Francisci Alberti Hueber Archiatri Frisingensis, atque de tota hac materia fusior recurret

D decla-

declaratio *Tract.* 14. *Dist.* 2. *in Appendice post quæst.* 5.

APPENDIX

Qualiter Beneficiario obligato dimittere Beneficium ob Simoniam in ejusdem receptione commissam practice succurri queat?

SUMMARIUM.

* *Enumerantur adhuc succincte pœnæ Simoniacorum. Addit. I.*
* *Qualiter tales in Confessionali debeant examinari? Addit. II.*
* *Ponitur casus, & instruitur Supplica Romam dirigenda. Addit. III. & IV.*
* *Quidnam agendum quoad fructus jam perceptos? Addit. V.*
* *Qualiter agendum post denegationem? Additione VI.*
* *Quomodo dispensatio executioni sit demandanda? Addit. VII.*
* *De hac notabilis casus. Addit. VIII.*

Additio. I.

* EQUIDEM totum illud suo modo jam erui posset, partim ex *Tract.* 5. *dist.* 3. *quæst.* 3. *ac* 4. partim ex Jure Canonico *lib.* 5. *Decret. Tit.* 3. §. 14. nihilominus succincte ibidem dicta recapitulando, simulque ipsam praxin in casibus,

bus, qui Confessario aliquoties, præsertim tempore alicujus Jubilæi occurrere possunt, docendo, præ omnibus ante oculos poni debent pœnæ, quæ propter simoniacam receptionem Beneficii incurruntur, quales ex Jure Canonico *loc. cit* §. 11. breviter extrahuntur, suntque sequentes. *Primo* Excommunicatio reservata Summo Pontifici, quæ tamen non incurritur, si gravitas culpæ, vel saltem pœnæ annexæ censuræ inculpabiliter ignoretur. Quinimo etsi etiam ea incurreretur, ab hac tamen Regulares Mendicantes absolvere possunt. *Secundo.* Irregularitas, si ante absolutionem a censura exerceatur actus Ordinis a tali Beneficiario. *Tertio.* Nullitas collati simoniace Beneficii, ita ut prorsus nullum in illud acquirat jus, nec fructus inde perceptos faciat suos. *Quarto.* Perpetua inhabilitas præsertim ad illud ipsum Beneficium deinceps obtinendum. *Quinto.* Privatio quoque aliorum Beneficiorum antea rite obtentorum, quæ tamen ultima pœna ante sententiam Judicis non ligat: item si quis etiam privaretur per sententiam Judicis Beneficiis rite antea obtentis, exinde tamen non teneretur restituere fructus propter talia Beneficia perceptos. De quibus omnibus videatur *Lib. 5. Decretalium Tit. 3.* *

Additio II.

* Ulterius, dum similis casus in Confessionali proponitur, examinetur *primo.* An proprie adsit Simonia, nec interveniat aliquis ve-

rus titulus excusans? De quo vide *Tract.* 5. *Dist.* 3. *quæst.* 3. *Secundo.* Cognita vera Simonia attendatur, num fuerit præcise mentalis, vel conventionalis, aut realis, de quibus *Tract.* 5. *loc. cit.* nam quoad primas duas species etsi graviter peccetur, pœnæ tamen supra allegatæ non contrahuntur; si ex parte Simonia confidentialis excipiatur, de qua superius *Tract.* 5. *Dist.* 3. *num.* 48. *Tertio.* Si fuerit deprehensa Simonia realis, & quidem utrobique saltem ex parte completa (puta propter præsentationem ad Beneficium ex centum ducatis promissis interea dando quinquaginta) tunc attendendum ulterius *Quarto.* Num illa Simonia fuerit commissa circa Beneficium proprie tale? vel improprie tale? nam si non fuisset Beneficium in sensu proprio (puta Capellania, vel Vicaria præcise temporalis) etsi adhuc peccaretur, non tamen contraherentur hæ pœnæ. *Quinto.* Supposito autem, quod dicta Simonia versetur circa Beneficium proprie tale, tunc observetur ulterius, an hæc Simonia sit perpetrata ab ipso recipiente Beneficium, vel per aliquem tertium ignorante illo, qui Beneficium recipit, e. g. si Parens, vel consanguineus Beneficiati, inscio ipso, dedisset Patrono quinquaginta ducatos, ut præsentet filium, aut cognatum suum. *Sexto.* Quando Simonia realis foret commissa per tertium ignorante Beneficiato, tunc si dictum Beneficium esset simplex, posset ad retinendum dispensare Episcopus juxta *cap.* 59. *de Elect.* quinimo ipsemet Beneficiatus, qui integro triennio igno-

rans

rans invincibiliter illam Simoniam a tertio commissam, bona fide Beneficium aliquod possedit, potest illud ulterius una cum fructibus tuta conscientia retinere etiam absque ulteriori dispensatione. De quo vide Jus Canonicum *loc. cit. a num.* 273. *usque ad num.* 280. Item *n.* 329. *Septimo.* Quod si autem Simonia realis fuisset scienter ab ipsomet Beneficiato, vel saltem per tertium eo sciente commissa, recurrendum foret Romam ad Datariam, si Simonia esset publica, vel ad Pœnitentiariam, si foret occulta. Ubi ex Tiburtio Navar. in sua Manuductione ad praxin *part.* 3. *c.* 8. notetur *Octavo.* Quod sacra Pœnitentiaria non semper censeatur dispensare, quando absolvit, nec semper rehabilitet, quando dispensat. Potest enim subinde absolvere a peccato Simoniæ, & a Censura annexa, nec tamen dispensare quoad Irregularitatem per exercitium Ordinum a dicto Beneficiario censuræ subjecto contractum. Item potest dispensare quoad Irregularitatem, nec tamen rehabilitare ad dictum Beneficium, vel alia obtinenda. Aliquando tamen, (etsi valde raro, & non nisi ex causa gravissima) contingere potest, ut quis per easdem litteras simul absolvatur a Censura, dispensetur in Irregularitate, & rehabilitetur ad Beneficia in futurum obtinenda.

Additio. III.

* Ut totum magis capiatur, ponamus, Titium nobili habenti Jus Patronatus Laicale ad

Beneficium A promisisse centum, & actu de disse ex his quinquaginta aureos, ex quo etiam fuit præsentatus, & actu obtinuit Beneficium Vix integro anno elapso sub aliquo familiari discursu resciens nullitatem collationis Benef ficii, & fluentem exinde obligationem restituendi fructus perceptos, ac dimittendi dictum Beneficium (quas gravissimas pœnas antea ignorabat) pœnitentia ducitur instantissime rogat Confessarium, ut sibi procuret Romæ in Pœnitentiaria (quoniam casus adhuc occultus est) dispensationem tam quoad Fructus perceptos retinendos, quam quoad ipsum Beneficium Pro motivo dispensandi allegat suam, suorumque consanguineorum paupertatem, item periculum diffamationis, si relinquat Beneficium Quid agendum Confessario? Resp. I. Si Titius ex ignorantia coram DEO vere invincibili (qualis tamen ignorantia juris invincibilis pro foro externo non præsumitur) ignoravit non solum pœnas annexas, verum etiam ipsam culpam credens bona fide tempore Collationis, eandem non esse illicitam, tunc nullas incurrit pœnas alias in Simoniacos latas, bene tamen adhuc nullitatem, utpote quæ etiam sine culpa propria, non quidem per modum pœnæ, sed inhabilitationis contrahitur; uti patet in casu quo Beneficium per Simoniam Tertii ignorante Beneficiato acquiritur. Ubi tamen circa nullitatem Collationis dicti Beneficii, & quoad retentionem ejusdem dispensari potuisset etiam ab Episcopo, saltem si Beneficium fuisset simplex, juxta *cap. penult. de Elect.* quinimo ex aliquorum

quorum ſententia, etſi illud Beneficium extitiſſet curatum, ſeu Prælatura, ſuppoſito tamen circa hæc ultima, quod res iſta necdum deducta fuerit ad forum contentioſum externum, unde dato hoc ſuppoſito non fuiſſet neceſſe recurrere ad Sac. Pœnitentiariam; uti totum deduci poteſt *ex Lib.* 5. *Decret. Tit.* 3. *num.* 320. Item *num.* 336. & 337.

Et licet ibidem præſens Auctor ſolum loquatur in caſu, quo is invincibiliter ignoravit ſimoniam; per Tertium commiſſam; videtur tamen aliquibus a pari idem dicendum ſaltem pro foro interno, & ante ſententiam Judicis, ſi ipſemet quidem commiſit Simoniam materialem, invincibiliter tamen ignorans, eſſe talem; ſi enim invincibilis ignorantia pro foro ſaltem interno tribuit poteſtatem Epiſcopo diſpenſandi in uno, cur non in altero? Videantur dicenda adhuc in Additione ultima, & Auctores ibidem citati.

Reſp. II. Quod ſi Titius ſtatim ad initium elargitionis pecuniæ reſcivit eandem præſentationem eſſe illicitam, quamvis fortaſſis ignoraverit pœnas huic actui illicito annexas, in ea hypotheſi necdum contrahit excommunicationem reſervatam (nam juxta DD. communiter cenſura Papalis non incurritur, niſi ea ſaltem in confuſo reſciatur) bene tamen adhuc incurrit nullitatem Collationis dicti Beneficii, & inhabilitatem ad illud reacquirendum, in quo puncto nequit amplius diſpenſare Epiſcopus, quamvis hæc Simonia adhuc foret occulta, uti fuſius probatur *Lib.* 5. *Decret. Tit.* 3. *num.* 338.

& *seqq.* ubi etiam *num.* 450. allegatur Cardinalium Declaratio sequentis tenoris: *Episcopus, etsi a Simonia occulta absolvere possit, non tamen potest Simoniacum rehabilitare ad Beneficia imposterum obtinenda, neque ad ea retinenda, quæ per Simoniam* NB. *occultam retinet.* quæ dicta si non de materiali, saltem utique formali Simonia intelligi debent. Quare recurrendum foret etiam in hac Simonia adhuc occulta ad Curiam Romanam, ubi Resp. III. Posse quidem Confessarium tentare formando nomine Titii ad Sacr. Pœnitentiariam supplicem libellum: duo tamen prophetizo tali. *Inprimis* probabilissime quoad fructus perceptos obtinebit dispensationem, si supplicans Beneficiatus considerato suo, ac suorum proximorum Consanguineorum statu fuerit pauper: alias debebit instituere compositionem relinquendo saltem certam partem in rescripto specificatam aliis causis piis ibidem determinatis; puta in pauperum subventionem, & Ecclesiæ, in qua Beneficium situm erat, utilitatem. *Secundo*, quoad rehabilitationem in dicto Beneficio ordinarie impetrabit nihil, sed inscribetur Supplicæ, *dimittat* intellige *Beneficium.**

Additio IV.

* Inhærendo adhuc allegato proxime casui, si Romæ tentare dispensationem placeat, poterit practice Supplica taliter instrui.

Titius (ponitur in Sacr. Pœnitentiaria nomen fictum) *cuidam Nobili habenti Jus Patronatus Laicale*

eale quoad Beneficium A. promisit in occulto centum, & actu dedit quinquaginta aureos ex fine, & pacto, ut ipsum præsentet, prout etiam exinde præsentatus obtinuit Beneficium. Vix anno integro a tempore possessi Beneficii elapso ex familiari discursu devenit in notitiam, quod Collatio ista non solum illicita (de quo jam antea habuit anxietatem) sed etiam nulla fuerit, & quod teneatur ad restitutionem fructuum exinde perceptorum, ac ad dimissionem ipsius Beneficii, quas pœnas omnes antecedenter ignorabat. Cum autem vitium illud adhuc sit occultum, & Orator prematur paupertate, ac prudenter timeat periculum infamiæ, si Beneficium dimittat, humillime supplicat pro dispensatione ad effectum, ut fructus perceptos, & ipsum Beneficium valide, ac licite retinere valeat. Pro qua gratia &c.

Ad talem Supplicam, si non in hoc, saltem in alio casu Simoniaco aliquando factam ipsemet legi, a Sac. Pœnitentiaria post repetitam ternam instantiam semper loco alicujus favorabilis responsi fuisse inscriptum Supplicæ: *dimittat*, intellige *Beneficium.* Igitur his stantibus *

Additio V.

* Quæres I. Quidnam ulterius agendum, & quomodo pauperculo tali succurrendum sit? Resp. I. Quoad fructus jam perceptos, dummodo talis ipsummet Beneficium simoniace acquisitum dimittat, posse adhuc succurri, formando de novo aliquam Supplicam, in qua rogetur,

ut saltem fructus ex dicto Beneficio perceptos retinere liceat: prout etiam sibi spem facere poterit vel condonationis absolutæ (quando Orator fuerit pauper) vel alias saltem alicujus compositionis, uti jam innuimus supra. Resp. II. Si hoc Beneficium simoniace obtentum dimittat, & paupertate pressus supplicet, ut saltem habilitetur ad alia, pariter subinde impetrabit, prout ex nostro Navarro adjungo formulam concessionis sequentem.

Pro parte Sacerdotis Latoris præsentium Nobis oblata petitio continebat, quod ipse alias a Sacra Pœnitentiaria absolutionem, & dispensationem super Irregularitate per eum contracta obtinuit, cum hoc tamen inter cætera . . . . ut ad quæcunque Beneficia Ecclesiastica in futurum obtinenda perpetuo remaneret inhabilis. . . . cum autem dictus Lator hujusmodi inhabilitatem per aliquod tempus sustinuerit, & pressus sive propria, sive suorum paupertate, Beneficia recipere, licite posse desideret, ideo pro suæ conscientiæ quiete cupit per Sedem Apostolicam secum desuper dispensari. Quare &c. Nos &c. Discretioni tuæ committimus, quatenus, si est ita, cum dicto Latore, audita prius ejus Sacramentali Confessione, dummodo suffragentur sibi digni Pœnitentiæ fructus, & merita, salvis alioquin remanentibus omnibus aliis sibi in prædictis

dictis absolutione, & dispensatione impositis, quod præmissis non obstantibus quæcunque Beneficia Ecclesiastica, sive cum cura, sive sine cura, quatenus illa ei alias canonice conferantur, recipere, retinere, fructusque recipere licite valeat, misericorditer dispenses in Foro Conscientiæ &c. Datum &c.

Ubi Confessarius in Executione talis gratiæ ad tria advertat. *Primo*, an verificetur motivum, ob quod hæc gratia conceditur: quale motivum in allegato rescripto est *Paupertas*; posset tamen, si adsit, etiam alia gravis causa adduci. *Secundo* attendat ad merita, & fructus talis pœnitentis Simoniaci, utrum nimirum a tempore delicti meliorem instituerit vitam. *Tertio* notet, quod quamvis in memorata formula pœnitens rehabilitetur ad quæcunque Beneficia cum, vel sine cura, id tamen non soleat fieri semper, sed aliquando ad simplicia tantum, aliquando etiam ad alia, considerata qualitate delicti, tempore primæ obtentæ gratiæ, & meritis pœnitentis.

Additio. VI.

* Quæres II. An post trinam jam denegationem Sac. Pœnitentiariæ nulla amplius spes in memorato casu supersit Titio retinendi per aliquam dispensationem ipsum Beneficium simoniace antea acquisitum? Respondeo in simili casu vix ullam amplius superesse spem. Interea tamen practicus quidem, & peritus Styli Curiæ Romanæ suasit, quatenus adhuc supplicetur,

saltem ut Oratori daretur certum aliquod tempus congruum ad hoc, ut, quatenus opus, Beneficium suum sine scandalo, & salva propria verecundia dimittere valeat: ubi subinde concedi solet alius adhuc annus cum inscriptione: *Dimittatur intra annum.* Tale temporis spatium, si infra illud supplicetur de novo, solet bis, vel ter ad secundum, & tertium annum prolongari perdurante gravi causa aliqua motiva, & tandem (uti Roma scripsit ille practicus) successive ad dies vitæ prolongabitur. Hoc si obtinuerit Simoniacus, felicem se poterit reputare. Interea in simili casu pro primo anno prorogationis emanavit Responsum a Sacra Pœnitentiaria sequentis tenoris.

Sacra Pœnitentiaria tibi Confessario a Latore electo concedit facultatem: ipsum Latorem, quatenus, si est ita, audita prius ejus Sacramentali Confessione, a quibusvis Sententiis, Censuris, & pœnis Ecclesiasticis, quas propter præmissa quomodolibet incurrit, Simoniæ labe, & excessibus hujusmodi auctoritate Apostolica absolvendi, & cum eodem super Irregularitate per eum ex violatione censurarum quomodolibet contracta ad suos Ordines licite exercendos, eadem Auctoritate Apostolica dispensandi, sibique fructus ex ipso Beneficio male perceptos, quatenus vere sit pauper, ita ut illos restituere nequeat, mediante aliqua Eleemosyna arbitrio suo taxanda, & in pauperes distribuenda condonandi,

di, injuncta ei pro modo culpæ pœnitentia salutari, quodque intra annum sub pœna relabendi eo ipso in easdem censuras, ipsum Beneficium libere dimittat, nec non culpabiles in præmissis, quantum potest, moneat, & inducat ad impetrandam a Sede Apostolica absolutionem, & aliis injunctis de Jure injungendis. In Foro conscientiæ, & in Sacramentali Confessione tantum, & non aliter, neque ullo alio modo. Ita quod hujusmodi absolutio, dispensatio, & condonatio in foro judiciario nullatenus ei suffragentur. Datum Romæ in Sacra Pœnitentiaria die 16. Februarii Anno 1725.

Additio. VII.

* Quæres III. Quid practice agendum Confessario a Beneficiato Simoniaco electo, ut tale Rescriptum proxime allegatum executioni mandet? Resp. Talis Confessarius, antequam ad executionem litterarum Apostolicarum procedat, I. Indaget, an crimen hoc Simoniæ sit adhuc occultum: est enim hæc conditio, sine qua non dispensaret Sacr. Pœnitentiaria. II. Utrum motiva dispensandi in Supplica allegata sint vera: puta an Beneficiatus consideratis considerandis sit pauper, & num foret periculum diffamationis, si dimitteret Beneficium. III. Præsupposita Confessione Sacramentali huic Beneficiato Simoniaco pro modo culpæ Simoniæ, & exercitii Ordinum in censuris, per quod Irregularitatem contraxit, imponat pœnitentiam, & insuper injungat ei, quod in illo Rescripto additur, ut ante annum finitum, nisi interim novam proroga-

rogationem Romæ impetret, *Beneficium dimittat, & culpabiles in præmissis*, id est, complices, & comparticipes ejusdem delicti Simoniæ, quantum moraliter potest moneat, & inducat ad impetrandam a Sede Apostolica absolutionem. IV. Demum absolvat a censuris, ac peccatis, & dispenset in Irregularitate contracta, supposito, quod hanc contraxerit, puta, si sciens Simoniaco huic contractui esse annexam Excommunicationem, nihilominus celebraverit.*

Additio VIII.

* Non inacceptum spero Lectori, si adhuc ex Decisionibus Casuum R. Patris Pichler novissime editis sequentem decisionem, ordine 147 circa Dispensationem in puncto Simoniæ adjungam.

Duo eximiæ doctrinæ, & probitatis Sacerdotes, Henricus, & Wolfgangus solicitarunt sibi Beneficia Parochialia conferri, plane digni aliis competitoribus præferri: sed a quolibet seorsim ante Collationem exigebantur quingenti floreni sub prætextu privilegii a Sede Apostolica concessi. Tergiversabatur uterque initio, sed, quia sine hac pensione actum se agere videbant, demum consenserunt, & persoluta dicta summa in Parochialibus Beneficiis instituti sunt, quibus etiam summa cum laude præfuerunt per unum & alterum annum; interim tamen internos conscientiæ stimulos passi, & multum anxii, utrum non simoniace fuerint promoti. Ambo

itaque

itaque, ut hac tortura se liberarent, remedium quæsierunt, Wolfgangus quidem apud Episcopum, quia Episcopum in casu Simoniæ occultæ pro foro interno absolvendi a censuris, & dispensandi ad retinendum Beneficium simoniace obtentum, facultate præditum esse, cognitum habebat juxta probabilem Lessii, *L.* 2. *de J. & J. c.* 35. *dubit.* 25. *num.* 140. Henriquez *c.* 36. *de Excomm. l.* 13. Palao *de Simon. disp.* 3. *punct. ult. n.* 4. P. Krimer *l.* 5. *tit. de Simon. n.* 594. Panormit. *in c. Postulastis. De Cleric. excomm. &c. ministrante*, & quorumdam aliorum sententiam, atque dispensationem absque ullo fere onere impetravit. Henricus autem, seu ignorans hujus sententiæ probabilitatem, seu eidem diffidens, sicut alii Auctores nolunt eam approbare, Romam recurrit ad S. Pœnitentiariam, quæ quidem absolutionem a censuris, & dispensationem ab Irregularitate quomodolibet contracta Confessario Henrici commisit pro foro interno, injuncta ei pro modo culpæ pœnitentia salutari, sed adjecta conditione ac onere, *ut intra annum sub pœna relabendi eo ipso in easdem Censuras, Ecclesiam Parochialem libere cum effectu dimittat, nec non fructus ex ea perceptos, prout de Jure, restituat.* Interea nescio, qua via innotuit Henrico alias jam desuper non parum anxio, & cum tempore semper magis dubioso indultum Papale prætensum ignorari Romæ, ipse tamen omnia dissimulavit; id quod eo tutius & consultius fecit, quod ipse post obtentam dispensationem a S. Pœnitentiaria intra annum dimiserit Beneficium Parochiale, uti jussus

ſus erat, quamvis ante dimiſſionem actualem per amicum ſibi providerit de alia Parochia, quam etiam obtinuit, at exterius per viam permutationis, eo quod coram Officio Eccleſiaſtico crimen ſuum occultum, & neceſſitatem reſignandi aperire horruerit, interius tamen in ipſo ſupplici libello pro obtinenda nova Parochia non expreſſit permutationem, ſed ſic ſcripſit; *Dimitto, & deſtituo poſſeſſam Parochiam liberrime quia tamen Parochus* (is erat, cum quo exterius permutare cenſebatur) *alio abire cogitat, rogo demiſſiſſime, ut me ad illius Parochiam benigniſſime, admittere placeat non mutative ſed intuitu meritorum meorum*: quæ verba, *intuitu meritorum*, poſtea etiam inſerta erant litteris Collationis. Quod autem fructuum reſtitutionem, quæ pariter injuncta fuit Henrico, attinet, illam necdum fecit, licet jam tertius interea a Diſpenſatione executioni data fluat annus: non quidem ex perverſa intentione non reſtituendi, ſed partim ne periculo manifeſtandi criminis commiſſi ſe exponeret, partim quia pecuniis ad negotia neceſſario, ut putabat, applicandis indigebat; firmiter tamen ſtatuens non ſolum Capitale, ſed etiam annuos cenſus inſtar alterius debitoris ſolvere ſuo tempore Eccleſiæ, ne huic ex dilatione lucrum ceſſet. Quæritur jam, an in hac facti ſpecie nihil reperiatur ex parte utriusque Parochi, quod improbari queat? Reſpondeo I. Circa Parochum Wolfgangum, ſi bona fide ex probabili ratione credidit adfuiſſe ex parte Collatoris verum Privilegium ſeu Indultum Pontificium exigendi ex ſuis rationibus pecuniam &c. potuiſ-

potuiſſe diſpenſari ab Epiſcopo; ſecus autem multum ſubſiſto etiam pro foro conſcientiæ; uti erui poteſt ex dictis præcedentibus *Additione III. verſ. Reſpondendo II.* Reſpondeo II. Circa Parochum Henricum, verificatis omnibus circumſtantiis in facti ſpecie adductis, nihil haberem in contrarium. *

DISTINCTIO II.

De Incompatibilitate, Renuntiatione & Permutatione Beneficiorum.

QUÆSTIO I.

Quæ Beneficia ſint incompatibilia, vel compatibilia?

SUMMARIUM.

1. *Mala ex pluralitate Beneficiorum ſimul retentorum obvenientia.*
2. *Ea quandoque poſſunt abeſſe.*
   Et dantur Beneficia compatibilia.
3. *Incompatibilitas Beneficiorum ex duplici capite oritur.*
4. *Si unum ſufficit ad honeſtam ſuſtentationem, non licet plura habere.*

E 5. Quod

5. *Quod Beneficium cenſeatur ſufficiens ac congruam ſuſtentationem?*
6. *Beneficia de ſe compatibilia quæ?*
7. *Beneficia ſimplicia ultra duo nequeunt haberi.*
8. *Alia Beneficia compatibilia recenſentur.*
9. *Beneficia de ſe incompatibilia, quæ?*
10. *Beneficia uniformia ſub eodem tecto, quæ?*
11. *Corollarium de duabus Capellaniis ejuſdem Eccleſiæ.*
12. *Beneficium ſimplex poteſt adjungi alteri, tenues redditus habenti.*
* *Similiter Dignitati, Perſonatui, vel Officio ex defectu decentis ſuſtentationis poteſt adjungi Canonicatus in eadem Eccleſia.*

1 QUANTA mala oriri ſoleant in Eccleſia DEI, dum nonnulli plura obtinent Beneficia Eccleſiaſtica, paucis comprehendit Pontifex *c. Quia in tantum, de Præbend.* dicens: quod *multitudo Præbendarum canonibus inimica, diſſolutionis materiam & evagationis inducit, certumque continet periculum animarum.* Eadem mala amplius deplorat Pontifex *in Extravag. Execrabilis, de Præb.* eo quod execrabilis quorundam ambitio, & improbitas importuna, plura a Romanis Pontificibus non tam obtinere, quam extorquere plerumque noſcuntur Beneficia; adeo, ut (præter alia incommoda, quæ ibidem recenſentur) multi alii litterati, probique Viri a conſecutione competentium Beneficiorum impediantur, cultus Divinus minuatur, hoſpitalitas in ipſis Beneficiis debita non ſervetur, atque Eccleſiarum

detra-

detrahatur commodis & honori, quæ carente Defenſorum auxilio in juribus ſuis, & libertatibus multipliciter collabuntur.

2. Quia vero talia incommoda atque inordinationes quandoque certis concurrentibus circumſtantiis abeſſe poſſunt, hinc non ſequitur, univerſim illicitum eſſe, plura ſimul habere Beneficia. Quinimo eorum quædam eſſe compatibilia, ſatis indicat textus *in c. Gratia, de Reſcriptis in 6.* ibi: *Si talia ſint Beneficia, quæ ſimul nequeant de jure teneri.* Et idem manifeſte ſupponit Concilium Trident. *Seſſ. 7. cap. 4. de reform.* ibi: *Plura curata, aut alias incompatibilia Beneficia:* nam hujusmodi limitatio fruſtra apponeretur, niſi aliqua extarent Beneficia compatibilia. Hinc Quæſtio remanet, unde oriatur, & quæ ſit incompatibilitas Beneficiorum Eccleſiaſticorum?

3. CONCL. I. Incompatibilitas Beneficiorum Eccleſiaſticorum generatim ex duplici capite oritur; videlicet, ſi aut ipſa Beneficiorum inſtitutio non permittat, ut plura ab eodem adminiſtrentur; aut ſi unum eorum ad honeſtam Beneficiarii ſuſtentationem ſufficiat. Ita communis, uti patebit ex dicendis. Et quidem, quantum attinet priorem partem, ſeu Beneficia de ſe incompatibilia, ex profeſſo de ipſis dicetur *n. 9. & ſeqq.*

4. Quod autem ceſſante juſta diſpenſatione ſit illicitum, plura Beneficia, licet cæteroquin compatibilia, ſimul retinere, ſi unum ipſorum ad honeſtam Clerici ſuſtentationem ſufficiat, tenet Gloſſa communiter recepta *in c. Dudum.*

54. *vers.* Retinere, *De Elect.* ubi ait: *Nota, quod, qui habet plura Beneficia, quorum alterum per se sufficeret, non potest sine mortali peccato retinere aliud.* Idem ad longum propugnat Abbas in *c. Extirpanda §. Qui vero. num.* 34. *& seqq. de Præb.* & Layman *lib.* 4. *tr.* 2. *c.* 8. *num.* 2. citans plures alios. Desumitur hoc ex *c. Sanctorum dist.* 70. *&. c. Conquerente. De Clericis non resid.* &c. *Cum teneamur, de Præb.* cum concordantiis. Accedit Concilium Trid. *sess.* 24. *c.* 17. *de reform.* ibi: *Cum Ecclesiasticus ordo pervertatur, quando unus plurium officia occupat Clericorum &c. Statuit, ut imposterum unum tantum Beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur: quod quidem, si ad vitam ejus, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo utrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri:* & consequenter a sensu contrario, & quia exceptio firmat regulam in oppositum, quando unum Beneficium sufficit ad honestam Clerici sustentationem, alterum conferri, & retineri non potest. Confirmatur: quia repugnat rationi naturali, ut quis plura simul non necessaria Beneficia occupando defraudet alios Clericos a consecutione competentium Præbendarum, deturque ansa incommodis *num.* 1. enumeratis, nisi justa causa interveniente, atque accedente legitima dispensatione id cohonestetur.

5. Quæres autem, Quodnam Beneficium censeatur sufficiens ad congruam Beneficiarii sustentationem? Resp. Illud Beneficium censetur

taliter

taliter sufficiens, ex quo Clericus pro status sui conditione, & se, & familiam suam honeste valet sustentare. Adde cum Valensi *tit. de Concess. Præb.* §. 4. *num.* 10. & aliis, parentes, fratres, & consanguineos egentes, nam & hos potest Clericus ex redditibus Ecclesiasticis honeste sustentare, non autem augere, prout tum ex can. 39. Apostolorum, tum ex Concilio Trid. *Sess.* 25. *cap.* 1. *de reform.* desumitur. Insuper circa hoc Glossa *in c. Conquerente*, *vers. Sufficientia*, *De Cleric non resid.* observat, atque ex utroque Jure ostendit, quod oporteat, quantum ad propositum, considerare plura alia, utpote nobilitatem, scientiamque: quia tales Personæ sunt amplioribus redditibus honorandæ. *c. De multa* §. *fin. de Præb.* Item, quod etiam hospitalitas, ipsaque jura Episcopalia persolvenda attendi debeant: nam Clerici & hospitalitatem tenere, & jura Episcopalia persolvere, & insuper congruam suæ personæ familiæque sustentationem habere debent. *c. De Monachis*, *de Præb.* cum concordantiis. Et hinc, quodnam Beneficium dicatur sufficiens ad congruam sustentationem, arbitrio Judicis relinqui paulo plus, vel minus æstimandum, consideratis considerandis, qualitate scilicet personarum, locorum & temporum, resolvit Barbosa *lib.* 3. *Juris Eccles. univers. c.* 13. *num.* 183. citans plures alios.

6. CONCL. II. *Beneficia de se compatibilia* sunt ea, quæ vel ex Jure communi, vel ex Consuetudine, Statuto, aut Fundatione simul obtineri, ac retineri possunt. Talia sunt imprimis

Beneficia ſimplicia non requirentia perſonalem reſidentiam, vel quorum unum requirit reſidentiam, alterum vero non: nam in his facilius admittitur pluralitas, ſi ita neceſſe ſit ad honeſtam Clerici ſuſtentationem; prout colligitur ex Concilio Trid. *ſeſſ.* 24. *de ref c.* 17.

7. æterum Barboſa *loc cit. num.* 180. & 182. refert Sac. Cardinalium Congregationem declaraſſe, quod Epiſcopus non poſſit plura Beneficia ſimplicia ultra duo uni conferre, usque ad ſufficientem ejus ſuſtentationem, absque Apoſtolica diſpenſatione. Et ſi defacto conferat tertium, collatio illius ſit quidem valida, attamen, quando iſtud eſt ſufficiens pro congrua ſuſtentatione Clerici, vacent ambo Beneficia priora, ſin minus, vacet primum. * Quinimo præſens Auctor in Jure Canonico *lib.* 3. *decret. Tit.* 5. *num.* 267, & *ſeqq.* ſtante conſuetudine legitime præſcripta admittit, quod Epiſcopus plura ſimplicia Beneficia, quam duo conferre poſſit absque vacatione ullius, ſi hæc duo ad ſuſtentationem non ſufficerent. *

8. Deinde Beneficia compatibilia cenſentur, quæ in diverſis Eccleſiis ſunt, & nullam, vel ſaltem non incompatibilem reſidentiam exigunt. Layman *cit. c.* 8. *n.* 7. & alii. Inſuper Beneficia de ſe compatibilia in eadem Eccleſia dicuntur, quæ difformia ſunt, v. g. Præpoſitura, & Canonicatus; qualia proinde, cum utrisque ſimul ſatisfieri poſſit, etiam in ſimul (ſi ita neceſſe ſit ad congruam Clerici ſuſtentationem) retineri poſſunt: *arg. cap.* 1. *de Conſuet. in* 6. Niſi alicujus Eccleſiæ ſpeciale Statutum, vel Conſuetudo repugnet.

9. CONCL.

9. CONCL. III *Beneficia de se incompatibilia* (id est, abstrahendo ab eo, quod unum eorum ad honestam Beneficiarii sustentationem sufficiat) sunt ea, quorum quodlibet vel Jure naturali, vel Jure communi Ecclesiastico, aut ex Consuetudine, Statuto, seu Fundatione continuam residentiam personalem postulat: ut sunt duo Episcopatus, duæ Abbatiæ, duæ Parochiæ, duæ perpetuæ Vicariæ, & cætera curata Beneficia. Item duæ Dignitates, Personatus, aut duo Officia personalen residentiam ambo requirentia. *arg. c. Ad hæc, & c. Præterea, & c. Cum non ignores,* &c. *De multa, De præb.*

10. Similiter Beneficia uniformia sub eodem tecto censentur incompatibilia: ut sunt duo Canonicatus in eadem Ecclesia. Cæterum per *Beneficia uniformia sub eodem tecto* intelligunrur ea, quæ in eadem Ecclesia ad eundem finem eodem tempore adimplendum instituta sunt, adeoque habent idem prorsus onus & officium eodem tempore persolvendum: uti contingit in duobus Canonicatibus ejusdem Ecclesiæ.

11. Hinc infertur, quod duæ Capellaniæ in duobus Altaribus ejusdem Ecclesiæ fundatæ cum onere, ut in uno Altari bis, in altero ter, distinctis diebus in eadem Ecclesia celebretur, non sint Beneficia uniformia, ac proinde de se compatibilia. Quia, licet uno nomine generali Capellaniæ appellentur, cum tamen habeant distincta onera, seu officia in

diversis Altaribus peragenda, re ipsa non sunt uniformia, sed difformia Beneficia: quæ proinde eidem conferri, & (dummodo primum eorum ad honestam Clerici sustentationem non sufficiat, neque constitutio, aut consuetudo particularis repugnet) simul retineri possunt.

12. Unde & Concilium Trid. *sess.* 24. *c.* 13. de *reform.* statuit, quod, si Canonicatus Ecclesiarum Cathedralium, aut Beneficia Parochialia, ob temporum injuriam redditus tam tenues habeant, ut non sufficiant sustentationi decenti pro dignitate, ac qualitate personæ, & loci, auctoritate Episcopi liceat adjungere simplex Beneficium, donec melius provisum fuerit.

Additio.

* Quinimo juxta præsentem Auctorem, accedente præsertim consuetudine, potest in eadem Ecclesia Dignitati, vel Officio superaddi Canonicatus: e. g. ut quis simul sit Præpositus, vel Scholasticus, aut Custos, & simul Canonicus; uti notat Glossa *in cap.* 1. *vers. Nisi unicum, de Consuet. in* 6. Garzias apud præsentem Auctorem desuper affert unam declarationem Cardinalium in una Valentina, anno 1593. editam, talemque consuetudinem permittentem. Videatur in Jure Canonico *lib.* 3. *decret. titul.* 5. *num.* 219. *

QUÆ-

QUÆSTIO II.

Quæ sint pœnæ recipientium plura Beneficia incompatibilia absque Dispensatione?

SUMMARIUM.

13. *Illicitum est plura simul obtinere Beneficia incompatibilia.*
14. *Citra dispensationem Pontificiam.*
15. *Triplex causa dispensandi in pluralitate Beneficiorum.*
16. I. *Necessitas Ecclesiæ.*
17. II. *Utilitas Ecclesiæ.*
18. III. *Evidens meritorum prærogativa.*
19. *Plura incompatibilia Beneficia recipiens ipso jure privatus est priori.*
20. *Intellige defacto,*
21. *Et post receptum, seu possessionem secundi.*
22. *Fallit, si quis fructus secundi Beneficii necdum percipiat.*
23. *Dicta privatio defacto incurritur ipso jure.*
24. *Et quomodo intelligenda?*
25. *Solvitur notabilis instantia.*
26. *Quid, si quis primum cum secundo retinere contenderet?*
27. *In quibus casibus plura simul Beneficia haberi possint?*

13. CONCL. I. Quandocunque vel alterum Beneficium sufficit ad honestam Cleri-

ci sustentationem, vel ipsamet Beneficia de se sunt incompatibilia, illicitum est, sicque peccaminosum, plura simul obtinere citra dispensationem Pontificiam. Ita communis. Et quidem, quantum ad primum membrum attinet, patet illud ex c. *Ad hæc de Præbend.* ibi: *illud est omni rationi contrarium, ut unus Clericus in una, vel diversis Ecclesiis plures Dignitates, vel Personatus obtineat &c.* Huc accedunt textus & mala, ex pluralitate Beneficiorum provenientia, de quibus *n.* 1.

14. Altera pars, loquens de dispensatione Pontificia, ex eo probatur: quia habere plura Beneficia non est intrinsece malum, sicuti mentiri, blasphemare &c. sed quamvis habeat quandam mali speciem, ea tamen concurrentibus certis causis cohonestari potest.

15. Porro ejusmodi justa causa dispensandi in pluralitate Beneficiorum triplex a Doctoribus recenseri solet: videlicet necessitas Ecclesiæ, utilitas Ecclesiæ, & evidens meritorum prærogativa. *arg. c. Tali* 1. *q.* 7. ibi: *Nisi forte eos aut maxima Ecclesiæ utilitas, vel necessitas postulet, vel evidens meritorum prærogativa commendet.*

16. Et quidem ob necessitatem Ecclesiæ possunt quandoque plura beneficia, etiam ultra congruam Clerici sustentationem conferri, si desint alii idonei Ministri, utputa in locis Hæretico-

reticorum, in quibus est defectus Clericorum.

17. Deinde ob utilitatem Ecclesiæ id accidere potest, quando unus solus, licet absens, magis putatur Ecclesiæ profuturus sua auctoritate, potentia, doctrina & prudentia, quam alius præsens, vel plures alii: qua de causa filiis Principum conferuntur interdum plures Episcopatus, etiam ante ætatem, ut Ecclesiæ contra Hæreticos potentius defendantur. Pirhing *titul. de Præb. num.* 191. & alii.

18. Tandem de evidenti meritorum prærogativa habetur textus clarus. *c. de multa §. fin. de præb.* ibi: *Nullus plures Dignitates, aut personatus habere præsumat, etiamsi curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen, & litteratas personas, quæ majoribus Beneficiis sunt honorandæ, cum ratio postulaverit, per Sedem Apostolicam poterit dispensari.*

19. CONCL. II. Quicunque defacto plura incompatibilia Beneficia, sive curata, sive alias incompatibilia simul recipere, ac retinere præsumpserit, per receptionem secundi mox priori Beneficio est ipso jure privatus, & is, ad quem spectat prioris collatio, libere illud confert, statim atque institutus secundum recepit. Ita habetur *cit. cap. de multa, de præb.* juncta *Extravag. Execrabilis §. Qui vero eod.* Accedit Concilium Trid. *sess.* 7 *de ref. c.* 4. quod prædicta Jura innovavit, & (cum illa loquerentur dun-

taxat

taxat de Dignitatibus, Personatibus, seu Officiis, aut aliis Beneficiis curam animarum habentibus annexam) ad alia Beneficia, etiam quomodolibet incompatibilia extendit; prout notat Fagnanus *in cit. c. de multa n. 3.* allegans decisionem Rotæ, Garziam affirmantem ita esse indubitanter tenendum, & alios.

20. Dicitur notanter in Conclusione, *Quicunque de facto*: quia sermo est de tempore moderno post Concilium Tridentinum; nam antehac variæ successive emanarunt Constitutiones Pontificiæ, ut videre est *c. Referente, de præb.* & *c. Quia nonnulli, de Cleric. non resid.* & *cit. c. De multa*: atque *Extrav. Execrabilis.* Verum moderno tempore post Concilium Trid. procedit Conclusio, adeo ut hujus Decretum Fagnanus *loc. cit. n. 5.* ex quadam Cardinalium declaratione extendat ad plura Beneficia simplicia, si personalem residentiam requirant, aut primum ad congruam Clerici sustentationem sit sufficiens: nam & talia secundum Canones sunt incompatibilia.

21. Additur vero, *per receptionem secundi*: siquidem sola assecuratio de altero Beneficio consequendo non sufficit ad inducendam dictam pœnam privationis, sed requiritur actualis receptio, atque possessio secundi Beneficii: hoc enim importatur per ly *receptionem*, id est corporalem adeptionem, ut explicat cit. Fagnanus *n. 9.* & tenet Glossa *in c. de multa, de Præb.* Accedit ratio: quia in Jure *verba accipienda sunt cum effectu*, *c. Relatum de Cler. non resid.* & alibi.

22. Quin-

22. Quinimo ob hanc rationem similiter non censetur vacare primum Beneficium per adeptionem secundi Beneficii, cujus fructus ex causa etiamnum alius percipit; prout clare decisum habetur. c. *Si tibi concesso, de præb. in 6.* Rationem hujus ulteriorem dat Glossa *ibidem, vers. Vacare*, quia talis non est adeptus plene, licet enim Beneficium habeat, fructus tamen non habet: & alioquin talis cogeretur mendicare, cum fructus ex secundo Beneficio non haberet, primo autem privatus existeret.

23. Dicitur ulterius in Conclusione, *priori Beneficio est ipso jure privatus*, siquidem, ut hæc privatio modernis temporibus incurratur, non amplius opus est sententia Judicis eam infligentis, ut olim c. *Quia nonnulli de Cleric. non resid.* sed defacto inducitur ipso jure: prout liquet ex *cit. c. de multa de Præb.* juncto Concilio Trident. *Sess. 7. de reform. c. 4.*

24. Cæterum hæc Beneficii privatio intelligenda est quoad titulum, seu jus illud retinendi, non quoad possessionem: nam possessione Beneficii ejusmodi Clericus privari non potest, nisi causa cognita; prout desumitur ex *cap. Licet Episcopus, de Præb. in 6.*

25. Si dicas. Privatio Beneficii, & ipsum Beneficium nequeunt simul stare, cum privative opponantur; ergo, si Clericus ille ipso jure privatus est Beneficio, repugnat, quod adhuc

huc ejus possessionem retineat. Resp. distinguendo antecedens: privatio Beneficii quoad titulum & possessionem simul nequit stare cum Beneficio, conceditur; privatio Beneficii quoad titulum duntaxat nequit stare cum Beneficio, seu Possessione ejus, negatur antecedens, & consequentia. Nam, ut notat Lessius *lib. 2. de Just. & Jur. c. 29. num. 64.* leges illæ, quibus additur, quod delinquens ipso facto sit privatus officio & Beneficio, privant titulo, seu jure ad Beneficium, quatenus ipso facto amittit jus ad illud, nondum autem ejus possessione, nisi post sententiam Judicis.

26. CONCL. III Insuper, si quis prius Beneficium una cum secundo forte retinere contenderit, etiam secundo privatus existit. Ita habetur. *cit. c. de multa*, juncto Concilio Trident. *Sess. 7. cap. 4. de reform.* & tradit Fagnanus *cit. c. de multa num. 6. & 8.* dicens, hanc pœnam ipso jure incurri. Ubi ulterius addit, quamvis Glossa super illam dictionem, *contenderit*, afferat, ad hoc, ut quis secundo etiam Beneficio ipso facto privatus existat, requiri, quod quis utrumque in Jure contentiose retinere voluerit usque ad litis contestationem: contrariam tamen aliorum sententiam, qui volunt ex sola retentione primi Beneficii cum secundo jam induci dictam privationem utriusque Beneficii, etiamsi, quando quis incipit conveniri, velit prius dimittere, esse tenendam; eo præsertim, quia Concilium Tridentin. *loc. cit.* hanc pœnam jure

jure ipso imponit Illi, qui ejusmodi Beneficia incompatibilia *recipere, & simul retinere præsumpserit.*

27. Quæres, An in nullo prorsus casu possit quis simul habere plura Beneficia? Resp. Hoc in nonnullis casibus accidere posse. Et primo quidem per legitimam dispensationem, de qua superius *num.* 15. & *seqq.* Deinde id accidit sine dispensatione, quoties ipsa Beneficia non sunt incompatibilia, prout fit in Beneficiis simplicibus, quorum singula ad honestam sustentationem Clerici non sufficiunt, Tertio, si Ecclesia Cathedralis, vel Parochialis, aut Dignitas ob tenuitatem fructuum non sufficiat congruæ sustentationi Rectoris sui, potest simul cum ea uniri, vel obtineri Beneficium simplex non requirens residentiam, juxta Concilium Trid. *Sess.* 24. *de reform. cap.* 15. & 17. Insuper ob eandem Ecclesiarum paupertatem possunt Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, uniones perpetuas Beneficiorum facere, & ista postmodum simul ab eodem possideri, prout concessit idem Tridentinum *Sess.* 21. *de reform. cap.* 5. ubi sequentia leguntur formalia: *possint Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis Delegati juxta formam juris, sine tamen præjudicio obtinentium, facere uniones perpetuas quarumcunque Ecclesiarum Parochialium, & Baptismalium, & aliorum Beneficiorum curatorum, vel non curatorum cum curatis propter earum paupertatem:* ubi in simili casu e. g. hæ Parochiæ ad invicem unitæ censerentur non amplius duæ, sed unica

Paro-

Parochia, sicque nec Episcopus conferre duo Beneficia incompatibilia proprie loquendo. Tandem ob præfatam causam quandoque Dignitati, vel Canonicatui accessorie annexa est Ecclesia Parochialis, quæ per idoneum Vicarium administrari, ac simul cum Canonicatu retineri potest: *text. clar. c. Extirpandæ §. Qui vero, de Præb.* De hoc fusius *lib. 3. decr. tit.* 12. §. 3.

QUÆSTIO III.

Quid, & quotuplex sit Renuntiatio Beneficiorum, & ex quibus causis fieri possit?

SUMMARIUM.

28. *Renunciatio Beneficii, quid?*
29. *Non valet, nisi fiat coram legitimo Superiore.*
30. *Quilibet potest suo juri renuntiare, quomodo?*
    * *Beneficiatus ingressurus aliquam Religionem qualiter teneatur renuntiare suo Beneficio? Addit. I.*
    * *An ad renuntiationem, & quando requiratur consensus Patroni, si Beneficium fuerit Patronatum &c. Add. II.*
31. *Renuntiatio Beneficii tacita,*
32. *Et expressa,*
33. *Renuntiatio pura & conditionalis, quæ?*

34. *Ad.*

28. CONCL. I. *Renuntiatio* est spontanea Beneficii Ecclesiastici dimissio, facta coram legitimo Superiore id acceptante. Ita in re communis.

29. Dicitur, *facta coram legitimo Superiore*: siquidem Beneficia Ecclesiastica non nisi in manibus Ordinarii, hoc est, ipsius auctoritate interveniente resignari debent *c. Si quis vero*, & *c. Si quis Presbyt. 7. q. 1.* & aliter facta resignatio non est valida; atque dimittens Beneficium sine licentia sui Prælati potest compelli ad illud reassumendum, etiam per censuras Ecclesiasticas *c. non oportet. 7. qu. 1.* & *c. Admonet. de Renunt.* cum concordantiis.

30. Nec dicas. Quilibet potest suo juri renuntiare. *c. Si diligenti, de foro compet.* ergo & Beneficiarius Beneficio, etiam sine licentia sui Superioris. Negatur enim consequentia: nam regula illa est intelligenda, dummodo id fiat sine præjudicio alterius, atqui post acceptationem Beneficii, & confirmationem manet Clericus Ecclesiæ suæ alligatus, quæ pateretur detrimentum, si quilibet ipsorum pro libitu ei renuntiare, & veniente lupo, id est, instante tribulatione, instar Mercenarii aufugere, ovesque sibi concreditas relinquere valeret.

Additio I.

* Nec instes. Potest Beneficiatus absque impetrata licentia Ordinarii ingredi aliquam Religionem a S. Sede Apostolica approbatam: ergo etiam poterit absque dicta licentia renuntiare suo Beneficio. Respondeo enim, inprimis antecedens non esse verum, in casu, quo ingressurus Religionem foret Episcopus, qui nequit suam sponsam deserere, etiam sub spe melioris vitæ sine consensu Papæ juxta *cap.* 10. *de Renuntiatione.* Deinde etsi quoad inferiores Beneficiatos respectu ingressus in aliquam sacram Religionem non requiratur, ut adhibeatur consensus actualis Ordinarii; cum talis ingressus etiam contradicente Episcopo fieri queat juxta clarum textum Juris *c. Duæ sunt.* 19. *q.* 2. consulitur tamen (quinimo a pluribus Doctoribus exigitur) ut hæc licentia (quamvis ejus obtentio non sit necessaria) saltem petatur ob debitam erga Ordinarium reverentiam ante ingressum, simulque humiliter supplicetur pro concedendo tempore Novitiatus idoneo, qui Beneficium interim administret.

Resp. II. Negando consequentiam & paritatem. Disparitas principalis est; quia jus Canonicum in primo casu id expresse concedit, in puncto autem renuntiationis expresse denegat. Accedit, quod per ingressum in Religionem non æque ac per renuntiationem relinquat aliquis ex toto Beneficium, sed sibi adhuc usque ad Professionem jus reservat regrediendi, si ex

si ex Novitatu egrederetur. Videatur de hoc fusius Jus Canonicum *lib.* 1. *decret. tit.* 9. *num.* 21. & *seqq.**

Additio II.

*Porro pergendo iterum de Renuntiatione, si Beneficium aliquod fuerit patronatum, vel electivum, etiamsi tale libere ac simpliciter possit resignari in manus Superioris; nequit tamen id fieri titulo permutationis, vel in favorem tertii absque Patronorum, vel Eligentium consensu; alias enim, nisi prædicti velint sponte ratificare, possent ob præjudicium sibi factum agere ad irritandam resignationem, de quo vid. in Jure Can. *lib.* 1. *titul.* 9. *num.* 61. & 62.*

31. CONCL. II. Renuntiatio Beneficii Ecclesiastici alia est tacita, alia expressa. Ita communis ac patet inductione. Et quidem *Renuntiatio tacita* dicitur ea, quæ fit facto aliquo resignationem significante, vel ex dispositione Juris eam importante. Nam, qui facit id, quo posito ex ipsius Juris constitutione Beneficium amittitur, seu retineri nequit, eidem tacite, seu ipso facto renuntiare censetur. Sic fit, dum Beneficiarius in Minoribus constitutus contrahit Matrimonium: quia tunc Beneficium Ecclesiasticum ipso jure vacat *Argum. cap.* 1. & 2. *de Cler. conjug.* Idem dicendum de eo, qui Religionem solemniter professus est: c. *Beneficium de Regularibus in 6.* & hujusmodi.

32. *Renuntiatio expressa* Beneficii Ecclesiastici illa est: quæ fit verbis expressis, aut scrip-

tis, voluntatem renuntiandi aperte declarantibus coram legitimo Superiore eam acceptante: post quam acceptationem non amplius datur locus pœnitentiæ, sed potest resignans etiam invitus compelli ad dimittendam possessionem Beneficii juxta *cap. 12. de Renuntiatione*. Cæterum.

33. Renuntiatio expressa subdividitur in puram, seu simplicem, & absolutam, & in conditionalem. *Renuntiatio pura* seu *absoluta* est, quæ fit sine adjectione ullius conditionis, modi, vel pacti. *Conditionalis* vero, quæ fit sub certa conditione, pacto, vel modo: ut si fiat Renuntiatio Beneficii ex causa permutationis, vel si quis illud resignet in favorem tertii, puta, ut Beneficium conferatur Cajo consanguineo suo, & non aliter intendat resignare; quod appellant *Resignare in favorem tertii*, seu sub clausula, *Non aliter*. Insuper Renuntiatio conditionalis censetur ea, in qua resignans reservat sibi fructus vel pensionem ex Beneficio: de quibus singillatim in progressu.

34. CONCL. III. Ad Renuntiationem Beneficii requiritur justa, & legitima causa; alioquin superior eam admittere non tenetur, neque debet. Ita communis. Ratio est: quia, si quilibet pro suo arbitratu posset Beneficium relinquere, talis libertas in maximum Ecclesiæ detrimentum cederet aufugientibus passim per Renuntiationem Pastoribus, si viderent lupum venientem seu tribulationem instantem.

35. CON-

35. CONCL. IV. Sex sunt causæ, ob quas Episcopus post sui confirmationem potest petere, & Papa solet concedere licentiam cedendi, seu resignandi Episcopatum. Patet hoc ex c. *nisi cum pridem de renunt.* ubi sequentes sex causæ enumerantur. I. *Conscientia criminis:* non quidem cujuscunque, sed illius duntaxat, quod post actam pœnitentiam impedit executionem Officii. II. *Imbecillitas corporis* per quam quis impotens redditur ad exequendum Officium Pastorale. III. *Defectus scientiæ*, etiam competentis. IV. *Malitia plebis*, ob quam interdum cogitur Prælatus ab ipsius regimine declinare. V. *Grave* scandalum, quod aliter sedari non potest. VI. *Irregularitas personæ;* de quibus versiculi ibidem in Summario allegati:

Debilis, ignarus, male conscius, irregularis,
Quem mala plebs odit, dans scandala, cedere possit.

36. CONCL. V. Renuntiationes Beneficiorum inferiorum solent admitti tum ex prædictis, tum etiam aliis levioribus causis. Ita Pirhing *tit. de Renunt. num.* 54. post Azorium, & alios. Sic in Curia Romana solet defacto admitti renuntiatio Beneficii inferioris, præsertim simplicis, quando resignans multo tempore servivit in Ecclesia: vel quando is resignat, ut Beneficium dimissum alteri conferatur, in cujus gratiam illud Clericus dimittit; dummodo

do in Sacris conſtituto, & reſignanti aliunde ſit proviſum, unde honeſte ſeſe alere poſſit. Concordat Bulla S. Pii V. quæ incipit: *Quanta Eccleſiæ* (& habetur *tom.* 2. *Bullarii Romani conſtitut.* 58. *dicti Pontif*) in qua plures cauſæ, ob quas inferiores Beneficiarii reſignare valeant, referuntur, veluti ſi reſignantes ſint ſenio confecti, valtudinarii, aut corpore impediti, vitiati; ſeu quia eos ad aliud beneficium contigerit promoveri; vel ſi ſint Religionem ingreſſuri, aut Matrimonium contracturi, ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur; quique ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco Beneficii reſidere ſecuri: dummodo reſignaturis, & ſacro Ordini mancipatis aliunde ſit proviſum, quo poſſint commode ſuſtentari.

Additio.

* Quæres. An reſignatio habeat ſuum vigorem, ſi Parochus, vel alius Beneficiatus ægrotus ob continuas ſuas infirmitates reſignet, ſuppliciter proponens aliud idoneum ſubjectum, interea tamen intra viginti dies, a die reſignationis a legitimo Superiore acceptatæ numerandas, morte abripiatur? Reſp. Reſignationem ſimilem, ac Collationem Beneficii poſtmodum titulo reſignationis factam eſſe penitus nullam, ac ſi non fuiſſet, ipſumque tale Beneficium cenſeri vacari per obitum. Ita expreſſe habetur in Regulis Cancellariæ *Regula, De viginti. tempore Innocentii XII. ac Clementis XI.* apud Reiffen-

ſtuel

ſtuel ordine 19. Atque Cochier in dictam Regulam ſcribens *num.* 15. *verſ. Itaque fruſtra.* Inſuper addit contra Rebuffum, eandem procedere etiam quoad illos, qui dum actu reſignarunt, adhuc fuerant ſani; poſtea tamen intra hos 20. dies caſu quodam, aut ſuperveniente inopinato morbo vitam ſuam clauſerunt; ubi adducitur pro hac ſententia a P. Reiffenſtuel *lib.* 1 *tit.* 9. *num.* 71. Rota Romana, diciturque ibidem, ita declaraſſe Clementem VII. Cæterum ex eodem Auctore *lib.* 3. *decret. tit.* 5. §. 16. & 17. & ex dictis tract. 2. *diſt.* 1. *num.* 21. nota, quod Regulæ Cancellariæ nil aliud ſint, quam quædam Conſtitutiones, quas ſinguli Pontifices ad initium regiminis circa cauſas Beneficiales, & judiciales facere, vel ſaltem a Prædeceſſoribus factas innovare, augere, vel munuere ſolent, prout in Domino videbitur. Et, licet in his partibus concordata Germaniæ Regulis Cancellariæ in multis derogent, non tamen in omnibus: in ſpecie non derogant eadem Regulæ *de viginti:* uti ſingulariter advertit Reiffenſtuel *lib.* 3. *tit.* 5. §. 19. *num.* 540.*

QUÆSTIO IV.

An sit licita Resignatio Beneficii in favorem tertii, vel reservata annua Pensione?

SUMMARIUM.

37. *Resignatio in favorem tertii, an sit licita?*
38. *Quid, si quis simpliciter resignet, & certam personam solum recommendet?*
39. *An tunc Episcopus teneatur, vel possit huic conferre?*
40. *Resignare Beneficium reservata pensione, an liceat?*
41. *pensio, quid?*
42. *Id Regulariter illicitum.*
43. *Tamen ex justa causa potest Episcopus constituere pensionem in Beneficio, & resignans pro ea sibi constituenda supplicare,*
 * *Vel præcipue aliquam amicabilem compositionem cum altero constituere, & quomodo? Addit. I.*
 * *Qualis pensio possit ab Episcopo resignanti designari? Addit. II.*

37. CONCL. I. Resignationes in favorem tertii, seu cum clausula, *Non aliter*, ob speciem Simoniæ, quam habent, juxta Stylum Curiæ non possunt fieri, nisi in manus Summi Pontificis. Ita Lessius *lib. 2. de Just. & Jur. c. 35. dubit. 14.* post Navarrum Rebuffum, & alios, ac sequitur Engel *tit. de Renuntiat. num. 8.* citans communem omnium doctrinam, & in praxi observatam. Ratio est: quia Resignationes Beneficiorum in favorem ter-

tertii speciem quamdam præseferunt hæreditariæ successionis, quam sacri Canones semper detestantur, volentes, ut Beneficia Ecclesiastica secundum merita personarum, & quidem dignioribus, conferantur. Accedit, quod ejusmodi Resignatio cum clausula, *Non* aliter, si fiat in manus Episcopi, aut alterius Papa inferioris, vel contineat Simoniam Juris Ecclesiastici, ut multi volunt, vel saltem speciem talis Simoniæ; *Cum in spiritualibus omnis pactio, omnisque conventio debeat omnino cessare. cap. ult. de pactis*, juncto *c. Quæsitum de rerum permut.* ibi: *pactio præmissa circa spiritualia, vel connexa spiritualibus labem semper continet Simoniæ.*

38. CONCL. II. Si quis tamen simpliciter resignet, & per modum recommendationis potius, quam rigorosæ obligationis Episcopo certam aliquam personam nominet non est jure prohibitum, quin Episcopus possit personæ recommendatæ, si ea cæteroquin idonea fuerit, ejusque qualitas mereatur, Beneficium illud conferre. Ita Zoesius *tit. de Simonia num.* 72. Covarruvias *lib.* 1. *var. resol. cap.* 5. *num.* 5. & Engel *loc. cit. num.* 8. Idque desumitur ex *c. Cum universorum, de Rerum permut.* & *c. Ex parte N.* 12. *de Offic. Jud. deleg.* ubi similes Resignationes leguntur, nec tamen ex hoc capite reprobantur, quamvis ex aliis rationibus non tenuerint.

39. Notandam tamen cum citatis Auctoribus, quod facta ejusmodi Resignatione pure ac simpliciter in manus Episcopi, haud obstan-

te, quod preces pro aliquo oblatæ fuerint, Episcopus non sit adstrictus, ut huic conferat Beneficium, neque injuriam faciat nominato, si alteri conferat. Ratio est: quia, cum Renuntiatio in favorem tertii sit Jure prohibita; simulque Resignatio Beneficii debeat fieri pure: hoc ipso non potest illi nominato jus quodpiam fuisse acquisitum (nam sola precum interpositio tale jus non tribuit) & consequenter neque injuria per denegatam collationem eidem irrogabitur. Attamen non peccabit Episcopus, si conferat Beneficium nominato, pro quo preces sunt oblatæ, dummodo aliud Canonicum impedimentum non obstet, & personæ qualitas id mereatur ut dictum *n. præc.*

40. CONCL. III. Resignare Beneficium Ecclesiasticum reservata annua pensione, coram Episcopo, vel alio Collatore Papa inferiore, regulariter loquendo non licet. Ita communis.

41. Ubi notandum, quod per *pensionem* in proposito intelligatur jus percipiendi partem fructuum ex Beneficio alieno, auctoritate Superioris cuipiam justa de causa constitutum: ut si auctoritate Episcopi assignetur Parocho, ob senectutem v. g. resignanti, certa pars reddituum illius Beneficii, ab ejus Successore ipsi persolvendorum ad honestam vitæ suæ sustentationem. Hoc prænotato,

42. Conclusio probatur ex eo: quia beneficia Ecclesiastica sunt conferenda sine diminutione, id est, sine novi oneris impositione, aut aliqua fructuum detractione, prout habe-

tur

tur toto Titulo, *Ut Beneficia Eccleſiaſtica ſine diminutione conferantur*: atqui hoc non fit, quando conſtituitur cuipiam penſio in Beneficio; ergo.

43. Additur in Concluſione, *regulariter loquendo*: nam ex juſta & rationabili cauſa poteſt non ſolum Summus Pontifex, ſed etiam Epiſcopus penſionem in Beneficio conſtituere: utputa quia reſignans eſt ætate decrepitus, vel infirmus, ut ſic ex penſione habeat, unde honeſte ſuſtentetur, vel quando pro bono pacis fit reſignatio Beneficii litigioſi, & hujusmodi. Barboſa *part.* 3. *de Offic. & Pot. Epiſc. allegat.* 85. *num.* 3. Engel *tit. de Renuntiat. num* 10. & alii. Hoc ipſum deſumitur ex *c. Niſi eſſent, de Præb.* ubi legitur quædam proviſio, ſeu penſio quadraginta librarum, reſignanti pro bono pacis per Judices facta, & per Papam tolerata; ergo pariter nihil obſtat, quin pure ac ſimpliciter reſignanti Epiſcopus ex ejusmodi juſta cauſa poſſit penſionem aliquam conſtituere. Quinimo pro ea ſibi conſtituenda poteſt ipſemet reſignans, ut ſecurior ſit, Epiſcopo ante Reſignationem ſupplicare *arg. c. Tua nos, de Simonia* ibi: *Rogans humiliter.*

Additio I.

* Inſuper juxta præſentem Auctorem & plures alios a ſe *lib.* 3. *decret. tit.* 12. *n.* 105 citatos poſſunt prævie ipſimet & adinvicem Reſignans, & Reſignatarius futurus ſuper penſione danda amicabiliter inter ſe tractare, non quidem ac

ſi

si vellent, ac intenderent absolute, & vi alicujus pacti per se ipsos hanc pensionem, ejusque quantitatem concludere; sed quasi sub conditione relata in consensum Episcopi, in cujus manibus beneficium libere debet resignari, suppliciter quidem rogando pro pensione resignanti constituenda; simul tamen sese ejusdem dispositioni finaliter omnino submittendo: nam omne pactum prævium circa Beneficia foret illicitum atque prohibitum Jure Canonico, in quo juxta Capitulum *Nisi essent.* 21. *de præbendis*, pensionem quadraginta Librarum, ad dies gravati Prioris alteri pro bono pacis constitutam non aliter Papa toleravit, nisi quia NB. *non ex pactione partium, sed ex jussione Judicum* debebat exhiberi. Videatur Reiffenstul *loc. cit. num.* 98: *

Additio II.

*Quæres. Qualem pensionem possit Episcopus Beneficiato libere, & ex justa causa Resignanti designare? Resp. I. Episcopus potest libere & ex justa causa Resignanti talem designare moderatam pensionem, quæ duret usque ad mortem novi Beneficiati. Ita communis cum præsenti Auctore *lib.* 3. *decret. tit.* 12. *num.* 89. testaturque Gonzalez apud eundem, ita sæpius fuisse decisum a Rota, atque deducitur ex *cap.* 21. *de Præbendis*: ubi similis pensio imposita admittitur. Resp. II. Utrum Episcopus possit etiam Resignanti designare talem pensionem, quæ duret usque ad mortem

ipsius Resignantis, ita ut ad eandem non solum novus Beneficiatus, sed etiam, ipso mortuo, Successor illius dare obligetur, usque dum ipsemet primus Resignans vita fungatur, inter Doctores controvertitur; ubi præsens Auctor *loc. cit. num* 91. cum Fagnano, & aliis probabilius negat, id fieri posse ab Episcopo insistendo puncto juris; quia hanc potestatem Summus Pontifex neque concedit suis Judicibus delegatis juxta *cap. Nisi essent.* 21. *de Præbendis*, addens sequentem rationem, *ne forte circa proventus aliqua videatur facta sectio &c.* quæ ratio utique pugnat æque quoad Episcopum, quam quoad Judices delegatos? Dixi notanter *insistendo puncto Juris*: nam vi consuetudinis saltem posse ab Episcopo etiam talem pensionem designari, ait cum pluribus a se citatis Schmalzgrueber *lib. 3. decret. tit. 12. n. 8.**

QUÆSTIO V.

An, & quomodo possit fieri permutatio Beneficiorum Ecclesiasticorum?

SUMMARIUM.

44. *Permutatio Beneficiorum propria auctoritate fieri nequit.*
45. *Secus, accedente auctoritate Superioris.*
46. *Solvitur instantia.*
* *Additur aliquod notandum pro permutantibus.*

47. For-

44. CONCL. I. Etsi illicita sit, quin etiam accedente pactione Simoniaca, permutatio Beneficiorum Ecclesiasticorum privata auctoritate facta; atque insuper Beneficia Ecclesiastica perdant, qui ea propria auctoritate commutant: nihilominus licita est resignatio Beneficiorum causa permutationis inter personas Ecclesiasticas idoneas, auctoritate legitimi Superioris interveniente. Ita certa, & communis, patentque singula ex diversis textibus Juris. Et quidem prima pars habetur c. *Quæsitum. de Rerum permutat.* ibi: *Generaliter teneas, quod commutationes præbendarum de jure fieri non possunt, præsertim pactione præmissa, quæ circa spiritualia, vel connexa spiritualibus labem semper continent Simoniæ*, cum concordantiis. Deinde, quod perdant sua Beneficia, qui eadem pro-

propria auctoritate permutant, textus est clarus in *c. Cum olim Eod.* Cæterum ex communi DD. non censentur propria auctoritate commutare illi, qui præcise quidem inter se conveniunt, ast non nisi cum relatione ad futurum Superioris consensum.

45. Altera pars Conclusionis, quod videlicet legitima Superioris auctoritate interveniente, licita sit resignatio Beneficiorum causa permutationis, habetur *cit. c. Quæsitum, de Rerum permut.* juncta *Clem. un. eod.* Ubi insuper additur, quod, si quæ Beneficia ex causa permutationis ab aliquibus resignata fuerint, ea aliis, quam ipsis permutare volentibus conferri nequeant; alioquin Collatio nullius sit firmitatis.

46. Nec obstat textus *c. Majoribus, de Præbend.* ibi: *Divisionem præbendarum, aut dignitatum permutationem fieri prohibemus.* Resp. enim cum Glossa ibidem, id intelligendum *sine auctoritate Superioris:* Superior enim, si expedire viderit, poterit admittere resignationem causa permutationis factam, per textus *num. præc.* allegatos, etsi ejusmodi permutatio propria auctoritate neutiquam fieri possit. Et hoc modo concordantur jura juribus.

Additio.

*Ubi tamen semper, ac pro semper advertendum est, quod, etsi auctoritate Superioris, vel Legis ex justa causa similis permutatio Beneficiorum cum annexis conformiter jam dictis,

ctis, & adhuc dicendis licite fieri queat; eadem tamen prohibita, & simoniaca sit, si quidem auctoritas Superioris in ipsa permutatione interveniat, interim tamen permutantes *propter hanc ipsam permutationem* prævie jam in occulto varia instituerint pacta non solum conditionata ad Superiorum legitimam ratificationem, verum absoluta, & quæ potius Ordinariis abscondere allaborant. Ratio est; quia, uti deducitur ex *cap. 7. de Transact. & c. ult. De pactis* in materia Beneficiali omne pactum privatum de pecunia, vel alio temporali dando intuitu cujuscunque resignationis longe abesse debet. Et hinc simoniaca est permutatio, quæ fit cum pacto privatorum, ut Resignatarius solvat Resignanti illas expensas, quas ille aliquando in Beneficii assecutione solvere debuit; vel posito, quod unum Beneficium ex permutandis majores ferat redditus alio, ut alter, qui permutatione acquirit pinguius, propterea solvat omnes expensas in admissione permutationis propter taxam Cancellariæ v. g. in expeditione litterarum faciendas, vel ut mobilia in loco pinguioris Beneficii simul relicta, majori emat pretio &c. Vide Jus Canonicum hujus Auctoris *lib. 1. decret. tit. 9. §. 4.* *

47. CONCL. II. Forma, & modus permutandi Beneficia est, ut ea Clerici resignent in manus Ordinarii, exprimentes, quod id causa permutationis faciant, ita tamen, quod prius accesserit consensus eorum, qui jus conferendi, eligendi, vel præsentandi habent. Quo casu arbitrari debebit Ordinarius, num admittenda

tenda sit resignatio, nec ne? & si admittendam censuerit, nulli alteri, sed præcise ipsis causa permutationis resignantibus Beneficia illa conferre poterit, ac debebit; & collatio aliis facta non tenebit. Ita habetur *citat. Clem. un. de Rerum permut.*

48. Quæres. An in permutatione Præbendarum, sive Beneficiorum Ecclesiasticorum quoad titulum, quorum unum pinquiores habet proventus, absque labe Simoniæ possit suppleri pretium pro minus valente? Ratio dubitandi est; quia, quando duæ Ecclesiæ jure proprietatis una cum suis possessionibus invicem permutantur, potest pro alterius Ecclesiæ possessionibus pretium suppleri, dummodo adhibeatur cautela in Jure Canonico *c. Ad quæstiones, de Rerum permut.* insinuata: hoc est, dummodo id fiat, non unicum dundaxat contractum instituendo (alioquin enim pretium refundi videretur etiam pro ipsamet Ecclesia, quod sapit Simoniam) sed faciendo duos contractus, quorum uno ad invicem gratis Ecclesiæ, altero autem possessiones earum cum refusione certæ pecuniæ permutantur: ergo idem videtur posse fieri in proposito.

49. Resp. In solutione hujus dubii variare Doctores. Et quidem affirmant Angelus, & Sylvester *vers. permutatio 2. quæst. 6.* post Abbatem *c. Ad quæstiones num. 3. de Rerum permutat.* Eandem sententiam ex professo tradit Lessius *lib. 2. cap. 35. num. 101.* allegans Sotum & Cajetanum. Probant inprimis hanc sen-

sententiam ex *cit. cap. Ad quæstiones. Eod.* ob paritatem rationis. Addit Lessius, hanc compensationem exigi posse non pro excessu, qui remanet annexus ipsi titulo Beneficii, sed pro incommodo temporali, quod quis subit sese spoliando majoribus illis proventibus: aut spe ipsorum. Sed, quidquid sit de probabilitate hujus opinionis,

50. Opposita sententia non solum est probabilior, sed jure merito tenenda; prout eam tenent Covarruvias *lib.* 1. *var. resol. cap.* 1. *num.* 9. Navarrus *cap.* 23. *Manualis num.* 100. *§. Tertio.* Layman *lib.* 4. *tract.* 10. *cap. ult. num.* 54. citans insuper Suarez, & Vasquez, Engel *tit. De Rerum permut. num.* 4. post Barbosam, Vallensis, & alii. Ratio hujus sententiæ, simul & disparitatis inter permutationem duarum Ecclesiarum una cum suis possessionibus quoad proprietatem, & inter permutationem duorum Beneficiorum quoad titulum una cum suis proventibus hæc est: quia in priori casu duæ possunt intervenire, atque interveniunt permutationes, sibi invicem non permixtæ; una videlicet Ecclesiarum, altera possessionum, duobus e. g. Monasteriis pleno jure incorporatarum, juxta *cit. cap. ad quæstiones Eod.* Econtra in altero casu una duntaxat potest intervenire permutatio, sicque nequit adhiberi consimilis cautela.

51. Probatur hoc ultimum: quia Beneficiarius non est dominus possessionum v. g. agrorum, aut prædiorum Beneficii (sicque has distincto contractu permutare nequit) sed ex iis

tan-

tantum percipit redditus, ut quid accessorium ad ipsum Beneficium. Deinde Beneficiarius etiam non habet jus, & dominium reddituum futuro primum tempore obventurorum, sed eos primum acquisiturus est sub conditione Beneficii retinendi, atque officii debiti præstandi; ergo antecedenter eosdem permutare nequit. Tandem permutatio illorum reddituum, cum sint quid accessorium ad Beneficium, simulque primum acquirendi sub conditione Beneficii retinendi, hoc ipso nequit separari a permutatione Beneficii, sicut fit in permutatione Ecclesiæ, suarumque possessionum quoad proprietatem.

52. Et per hoc patet ad rationes prioris sententiæ. Nam ad primum negatur consequentia & paritas inter permutationem Ecclesiarum una cum possessionibus, & permutationem Beneficiorum una cum redditibus: quia ibi possunt institui duo contractus permutationis, non hic, ut proxime explicatum. Ad alterum dicitur, redditus futuros Beneficii, ac spem ipsorum consequendorum habere necessariam dependentiam & connexionem cum Beneficio, cum sint accessorium hujus; unde urget illud *can. Si quis objecerit* 1. *quæst.* 3. ibi: *Quisquis horum alterum vendit, sine quo nec alterum provenit, neutrum invenditum derelinquit.*

53. Cæterum his non obstantibus, potest auctoritate Episcopi in hujusmodi casu constitui pensio in pinquiori Beneficio, præstanda alteri Beneficiario, non quidem pro compensa-

 tione

tione excessus, sed quia illud e. g. ob utilitatem Ecclesiarum pro minus pingui relinquit. Engel *loc. cit. num.* 4. post Navarrum *de Simonia consil.* 43. *num.* 4. Vide Jus Canon. *lib.* 3. *decret. tit.* 19. *num.* 28. *& seqq. præsertim n.* 33.

DISTINCTIO III.

De Jure Patronatus.

QUÆSTIO I.

Quid sit Jus Patronatus, & quomodo acquiratur?

SUMMARIUM.

1. *Jus Patronatus, quid?*
2. *Tribus potissimum modis acquiritur.*
3. *Quis censeatur Ecclesiam fundasse,*
4. *Ædificasse, ac*
5. *Dotasse?*
6. *Acquiritur Jus Patronatus etiam Præscriptione,*
7. *Ac privilegio, & quomodo?*
8. *Legitime acquisitum transit ad hæredes.*
9. *Hi succedunt non in capita, sed in stirpes.*
10. *Jus Patronatus ab uno in alium transfertur 4. modis, nimirum*
11. *Successione, Donatione,*
12. *Permutatione,*

13. Ven-

13. *Venditione universitatis.*
14. *Tamen id per se vendi nequit.*
 * *Jus præsentandi cui competat, si Castrum, cui annectitur, detur in Feudum, Emphyteusin, aut Dotem vel oppignoretur?*
15. *Jus Patronatus procedit ex gratia, & privilegio Ecclesiæ.*
16. *Hodie tamen non gratia censetur sed Jus.*
17. *Ejus etiam Laici, ac feminæ sunt capaces.*
18. *Solvitur objectio.*
 * *Apud Impuberes quis præsentet?*

1. CONCL. I. *Jus Patronatus*, quantum ad propositum, est Jus nominandi, seu præsentandi Clericum idoneum, promovendum ad Beneficium Ecclesiasticum vacans. Ita in re communis. Dicitur primo, *Jus nominandi*, seu præsentandi: nam ista duo hic ferme sumuntur pro eodem, quamvis cæteroquin nominatio latius pateat, quam præsentatio. Et additur, *ad Beneficium Ecclesiasticum vacans*: tum ad magis expilcandam naturam illius Juris Patronatus, de quo agitur in proposito (nam Jus Patronatus nonnullas alias in Jure acceptiones habet) tum quia, sicut institutio, ita & præsentatio ad Beneficium non vacans irrita est: *arg. c. illud, de Jure Patronatus.* Reliquæ particulæ patebunt ex dicendis.

2. CONCL. II. Tribus potissimum modis acquiritur Jus Patronatus respectu Beneficii Ecclesiastici, nimirum ex fundatione, ædificatio-

ne, & dotatione. Ita Glossa communiter recepta in c. *Piæ mentis* 16. *quæst.* 7. & concordat Concilium Tridentinum *Sess.* 14. *cap,* 12. *de Reform.* Unde versiculus ille a citat. Glossa relatus:

Patronum faciunt dos, ædificatio, fundus.

3. *Fundasse* dicitur, qui fundum, seu terræ solum dedit, in quo Ecclesia construeretur.

4. *Ædificasse* dicitur, qui Ecclesiam suis sumptibus construxit, *arg. c. Monasterium* 16. *quæst.* 7. cum concordantiis. Quod si Ecclesia solum reparetur, seu reficiatur, Jus Patronatus non acquiritur, nisi ipsa fuerit penitus destructa. Si vero funditus destructa fuit, & de consensu Episcopi aliquis eam reædificet, licet forsan de eadem materia, verius est, hunc acquirere Jus Patronatus, ac priorem dominum non amplius remanere Patronum; prout tenet, ac probat Glossa *in c. Quoniam, vers. Fundatores, de Jure Patronatus.*

5. Tandem *Dotasse* dicitur, qui Ecclesiæ annuos redditus sufficientes assignavit. Porro, qui Ecclesiam ædificat, hoc ipso videtur etiam se obligare ad dotandum, si nemo alius dotet: siquidem Ecclesia sine dote consecrari non debet, *c. Nemo Ecclesiam, de Consecr. dist.* 1. & *c. Cum sicut. de Consecr. Eccles.* juncta Glossa magna ibidem, dicente: *Qui fundat Ecclesiam, tenetur dotem assignare eidem*, subintellige; nisi alius dotare velit.

6. Di-

6. Dicitur notanter in Conclusione: *tribus potissimum modis*: nam quamvis enumerati tres sint principaliores, nihilominus aliis quoque modis Jus Patronatus acquiri potest, videlicet Præscriptione, ac Privilegio. Et quidem contra Ecclesiam ab initio liberam defacto non præscribitur Jus Patronatus, nisi tempore immemoriali: quod ipsum tamen legitime probari debet, juxta præscriptum Concilii Trid. *Sess.* 25. *cap.* 9. *de Reform.* Verum contra Ecclesiam non liberam, sed patronatam, seu potius contra ejus Patronum præscribitur Jus Patronatus spatio quadraginta annorum. Vallensis *tit. de Jure Patronatus.* §. 1. & alii. * Quinimo si prior Patronus non fuerit Monasterium, vel alia causa pia, sed potius aliqua persona privata, ajunt communiter Doctores, ne quidem quadraginta annos requiri; sed sufficere cum Titulo decem inter præsentes, & viginti inter absentes; absque Titulo autem triginta. Ita præsens auctor in Jure Canonico *lib.* 3. *decret. titul.* 38. *num* 15. *

7. Cæterum ex Privilegio potest acquiri Jus Patronatus, quando ejusmodi privilegium cuipiam de Ecclesia, vel Christiana Republica bene merito a Summo Pontifice conceditur etiamsi Ecclesiam illam non fundaverit, neque exstruxerit, neque dotaverit. At vero Episcopus loci, aliique Prælati Papa inferiores tale privilegium concedere non possunt: *text. clar. cap.* 2. *de Rebus Ecclesiæ non alien. in* 6. juncto Concilio Trid. *loc. cit.*

 8. CON-

8. CONCL. III. Jus Patronatus semel legitime acquisitum transit etiam ad hæredes, nisi aliud ex prima Juris Patronatus constitutione appareat. Ita communis. Notanter additur, *nisi aliud ex prima &c.* siquidem in potestate Fundatoris est, an velit omnino remittere Jus Patronatus, vel sibi tantum aut Familiæ suæ, vel etiam hæredibus extraneis reservare. Engel *tit. de Jure Patr. num.* 15. & alii.

9. Notandum tamen, quod successio hæredum in Jure Patronatus non fiat *in capita*, sed *in stirpes*. Unde, si plures sint simul Patroni, atque ex iis unus mortuus fuerit relictis tribus v. g. hæredibus, isti tres hæredes unum tantum votum in præsentando habent, adeoque vel debebunt conspirare in unius Clerici præsentationem, vel inter se antea convenire, ut alternis vicibus præsentent. *Clem.* 2. *de Jure Patron.*

10. CONCL. IV. Generatim quatuor modis ab uno in alium transfertur Jus Patronatus, videlicet successione, donatione, permutatione, & venditione universitatis. Ita communis. Hinc illi versus a Glossa *in c. Ex insinuatione, de Jure Patr.* relati:

Jura Patronatus transire facit novus hæres:
Res permutata, donatio, venditioque.

11. Et quidem (ut taceatur *successio* de qua *Concl. præc.*) Jus Patronatus transfertur ab uno in alium *donatione arg. cap. Illud, & c. Nullus eod.* Verumtamen in donatione Juris Patro-

Patronatus personalis, si fiat de Laico in Laicum, vel etiam in Clericum qua personam privatam, necessario debet intervenire consensus Episcopi, prout desumitur ex citatis locis: secus dicendum, si donatio Juris Patronatus fiat per Laicum loco Ecclesiastico *c. un. eod. in.* 6. Similiter non requiri consensum Episcopi, si unus Patronus alteri Compatrono jus suum cedat, donet, aut remittat, cum aliis tenet Barbosa *part.* 3. *de Offic. & Poteſt. Episc. alleg.* 71. *num.* 8. *arg. Clem.* 2. *de Jure Patr.*

12. *Permutatione* quoque cum alia re spirituali transfertur Jus Patronatus ab uno ad alium, *arg. c. Nemini regum* 16. *quæst.* 7. Cæterum, si talis permutatio fiat in Laicum, requiritur consensus Episcopi; secus si fiat in Ecclesiam. Barbosa *loc. cit num.* 13.

13. Tandem transfertur Jus Patronatus *per venditionem universitatis*, vel illius rei, cui illud inseperabiliter adhæret; ut puta per venditionem Castri, sive Comitatus, habentis annexum Jus Patronatus. *arg. c. Cum sæculum, de Jure Patr.* & alibi

14. Dicitur notanter; *per venditionem universitatis*, id est, omnium eorum bonorum, ac jurium, quibus annexum est. Nam Jus Patronatus, cum sit quid spirituale, aut spirituali annexum, per se vendi non potest absque labe Simoniæ. *c. de Jure. eod.* ibi: *Cum inconveniens sit vendi jus Patronatus, quod est spirituali*

annexum: juncto *c. Præterea quando, de Transf. act.* Imo etiam bona ipsa non possunt carius vendi propter annexum Jus Patronatus; idque ob allegatam rationem, & notat Barbosa ibidem *num.* 34.

Additio.

* Quæres. An, si aliquod Castrum, vel Prædium &c. cui est annexum jus præsentandi reale, detur alteri in Feudum, sive Emphyteusin, vel Dotem, aut oppignoretur per modum Hypothecæ, pariter transferatur Jus præsentandi in Feudatarium, Emphyteutam, Maritum, cui Dos affertur, aut in illum, cui tale Castrum oppignoratur?

Resp. I. Quoad Feudum, & Emphyteusin affirmative, cum pariter dominium utile Castri vel Prædii cum fructibus in Feudatarium, & Emphyteutam transferatur, sicque concomitanter etiam Jus præsentandi annexum. Ita eruitur ex *cap.* 13. *de Jure Patronat.* & ibi Glossa.

Resp. II. Eodem modo quoad Dotem, ita nimirum, ut regulariter loquendo stante matrimonio non Uxori, quæ Dotem hanc attulit, sed potius Marito competat Jus præsentandi. Ita communior contra Abbatem, & Azorium. Ratio est, quia nimirum Marito competit saltem fictione Juris suo modo Dominium civile una cum fructibus in allatam ab Uxore Dotem, uti eruitur *L.* 7. §. 3. *ff. De Jure Dotium,* & *L.* 9. *C. de rei vindicatione,* quamvis cæteroquin negari non possit, Dominium naturale Dotis manere penes Uxorem *L.* 30.

C. De

C. De Jure Dotium: nisi bona illa immobilia dentur Marito tanquam æstimata, & quidem æstimatione, quæ facit emptionem; ubi acquireret quoque Maritus Dominium naturale, sicque multo magis huic competeret Jus præsentandi, uti facile concedunt Doctores illi, qui alioquin nobis sunt contrarii in hac Responsione.

Resp. III. Hypothecario, cui Castrum, Prædium, seu Villa oppignoratur, regulariter non competit Jus præsentandi, sed potius Domino Principali ejusdem. Ita Glossa, Abbas, Matthæuccius in Officiali suo Ecclesiastico, & alii. Ratio est; quia etsi Hypothecario competat possessio, & exinde actio realis in rem oppignoratam, nullum tamen Dominium, nec fructus rei oppignoratæ. Videatur de his fusius in Jure Canonico Auctoris *Lib.* 3. *tit.* 38.*

15. CONCL. V. Jus Patronatus ex sola gratia, permissione, atque privilegio Ecclesiæ procedit: quatenus nimirum ex benignitate ejusdem per Sacros Canones illud Fundatoribus, Ædificatoribus, & Dotatoribus Ecclesiarum, per modum cujusdam remunerationis concessum est, ut hac ratione Laici, aliique Fideles magis provocarentur ad fundandas, extruendas, dotandasque Ecclesias. Ita Fagnanus *in c. Quoniam. num.* 4. *& seqq. de Jure Patr.* & alii communiter. Idipsum desumitur ex cit. c. *Quoniam*, ibi: *Potestate* (præsentandi) *in qua eos Ecclesia hucusque sustinuit*: juncto *c. Si quis Episcoporum* 16. *quæst.* 5. ibi: *Ædificatori Episcopo*

scopo hæc gratia reservetur. Siquidem de Jure antiquiori Laici in Ecclesiis per eos ædificatis, vel dotatis nullum habebant Jus Patronatus, sed statim Ecclesiæ ipsæ cum Sacerdotibus suis ad ordinationem pertinebant Episcoporum; prout liquet ex *c. Noverint.* 10. *quæst.* 1. & *c. Piæ mentis.* 16. *q.* 7.

16 Fatendum nihilominus, quod, quamvis spectato Jure antiquo Jus Patronatus, ejusque concessio fuerit gratiosa, ut dictum, hodie tamen, cum per Jura nova sit redactum in Corpus Juris, amplius non dicitur gratia, sed justitia, & Jus commune. Fagnanus *loc. cit. num.* 12. Idque patet ex c. *Nobis, de Jure Patr.* cum concordantiis: ubi constructori Ecclesiæ, vel Capellæ Jus Patronatus expresse tribuitur.

17. CONCL. VI. Non tantum Clerici, sed etiam Laici, tam masculi, quam fæminæ sunt capaces Juris Patronatus. Ita communis. Et quidem de Laicis habetur expressus textus. c. *Cum autem, de Jure Patr.* ibi: *Si Laicus fuerit, cui jus competit præsentandi;* & alibi. De fæminis pariter fit mentio c. *Ex litteris. Eod.* ibi: *Postmodum Abbatissa prædicti Monasterii alium præsentavit etiam ad Ecclesiam supra scriptam.* Et c. *de Concess. Præb.* dicitur de quadam Comitissa quod in quibusdam *Beneficiis Ecclesiarum jus habet Patronatus.*

18. Dicitur: Laici sunt incapaces Juris spiritualis. *arg. c. Decernimus, de Judiciis*, & clarius c. *Tua, De Decimis*, ibi: *Cum Laicis nulla*

sit

ſit de ſpiritualibus concedendi, vel diſponendi facultas; juncto c. *Cauſa de præſcript.* atqui Jus Patronatus eſt quid ſpirituale, vel ſaltem ſpirituali annexum; ergo ejusdem Laicus eſt incapax, ac præſertim fæmina. Reſpond. cum Gloſſa c. *Quanto. De Judiciis*, majorem eſſe veram loquendo de juribus mere ſpiritualibus: ſecus de iis, quæ non ſunt quid mere ſpirituale, ſed duntaxat ei annexum; prout Laici poſſunt poſſidere jus funerandi. In propoſito autem Jus Patronatus non eſt quid mere ac proprie ſpirituale, ſed *ſpirituali annexum*, ut loquitur textus c. *de Jure Patr.* ibi: *Jus Patronatus, quod eſt ſpirituali annexum.* Accedit quod hoc Jus competat Laicis ex ſpeciali conceſſione, ac privilegio Eccleſiæ.

Additio.

* Quæres. An, ſi ille, qui habet Jus præſentandi, ſit adhuc ſub Tutoribus, poſſit per ſeipſum præſentare ad beneficium, vel potius an debeat fieri per ſuum Tutorem? Reſp. I. Si talis nondum ſit egreſſus ſeptennium, juxta communiſſimam Doctorum ſententiam præſentatio debet fieri per Tutorem. Ratio eſt; quia talis præſumitur in tanto negotio nondum habere ſufficientem perpendendi rationem. Reſp. II. Si vero is ſeptennium quidem, nondum vero annos pubertatis ſit egreſſus, an talis præſentare valeat ſine auctoritate Tutoris, major eſt difficultas, ubi quidem plures cum præſenti Auctore *loc. cit. num.* 38. dicunt eſſe de-

de-

decentia, non de necessitate, ut fiat cum au-ctoritate ejusdem; Franciscus tamen Schmie lib. 3. tract. 1. part. 3. cap. 2. num. 96. videtu contrarius allegans pro se c. ult. de Judiciis i 6. meo judicio fortiter stringens; cum ibi dem, NB. *etiam in causis Beneficialibus*, majo quatuordecim annis possit quidem agere per se ipsum non tamen is, qui est infra hanc æta-tem. *

QUÆSTIO II.

Quotuplex sit Jus Patronatus, & quomodo Ecclesiasticum differat a Laicali?

SUMMARIUM.

19. *Jus Patronatus varie dividitur.*
20. *Jus Patronatus hæreditarium, ac familiare,*
21. *Activum, & passivum.*
22. *Personale, ac reale, quid?*
23. *Ejus præcipua divisio est in*
24. *Jus Patronatus Ecclesiasticum, &*
25. *Laicale, & quid?*
26. *Jus Patronatus mixtum, quid?*
27. *Et quomodo reguletur?*
28. *Jus Patronatus Ecclesiasticum, & Laicale differunt,*
    I. In tempore Patronis ad præsentandum concesso.
29. *Et quæ circa hoc notanda?*

30. II.

19. CONCL. I. Jus Patronatus varie dividitur, videlicet in hæreditarium, & familiare, in activum, & passivum, in personale, ac reale. Ita communis, & probatur inductione.

20. *Jus Patronatus hæreditarium* dicitur, quod transit ad quoscunque hæredes, etiam extraneos. *Jus Patronatus familiare*, seu *gentilitium* econ-

econtra eſt, in quo tantum ſuccedunt illi, qui ſunt de ſanguine, & Familia Fundatoris: quæ diviſio patet ex dictis *n.* 8.

21. *Jus Patronatus activum* vocatur, quando Patronus poteſt præſentare ad Beneficium: & de hoc impræſentiarum agitur. *Jus Patronatus paſſivum* eſt, quando certi ex aliqua Familia (dummodo idonei adſint) excluſis extraneis debent ad Beneficium præſentari, & admitti: prout accedit in Beneficiis patrimonialibus, de quibus ſupra *diſt.* 1. *n.* 12.

22. *Jus Patronatus perſonale* eſt, quod cohæret perſonæ fundatoris, vel ejus hæredis, ubicunque locorum exiſtat. Reale vero, quod cohæret certo loco, utputa Caſtro, prædio, Monaſterio, ac hujusmodi: & hoc tranſit ad quemcunque talis loci poſſeſſorem.

23. CONCL. II. Nihilominus præcipua diviſio Juris Patronatus eſt in Eccleſiaſticum, & Laicale. Ita communis; atque deſumitur ex c. *Cum autem, de Jure Patron.* cum concordantiis.

24. *Jus Patronatus Eccleſiaſticum* eſt, quod perſonæ Eccleſiaſticæ competit ratione Eccleſiæ, vel Dignitatis, aut Beneficii Eccleſiaſtici. Et tale cenſetur etiam eſſe illud Jus Patronatus, quod primitus fuit Laicale, poſtea vero a Laico fuit conceſſum Eccleſiæ, Capitulo, Monaſterio, vel cuipiam Beneficio: nam quia illud vi talis donationis jam competit Eccleſiæ, impoſterum cenſebitur Eccleſiaſticum, & non

Lai-

Laicale, ut habetur *c. un. de Jure Patronat. in 6.*

25. *Jus Patronatus* Laicale dicitur, quod alicui ſive Laico, ſive Clerico competit ratione proprii patrimonii, vel ſuccesſionis paternæ, aut alterius tituli ſæcularis, non vero ratione Eccleſiæ aut Beneficii Eccleſiaſtici. *arg. c. Cum dilectus*, juncta Gloſſa *verſ. Tanquam Laicus, de Jure Patr.*

26. His additur communiter tertium membrum, ſcilicet *Jus Patronatus mixtum*, eſtque illud, quod partim nomine Eccleſiæ ad Clericum, & partim ex alio titulo ad ipſum, vel ad Laicum ſpectat, ac proinde eſt mixtum ex utroque; quale eſt, ſi Eccleſia fundavit ex ſuis bonis aliquam Eccleſiam, eamque Laicus dotavit, vel econtra.

27. Porro hujusmodi Juri Patronatus mixto illud eſt ſpeciale, quod reguletur in particularibus caſibus vel ut Eccleſiaſticum, vel ut Laicale, prout exigit qualitas caſus magis privilegiata, magisque favens Patronatui. Gloſſa c. 1. *verſ. Eccleſiaſticus, de Jure Patr. in 6.* Covarruvias *Pract. Quæſt. cap. 36. num. 5.* Fagnanus *c. Cum propter. n. 6. & ſeqq. de Jure Patr.* cum communi. Ratio eſt; quia, ſi non privilegiatus in materia individua, ſive inſeperabili concurrat cum privilegiato, illius privilegio utitur. *arg. l. Si Communem, ff. Quemadmodum ſervitutes amittuntur &c.* Ubi hoc conceditur habenti rem communem cum pupillo. Quinimo generaliter in individuis privilegium uni

H ex

ex sociis concessum porrigitur ad omnes, juxta Glossam *fin. l.* 1. *C. De diversis Rescriptis*; ac pluribus exemplificat Fagnanus *loc. cit num.* 53. *& seqq.*

28. CONCL. III. inter Jus Patronatus Ecclesiasticum, & Laicale multiplex datur discrimen. Nam inprimis (præter discrimen, quod sumitur ex utriusque definitione) differunt, quod Patronus Ecclesiasticus habeat sex menses ad præsentandum, Laicus vero quatuor tantum, *c. Eam te.* & *c. Cum propter, de Jure Patr.* & clarissime, *c. un. Eod 6.* Quod si vero Jus Patronatus sit mixtum, & unus Patronus est Ecclesiasticus, alter Laicus, omnes ratione communionis habent semestre: nam propter communionem non privilegiatum sortitur naturam privilegiati, juxta dicta *n. præc.*

29 Cæterum istud tempus sex, vel quatuor mensium incipit currere non a die vacationis Beneficii, sed a die notitiæ dictæ vacationis, quam habent, vel considerata temporis, ac locorum distantia habere præsumuntur Patroni; prout in simili dicitur c. *Quia diversitatem, de Concess. Præb.* Quod si hoc elapsum fuit, & Patronus, sive Ecclesiasticus, sive Laicus, nullum præsentavit ad Beneficium vacans, vel quia neglexit, vel quia, si plures sint Patroni, lis de Jure Patronatus inter eos orta est, & prius necdum decisa, statim elapso illo tempore pro ea vice devolvitur collatio Beneficii ad eum, ad quem spectat institutio. *arg. c. Cum propter* & *c. Eam te. de Jure Patron.* Et merito: ne propter negligentiam, vel discordiam

Pa-

Patronorum Ecclesia diutius destituta Rectore patiatur dispendium aliquod.

30. Secundo differunt: quia si Patronus Ecclesiasticus idoneum præsentavit, non potest amplius variare, seu alium præsentare: quod si fecerit, nihilominus præfertur ille, qui primo est præsentatus, *text. clar. c. Cum autem. eod.* Econtra Patronus Laicus præsentato uno, vel pluribus, potest adhuc variare, ac intra quadrimestre alium præsentare, non quidem privative, seu ex toto recedendo a priori, sed accumulative, seu adjungendo secundum primo. *arg. c. Cum autem*, & *c. Pastoralis, de Jure Patr. & Clem. Eod.* ac tenet Fagnanus *cit. cap. Cum autem num. 6.* cum communi.

31. Cur autem Laicis Patronis permissum sit variare in præsentando non item Ecclesiasticis, multiplex solet dari ratio. Placet præ cæteris ea, quam affert Pirhing. *tit. de jure patr. num.* 103. & 104. quia præsentatio Patroni Ecclesiastici, utpote nomine Ecclesiæ facta, habet vim electionis, ut post Innocentium, & Abbatem passim tenent Doctores; ergo sicuti eligentes publicato scrutinio variare non possunt. *c. Publicato de Elect.* ita nec Clerici præsentantes. Accedit, quod hi nomine, & jure Ecclesiæ tales actus quasi ex officio exerceant, ideoque, cum officio suo semel functi sunt, acquiescere debent: prout in simili dicitur de collatione. *c. Si tibi absenti, de Præb. in 6.* Secus est de Patrono Laico: nam is suo proprio jure, &

nomine præsentat. Accedit ulterius, quod Patronus Laicus sit minus expertus circa Ecclesiastica, quam Clericus, utpote qui debet esse magis discretus, & amplius scire Jura: simulque, quod Laicus habeat minus tempus ad præsentandum, quam Clericus. Unde non mirum, quod ille possit variare, &, quia gravatur minori temporis spatio, relevetur in isto.

32. Porro, si duo simel, aut successivis temporibus a patrono Laico sint cumulative præsentati, tenetur ex iisdem Episcopus præeligere digniorem: adeo ut non sit locus gratificationi, sed peccet contra justitiam eligendo minus dignum; quamvis post factam sustineatur electio de digno, omisso digniori, nec liceat posthabito appellare, ut litium occasiones amputentur. Fagnanus *loc. cit num.* 28. *& seq.* citans alios; & desumitur ex c. *Constitutis, de Appellat.* juncto c. *Pastoralis, de Jure Patr.* (a) Quod si vero ambo præsentati videantur æque idonei, vel sit dubium, quisnam ex iis sit dignior, tunc illud judicio Episcopi relictum est, *text. clar. c. Cum autem. Eodem.* Estque stante pari dignitate locus gratificationi, adeo ut Episcopus possit eligere, quem maluerit, juxta Glossam ibidem *vers. Judicio.* & alios.

33. Tertio differunt Jus Patronatus Ecclesiasticum, & Laicale: quia, si Patronus Ecclesiasticus scienter præsentet indignum, ipso jure privatus est ea vice potestate præsentandi, & ad proximum Superiorem, ad quam spectat insti-

institutio, devolvitur libera collatio Beneficii. Secus est in Patrono Laico: nam licet is præsentet indignum, non est privatus jure præsentandi pro ea vice, sed jubendus est alium præsentare. *arg. c. Cum vos, de Officio Judicis ord.* juncta Glossa *ibidem, vers. Minus idonea.* Ratio hujus est eadem, quæ *num.* 31. allata fuit. * Cæterum examen, utrum præsentatus sit dignus, semper spectat ad Episcopum, quamvis post debitam præsentationem subsecutura institutio forsan pertineret ad aliquem Episcopo inferiorem. Concilium Trid. *Sess.* 25. *de ref. c.* 9. *

34. Quarto differunt: quia Legatus a latere Summi Pontificis potest conferre Beneficium Juris Patronatus Ecclesiastici absque consensu, & præsentatione Patroni Ecclesiastici: secus est de Beneficio Juris Patronatus Laici; nam hoc absque consensu Patroni nequit conferre. *arg. c. Cum dilectus, de Jure Patr.* & amplius explicat Glossa *ibidem, vers. Quempiam præsentare.*

35. Quinimo generaliter Papa non censetur velle derogare Juri Patronatus Laicorum, nisi hoc exprimat. Fagnanus *c. Quoniam num.* 10. *de Jure Patr.* post Glossam proxime citatam, & alios. Accedit ratio: quia Laici acquirunt Jus Patronatus ratione proprii patrimonii, quando fundarunt, ædificarunt, vel dotarunt Ecclesiam; unde non est æquum, ut jure inde quæsito facile priventur, sicque retrahantur ab aliis piis fundationibus: secus est in Patrono Ecclesiastico, cui jus hoc competit non ob proprium patrimonium, sed ratione Ecclesiæ.

36. Et ob eandem rationem Legatus nequit conferre Beneficium Juris Patronatus mixti (id est, partim ad Clericum nomine Ecclesiæ, & partim ad Laicum spectantis) ne ex societate cum Clerico Patronus Laicus in re individua præjudicium, & incommodum sentiat contra *Reg. 22. juris in 6. Non debet aliquis alterius odio prægravari*, & Doctores passim. Quinimo, quia non privilegiatum propter communionem sortitur naturam privilegiati, privilegium Patrono Laico competens, ne ipso invito possit Legatus Beneficium conferre, etiam Patrono Ecclesiastico communicatur, juxta dicta *num.* 27.

37. Nec obstat illud commune dictum: *Magis dignum trahit ad se minus dignum*, *arg. l. Quæ Religiosis*, *ff. de rei vindicatione*; atqui Jus Patronatus Ecclesiasticum est magis dignum, quam Laicale; ergo. Resp. enim cum communi, dictum illud procedere tantum quoad commoda, & privilegia, non vero quoad damna, odia, & pœnas.

38. Quod si urgeas. Hermaphroditus æstimatur fæminei sexus, quando hic prævalet in ipso *l. Quæritur ff. de Statu hominum*, & tamen sexus virilis est dignior, & magis prodest: ergo in mixtis non semper attenditur, quod dignius est, magisque prodest, sed quod est potentius. Resp. distinguendo consequens: ergo in mixtis naturalibus non semper attenditur, quod dignius est, conceditur: in mixtis,

quæ-

quæ sunt talia Juris ministerio, negatur. Nam in his Jus fingit, illud esse potentius & dignius, quod magis prodest, & jus alterius non lædit. Fagnanus *loc. cit. n.* 65.

39. Quinto differunt, quod simplici concessione, unione, aut reservatione alicujus Beneficii per Papam facta derogetur Juri Patronatus Ecclesiastico, non vero Laico, nisi expressa & specialis mentio fiat de hoc. Pirhing *de Jure Patr. n.* 133. estque communis aliorum. Ratio est: quamvis Papa posset etiam Juri Patronatus Laicorum Fundatorum derogare, utpote cum hoc ipsis Fundatoribus ex gratia sit concessum ab Ecclesia, non tamen huic adeo facile derogare solet; partim, ne Domini sæculares a piis fundationibus retrahantur, si passim eorum juribus derogetur; partim, quia Prælati Ecclesiarum, sicuti plus juris habent in bona Ecclesiastica, quam Laicalia ita etiam in Patronatus Ecclesiasticos, utpote ex Ecclesiasticis bonis originem trahentes, quam in Patronatus Laicales. Concordant dicta *n.* 34. & 35.

40. Notant tamen Doctores, hanc doctrinam in quarta, & quinta differentia allatam habere locum dundaxat in Jure Patronatus Laicis competente ex fundatione, ædificatione, vel dotatione, non vero in eo, quod convenit ipsis ex speciali gratia, privilegio, vel præscriptione; cum enim in his deficiant rationes proxime allatæ, eidem censetur sufficienter dero-

gatum per clausulam generalem: *Ad cujuscunque Patroni præsentationem pertineat.*

41. Ultimo differunt Jus Patronatus Ecclesiasticum, & Laicale quoad Concursum: nam hic quoad Parochiales Ecclesias, etiamsi sint Juris Patronatus Ecclesiastici, præmittendus est, juxta Concilium Trid. *Sess.* 24. *cap.* 18. *de Reform.* Secus est de Parochiis, quæ spectant ad Jus Patronatus Laicorum: nam tunc non est locus Concursui, sed is solus examinari debet, quem Patronus Laicus præsentavit, & si dignus reperiatur, institui.

42. Notat autem Engel *titul. de Præb. num.* 67. per Bullam S. Pii V. *Ad exequendum* (& habetur *Tom.* 2. *Bullarii Romani*, *constit.* 47. *dicti Pontif.*) a præfato Concursu esse exceptas Parochias Monasteriis, vel aliis Ecclesiis incorporatas, in quibus non proprie Parochus, sed Vicarius ponendus est.

QUÆSTIO III.

De Jure præsentandi, aliisque Juribus Patrono competentibus.

SUMMARIUM.

43. *Patrono quatuor jura competunt, quæ?*
44. *Jus præsentandi quomodo competat Patrono?*
45. *Beneficium sine consensu Patroni regulariter nequit conferri.*
46. *Fallit hoc in certis casibus.*

27. Col-

47. *Collatio Beneficii sine consensu Patroni non est ipso jure, irrita, sed irritanda.*
48. *Patronus nequit se ipsum præsentare.*
49. *Prælatus tamen potest Patrono conferre Beneficium.*
50. *Possunt plures Patroni unum ex se ipsis præsentare.*
51. *Patronus potest præsentare suos filios, vel consanguineos.*
52. *Quid juris, si plures sint Patroni, & discordent in præsentando?*
53. *præsertim si duo præsententur ab eis in pari numero?*
54. *Patrono debetur honor, & qualis?*
55. *Patrono competit jus defendendi Ecclesiam.*
56. *Quæ Patrono non liceant?*
57. *Patrono egenti succurrendum ab Ecclesia.*
58. *Et quomodo?*

43. CONCL. I. Patrono sive Ecclesiastico, sive Laico præcipue quatuor jura competunt in Beneficio Ecclesiastico, respectu cujus habet jus Patronatus, videlicet jus præsentandi, præcedendi, defendendi Ecclesiam; atque ut ex bonis Ecclesiæ eidem indigenti modeste succurratur. Ita habetur *c. Nobis, de Jure Patr.* & complectitur Glossa ibidem hisce versiculis;

> *Patrono debetur honor, onus, utilitasque:*
> *Præsentet, præsit, defendat, alatur egenus.*

44. CONCL. II. Jus præsentandi Clericum idoneum ad Beneficium Ecclesiasticum, sive simplex, sive curatum, postquam vacaverit, adeo competit Patrono, ut Episcopus, vel is, ad quem spectat institutio, teneatur eundem cæteroquin habilem admittere, atque in dicto Beneficio instituere. Ita desumitur ex *cit. c. Nobis. De Jure Patron.* Dicitur, *Clericum idoneum*: nam, si hic sit indignus, Patronus Laicus tenetur alium præsentare: Patronus vero Ecclesiasticus pro ea vice privatur jure præsentandi, ut dictum *n.* 33.

45. CONCL. III. Beneficium Ecclesiasticum sine consensu, & voluntate Patroni, regulariter loquendo conferri nequit, & si defacto collatum ut alteri, quam illi, quem Patronus præsentavit, potest ad instantiam ejus collatio annullari, ipsoque instante debibit is, qui sine suo consensu institutus fuit, amoveri. Ita statuitur *c. Ex insinuatione. De Jure patr.* juncto *c. Decernimus*, 16. *qu.* 7.

46. Dicitur, *regulariter loquendo*: nam hinc inprimis excipitur casus, si Patronus intra debitum tempus a Jure definitum neminem præsentavit: tunc enim pro ea vice devolvitur collatio Beneficii ad eum, ad quem cæteroquin pertinet institutio, *c. Cum propter*, & *c. Eam te. De Jure Patr.* Deinde valet collatio; si Summus Pontifex de plenitudine potestatis conferat Beneficium, derogando expresse Juri Patronatus, ut jam dictum *num.* 39. Idem accidit,

cidit, quando Patroni in præſentando diſcordant, & præſentatus a majori eorum parte non poteſt ſine ſcandalo inſtitui: tunc enim Epiſcopus ordinabit Eccleſiam, ſicut melius eam ſecundum Deum viderit ordinandam. *c. Quoniam. Eod.*

47. Dicitur ulterius in Concluſione: *poteſt ad inſtantiam ejus* collatio *annullari:* ſiquidem collatio Beneficii extra dictos caſus absque Patroni præſentatione facta non eſt ipſo jure nulla & irrita, ſed tantum poteſt per Patronum contradicentem irritari; ſi nempe is alium præſentet, aut expreſſe contradicat. Unde ſi terminus Patrono competens poſt collationem per Epiſcopum factam fuerit elapſus, non reclamante, nec contradicente Patrono, manet collatio omnino firma. Barboſa *part.* 3. *De offic. & poteſt. Epiſ. allegat.* 72. *num.* 171. citans plures alios.

48. CONCL. IV. Patronus, quamvis ſit Clericus, & cæteroquin idoneus, ſe ipſum ad Beneficium Eccleſiaſticum præſentare non poteſt. Ita communis; & patet ex *c. Per noſtras. De Jure patron.* Ratio eſt: quia præſentatio ſui ipſius ſapit vitium ambitionis. Concordat illud D. Gregorii Papæ, ac refertur *c. In ſcripturis*, 8. *q.* 1. *Sicut locus regiminis deſiderantibus negandus eſt, ita fugientibus offerendus. Et ſicut ſcriptum eſt: Nec quiſquam ſibi ſumit honorem, ſed qui vocatur a Deo, tanquam Aaron. Heb.* 5.

49. Cæterum, ſi Prælatus, ad quem ſpectat inſtitutio, motu proprio vocet Clericum Patronum,

num, eique conferat Beneficium vacans, in quo dictus Clericus habet Jus Patronatus, valebit collatio: quia tunc Patronus non censetur præsentare se ipsum, aut Beneficio sese ingerere, sed Beneficium sibi oblatum acceptare, adeoque in collationem ejus sibi factam consentire. Pirhing. *tit. de Jure patron. num.* 92. Imo posset hoc casu Patronus Clericus procedere per viam deprecationis & supplicationis, rogare Episcopum, ut sibi conferre velit illud Beneficium, atque exinde poterit Ordinarius illum gratificando admittere. Barbosa *lib.* 3. *Juris Ecclesiast. univ. cap.* 12. *num.* 199. Abbas *in c. Per nostras. De Jure patr.* & alii.

50. Insuper, si plures sint Patroni, possunt illi ex se ipsis unum Clericum Compatronum nominare, & præsentare: nam quamvis Clericus Patronus non possit præsentare se ipsum, potest tamen præsentationi de se per Compatronos factæ consentire. Glossa *in c. Consuluit. Eod.* Barbosa *part.* 3. *de offic. & potest. Episc. all. 72. n.* 91. & alii.

51. CONCL. V. Nihilominus non est prohibitum Patrono, ad Beneficium præsentare filios suos, aut alios consanguineos. Ita Engel *tit. de Jure patro. n.* 3. cum communiori. Et merito: tum, ne hi sint deterioris conditionis, quam alii, quorum parentes nullum fundarunt Beneficium: tum ne ipsummet, Jus Patronatus, quod in Favorem Fundatoris, ejusque hæ-

redum introductum est, in ipsorum odium retorqueatur contra *Reg.* 61. *Juris, in* 6. *Quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum*, cum concordantiis.

52. CONCL. VI. Si plures sint Patroni ejusdem Ecclesiæ, vel Beneficii, & hi in præsentando discordent, aliis hunc, aliis alium præsentantibus, præfertur is, qui majoribus juvatur meritis, & plurium approbatur assensu, modo id sine scandalo fieri possit. Ita habet *c. Quoniam. De Jure patr.* estque communis. Et quidem in tali casu sufficit præsentatio facta a majori parte respectu minorum partium, dummodo præsentatus cæteroquin sit idoneus: veluti si ex sex Patronis duo præsentent Titium, unus Sempronium, & tres Cajum, hi tres prævalent, ac præfertur Cajus, *arg. cit. c. Quoniam*, & notat ibidem Fagnanus *n.* 13. cum aliis. Additur vero, *modo id sine scandalo fieri possit*, propter dicta *n.* 46.

53. CONCL. VII. Si autem duo sint præsentati a pluribus Patronis in pari numero, vel si ex duobus Patronis unus præsentavit unum, & alter alterum, nemini eorum acquiritur jus petendi institutionem. Ita Fagnanus *in c. Cum autem, n.* 23. *Eod.* & alii. Ratio est clara: quia ad hoc, ut præsentatus acquirat jus ad Beneficium, & consequenter jus petendi institutionem, requiritur, quod præsentatio sit a majori parte Patronorum, *arg. cit. c. Quoniam. De Jure patr.* ibi: *Si forte in plures partes fundatorum*

se

se vota diviserint, ille præficiatur Ecclesiæ, qui majoribus juvatur meritis, & plurimorum eligitur, & approbatur assensu.

54. CONCL. VIII. Præter jus præsentandi ulterius Patrono Ecclesiæ debetur honor. Ita communis; & patet *ex c. Nobis.* De *Jure patr.* ibi: *Pro fundatione quoque Ecclesiæ honor processionis fundatori servatur.* Porro honor Patrono debitus consistit in præcedentia Processionis, quatenus in Litaniis, ac aliis publicis Processionibus debetur ipsi locus dignior præ aliis Laicis. Item quod in Ecclesia sua patronata debeat honorari per præcedentiam honorabilioris sedis & dignioris loci, atque anterioritatem in suscipienda pace, thurificatione, & aliis consimilibus casibus. Barbosa *lib.* 3. *Juris Eccles. univer. c.* 12. *n.* 214. cum aliis.

55. CONCL. IX. Insuper competit Patrono jus, seu potius onus defendendi Ecclesiam. Ita habetur *c. Filiis.* 16. *q.* 7. Unde Patroni munus est, ut curam & inspectionem habeat quoad Ecclesiam & ejus bona, ne male alienentur, aut dilapidentur; & si quid in detrimentum Ecclesiæ fieri deprehenderit, neque Beneficiarius honesta monitione præmissa desistere velit, id Episcopo denuntiet, prout ibidem dicitur. Item ipsius munus est, ut Ecclesiam intra & extra Judicium defendat, *tanquam ejus Patronus & Advocatus:* hoc quippe nomine ipse appellatur in c. *Præterea quoniam*, & c. *Cum autem*, & c. *Nobis.* De *Jure patr.* & alibi.

56. Non

56. Non tamen debet Patronus veram aliquam jurisdictionem in Beneficiarium uſurpare, neque in iis, quæ ad Sacramentorum adminiſtrationem pertinent, ullatenus ſeſe ingerere, neque viſitationi ornamentorum Eccleſiæ, aut bonorum ſtabilium ſeu fabricarum proventibus ſe immiſcere (niſi id Patrono ex primæva inſtitutione, ac fundatione competat) ſed Epiſcopi ipſi hæc faciant, juxta Concilium Trid. *Seſſ.* 24. De *Reform. cap.* 3. *circa finem.*

57. CONCL. X. Tandem Patrono convenit, ut, *ſi ad inopiam vergat, ab Eccleſia illi modeſte ſuccurratur.* Ita his verbis habetur *cit.* c. *Nobis.* De *Jure patr.* juncto c. *Contra.* & c. *Quicunque fidelium*, 16. *q.* 7.

58. Dicitur notanter, *modeſte ſuccurratur*; id eſt, habito reſpectu ad facultates Eccleſiæ, & ad qualitatem perſonæ, ut bene explicat, & probat Gloſſa ibidem. Hinc Barboſa *lib.* 3. *Jur. Eccleſ. univer. cap.* 12. *n.* 217. notat, quod tunc primum Eccleſia teneatur dare alimenta Patrono pauperi, quando ſupereſt ultra id, quod neceſſarium eſt ad cultum Dei, atque Miniſtrorum alimenta. In quo caſu ſunt præſtanda Patrono alimenta in domo propria, non autem in ipſa Eccleſia: & quidem non ſolum pro ſe, ſed etiam pro uxore, filiis, atque familia, ac inſuper alimenta integra, id eſt, cibus, potus, veſtis, lectus, & alia omnia, quæ ſub alimentorum nomine continentur, dummodo (ut dictum) Eccleſiæ ſuppetant facultates.

DISTIN-

DISTINCTIO IV.

De Decimis.

QUÆSTIO I.

Quid sint Decimæ, Primitiæ, & Oblationes?

SUMMARIUM.

1. *Decimæ, quid?*
2. Decim*arum solutio est actus Religionis, & Justitiæ.*
3. *Qui fraudant Decimas, quomodo peccent? Jubentur excommunicari.*
4. *Excommunicatio hæc non est latæ sententiæ.*
5. *Bona dantium, & mala non dantium Decimas.*
6. *Primitiæ, quid?*
   Primogenita, quid, & quomodo differant à Decimis?
7. *An extet præceptum offerendi Primitias?*
8. *Præsertim in lege Evangelica?*
9. *Oblationes, quid?*
10. *Oblationis nomen dupliciter accipitur.*
11. *Oblationes, an sint de præcepto faciendæ?*
12. *Quid, si Ministri Ecclesiæ indigeant,*
13. *Vel id habeat consuetudo loci?*
   ** Plura adhuc de Oblationibus.*

1. CON-

1. CONCL. I. *Decimæ* sunt pars decima omnium fructuum juste acquisitorum, Deo in recognitionem sui dominii universalis debita, atque Ecclesiæ Ministris quotannis exsolvenda. Ita in re communis; & desumitur hæc definitio ex c. *Tua nobis. De Decimis*, ibi: *Decimæ, quas Deus in signum universalis dominii sibi reddi præcepit, suas esse Decimas & Primitias asservans*: juncto c. *Decimas Deo*, 16. *q.* 7. & c. *Ex transmissa. De Decimis*, cum concordantiis.

2. Unde colligitur, quod solutio Decimarum, quatenus solvuntur a Fidelibus ob Dei cultum, atque in signum supremi ejus dominii in omnes res, & quod ab ipso bona cuncta procedant, sit actus virtutis Religionis: quatenus vero spectatur, prout est debita Ecclesiæ Ministris, nobis spiritualia præbentibus, sit actus Justitiæ.

3. Hinc illi, qui fraudant Decimas, peccant & contra virtutem Justitiæ, & contra virtutem Religionis, crimenque committunt *Sacrilegii*, c. *Decimas, quas in usum*, 16. *qu.* 7. Insuper fraudantes Decimas, tum in c. *Omnes Decimæ*, 16. *qu.* 7. & c. *Tua nobis, De Decimis*, tum in Concilio Trident. *Sess.* 25. c. 12. *De Reform.* excommunicari jubentur, ibi: *Cum Decimarum solutio debita sit Deo, & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas invadunt & c. Qui vero eas aut subtrahunt, aut impediunt, excommunicentur: nec ab hoc crimine, nisi plena restitutione secuta, absolvantur.* Hactenus Concilium.

4. Cæ-

4. Cæterum hæc Excommunicatio non est latæ, sed primum ferendæ sententiæ; prout desumitur ex ly *excommunicentur.* Imo præmittendam esse trinam monitionem, antequam infligatur, recte cum aliis notat Barbosa *in Collectaneis ad cit. locum Concilii Trident. num.* 5. & favet textus c. *Omnes Decimæ*, 16. q. 7.

5. Insuper, quod justo Dei judicio frequenter in rebus temporalibus damna patiantur, qui Decimas dare negligunt, & econtra, qui Decimas diligenter dant, non solum sanitatem corporis, sed etiam cum temporali fructu bona cœlestia promereantur &c. urgentissimis SS. Augustini, & Hieronymi auctoritatibus comprobatur c. *Revertimini* & c. *Decimæ tributæ*, 16. q. 1. ubi D. Augustinus *Serm.* 219. *De tempore*, inter alia sic loquens refertur: *Cum* Decimas *dando & terrena, & cœlestia possis præmia promereri, quare pro avaritia duplici benedictione fraudaris? Hæc est enim* Dei *justissima consuetudo, ut, si tu illi* Decimam *non dederis, tu ad* Decimam *revoceris.* Dabis *impio militi, quod non vis dare Sacerdoti.*

6. CONCL. II. *Primitiæ* appellantur primi fructus agrorum, vinearum, hortorum, arborumque, Deo ut Largitori omnium bonorum in signum gratitudinis oblati. Ita desumitur ex *cap.* 18. *Numer.* ibi: *Universa frugum initia* (id est, Primitias) *quæ gignit humus*; Additur notanter, *quæ gignit humus;* nam in animalibus, recepto stilo S. Scripturæ vocantur *Primoge-*

mogenita. Unde patet discrimen inter Primitias, & Decimas; nam hæ sunt decima pars omnium fructuum juste acquisitorum, istæ vero fructus primi arborum, agrorumque, & hujusmodi.

7. Quæres. An extet præceptum aliquod offerendi Primitias? Resp. I. In Lege Mosaica extabat præceptum offerendi Primitias; uti patet ex *cap.* 26. *Deuteron.* ibi: *Tolles de cunctis frugibus tuis Primitias, pergesque ad locum, quem Dominus Deus tuus elegerit &c. Item Exodi,* 13. *Sanctifica mihi omne primogenitum,* & alibi. Quia vero Cæremonialia, & judicialia veteris legis per Christi mortem, atque prædicationem Evangelii evacuata fuerunt, remanet Quæstio loquendo pro statu Legis Evangelicæ, ad quam

8. Resp. II. Olim quidem ex præcepto Juris Ecclesiastici aderat ejusmodi obligatio solvendi Primitias, prout colligitur ex c. *Præter*, dist. 32. & c. *Decimas quas in usum*, 16. *qu.* 7 ac notat Glossa *in cap.* 1. ℣. *in Primitiis, de Decimis.* Hodie tamen ejusmodi obligatio solvendi Primitias in plerisque locis per contrariam consuetudinem sublata est. Ita Pirhing *tit. de Decimis, num.* 172. Suarez, Azorius, & alii passim.

9. CONCL. III. *Oblationum* nomen, quantum ad propositum, accipitur pro illis oblationibus seu donis, quæ Fideles ad Altare offerunt

inter Missarum solemnia. Ita desumitur ex c. *Antiquos*, 10. *q.* 1. & c. *Omnis Christianus*, De *Consec. dist.* 1.

10. Additur notanter, *quantum ad propositum*: siquidem Oblationis nomen interdum late accipitur pro omni eo, quod offertur Ecclesiæ; sive id fiat in vita, sive in morte, sive quid mobile, sive immobile, *arg.* c. *Videntes* 12. *qu.* 1. ibi: *Ipsæ res fidelium oblationes appellantur, quia Domino offeruntur.* Quinimo oblationis nomen adeo large acceptum ipsas quoque Decimas & Primitias complectitur: verum stricte, & habito præsertim respectu ad communem modum loquendi dicitur oblatio, quod offertur Sacerdoti in Missa. Abbas c. *Causam*, De *Verb. signif.*

11. Quæres, An homines ad faciendas hujusmodi Oblationes teneantur? Resp. I. De ratione hujusmodi Oblationum est, quod voluntarie offerantur; juxta illud *Exodi* 25. *Ab omni homine, qui offert ultroneus, accipietis eas.* Et hinc regulariter loquendo istæ Oblationes non fiunt de præcepto, nisi in certis casibus. Ita D. Thomas 2. 2. *qu.* 86. Abbas *ad Rubric. tit.* De *Parochis*, & alii.

12. Additur notanter, *nisi in certis casibus*: Etenim, si Ministri Ecclesiæ indigeant, neque habeant aliunde, unde sustententur, tenentur Parochiani Jure naturali, & Divino ad Oblationes Presbyteris indigentibus faciendas, nam

ex

ex quo Sacerdos impendit ſpiritualia, debet conſequi temporalia; *Dignus enim eſt operarius cibo ſuo. Matth.* 10. Unde quamvis Sacerdos ob hoc non debeat ſubtrahere ſpiritualia, tamen Superior debet Parochianos compellere ad præſtandas has Oblationes Juris remediis. Abbas *loc. cit.* Covarruvias *lib.* 1. *var. reſolut. c.* 17. *n.* 3. & alii.

13. Deinde tenentur Parochiani ad faciendas Oblationes, ubi hoc habet conſuetudo, Siquidem in multis locis conſueverunt Parochiani, præſertim diebus Dominicis & aliis præcipuis Feſtis, facere ejuſmodi Oblationes, juxta *Can. Omnis Chriſtianus.* De *Conſec. diſt.* 1. atqui Fideles tenentur, poſſuntque cogi ad obſervandas laudabiles conſuetudines, *c. Ad Apoſtolicam.* De *Simon.* & amplius de Oblationibus oſtendit Hoſtienſis *in Summa tit. De Parochis*, §. *in tertia.* Et quidem hiſce caſibus adhuc Oblatio remanet quodammodo voluntaria, ſaltem quoad quantitatem, vel ſpeciem rei oblatæ.

Additio.

* Plura de Oblationibus valde practica invenies in Jure Canonico *Lib.* 3. *Decret. Tit.* 30. §. 9. *præſertim num.* 190. & *ſeq.* ubi inter alia reperies, Oblationes ſingulas intra limites alicujus Parochiæ factas ex communiſſima Doctorum ſententia, repetitis deciſionibus Rotæ firmata, de jure ordinario pertinere ad Paro-

chum loci, nisi consuetudo, Privilegium specia le, vel intentio dantium aliter doceat; prou defacto teste eodem vi consuetudinis & juxt intentionem dantium, Oblationes alicui Neo mystæ ad Primitias factæ pertinent ad Cele brantem, etsi de jure alias omnes Oblatione ad Altare quodcunque intra limites Parochia in loco non exempto contingentes, spectan ad Parochum. Item Oblationes, quæ fiunt a Imagines beneficiis, aut miraculis, seu fam celebres, pertinent ad ipsam Ecclesiam, vel Sa cellum, ubi existunt, pro fabrica, vel orna Ecclesiæ, præsertim ipsius Imaginis, seu statu fama, beneficiis, vel etiam miraculis celebris Idem dic de cippis, mensis, vel capsulis i Ecclesia vel pro reparatione, vel ad alium cer tum finem expositis. Item in Ecclesiis Regu larium Oblationes applicari debent in eorum utilitatem; *Cum Monachis ibi servientibus de beat proficere, quidquid a Fidelibus offerri conti gerit, cap.* 1. *De statu Monachorum.* ubi tamen (nisi forsan istæ consistant in meris consumpti bilibus, puta in Oblatione panis, ovorum, butyri &c.) prudenter quoque ac conformiter intentioni offerentium, attendendum ad Or natum majorem Statuæ, aut Imaginis alicu jus, fama, beneficiis, aut etiam miraculis cla ræ, atque respiciendum similiter ad majorem statui conformem splendorem Sacelli, aut Al taris, ubi forsan hæc Statua vel Imago existit, uti recte advertit Pichler *Lib.* 3. *Jurisprudentiæ Tit.* 30. *n.* 19. *

QUÆ-

QUÆSTIO II.

Quo Jure, & ex quibus rebus solvendæ sint Decimæ? Ubi etiam, quotuplices sint Decimæ.

SUMMARIUM.

14. *Decimæ, an debeantur Jure Divino?*
15. *Præsertim in Lege Evangelica?*
16. *Quomodo ipsæ dicantur deberi constitutione Divina?*
17. *Solvitur instantia contra Decimas.*
(*a*) Vide dicta Tract. 2. dist. 2. num. 9. & 10.
18. *Decimæ ex quibus rebus debeantur?*
19. *Declaratur hoc.*
(*b*) Ut dicetur Quæst. 4. per totum.
20. *Decimarum divisio.*
21. *Decimæ Prædiales, Personales, & Mixtæ, quæ? cum Additione.*
22. *Decimæ Prædiales, & Personales, quomodo, & quibus solvendæ?*
* *Decimæ Prædiales, majores, & minores, quæ?*

14. CONCL. I. Decimæ secundum substantiam spectatæ, quatenus videlicet sunt necessarium stipendium Ministrorum Ecclesiæ, ad ipsorum sustentationem requisitum, debentur ipsis Jure naturali, ac Divino: quatenus vero spectantur secundum quotam, sive determinationem suam (id est, quod debeat

dari ipsamet pars decima fructuum) tempore Legis Mosaicæ debebantur Jure Divino positivo, tempore vero Legis Evangelicæ Jure duntaxat Ecclesiastico, licet antiquissimo, utpote ab Apostolis derivato. Ita Doctor Angelicus 2. 2. *quæst.* 87. *art.* 1. & alii passim, paucis exceptis. Ratio primæ partis desumitur ex citat. verbis Christi *Matth.* 10. *Dignus est operarius cibo suo*, cum concordantiis. Altera vero pars, loquens de Lege Mosaica, patet ex c. 27. *Levit.* & aliis pluribus locis.

15. Tandem ultima pars, seu quod in Lege Evangelica debeantur Decimæ secundum quotam spectato Jure Ecclesiastico, patet tum ex plurimis textibus Juris Canonici jam allegatis, vel in progressu allegandis; tum ex eo, quia, si Decimæ simpliciter essent Juris Divini, non posset earum obligatio tolli per privilegium Summi Pontificis, aut contrariam consuetudinem: atqui hoc fieri posse, patebit ex dicendis *Quæst.* 4.

16. Nec dicas. In Jure Canonico *c. Parochianos. De Decimis*, expresse dicitur: *Decimæ non ab homine, sed ab ipso DEO sunt institutæ:* juncto *c. Tua. Eod.* ibi: *Decimæ Divina constitutione debentur;* ergo non solum Jure Ecclesiastico. Resp. enim, hujusmodi auctoritates vel accipiendas esse de Decimis secundum suam substantiam spectatis, & quatenus sunt necessarium stipendium Ministrorum Ecclesiæ: vel dicendum, quod velint, Decimas Jure Divino deberi, non directe ac immediate pro statu Legis

gis Evangelicæ, sed solum remote ac occasionaliter, quatenus ad imitationem Legis Divinæ, pro veteri Testamento statutæ, ad necessariam Ministrorum Ecclesiæ sustentationem, per Constitutionem Ecclesiasticam sunt denuo constitutæ.

17. Quod si dicas. Cæremonialia veteris Legis jam sunt evacuata, & defacto illicita observatu. c. *Majores. De Baptismo.* Resp. cum Doctore Angelico *loc. cit.* Præceptum de solutione Decimarum non fuisse cæremoniale, sed partim morale, partim judiciale. Et quatenus morale fuit inditum a Lege naturali, atque a Christo in Lege Evangelica renovatum *Matth.* 10. *Dignus est operarius cibo suo*, cum concordantiis. Quatenus vero judiciale erat, nempe secundum quotam, seu quoad determinationem decimæ partis, est renovatum auctoritate Ecclesiæ: sicque illud defacto obligat ex vi novi præcepti Ecclesiastici. (*a*)

18. CONCL. II. Spectato Jure communi debentur Decimæ ex omnibus, quæ licite acquiruntur. Ita habetur c. *Ex transmissa. de Decimis.* ibi: *Fidelis homo de omnibus, quæ licite potest acquirere, Decimas erogare tenetur*, & alibi Dicitur, *quæ licite acquiruntur*: nam de acquisitis per furta, simoniam, usuras, opus meretricium, ac hujusmodi Decimæ non debentur, imo nec possunt recipi, ne Clerici censeantur approbare peccatum alterius, ut notat Glossa *ibidem.* v. *Licite.* Hinc c. *Non est putanda.* 1.

q. 1. notanter dicitur; *Honora Dominum de tuis justis laboribus.*

19. Additur autem, *spectato Jure communi*: siquidem variis ex causis hæc obligatio solvendi Decimas, utpote ex Jure Ecclesiastico proveniens, tolli potest, & aliquis (*b*) a præstatione Decimarum eximi, vel ex parte, vel etiam in totum, dummodo Ministri Ecclesiæ aliunde congruam habeant sustentationem, utputa ex sufficientibus redditibus Fundationis Ecclesiæ, Oblationibus, aut Legatis piis.

20. CONCL. III. Decimæ dividuntur in prædiales, seu reales, personales, & mixtas. Ita communis. Siquidem, quantum est de Jure communi, debentur Decimæ *de vino, grano, fructibus arborum, pecoribus, hortis, negotiatione, de ipsa etiam militia, de venatione, & de omnibus bonis*, prout his ipsis verbis habetur c. *Non est. De Decimis*, cum concordantiis. Itaque

21. *Decimæ prædiales, seu reales* sunt, quæ persolvuntur ex prædiorum, aut arborum fructibus, obventionibus molendinorum, vel ædium locatarum, & hujusmodi. *Personales* dicuntur, quæ ex rebus, quas quisque sibi industria & opera sua acquirit, persolvuntur v. g. ex lucro honestæ negotiationis, venationis, militiæ &c. *Decimæ mixtæ* vocantur illæ, quæ partim prædiales, partim personales existunt: cujusmodi sunt, quæ debentur ex fructibus pecorum, veluti ex fœtu, lana, lacte &c.

Addi-

Additio.

* Plures tamen Doctores hoc tertium genus Decimarum non admittunt, defendentes, Decimas, quæ ex mero lucro honesto proveniunt, esse personales, reliquas vero omnes merito dici debere prædiales: prout etiam *c. 20. de Decimis.* non fit mentio de aliqua tertia specie Decimarum. Videatur in Jure Canonico *Tit.* 30. §. 1. *n.* 4. Estque expeditius pro practicis resolutionibus. *

22. Porro Decimæ prædiales differunt a personalibus, quod illæ statim, atque collectæ sunt, solvi debeant: & quidem integræ absque deductione sparsi seminis, & impensarum, quæ fieri solent in colendis prædiis vel agris, & colligendis fructibus &c. *arg. c. Cum sint homines*, & *c. Tua nobis.* & *c. Pastoralis. Eodem.* Econtra Decimæ personales solvuntur deductis prius expensis utpote, cum residuum duntaxat censeatur esse fructus, seu lucrum, *cit. c. Pastoralis.* Insuper Decimæ prædiales sunt solvendæ Parocho, in cujus Parochia fructus crescunt, & colliguntur, quamvis colonus alibi habitet: Personales autem solvuntur Ecclesiæ, seu Parocho, in cujus Parochia quis audit Divina, & percipit Sacramenta Ecclesiastica: nisi consuetudine, conventione, aut privilegio aliud fieri oporteat, *cit. c. Cum sint homines. de Decimis.*

Additio.

*Cæteroquin Decimæ prædiales adhuc ſubdividuntur in majores, ac minores. Majores ſunt, quæ ſolvuntur ex frumento quocunque ſive hirſuto, ſeu ſiliquas ſpinoſas habente (quale eſt hordeum, & avena) ſive plano, puta, ex adore, & tritico: item Decimæ ex vino, & oleo &c. Minores vero, cenſentur Carnaticæ, vulgo Blutzehend, ex pullis, anſeribus, aliisque ex rebus levioris momenti. Multumque in hoc (ſuppoſito, quod Decimæ majores ad unum, & minores ad alterum pertineant) debet attendi conſuetudo locorum. In Jure Bavarico *Tit.* 28. *art.* 12. ad Decimas majores præter omne frumentum ſpectant ciceres, panicum, fabæ, & lentes: ad minores vero olera, rapæ, linum, canabis, milium, braſſica; item Decimæ ex fructibus arborum, & animalium &c.*

QUÆSTIO III.

Quibus ſolvendæ ſint Decimæ?

SUMMARIUM.

23. *Antiquitus* Decimæ *ſolvebantur Eccleſiæ, per Epiſcopos Clericis diſtribuendæ.*
(c) Ut dictum Tract. 7. diſt. 4. n. 30.

24. *Tunc Epiſcopi erant Parochi: ſecus de facto.*

25. *Decimæ prædiales ſpectant ad Eccleſiam Parochialem.*

26. *Et*

26. *Et habet super iis Parochus fundatam intentionem?*
** Quid sentiendum de Decimis Novalium? Add. I. & II.*
** Quidnam de carnaticis? Addit. III.*
27. *Episcopo de Jure communi debetur quarta pars Decimarum.*
28. *Quid de Decimis nullius certæ Parochiæ?*
29. *Limitantur prædicta.*
30. *Laici mere sæculares sunt incapaces juris Decimarum.*
31. *Secus de Laicis conversis, sive Regularibus.*
32. *Laicis potest competere jus percipiendi fructus Decimarum, ut quid temporale sunt.*
33. *Interveniente justo contractu emptionis, conductionis &c.*
34. *An etiam per modum Feudi?*

23. QUæstio præsens procedit præcipue pro moderno statu, quo facta supponitur divisio bonorum Ecclesiasticorum in quatuor partes (c) ipsarumque distinctio Parochiarum: nam antea Decimæ debebantur Ecclesiæ, sive cœtui Clericorum in communi; & præstabantur Episcopis cujuslibet Diœcesis, qui eas partim per Diaconos &c. inter pauperes tanquam Patres pauperum, partim inter Clerum & Ministros suæ Ecclesiæ, pro cujuslibet meritis, & necessitate, juste, fideliterque distribuere tenebantur, *arg.* c. *Episcopus*, & c. *Præcipimus*, 12. q. 1. juncto c. *Decimas*, 16. q. 7. cum concordantiis.

24. Siquidem Episcopi soli pro illo tempore erant Parochi, quibus totius plebis Diœcesanæ cura imminebat: cæteri autem Presbyteri, veluti ipsorum Coadjutores, ad nutum eorundem Episcoporum modo in hac, modo in illa parte Diœcesis Pastoralè Officium exercebant, *arg. can. in novo, dist.* 21. & notat Barbosa *lib.* 3. *Juris Ecclesiast. univ. cap.* 26. §. 2. *n.* 4. Postmodum vero, facta illa reddituum Ecclesiasticorum divisione, Parochiæ singulæ, singulis Presbyteris fuerunt constitutæ, singulisque Parochiis propria territoria per suos terminos assignata, in quibus cuilibet Presbytero tota suæ Parochiæ cura remaneret, prout habetur c. *Ecclesias.* 13. *q.* 1. Et de hoc tempore, sive post divisionem bonorum Ecclesiasticorum & Parochiarum distinctionem loquendo, sit

25. CONCL. I. De Jure communi Decimæ prædiales spectant ad Ecclesiam Parochialem, suntque persolvendæ Rectoribus illarum Ecclesiarum Parochialium, intra quarum fines prædia illa sita sunt. Ita communis; & habetur c. *Cum contingat. de Decimis*, ibi: *Cum perceptio Decimarum ad Parochiales Ecclesias de Jure communi pertineat*, Concordat textus c. *Cum in tua. Eod.* ibi: *Alioquin Parochialibus Ecclesiis exsolvantur, ad quas de jure communi spectat perceptio Decimarum.*

26. Et hoc adeo verum est, ut Parochus loci, in quo prædia sita sunt, habeat pro se fundatam in jure intentionem super omnibus Decimis intra limites suæ Parochiæ existentibus; ita ut præsumatur, Decimas ad ipsum pertine-

re,

re, nisi adversarius, quicunque ille sit, oppositum ostenderit, *arg. c. A nobis. Eod.* Proinde propter istam Juris assistentiam Parochus non tenetur aliter probare, Decimas sibi competere, sed contrarium asserenti incumbit onus probandi, cum contra hanc militet Juris præsumptio, *arg. cap.* 1. *de Præscript. in* 6. ac notat Barbosa *loc. cit. cap.* 26. §. 2. *num.* 8. cum aliis.

Additio. I.

*Quinimo Parocho loci illius, in quo sita sunt prædia, in tantum Jus commune quoad Decimas assistit, ut posito etiam, quod alius positive probaret, sibi potius, quam præfato Parocho jure antiquo competere jus percipiendi Decimas generaliter circa hos vel illos fructus, hoc non obstante adhuc Parochus ille, insistendo juri communi, possit prætendere Decimas integras ex Novalibus, saltem proprie talibus, *cap.* 66. §. *fin.* & *cap.* 29. *de Decimis*, nisi alter aliunde clare ostendat, Decimas etiam Novalium in specie, ac particulari ad se pertinere. Dicitur notanter: *ex Novalibus, saltem proprie talibus;* ubi advertendum, Novalia proprie talia juxta SS. Canones dici illas terras nunc cultas, quæ antecedenter ultra memoriam hominum vel omnino incultæ jacebant *cap.* 21. *de verb. significat.* vel eos solummodo proferebant fructus, qui ab immemoriali tempore non erant decimabiles, *arg. Leg. fin.* §. 2. *ff. de Termino moto.* Econtra vero Novalia improprie talia appellantur

terræ

terræ antea quidem intra tempus immemoriale jam cultæ, & quidem fructibus decimabilibus, aliis tamen, quam modernis, e. gr. si ex pomario vel horto culinario fiat ager, vel ex agro vinea, vel ubi nunc seritur avena, antea vero siligo &c. De his ultimis etsi præsens Author in Jure Canonico *Lib. 3. Decret. Tit. 30. n. 152. ac seqq.* eodem modo discurrat, non tamen inter DD. certum est, uti de prioribus, quod Parocho loci competat jus percipiendi Decimas hasce, supposito, quod alius generaliter colligat Decimas ejusdem Districtus &c. In Bavaria juxta jus Statutarium *Tit. 28. art. 13.* illud singulare legitur, quod Decimæ Novalium proprie talium primo triennio semper spectent ad Parochum, reliquo vero tempore ad illum, qui alias Decimas ejusdem sortis colligit, de quo videatur Schmid *in Commentario in Jus Bavaricum, loco citato.* *

Additio II.

* Quæres I. Ad quem pertineant Decimæ quoad Novalia improprie talia? Resp. Præsentem quidem Auctorem *Lib. 3. Decret. Tit. 30. num. 47.* absolute decidere taliter: *Si Novalia improprie dicta fiunt ex fundis, de quibus antea solvebantur Decimæ, debentur de his illi, qui prius Decimas de fundo isto percipiebat, sive Parochus sit, sive alius, cui ex privilegio v. g. Decimæ competunt.* Ita ille. Ego autem in triplici controversia Canonica de Decimis, edita Frisingæ anno 1736. fusius probare conatus sum, insistendo Juri communi attendi debere

in

in simili casu, utrum ab alio extraneo extra Parochum illud Jus decimandi obtentum fuerit in ordine ad fundos *determinatos* non respiciendo *ad certum genus frumenti*, vel an potius in ordine *ad certum genus frumenti*, non respiciendo *certos & determinatos aliquos fundos*? In priori casu convenio cum præsente Auctore, in posteriori autem puto, Decimas, quoad novum genus seminati frumenti spectare potius ad eum, qui antea habuit jus colligendi Decimas de hoc ipso genere frumenti, quamvis præcedenter in dictis agris non collegerit easdem pro eo tempore, quo ibidem serebatur frumentum alterius generis. Et ita videtur mecum sentire R. P. Pichler *in Candidato Jurisprudentiæ abbreviato. Lib.* 3. *Tit.* 30. *num.* 7. dum hæc ponit formalia: *ponamus in aliqua Parochia Decimas majores* NB. *indistincte ad aliquod Hospitale pertinere, minores autem, puta olera, rapas, linum &c. ad Parochum. Hoc casu, si in agro, in quo prius seminari solebant certæ species fructuum ad majores Decimas spectantes, Decimæ ex his collectæ debentur Parocho. Deinde ponamus* (alium nimirum casum) *quod* NB. *ex certis & determinatis fundis, ex hortis v. g. provenientes Decimæ spectent ad Parochum, ex aliis autem* NB. *determinatis fundis v. g. ex campis seu agris provenientes ad Hospitale: in hoc casu quodcunque genus fructuum* NB. *mutata etiam cultura pristina crescit in hortis, Decimæ ad Parochum, & quodcunque crescit in campis ad Hospitale pertinent.* Taliter explicatam assertio-

nem, ait teneri a communi, videturque idem sentire Illustr. Cancellarius de Schmid *in Commentariis ad Tit. 28. art. 11. num. 9.* Quid cæteroquin circa hoc punctum Jus Bavaricum quoad suos Decimatores statuat, vide ibidem.*

Additio III.

*Quæres II. Ad quemnam Parochum pertineant Decimæ carnaticæ? Resp. Nisi alicubi sint speciales locorum legitimæ consuetudines: communiter & ordinarie loquendo hæ Decimæ pertinent ad Parochum, intra cujus Parochiæ limites pascuntur, seu aluntur animalia, ex quorum fœtura Decimæ porriguntur. Et hinc, si pecora diversis anni temporibus pascantur, seu alantur in diversis, & distinctis ab invicem Parochiis, pariter Decimæ pro rata temporis sunt dividendæ: puta, si tempore hyemali fœno e. g. paleis & stramine alantur in una Parochia, & tempore æstivali ducantur ad pascua sita in altera Parochia. Ita deducitur *argum. cap. 4. de Decimis.* ubi præsupponitur ex pascuis solvi Decimas, ac præter plures Doctores tenet S. Thomas *2. 2. quæst. 87. art. 3. ad 2.* Videatur Melchior Friederich *Tract. de Decimis*; apud me *cap. 4. quæst. 1. num. 377. & seq.* qui pariter notabilem casum ponit tempore belli, si ibidem pecora ob metum hostium aliquo notabili tempore transferantur ad pascua alterius Parochiæ securioris ab hostium invasione. Illud adhuc notanter addit Illustriss. D. Cancellarius intimus de Schmid *in Jure Bavarico Tit. 28. art.*

art. 16. *num.* 6. Decimas carnaticas, ubi in uſu ſunt, ſolvi debere, quando fœtus jam eſt maturus, id eſt, quo fœtus quadrupedum non amplius lacte, & bipedum non amplius alis matrum indigent; nam omnium fructuum hæc natura eſt (inquit Joannes Andreas apud dictum Auctorem) ut in Decimationem veniant, quando ad uſum ſunt idonei: ad quid enim alias prodeſſent Decimatori immaturi fœtus, & pulli implumes? Nunc a Parochis pergendo ad Epiſcopos, ſit *

27. CONCL. II. Quamvis poſt factam Parochiarum diviſionem tanta circa perceptionem Decimarum competat Parocho aſſiſtentia Juris, & favor, exinde tamen non excluditur Epiſcopus loci a perceptione Decimarum prædialium. Nam inprimis ſpectato Jure communi debetur ei, tanquam Superiori, & Ordinario omnium Fidelium ſuæ Diœceſis Paſtori, quarta pars Decimarum totius Epiſcopatus, prout liquet ex *cit. c. Conquerente De Offic. Jud. ordinarii*, ubi Pontifex inter Jura Epiſcopalia recenſens *quartam decimationem*, juncto *c. de quarta, de Præſcript.* & concordantiis. Hinc Fagnanus c. *Cum contingat. num.* 13. *de Decimis*, cum aliis notat, quod Epiſcopus ſuper quartam Decimarum habeat intentionem fundatam.

28. Deinde, quando Decimæ non ſunt in certa Parochia (veluti ſi prædia ſint multum diſtantia, & non incluſa in limitibus alicujus Parochiæ, vel ſi novalia fiant in nemoribus

remotis, & extra limites Ecclesiarum Paroc lium) tunc Episcopus fundat intentionem per eas, adeo ut *ipsas secundum discretionem DEO sibi datam, alii Ecclesiæ deputare, vel opus suum poterit retinere*, prout habetur c. *Quoniam, de Decimis.* Notat tamen ibidem Abb quod, si certum sit, ejusmodi prædia, vel n valia includi in aliqua vicinarum Parochiar sed ignoretur, quænam illa sit, tunc Decim non debeantur Episcopo, sed sint dividen inter illas Parochias.

29. Additur notanter *num. 27. spectato J communi.* Nam per hactenus dicta non ne tur, quin aliquo jure speciali possit Episco tale jus amittere: utputa si appareat de co traria consuetudine; illa enim servari debe cum in transferendo jus Decimarum ab u Ecclesia in aliam, plurimum valeat consue do. Idem erit, si constet de compositione vel appareat de quodam privilegio, aut inte venerit præscriptio specialis. Fagnanus *num. 18. & 19.*

30. CONCL. III. Laicis mere sæcularib nullo modo competit, seu concedi potest j Decimarum, quatenus spirituale est; adeoq nec ipsæ Decimæ, prout sunt fructus Eccle stici. Ita Pirhing *de Decimis. num. 135.* & co munis aliorum. Patet hoc ex c. *Decimas, q in usum, 16. quæst. 7.* ubi Laici Decimas possi re prohibentur, oppositum facientes dicu tur *sacrilegii crimen committere, & æternæ da nationis periculum incurrere.* Idem desumit ex

ex c. *Ad hæc*, & c. *Quamvis, de Decimis*, cum concordantiis. Ratio etiam est; quia Laici non possunt possidere spiritualia, multo minus spiritualia officia ministrare Fidelibus.

31. Additur vero, *Laicis mere sæcularibus*, sive ut loquitur Pontifex *in cit. c. Quamvis. Eod. Laicis in sæculo remanentibus.* Siquidem Laici conversi, etsi nullo Clericali Ordine sint insigniti, capaces sunt juris spiritualis; quia non sunt meri Laici, sed inter Religiosos numerantur, propter tria Vota substantialia Religionis ab ipsis edita, ideoque Clericorum juribus, & privilegiis gaudent: cujusmodi sunt Hospitalarii, Professi Ordinum Militarium, Equites Melitenses, Teutonici Ordinis, *arg. c. Cum & plantare. de Privilegiis.* Unde talibus possunt concedi Ecclesiæ, & Decimæ, argumento a contrario desumpto, cum non sint *Laici in sæculo remanentes*: ita tamen, ut tales Religiosi Laici non per seipsos (hoc enim defectu Ordinis exequi nequeunt) sed per Clericos idoneos Ecclesias regant, & administrent. Abbas c. *Quamvis, num. 3. de Decimis*, & alii.

32. CONCL. IV. Nihilominus potest Laicis concedi, & competere jus percipiendi fructus Decimarum, quatenus intelligitur abstractum a titulo & jure spirituali, & quid temporale existit; videlicet jus præcise percipiendi decimam partem fructuum. Ubi notandum, quod

quod jus percipiendi fructus decimales non res ſpiritualis intrinſece loquendo, ſicut ſu tales gratiæ & virtutes per ſe infuſæ, ſed poti extrinſece, quatenus nimirum jus illud auct ritate Eccleſiaſtica cum aliquo titulo, ſeu offic ſpirituali e. g. cum obligatione adminiſtran Sacramenta connectitur. Unde, quando a ctoritate Papæ aliquando connexio hæc itern tollitur, nec etiam jus illud percipiendi fruct decimales amplius ſpirituale cenſetur, & co ſequenter facta prius tali ſeparatione poteri Laicis concedi.

33. Similiter poſſunt hiſce juſto intervenie te contractu concedi ipſimet fructus decimale Ita Gloſſa c. *Quamvis.* ✠ *Conceſſerit. de Decim.* Zoëſius *Eod. num.* 45. *Pirhing. num.* 138. alii. Ratio eſt: quia ipſimet fructus Decim rum non ſunt res ſpiritualis ſed temporal Hincque etiam juxta c. *Veſtra de Locato*, po ſunt dari ad firmam (hoc eſt pro cenſu annu aliis concedi) & libere locari, dummodo h jusmodi locatio ad feudum, vel alienationem perpetuam non extendatur. Et talis locati quin & venditio fructuum decimalium ad u num, vel plures annos, paſſim fit: nam D cimæ ſic ſpectatæ ſunt quid mere temp rale.

34. Quinimo ante Concilium Lateranen ſub Alexandro III. 1179. celebratum potu non ſolum per Papam, ſed etiam per ipſos E ſcopos Laicis dari perpetuo in feudum ipſu

jus

jus utile percipiendi Decimas, remanente jure directo penes Ecclesiam, ut Laici propter hanc liberalitatem ipsas Ecclesias ab Hæreticis, ac aliis oppressoribus defenderent. Et quamvis hæc potestas in dicto Concilio Episcopis adempta fuerit, tamen Decimæ prius perpetuo Laicis in feudum concessæ penes Vasallos Laicos remanserunt. *arg. c. Cum Apostolica. de his, quæ fiunt a Prælato &c.* & *c. Statuto. §. Sane, de Decimis, in 6.*

QUÆSTIO IV.

Quibus modis eximatur quis a præstatione Decimarum?

SUMMARIUM.

35. *Variis modis potest quis eximi a præstatione Decimarum.*
36. *I. Privilegio, & quali?*
37. *II. Per Consuetudinem, & quomodo hoc intelligendum?*
38. *Corollaria.*
39. *III. Præscriptione.*
40. *Solvitur instantia.*
41. *Quo tempore immunitas a solvendis Decimis præscribatur? Declaratur c. 1. de Præscript. in 6.*
(*d*) Ut dictum Tract. 7. dist. 6. n. 15.
42. *IV. Compositione, ac remissione.*
43. *V. Gravi paupertate, & quomodo?*

35. CONCL. I. Variis modis accidere potest, ut quis eximatur a præstatione Decimarum; videlicet privilegio, consuetudine, præscriptione legitima, compositione, remissione, imo & ob gravem paupertatem eorum, qui solutis Decimis non habent necessaria ad se, suosque alendos. Ita Doctores passim; atque desumitur ex diversis textibus Juris, mox singillatim referendis: unde sit

36. CONCL. II. A præstatione Decimarum potest quis eximi privilegio, non quidem alicujus Principis territorialis Laici, aut Episcopi loci, sed privilegio Summi Pontificis. Ita Vallensis *tit. de Decimis.* §. 8. & alii. Prima pars habetur c. *Tua porro.* & c. *Dudum de Decimis.* ubi dicitur, neque Imperiali, neque Regali concessione quempiam a solutione Decimarum eximi posse, utpote quæ Divina constitutione debentur, & sunt tributa egentium animarum. Altera pars ex eo patet: quia Episcopus nequit dispensare in Jure communi: nam *lex Superioris per inferiorem tolli non potest. Clem. Ne Romani de Elect.* Verum Privilegio Pontificio id fieri posse, patet ex c. *Suggestum*, & c. *Ex parte & seqq. de Decimis*, ubi plura hujusmodi Privilegia Cisterciensibus, aliisque concessa referuntur. Videri poterit desuper Barbosa *de Offic. & potest. Parochi, part.* 3. *cap.* 23. §. 3. *num.* 20. *& seqq.* ac in Jure Canon. *lib.* 3. *Decret. Tit.* 30. §. 4. *n.* 16. *& seqq.*

37. CON-

37. CONCL. III. Per Consuetudinem alicubi legitime introductam similiter potest induci exemptio a præstatione quarumdam Decimarum; dummodo adhuc ex aliis Decimis, vel redditibus, tantum supersit, quod sufficiat justæ Sacerdotum sustentationi. Ita Covarruvias *lib.* 1. *var. Resolut. cap.* 17. *num.* 8. & alii. Ratio est: quia Decimæ solo Jure Ecclesiastico debentur Clericis secundum quotam; sed secundum substantiam, sive ut sunt necessarium stipendium Ministrorum Ecclesiæ, debentur Jure naturali, & Divino: atqui huic Juri nequit derogari per contrariam consuetudinem, bene tamen priori *cap. ult. de consuetud.* ergo.

38. Hinc valet consuetudo, ut ex fœno, aut ex quibusdam fructibus, vel bonis, præsertim minutis v. g. oleribus, fabis, rapis, & similibus, alicui non solvantur Decimæ, aut saltem non integræ: ideoque jura dicentia, quod Decimæ sint solvendæ integræ, intelligenda sunt de integritate solvi solita. Similiter valet consuetudo, ut Clerici nullas solvant Decimas, aut Laici non solvant personales: quinimo Decimas personales, seu ex lucro industriæ, hac ætate nostra ferme in toto orbe Christiano de consuetudine legitime præscripta non solvi, notat Navarrus *c.* 21. *Manual. num.* 31. usumque in hac Decimarum materia valde variari, ita tamen, ut adhuc Clericis supersit honesta sustentatio, passim observant Doctores.

39. CONCL. IV. Insuper præscriptione rite absoluta poterit immunitas a solvendis Decimis obtineri per privatas, seu particulares personas, sive Ecclesiasticas, sive Laicales. Ita Covarruvias *loc. cit. num.* 10. Pirhing *tit. de Decimis, num.* 129. & alii. Ratio est: quia ut dictum, Decimæ debentur Jure duntaxat Ecclesiastico: ergo nihil obstat, quin per contrarium usum legitime præscriptum abrogari possint, & sic immunitas ab eisdem solvendis præscribi; dummodo aliunde habeant Ecclesiæ Ministri congruam sustentationem.

40. Nec dicas, Laicus non potest præscribere jus percipiendi Decimas; ergo neque jus retinendi Decimas, id est, immunitatem ab eis solvendis. Resp. enim negando consequentiam, & paritatem: quia jus percipiendi Decimas propter aliquod Officium spirituale est etiam ipsummet spirituale, cujus Laicus est incapax; jus autem immunitatis, seu exemptionis a Decimis solvendis non est spirituale: hoc etenim tantum est quædam libertas, & commoditas temporalis integre percipiendi fructus suos, & nullo titulo spirituali fundatur, ac radicatur.

41. Cæterum Immunitas a solvendis Decimis bona fide, & cum titulo præscribitur spatio quadraginta annorum: sine titulo autem contra Parochos tempore duntaxat immemoriali; prout notant citati Auctores. Et hoc desumitur ex *cap.* 1. *De Præscript. in* 6. ubi genera-

neraliter decernitur, quod, quando jus commune resistit præscribenti, vel habetur præsumptio contra ipsum, non sufficiat bona fides, sed insuper requiratur titulus, qui possessori causam tribuat possidendi, nisi allegetur, probeturque præscriptio temporis immemorialis: atqui Jus commune resistit præscribenti immunitatem a solvendis Decimis; ergo. Accedit ratio: quia *possessor malæ fidei ullo tempore non præscribit*, juxta *Reg.* 2. *Juris*, *in* 6. atqui possidens immunitatem solvendi Decimas (cum huic jus commune resistat, cujus ignorantia non excusat) præsumitur habere malam fidem; nisi alleget titulum saltem coloratum, qui det justam causam possidendi, sicque bonam fidem ex parte possessoris inducat, vel nisi probet possessionem temporis immemorialis, quæ est instar tituli, imo qua non potest allegari melior titulus de toto mundo (*d*) ergo.

42. CONCL. V. Compositione, ac remissione potest etiam cuipiam competere immunitas a solvendis Decimis. Ita Vallensis *tit. de Decimis*, §. 8. *num.* 5. cum communi. Idque desumitur ex c. *Ex multiplici, de Decimis*, juncto c. *Statuimus*, *de Transaction.* ubi ejusmodi compositio approbatur. Idem de remissione liquet ex c. *Quia circa, de Privilegiis*, ubi pariter quarumdam Decimarum facta remissio per Papam comprobatur.

43. CONCL. VI. Tandem gravis paupertas, sive tanta, ut solutis Decimis quis non

habeat

habeat necessaria ad se suosque sustentandos, excusat interim a solutione Decimarum, donec melior fortuna advenerit. Ita Layman *lib.* 4. *Tract.* 6. *cap.* 2. *num.* 8. Abbas, Suarez, & alii. Ratio est: quia ob necessitatem tam gravem generaliter potest differri solutio debiti. Quinimo, si quis tempore Decimarum solvendarum fuerit constitutus in extrema necessitate, prorsus liberatur obligatione eas persolvendi; cum tunc omnia sint communia, & sic ipse consumpserit, quod suum erat. Verum, qui gravem solum necessitatem patitur, is liberatur non simpliciter, sed donec melior fortuna aspiret. *Plura adhuc de Decimis in emergentia alicujus casus videri poteruut in Jure Canonico *lib.* 3. *decret.* *Tit.* 30.*

TRA-

TRACTATUS DUODECIMUS.

DE IMMUNITATE ECCLESIASTICA, ET INDULGENTIIS.

1. QUIA præſens materia omnibus Clericis ſcitu valde neceſſaria exiſtit, ne, quæ proprium ſtatum, & Eccleſiæ ſibi concreditæ jura concernunt, culpabiliter ignorent, ea juxta methodum a pluribus Auctoribus obſervatam in Theologia Morali merito pertractatur. Idipſum, dimiſſis difficilioribus ad Jus Canonicum Quæſtionibus, breviter præſtabit præſens Tractatus, ita tamen, ut ad finem ejusdem ſimul agatur de Indulgentiis.

DISTINCTIO I.

De Immunitate Eccleſiaſtica ut ſic, ejusque Speciebus.

QUÆ-

QUÆSTIO I.

Quid, & quotuplex sit Immunitas Ecclesiastica, & quo jure constituta?

SUMMARIUM.

1. *Ratio Ordinis.*
2. *Munus tripliciter accipitur. Immunitatis ethymon.*
3. *Immunitas Ecclesiastica, quid?*
4. *Est triplex. Localis, Realis, Personalis.*
5. *Certum est, Immunitatem Ecclesiasticam esse de Jure Divino quoad ea, quæ vere sunt spiritualia.*
6. *Immunitas Ecclesiastica etiam quoad alia est aliqua ratione de Jure Divino.*
7. *Qua ratione hoc fiat, variant Doctores. I. Sententia.*

(*a*) Tract. 11. Dist. 4. n. 16.

8. II. *Jurique conformior sententia.*
9. *Instantia contra hanc solvitur.*

(*b*) Tract. 11. Dist. 4. n. 14. & seqq.

2. I*Mmunitas* sic dicitur a *munere*. Munus enim tripliciter accipitur I. Pro dono sic munera dari, mittive dicuntur. II. Pro officio: unde Munera militaria, Munera civilia, qualia solent esse conjuncta cum honore. III. Pro obligatione, seu functione cuipiam imposita:

sita: quo modo & *Municeps*, quasi communium onerum, *seu munerum particeps*, dicitur. Et *Muneri* sic accepto opponitur *Immunitas*, quæ est exemptio, sive liberatio ab ejusmodi obligationibus, & oneribus. Hæc ad propositum applicando, sit

3. CONCL. I. *Immunitas Ecclesiastica* est exemptio, sive jus, quo Ecclesiæ, res, & personæ Ecclesiasticæ a publicis muneribus seu oneribus sæcularibus liberæ sunt. Ita Doctores passim, & patebunt singula ex dicendis.

4. CONCL. II. Ejusmodi Immunitas recte dividitur in localem, & realem, & personalem. Ita communis. Et quidem *Immunitas localis* est, quæ convenit Ecclesiis, aliisque locis Ecclesiasticis. *Realis*, quæ competit rebus Ecclesiasticis, id est, bonis ad Ecclesiam, vel personas Ecclesiasticas pertinentibus. *Personalis tandem*, quæ debetur personis Ecclesiasticis.

5. CONCL. III. Certum est, quod Clerici, Ecclesiæ, earumque bona, si spectentur quoad ea, quæ vere & proprie spiritualia sunt, Jure Divino sint exempta a jurisdictione & potestate sæculari. Ita Covarruv. *Pract. Quæst. cap.* 31. *num* 2. *Concl.* 1. Barbosa *lib.* 1. *Juris Eccl. univ. cap.* 59. §. 2. *num.* 6. & communis aliorum. Exemplificatur hoc de Sacramentis, quorum cognitio ad solum Judicem Ecclesiasticum pertinet; adeo quidem, ut juxta Concilium

Trid.

Trid. *Seß.* 24. *can.* 12. *Si quis dixerit causas matrimoniales non spectare ad Judices Ecclesiasticos, anathema sit.* Idem accidit in donis supernaturalibus spiritualibus, in beneficiis Ecclesiasticis, in rebus sacris, & aliis similibus, ad quorum decisionem supernaturalis cognitio requiritur. Ratio est: quia super his nullam omnino potestatem a DEO acceperunt Principes sæculares (his quippe tota potestas sua immediate a Republica communicatur) sed ad talia dijudicanda per Christum supernaturaliter instituta fuit potestas Ecclesiastica, & tradita D. Petro *Joan.* 21. ibi: *Pasce oves meas*, ejusque legitimis Successoribus, ac per hos cæteris Ecclesiæ Prælatis.

6. CONCL. IV. Etiam quantum ad alia prorsus concedendum est, quod Immunitas Ecclesiastica, seu exemptio Clericorum, Ecclesiarum, rerumque Ecclesiasticarum aliqua ratione sit de Jure Divino. Desumitur hoc ex diversis textibus Juris, dictam Immunitatem esse Juris Divini clare attestantibus. Loquendo enim de personali exemptione Clericorum, eam haberi de Jure Divino, patet ex *c. Si Imperator dist.* 96. *&* *c. Sylvester. &* *c. Relatum* 11. *quæst.* 1. cum concordantiis. Deinde generatim loquendo de exemptione, seu Immunitate Ecclesiarum, habetur textus clarissimus *c. Qamquam. De Censibus in* 6. ibi: *Cum igitur Ecclesiæ, Ecclsiasticæque personæ, ac res ipsarum non solum jure humano, quinimo & Divino, a sæcularium personarum exactionibus sint immunes.*

Et

Et ibidem Glossa v. *Divino* probat hoc ex *Genes. cap.* 47. ubi Pharao Rex Ægypti terram Sacerdotum fecit immunem & liberam, ne tenerentur cum aliis quintam partem fructuum solvere Regibus. Unde & in veteri Lege Sacerdotes, & Levitæ erant exempti a jurisdictione sæculari aliarum Tribuum, & obligatione solvendi tributa. His accedit Concilium Tridentinum *Sess.* 25. c. 20. *de Reform.* ubi ait, *Ecclesiæ. & personarum Ecclesiasticarum Immunitatem DEI ordinatione, & Canonicis sanctionibus constitutam.* Concordat *cap. Nimis. De Jurejurando.* junctis variis Conciliis.

7. Dicitur notanter in Conclusione, *aliqua ratione sit de Jure* Divino. Siquidem in hoc amplius declarando variant Doctores. Et quidem non pauci volunt, ejusmodi exemptionem non esse de Jure Divino obligante, sed solum a Lege humana, seu per privilegia in Corpore utriusque Juris clausa: dici tamen quadam ratione esse de Jure Divino, scilicet originaliter & initiative, quatenus Legi naturali valde conformis est, atque a veteri Lege Divina originem duxit; prout in simili superius (*a*) dictum est, Decimas Divina constitutione deberi. Et hujus sententiæ sunt Covarruvias *loc. cit. n.* 2. *Concl.* 3. Lessius *lib.* 2. *de Just. & Jure cap.* 33. *num.* 30. Molina, Garcias, & plures alii, quos citat Barbosa §. 2. *num.* 1.

8. Alii econtra probabilius, Jurique conformius esse censent, Clericos etiam in tempo-

ralibus Jure Divino a Civili Poteſtate exemptos eſſe; prout fortiter urgent textus *num.* 6. ralati, atque tenet Gloſſa c. *Si Imperator diſt.* 96. & c. *Quamquam. De Cenſibus in* 6. Abbas c. *Eccleſia S. Mariæ num.* 6. De *Conſtit.* Barboſa *cit. cap.* 39. §. 2. *num.* 5. & rurſus §. 3. *num.* 3. pro hac ſententia allegans deciſionem Rotæ, & plurimos Doctores; Layman *lib.* 4. *tract.* 9. *cap.* 8. *num.* 1. Engel *tit. de Immunit. Eccleſ. num.* 23. aliique communius; quibus noviſſime acceſſit Proſper Fagnanus c. *Eccleſia S. Mariæ num.* 10. *De Conſtitut*, aſſerens, quod *crebrior graviſſimorum interpretum ſententia eſt, eam exemptionem eſſe de Jure Divino.*

9. Neque obſtat allata inſtantia de Decimis, nam Decimas etiam hodie eſſe Juris Divini, quatenus requiruntur ad neceſſariam Miniſtrorum Eccleſiæ ſuſtentationem, ſuperius (*b*) jam dictum eſt. Verum de hoc plura Canoniſtæ. *Uti fuſius præſens Auctor in Jure Canonico *Lib.* 2. *Decret. Tit.* 2. §. 9 *num.* 193. *ac ſeqq.* & *Lib.* 3. *Tit.* 49. *num.* 235. & 236.

QUÆSTIO II.

In quibus conſiſtat Immunitas localis, ſive Eccleſiarum.

SUMMARIUM.

10. *Immunitas localis conſiſtit in duobus; & quibus?*

11. *Judicia sæcularia prohibentur fieri in Ecclesiis, vel Cæmeteriis, sub nullitate actus.*
12. *Secus dicendum de Judiciis Ecclesiasticis.*
13. *Solvitur instantia.*
Quid magis deceat?
14. *In Ecclesiis, ac Cœmeteriis facere contractus &c. non licet.*
15. *Sed si fiant: non sunt irriti.*
16. *Quid de venditione candelarum?*
17. *Ibidem prohibentur fieri Concilia sæcularia, Confabulationes &c.*
18. *Comœdiæ profanæ.*
19. *Comestiones, vel accubitus &c.*
20. *Musicæ impuræ, omnesque actiones sæculares.*
21. *Quid de Disputationibus?*
22. *Violentia Ecclesiis non est inferenda.*
Pœna contra facientium.

10. CONCL. I. Immunitas localis (quam alii appellant *Immunitatem Ecclesiarum*, sub his etiam comprehendendo Cœmeteria, & alia loca Religiosa) consistit in duobus: videlicet, ut actus profani, & sæculares ab Ecclesiis arceantur: deinde, ut malefactores ad Ecclesias confugientes, ibidem in vita & membris protegantur, neque violenter inde extrahi possint. Et quidem de hoc posteriori fusius dicetur *Distinct. sequenti*; quantum vero ad prius attinet, sit

11. CONCL. II. Inprimis in Ecclesiis, earumque Cœmeteriis prohibitum est, exercere Judicia sæcularia; adeo quidem, ut totus Processus judicialis, & sententia super causa sæculari ibidem lata, ipso jure irrita, & nullius roboris existat. Ita expresse statuitur c. *Decet.* §. *fin.* De *Immunit. Eccl. in 6*, ac tenent Doctores communiter. Et hoc quidem procedit non solum de causis criminalibus, sed etiam de civilibus, quæ ad Forum sæculare pertinent; uti patet ex textu. Maxime tamen Immunitati Ecclesiarum repugnat, atque *absurdum est, & crudele, ibi judicium sanguinis exerceri, ubi est tutela refugii constituta*, ut dicitur c. *Cum Ecclesia.* De *Immunit. Eccles.* Ubi proin, præter nullitatem processus, etiam sub pœna excommunicationis prohibetur agitare causas sanguinis in Ecclesia, vel Cœmeterio.

12. Dicitur notanter, *Judicia sæcularia.* Siquidem Ecclesiastica Judicia ibidem valide, & licite tractari possunt *arg.* c. *Qua fronte.* De *Appellat.* & docet Glossa communiter recepta *cit. cap. Decet.* v. *Sæcularium.* De *Immunitate Eccles. in 6.*

13. Nec dicas, Judicia Ecclesiastica prohibentur exerceri in die Festo, non minus, ac sæcularia; ergo etiam utraque prohibentur exerceri in loco sacro. Respond. enim negando consequentiam & paritatem: nam æque, imo plus decet, ut Clerici in Forensibus actibus

non

non occupentur diebus Festivis, ac Laici. At loquendo de loco, Ecclesia præsumere potuit; Judicia Ecclesiastica cum minori strepitu, minorique tempore expedienda fore, quam sæcularia: simulque Judicem Ecclesiasticum majorem curam adhibiturum, ut omnia sine irreverentia loci sacri fiant. Fatendum tamen, magis decens esse, ut etiam Ecclesiastica Judicia non in Ecclesia, quæ domus est orationis, non jurgiorum, sed in Palatio Episcopali, aut alio competenti loco fiant. Pirhing *tit. de Immunitat. Eccles. n.* 7.

14. CONCL. III. Insuper prohibitum est in Ecclesiis, earumque Cœmeteriis facere contractus, vel negotiationes, aut nundinas instituere. Ita communis; & habetur *cit. cap. Decet, De Immunitat. Eccles. in* 6. ibi: *Cessent in Ecclesiis, earumque Cœmeteriis negotiationes, ac fori cujuscunque tumultus.* Idque merito statutum est ad exemplum Christi Domini, qui ingressus in Templum DEI, *ejiciebat omnes vendentes, & ementes in templo, & mensas numulariorum, & cathedras vendentium columbas evertit, & dixit eis: scriptum est, Domus mea, domus orationis vocabitur, vos autem fecistis illam speluncam latronum. Matthæi* 21.

15. Licet autem contractus in Ecclesiis facere sit prohibitum; iidem nihilominus defacto initi valent: nam nullo jure irritantur, sicut *citat. cap. Cum Ecclesia de Immunit. Eccles.* cassantur Judicia sæcularia. Simulque isthæc

Constitutio, cum sit pœnalis, non est extendenda ad contractus, & notat Glossa passim recepta *cit. cap. Decet.* v. *Processus.*

16. Cæterum in Templis vendere candelas, si id fiat ad Fidelium devotionem promovendam, non est illicitum. Azorius *part. 2. libr. 9. cap. 9. quæst. 5.* Angelus, & alii. Nam prohibetur quidem omnis negotiatio, vel contractus, qui fit lucri gratia, aut Divina Officia perturbat, vel impedit: hoc tamen non accidit in venditione candelarum causa promovendæ devotionis Fidelium.

17. CONCL. IV. Ulterius in Ecclesiis prohibentur fieri *Concilia, Conciones, & publica Parlamenta* (intellige) quando talia fiunt de rebus mere temporalibus, & sæcularibus; nam Concilia, & Conventus de rebus Ecclesiasticis, aut ad pietatem spectantibus, recte ibidem instituuntur. Item *confabulationes quælibet, & quæcunque alia, quæ Divinum possunt turbare Officium, aut oculos Divinæ Majestatis offendere.* Ita his ipsis verbis habetur *cit. cap. Decet. Eod. in 6.*

18. Deinde Comœdiæ profanæ, ac ludi theatrales penitus in Ecclesiis fieri prohibentur, non obstante quacunque consuetudine contraria, quæ potius corruptela dicenda est. *cap. Cum decorem. De Vita & honest. Clericorum.* Quamvis pia & honesta spectacula ibidem exhiberi valeant. Pirhing *loc. cit. num.* 14. post Sylvestrum, & alios.

Item

19. Item *non oportet in Beneficiis, seu in Ecclesiis agapen facere, & intus manducare, vel accubitus sternere. c. 4. Non oportet, distinct.* 42. Neque intra Ecclesiam possunt supellectilia reponi, nisi id necesse sit propter hostiles incursus, aut alias necessitates, quibus tamen cessantibus ad pristina loca reportari debent *argum. c. Oratorium dist.* 42. & tradit Azorius *loc. cit. quæst.* 8.

20. Tandem novissime Concil. Trid. *Sess.* 22. *in Decreto de observandis & evitandis in celebratione Missæ* statuit, ut Ordinarii locorum *ab Ecclesiis musicas, ubi sive organo, sive cantu lascivum aut impurum aliquid misceatur, item sæculares omnes actiones, vana atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceant, ut Domus DEI vere domus orationis esse videatur, ac dici possit.*

21. Quæres. An licitum sit, disputationes in Ecclesiis habere? Respond. affirmative: quia scientia est donum DEI, & res sancta. *argum. Leg.* 1. §. 5. *ff. De Extraordinar. cognition.* ibi: *Est quidem res sanctissima, civilis sapientia.* Abbas c. *Cum Ecclesia. De Immunit. Eccles.* Azorius *loc. citat. quæst.* 4. Pirhing. *num.* 11. & alii.

22. CONCL. V. Ad Immunitatem Ecclesiarum pertinet etiam, ne quis eis violentiam inferat, infringendo earumdem fores, vel ipsas spoliando suis bonis, aut hujusmodi quidpiam attentando. Patet hoc ex c. *Omnes.* & c.

Quisquis 17. *quæst.* 4. cum concordantiis, ubi tales judicantur sacrilegi. Quinimo Ecclesiarum DEI violatores; sive cum effractione spoliantes Ecclesias ipso jure excommunicati sunt, *arg.* c. *Canonica* 11. *quæst.* 3. & c. *Sicut antiquitus* 17. *quæst.* 4. & c. *Conquesti. De Sent. Excom.* juncta Glossa *ibidem* v. *Excommunicatos nuntietis.*

QUÆSTIO III.

De Immunitate reali, & personali.

SUMMARIUM.

23. *Immunitas realis, & personalis, in quo consistat?*

* *Loquendo de ipsis Personis Ecclesiasticis certum est, quod gaudeant Immunitate personali.*

24. *Bona Ecclesiarum, & Personarum Ecclesiasticarum sunt triplicis generis,* I.

(c) Conformiter dictis n. 6. & seqq.

25. II. *ac* 26. III. *Declaratur.*

27. *Bona Clericorum patrimonialia, an gaudeant Immunitate?*

(d) Ut dictum n. 6. & seqq.

28. *Quid de Bonis Feudalibus?*

29. *Aut si Fundator in Bonis Ecclesiæ reservavit sibi certam pensionem?*

30. *Quid*

30. *Quid loquendo de oneribus antiquis?*
31. *Ac etiam novis, sive postea imponendis?*
32. *Laici non possunt, etiam in communibus necessitatibus, novas collectas Ecclesiis, & Clericis imponere.*
33. *An possint præstari absque ulla exactione Laicorum?*
34. *Quæ conditiones requirantur, ut Ecclesiæ & Clerici in communibus necessitatibus contribuere teneantur?*

* *Quidnam Sæculares possint a Clericis petere titulo Impensarum, & utrum tunc allegatæ conditiones requirantur?*

23. CONCL. I. Immunitas rerum, & personarum Ecclesiasticarum (quam alias *realem*, & *personalem* appellant) generatim consistit in hoc; quod res, atque personæ Ecclesiasticæ, a jurisdictione sæcularium Magistratuum, eorumque exactionibus, & oneribus, immunes sint, & liberæ. Ita omnes Theologi, Canonistæ, & Jurisconsulti Catholici, estque definitum in Concilio Lateranensi sub Alexandro III. *cap.* 19. & refertur c. *Non minus. de Immunit. Eccles.* ubi etiam Laici collectas Clericis, vel Ecclesiis imponentes, aut jurisdictionem ipsorum usurpantes, si moniti non desistant, una cum fautoribus suis ipso facto excommunicantur. Concordat Concilium Generale sub Innocentio III. *cap.* 46. relatum in

c. *Adversus Eod.* juncto c. *Quia nonnulli Eod. in 6.* & *Clement. un. Eod.* cum concordantiis.

Additio.

* Loquendo nunc in specie de personali Immunitate, certum est, quod conformiter textibus Juris *can. Si Imperator Dist. 66.* & c. *Sylvester* ac *Relatum* 11. *quæst.* 1. Clerici quoad suas proprias personas eadem gaudeant, cum Laici non habeant jurisdictionem in ipsas personas Ecclesiasticas, utpote gaudentes privilegio fori, prout fusius ostensum fuit a præsente Auctore *lib.* 2. *Decret. Tit.* 2. §. 9. & *Lib.* 3. *Tit.* 49. §. 9. & 10. Unde ex hoc capite Clerici sunt immunes a Capitatione, proprie tali, quæ imponitur absque respectu ad ipsa bona. Item ab Angariis, Perangariis, cum hæc sint onera mere personalia, seu respicientia ipsas personas præcise ratione *subjectionis*, quibus ab habentibus *jurisdictionem* in ipsas imponuntur. *

24. Ut autem quoad ipsa bona, seu Immunitatem realem hæc Conclusio melius intelligatur, sciendum, quod bona Ecclesiarum, & Ecclesiasticarum personarum, triplicis generis distingui possint. Primi generis sunt ipsæmet Ecclesiæ materiales, una cum Cœmeteriis; item vasa sacra, vestes, & quæcunque consecrata

sive

ſive benedicta ſunt, tanquam Divini Cultus inſtrumenta. Et de his certum eſt, atque ab omnibus (c) conceſſum, ea Jure Divino exempta a jurisdictione, & quibuscunque exactionibus Magiſtratuum ſæcularium: nullam enim temporalem utilitatem habent, quæ in æſtimationem venire poſſit; utpote cum ad Divini Cultus miniſterium ſpecialiter dedicata, nullis aliis humanis uſibus applicari poſſint, juxta *Regul.* 51. *Juris in* 6. *Semel* DEO *dicatum non eſt ad uſus humanos ulterius transferendum.*

25. Alterum genus complectitur bona Eccleſiarum tum immobilia, tum mobilia, quæ ſive a fundatoribus, ſive ab aliis Fidelibus ad honorem Dei oblata ſeu donata fuerunt, ut per Prælatos Eccleſiarum in pios uſus, utputa in ornatum Eccleſiæ, ac Miniſtrorum ejus, ſive pauperum ſuſtentationem convertantur. Et de hiſce bonis procedere dictam Decretalem *Non minus* cum concordantiis conveniunt pariter Doctores, eo quod ſint Deo oblata, atque ad cultum ipſius ſpecialiter deſtinata, ſicque non niſi in pios uſus convertenda (quod ſecus foret, ſi per exactiones ſæcularium gravarentur, atque diminuerentur) cum ſint res Dei, & *Sanctum Sanctorum Domino. c. Nulli* 12. *qu.* 2. & alibi.

26. Tertium bonorum genus eſt eorum, quæ ad Eccleſiam, aut Perſonas Eccleſiaſticas pervenerunt aliis titulis, ſive cauſis: utputa emp-

tione

tione, hæreditate, arte, labore manuali, aut alio quopiam titulo temporali. Et de his, præcipue vero de bonis patrimonialibus Clericorum, posset nonnulla moveri difficultas: sit tamen

27. CONCL. II. Non solum bona Ecclesiæ quocunque justo titulo acquisita, sed etiam bona patrimonialia Clericorum gaudent Immunitate ab extraordinariis collectis, & juridictione sæculari, atque potiuntur privilegio Fori. Ita communis Doctorum, uti testatur Barbosa *lib.* 1. *Juris Eccles. univ. c.* 39. §. 5. *num.* 6. Layman *lib.* 4. *tr.* 9. *cap.* 6. *num.* 9. Pirhing *tit. de immunit. Eccles. numer.* 62. Engel *num.* 24. cum aliis. Et hoc aperte desumitur ex Juribus *n.* 6. allegatis, utpote quæ de rebus Ecclesiæ, & Ecclesiasticarum personarum indistincte, atque pariformiter loquuntur. Accedit ratio: quia *accessorium naturam sequi congruit principalis*, juxta *Reg.* 42. *Juris in* 6. cum concordantiis. Simulque magis dignum trahit ad se minus dignum, *arg. c. Quod in dubiis. de Consecrat. Eccles.* atqui dicta bona sunt quid accessorium ad personas Ecclesiasticas, simulque hæ multo digniores illis; ergo. Quinimo Magistratus sæcularis nihil posset statuere circa ejusmodi bona Patrimonialia Clericorum, nisi obligando simul ipsasmet eorum personas: sed has gaudere Immunitate Ecclesiastica, fatentur omnes Catholici. (*d*) Et hæ rationes a pari, vel etiam a fortiori militant de bonis Eccle-

siarum

ſiarum tertii generis; nam ut dicitur *L. Quæ Religioſis. ff. de Rei vindicat. Quæ Religioſis adhærent, Religioſa ſunt.*

Limitatur hæc doctrina I. quoad bona mobilia, vel immobilia, cum quibus Clericus negotiationem inſtituit, etenim c. *Quamquam. de Cenſib. in 6.* tantummodo illæ res Clericorum a ſimilibus oneribus dicuntur immunes, *quas non cauſa negotiandi deferunt, vel deferri faciunt*, quod intelligi debet de negotiatione *lucrativa*, non autem præciſe *œconomica.* Ubi nota, quod *poſterior* ſit illa, qua quis emit res, ad ſui & familiæ ſuæ ſuſtentationem neceſſarias, vel ſaltem multum utiles ad eam conſervandam, & ſi quæ per accidens ſuperfluæ remaneant, easdem pretio currente divendit: econtra vero *prior*, ſeu *lucrativa* eſt, qua præciſe, vel ſaltem principaliter res aliqua lucri capiendi gratia comparatur, ut eadem vel in ſua priori ſpecie mutatis temporum, aut locorum circumſtantiis, majori pretio diſtrahatur, vel ut arte ac induſtria in aliam formam mutata, carius vendatur. Unde teſte præſente Auctore in Jure Canonico *lib.* 3. *Decr. Tit.* 49. *nu.* 249. in ſenſu intento negotiari dicitur ille, qui rem aliquam emptione, mutatione, aliove contractu acquirit, & comparat eo animo, ut eam revendendo, diſtrahendo, vel locando lucrum reportet. E. g. I. Si Clericus varia congreget, ſibique per emptionem procuret frumenta, ut tempore cariſtiæ in majori pretio vendere queat;

at; vel II. Si Monasterium erigat ex hoc principaliter sine Aromatariam, ut conficiendo, & distrahendo medicinas capiat lucrum; nam Sacr. Congregat. Episcoporum, & Regularium die 9. Jan. 1602. declaravit: *Regulares non posse Aromatariam tenere, nisi pro seipsis, quo casu visitari non potest a Protomedico.* Videantur Barbosa 2. *part. de Potest. Episcop. allegat.* 13. *n.* 13. Molina *de Just. & Jure Tract.* 2. *disp.* 342. *Conclus.* 5. Delbene *de Immunit. Eccles. cap.* 5. *Dubitat.* 3. *Lect.* 5. *n.* 3. præsens Auctor Reiffenstuel in Jure Canon. *loc. cit.*

28. Limitatur hactenus allata doctrina II. in bonis Feudalibus, & Emphyteuticis: nam hæc non pleno jure transeunt in Clericum, aut Ecclesiam, sed dominus directus, qui eadem concessit, præter dominium ipsorum directum certas sibi conditiones & jura reservat: quæ proinde a Clericis, atque Ecclesiis erunt observanda. Unde pariter, si Ecclesia, vel Clericus a sæculari domino v. g. Imperatore Feudum habeat, ac super Jure Feudi quæstio inter Clericum, & Laicum emerserit, ea non per Judicem Ecclesiasticum, sed per dominum Feudi erit terminanda, prout decisum habetur c. *Ex transmissa* & c. *Verum de Foro competenti.* Hinc respectu sæcularis Feudi Ecclesia, vel Clericus non gaudet privilegio Fori, sed tenetur coram sæculari domino Feudi judicium subire; & convenitur coram eo in actionibus tam realibus, quam personalibus Feudum concernentibus.

29. Li-

29. Limitatur III. Si Fundator, seu Patronus v. g. Princeps territorialis in ipso Fundationis limine sibi certam pensionem, sive annuos redditus in bonis Ecclesiæ attributis reservasset, atque ipsos Episcopus ante consecrationem Ecclesiæ eidem constituisset *arg. cap. Præterea quoniam. de jure Patronat.* Ubi Patronis permittitur in Ecclesiis *antiquos & moderatos redditus a locorum Episcopis institutos exigere.* Postquam autem Ecclesia jam ædificata, dotata, & consecrata est, novi census eidem imponi non possunt, nec veteres augeri c. *Prohibemus. de Censibus.* cum concordantiis. Quod si secus fiat, illud irritum erit.

30. Limitatur IV. Quoad onera antiqua, seu quæ rebus, antequam ad Ecclesiam quocunque titulo devenissent, prius jam imposita fuerunt: nam quælibet res transit cum suo onere *arg. c. ex litteris. de Pignoribus.* & alibi. Hinc Ecclesia, vel Clericus tenetur ad hujusmodi onera antiqua præstanda, dummodo ea sint vera & realia, id est, ipsis fundis seu bonis infixa, perpetua, certa, & determinata, *arg. c. 1.* juncta Glossa *ỽ. Senioribus.* ac Summario *de Censibus.* Et in hoc sensu procedit textus c. *Si tributum* 11. *qu.* 1. ibi: *Agri Ecclesiæ solvunt tributum:* Et illud c. *Tributum* 23. *qu.* 8. *Quia de exterioribus Ecclesiæ, quod constitutum antiquitus est, pro pace & quiete, qua nos tueri, & defensare debent, Imperatoribus persolvendum est.* * Supple *Titulo concessionis Ecclesiasticæ* non autem *titulo subjectionis*, seu in ipsos Clericos

juris-

jurisdictionis. De quo videantur Panormitanus, Innocentius, Andreas, & Engel apud ac cum P. Pichler in Candidato Jurisprudentiæ abbreviato *Lib. 3. tit. 49. n. 12.**

31. Dicitur, *quoad onera antiqua*; sive, ut Canone proxime relato dicitur, *quod constitutum antiquitus est.* Nam loquendo de oneribus novis, seu quæ imponuntur bonis Ecclesiarum, vel personarum Ecclesiasticarum eo tempore, quo bona illa jam spectabant ad Ecclesias vel personas Ecclesiasticas, ab ejusmodi oneribus hæ prorsus immunes sunt, per textus *n. 6.* allegatos. Et quamvis Bartolus *in l. Rescripto §. fin. n. 5. de Minoribus* teneat, Principes Laicos posse efficere tributaria, & affecta omnia prædia eorum Territorii, ita ut, cum exinde ad Ecclesias pervenerint, obnoxia sint collectis postea imponendis: tamen ejus cautelam esse falsam, & contra Immunitatem Ecclesiæ, & ab omnibus communiter reprobatam, ait Fagnanus *in c. Non minus num. 11. de Immunit. Eccles.* post Baldum, & Rotam, quos citat.

32. CONCL. III. Etiam in communibus necessitatibus, & utilitatibus Reipublicæ, prohibitum est Laicis sub pæna excommunicationis, novas exactiones seu collectas Ecclesiis, aut Clericis imponere. Ita hodie clarissime habetur in Bulla Cœnæ Domini, ubi *§. 18.* imponentes collectas Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis, ipso facto excommunicantur. Idipsum jam antehac prohibitum fuerat in Concilio Latera-

teranensi, sub Alexandro III. ac refertur c. *Non minus. de Immunit. Eccles.* ubi contra oppositum attentantes sic statutum legitur: *Quo circa sub anathematis districtione fieri de cætero talia prohibemus: nisi Episcopus, & Clerus tantam necessitatem, vel utilitatem aspexerint, ut absque ulla exactione ad relevandas communes utilitates, vel necessitates, ubi Laicorum non suppetunt facultates, subsidia per Ecclesias existiment conferenda.* Hæc ibi.

33. Dicitur, *absque ulla exactione;* nam istud absque ulla exactione, ac sponte per Ecclesias, ex arbitrio Episcopi, qui dictam necessitatem inspicere debebat, olim conferendum erat; ita ut ea *Laici humiliter & devote reciperent cum gratiarum actione*, prout declaratum fuit in Concilio Generali sub Innocentio III. & refertur c. *Adversus. Eod.* Ubi tamen judicium super his denuo adimitur Episcopis, atque præcipitur, ut *propter imprudentiam quorundam Romanus Pontifex prius consulatur; cujus interest, communibus utilitatibus providere.*

34. CONCL. IV. Ut in casu communium necessitatum, vel utilitatum, Ecclesiæ, & Clerici contribuere debeant, plures requiruntur conditiones, ex allegatis textibus Juris desumptæ. I. Ut necessitas, vel utilitas sit publica. II. Ut Episcopus, & Clerus super hoc deliberent. III. Ut dicta necessitas, vel utilitas sit communis, tam Laicorum, quam Clericorum.

IV. Ut ad eas relevandas non sufficiant Facultates Laicorum. V. Ut contributio ab Ecclesiasticis fiat sponte, & sine aliqua exactione seu compulsione Laicali : unde talis contributio, seu collecta non debet imponi auctoritate Magistratus sæcularis, sed Ecclesiastici, simulque ad eam solvendam Clerici non sunt compellendi per Judicem sæcularem, sed per Ecclesiasticum. VI. Ut, nisi periculum in mora fuerit, desuper Romanus Pontifex consulatur. Ita desumitur ex *cit.* c. *Non minus.* & c. *Adversus, de Immunit. Eccles.* juncta *Clem. un. Eod.* prout fusius explicat Fagnanus. c. *Non minus. n.* 22. & *seqq.* ac tenent alii Canonistæ.

Additio.

*Quæres. An proxime adductæ conditiones quoque requirantur, si necessitas, propter quam fiunt expensæ, non præcise respiciat ipsam communitatem in genere, seu aliquam Rempublicam in communi, sed immediate redundet particulariter in commodum privatorum nimirum in singula ejusdem commnitatis membra, etiam Ecclesiastica? Resp. in tali casu, juxta graves etiam Auctores proxime citandos, posse e. g. a Magistratu Laico peti a Clericis aliquam contributionem pro rata *titulo Impensarum*; quin necesse sit ad superius mentionatas recurrere conditiones. Pro hac sententia citantur Abbas *in c. Non minus num.* 20. Barbosa *in c. Adversus. de Immunit. num.* 4. Gratianus *Discep.* 399. *num.* 16. & Sylvester *v. Immunitas. quæst.* 5. *num.* 20. ac tenent Pichler

ler *lib.* 3. *Tit.* 49. *num.* 11. & fuſius Schmalzgrueber *Lib.* 3. *Decret. Tit.* 49. *num.* 32. *& ſeq.* atque teſte eodem Pignatellus *Tom.* 1. *Conſult.* 50. *num.* 5. addens, ita ſæpius reſpondiſſe S. Congregationem Immunitatis: etenim hujusmodi contributiones ex una parte non exiguntur a Principe, vel aliquo Magiſtratu *titulo Jurisdictionis* in Clericos, nec a Clericis præſtantur in recognitionem *alicujus Subjectionis*; ex altera autem parte æquum eſt, ut qui in particulari & quoad privatam ſuam perſonam immediate ſentit commodum, ſentiat & onus conformiter *Regulæ* 55 *de Regulis Juris in* 6. videturque in ſimili emergentia quaſi tacitum pactum inter ſæculares, & tales Clericos intercedere. Ex quo inferunt allegati Auctores, Clericos eſſe obligatos contribuere, ſi agrorum ripæ ſint adverſus vim fluminis muniendæ, ne fluvius inundet agros etiam proprios, ſi aperienda foſſa, ut aquæ alio deriventur, aut ducendus rivus, quo prata etiam Clericorum irrigentur, vel fodiendus puteus communis, ex quo etiam Clerici, ob defectum alterius, aquam accipiant &c. Notanter tamen annectit P. Schmalzgrueber *loc. cit.* Sæculares non poſſe in ſimili caſu per ſeipſos adigere ad contribuendum pro rata Clericos renuentes, ſed potius debere id per legitimos eorum Superiores efficere: nam, uti jam dictum eſt *Tr.* 2. *Diſt.* 3. *n.* 14 etſi frequenter Clerici obligentur ſervare Leges civiles *vi directiva*, non tamen adſtringuntur *vi coactiva*. Aliam cautelam adjungit P. Pichler *loc. cit.*

cit. ut nimirum a Principe, vel Magistratu non excedatur rata factarum desuper impensarum, puta, si contributiones sub *titulo Impensarum* ita augerentur apud Clericos, ut exinde aliqua pars inferri posset in ærarium publicum, vel applicari ad solvenda alia debita communitatis, aut ad conservandum splendorem majorem Principis, vel ut aliqua civitas facilius sustinere valeat expensas faciendas ob adventum Principis, Nativitatem Filii Principis, aut Dotationem Principissæ, nuptias proxime celebraturæ, uti exemplificat P. Franciscus Schmier *Lib.* 3. *Jurisprudentiæ Tr.* 1. *part.* 3. *cap.* 4. *Sect.* 3. §. 3.*

DISTINCTIO II.

De Jure Asylorum.

QUÆSTIO I.

Quo Jure, quibusque locis competat Privilegium Asyli?

SUMMARIUM.

1. *Immunitas localis, in quibus consistat?* (*a*) Dist. 1. num. 10.
2. *Privilegium Asyli non est Juris Divini, sed humani.*
3. *Solvitur instantia.*

4. Cir-

4. *Circa jus Asyli magnam vim habet consuetudo.*
5. *Privilegio Asyli gaudent omnes Ecclesiæ, etiam interdictæ vel pollutæ, cum Addit.*
6. *Item Cœmeteria, Sacristiæ, turres, atque atria Ecclesiarum.*
7. *Notabilis instantia solvitur.*
   Ecclesia aliter sumitur in materia Immunitatis, quam violationis.
8. *An gaudeat Immunitate tenens januam Ecclesiæ, vel ejus parietem?*
9. *Immunitate an gaudeat spatium 30. vel 40. passuum circa Ecclesiam?*
10. *Monasteria, Hospitalia, Oratoria &c. gaudent Immunitate, & quæ?*
11. *Rei cur potius confugiant ad Monasteria, quam alia loca sacra?*
12. *Confugiens ad Sacerdotem SS. Eucharistiam portantem gaudet Immunitate.*
13. *Solvitur instantia.*
    Et hoc amplius extenditur.
14. *Quid de Reo Eucharistiam sumente?*
    Vel fugiente ad sacerdotem S. Oleum portantem?
    * *Quid de confugientibus ad Domos Parochiales, & Palatia Episcoporum?*

1. IMmunitas localis, ut jam superius (a) dictum consistit in duobus: videlicet, ut actus profani, & sæculares arceantur ab Ecclesiis, & ut malefactores ad eas, aliaque pia lo-

ca confugientes in vita & membris protegantur, neque inde violenter extrahantur. Siquidem tum per leges Civiles, tum Sacros Canones speciale privilegium Ecclesiis, aliisque piis locis, ob majorem eorum reverentiam, concessum est, ut delinquentes, qui ad illas tanquam ad Asylum confugiunt, per vim extrahi non possint. Et de hoc loquendo, sit

2. CONCL. I. Privilegium Immunitatis, seu Asyli Ecclesiastici non est Juris naturalis, aut Divini, sed humani duntaxat, Civilis ac Ecclesiastici. Ita Covarruvias *lib. 2. variar. Resolut. cap. 20. num. 2.* Pirhing *tit. de Immunit. Eccles. num. 15.* & communior aliorum. Idque desumitur ex c. *Inter alia. de Immunit. Ecclesiarum,* ibi: *Juxta sacrorum Statuta Canonum, & Traditiones Legum Civilium, fugiens ad Ecclesiam &c.* Accedit ratio; quia, licet Jure naturali, ac Divino Deus sit colendus, & reverentia locis sacris exhibenda, non tamen inde necessario infertur, hoc fieri debere, Immunitatem Reis ad Ecclesiam confugientibus præstando; partim quia etiam crimina esse coërcenda Jure naturali ac Divino statuitur; partim quia reverentia Locis sacris Jure Divino, & naturali debita satis observaretur per hoc, quod actus profani & sæculares inde arceantur.

3. Nec obstat, quod jam in Lege veteri Deus præceperit Civitates refugii esse constituendas *Exodi 21. Num. 35. & Deut. 19.* simulque etiam Gentiles

tiles ex inſtinctu naturæ aliqua Loca deſignaverint, quæ vocabantur *Aſyla*; atque, ipſum Concilium Tridet. *Seſſ.* 25. *cap.* 20. *de Reform.* aſſerat, *Eccleſiæ, & Perſonarum Eccleſiaſticarum Immunitatem, DEI ordinatione, & Canonicis ſanctionibus conſtitutam.* Reſpond. enim, Leges veteris Teſtamenti, quæ morales non fuerunt, ſed tantum cæremoniales, aut judiciales, per adventum Chriſti exſpiraſſe. *(b)* Unde jus Aſyli jam non habetur ex veteris Legis obligatione, ſed ſolum ad quandam ipſius ſimilitudinem, & ſecundum congruam Juris naturalis æquitatem (quam etiam Gentiles agnoverunt) defacto per ſacros Canones, ac Leges Imperatorias, Eccleſiis aliisque Locis ſacris conceſſum fuit. Nec obſtat Concilium Trid. *loc. cit.* Nam, ut concordentur jura juribus, loquendo de Immunitate Aſyli, plus non vult, quam Aſyla ad imitationem veteris Legis, atque inſtinctu Divino, acceptaque a Deo auctoritate, per Canonicas Sanctiones conſtitutum eſſe.

4. Infertur proinde cum Barboſa *lib.* 2. *Juris Eccleſ. univ. cap.* 3. *n.* 82. Engel *tit. de immunit. Eccleſ. num.* 9. Covarruvia, & aliis, quod circa hanc Immunitatem Eccleſiaſticam, ſeu jus Aſyli, habeat magnam vim conſuetudo; ac propterea ad eam multis in caſibus Judices recurrere debeant. Nam, quia hæc Immunitas non eſt Juris naturalis, aut Divini, ſed humani duntaxat, conſequenter contrariam conſuetudinem admittit *arg. c. ult. de Conſuet.*

5 CONCL. II. Privilegio Asyli gaudent omnes Ecclesiæ, sive consecratæ, sive nondum consecratæ, dummodo auctoritate Episcopi benedictæ fuerint, aut alia ratione, utputa erectione Crucis, ad publicum Missæ Sacrificii usum deputatæ; prout liquet ex c. *Eccef. de Immunit. Eccles.* Idque procedit, etiamsi Ecclesia illa sit interdicta, vel polluta, & necdum reconciliata: quia tales Censuræ, aut impedimenta Juris, utpote pœnalia & odiosa non oportet extendere ultra casus a Jure expressos, Pirhing *loc. cit n.* 3. Sylvester, & alii.

Additio.

* Nec refert quod tales Ecclesiæ necdum perfecte sint constructæ, dummodo ibidem auctoritate Episcopi primus lapis jam fuerit positus, & loco Altaris modo in Rituali præscripto Crux defixa. Idem sentiendum, quamvis talis Ecclesia infortunio e. g. terræ motu corruerit, nisi sit destructa auctoritate Superioris sine spe reædificationis. Ratio horum omnium est; quia talis locus adhuc vere; & quidem auctoritate Episcopi obsequiis Divinis est dedicatus, quod sufficit *arg. cap. 9. de Immunitate.* *

6. Præterea jure Asyli gaudent Cœmeteria, una cum fabricis ad Templi structuram attinentibus; ut est Sacristia, Turris, Atrium, Porticus, atque Ambitus: quia hæc omnia vel spectant ad Ecclesiæ fabricam, vel ei sunt annexa.

Quin-

Quinimo Cœmeterium auctoritate Episcopi designatum, & sacratum, obtinet privilegium Immunitatis, etiamsi sit separatum ab Ecclesia. Barbosa *loc. cit. num.* 63. & *seqq.*

7. Nec dicas. Si super tectum Templi, aut in ejus Turri, vel Sacristia, sive subtus Ecclesiam in caverna committitur injuriosa humani sanguinis, vel seminis effusio, non polluitur Ecclesia; ut notat Glossa communiter recepta *in c. un. De Consecrat. Eccles. in* 6. ergo neque gaudent isthæc loca jure Asyli. Negatur enim consequentia: nam quando agitur de violatione, sive pollutione Ecclesiæ, nomen Ecclesiæ stricte accipiendum est pro solo spatio, sive ambitu interiore; eo quod materia hæc sit quasi pœnalis, & odiosa. Econtra dum sermo est de privilegio Asyli, quod est favorabile, & gratiosum, nomen Ecclesiæ accipiendum est late, quo sensu omnia ei annexa, & cohærentia complectitur: nam *odia restringi*, & *favores convenit ampliari*, juxta *Reg.* 15. *Juris in* 6.

8. Huc facit c. *Si quis contumax.* 17. *q.* 4. ubi puniri jubetur, qui fugientem *de atrio Ecclesiæ, vel de porticibus quolibet modo Ecclesiæ adhærentibus per vim abstraxerit.* Quinimo hac ipsa de causa gaudet Immunitate, nec potest violenter abstrahi, qui clausam Ecclesiam reperiens, ejus januam vel seram apprehendit: quia jam censetur existere in Loco sacro. Barbosa *ibidem num.* 65. Bonacina *disp.* 2. *de Bulla Cœnæ qu.* 3. *punct.* 16. §. 4. *num.* 19. & alii. Et

hoc extendunt non pauci Doctores ad illum, qui parietem Ecclesiæ exteriorem tangit: nam privilegia Immunitatis sunt amplianda; simulque talis censetur adhærere loco sacro. Diana *part.* 3. *Tract.* 1. *resol.* 73. post Aloysium Riccium, & Bonac. *disp.* 3. *in Decal. qu.* 3. *punct.* 4. *num.* 5. citans plures alios: quamvis non desint oppositum tenentes quoad hoc posterius.

9. Insuper dicta Immunitas non tantum Ecclesiis, sed etiam spatio quadraginta passuum circa majorem sive Matricem Ecclesiam, & spatio triginta passuum circa minores Ecclesias, concessum legitur c. *Sicuti antiquitus* & c. *Diffinivit* 17. *q.* 4. Verum hoc non habere locum quoad Ecclesias intra Castella, sive muros Civitatum constructas, desumitur ex c. *Quisquis* 17. *q.* 4. ibi: *Capellæ, quæ sunt intra ambitum murorum, castellorum, non ponuntur in hac triginta passuum observatione;* & post Archidiaconum notat Covarruv. *lib.* 2. *var. Resol. cap.* 20. *num* 5. cum quo etiam notant plerique Doctores, istam Immunitatis ad quadraginta, vel triginta passus extensionem de consuetudine vix alicubi observari: quamvis Fagnanus c. *Ecclesiæ num.* 20. *de Immunit. Eccles.* referat, quod S. Congregatio Cardinalium indistincte servari jusserit Immunitatem per circuitum dictorum passuum, saltem in Cathedralibus & Collegiatis Ecclesiis.

10. CONCL. III. Insuper Monasteria, seu DomusReligiosorum, & eorum horti, areæ, &

quæ-

quæcunque intra Monaſteriorum ſepta continentur; nec non Hoſpitalia, aut Oratoria auctoritate Epiſcopi conſtituta (ſecus, ſi Oratoria non ſint conſtructa auctoritate Epiſcopi) atque omnia alia loca, Religioni aut pietati deſtinata, dummodo eadem auctoritate Epiſcopi fundata fuerint, gaudent privilegio Aſyli. Ita Barboſa *loc. cit. num.* 67. *& ſeqq.* Fagnanus *cit. c. Eccleſiæ num.* 23. *& ſeqq.* & alii. Idque patet tum ex *l. Pateant. C. De his, qui ad Eccleſias confugiunt* tum ex c. *Id conſtituimus* 17. *q.* 4. cum concordantiis; ac præſertim ex Bulla Gregorii XIV. quæ incipit: *Cum alias* 1591. deſuper emanata ibi: *Monaſteriis, Domibus, Locisque ſacris, aut Religioſis.*

11. Nec dicas, Si omnia hujusmodi Loca religioſa gaudent Immunitate Eccleſiaſtica, cur ergo communiter Rei confugiunt ad Monaſteria, non vero ad Eccleſias, quarum tanta eſt multitudo? Reſp. Id præcipue fieri ob majorem Aſyli amplitudinem & commoditatem, quæ habetur potius intra ſepta Monaſteriorum, quam in Eccleſiis, vel aliis Locis religioſis; quamvis revera & hæc gaudeant privilegio Immunitatis, ſeu jure Aſyli Eccleſiaſtici.

12. CONCL. IV. Reus confugiens ad Sacerdotem, manibus Sanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum portantem extra Eccleſiam, gaudet jure Aſyli. Ita Abbas Panorm. c. *Sane. De Celebr. Miſſar.* Engel *tit. De Immunit. Eccleſ. n.* 12. Barboſ. *cit. c.* 3. *num.* 69. allegans pro hac ſen-

ſententia plurimos Doctores; quamvis Covarruvias *num.6.* non nihil de hoc dubitet. Ratio eſt: quia Sanctiſſimum Corpus Chriſti eſt longe dignius, quam Eccleſia materialis, ſimulque ipſis Eccleſiis conceditur hoc privilegium propter Corpus Chriſti; ergo multo magis huic, ſive Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento: nam *propter quod unumquodque tale, & illud magis tale.*

13. Nec obſtat, quod de hoc non habeatur textus clarus in jure. Siquidem præſens materia eſt favorabilis, ſicque extendenda: & alioquin privilegium extenditur ad caſum non expreſſum, quando ex mente Privilegiantis poteſt ille caſus comprehendi. Et hac de cauſa iſtud intelligunt Doctores non ſolum in caſu, quo quis Sacerdotem, vel haſtam Baldachini apprehenderit, ſed etiam, ſi ſe perſonis comitantibus Sanctiſſimum Sacramentum immiſcuerit: quia omnes illæ cum Sacerdote Sanctiſſimum deferente unam Eccleſiam conſtituunt, quibus proinde favor iſte conceſſus intelligitur.

14. Neque hinc ſequitur, quod etiam captivus ſumens Euchariſtiam gaudeat Immunitate. Siquidem privilegium Aſyli conceditur fugientibus ad Eccleſiam, vel Euchariſtiam; captivus autem non poteſt ad eam fugere, bene tamen Sanctiſſimo Sacramento, ut Viatico, & ſpirituali Cibo animæ refici. Multo minus confugiens ad Sacerdotem, ſanctum Oleum ad infirmos depor-

deportantem, gaudebit Immunitate: cum huic neque Jus faveat, neque paritas, five ratio faciendæ extenfionis. Barbofa. ibidem cum aliis.

Additio.

* Quæres. An gaudeant privilegio Afyli Ædificia Clericorum in communi viventium e. g. Patrum oratorii, vel S. Philippi Nerii, item Domus Parochiales, & Palatia Epifcoporum?

Refp. I. Fabricæ illæ, in quibus Clerici in communi viventes infimul habitant, gaudent jure Afyli, fi fuerint debita auctoritate Epifcopi erectæ. Ita Peregrin. c. 4. *num.* 67. & Delbene *De Immun.* c 16. *dub.* 9. *fect.* 13. Ratio eft: quia cenfentur loca facra, utpote auctoritate Epifcopi ad cultum Divinum deputata. Refp. II. Domus Parochiales infiftendo juri communi, & præfcindendo a confuetudine gaudent Jure Afyli, dummodo non ultra triginta paffus diftent a fua Ecclefia. Ita cum Barbofa & aliis præfens Auctor *L.* 3. *Decr. Tit.* 49. § 2. ac refertur fic a Sac. Congregatione Immunitatis declaratum in una Nepefina 4. Martii anno 1626. & in altera die 10. Decembris anno 1658. uti teftatur Pignatell. *Tom.* 1. *Confultationum.* Refp. III. Palatia Epifcoporum pariter gaudent Jure Afyli, faltem fi non diftent ultra quadraginta paffus a fua Ecclefia Cathedrali. Ita Menochius *L.* 9. *De Immunit.* c. 5. v. *Palatium Epifcopi*, & fub his terminis communis, atque deducitur ex

can.

can. Sicut antiquitus 17. *q.* 4. ubi jubetur excommunicari, qui in tali circuitu Ecclesiæ majoris, seu Cathedralis personam hominis, vel bona ejus inde subtraxerit, quod utique signum est prædictum circuitum, & Palatium Episcopi intra illud spatium contentum, gaudere Asylo. Utrum vero eodem fruatur privilegio tale Palatium ultra quadraginta passus ab Ecclesia Cathedrali distans, inter DD. non convenit, ubi præsens Auctor *L.* 3. *Decr. Tit.* 49. *num.* 52. cum Abbate, Fagnano, Sylvestro, Hostiensi adhuc affirmativam tenet. Econtra vero Decianus, Julius Clarus, Pignatellus, & alii negativam defendunt, putatque Menochius *lib.* 4. *cap.* 5. eam procedere saltem in casu, quo tale Episcopi Palatium, ultra quadraginta passus ab Ecclesia Cathedrali distans, neque habet aliquam Capellam publicam, in qua indifferenter homines ad audiendum Sacrum admittuntur. *

QUÆSTIO II.

Quæ personæ gaudeant Jure Asyli Ecclesiastici ?

SUMMARIUM.

15. *Rei ad Asyla fugientes, varii.*
16. *Fideles Laici Rei, an omnes gaudeant Immunitate ?*
17. *An etiam Debitores pecuniarii, vulgo Falliti.*

18. *Quid*

18. *Quid, sibi cum bonis suis fugiant ad Ecclesiam? cum Addit.*

19. *Clerici, & Religiosi delinquentes, an Immunitate gaudeant?*

Sententia affirmativa est probabilior.

20. *Declaratur Conclusio.*

Fallit in pœnis mere Ecclesiasticis, quæ potius correctionem sapiunt.

21. *Judæi, & Pagani, an gaudeant Immunitate?*

22. *Sententia probabilior.*

23. *Hæretici ob crimen hæresis privantur Immunitate.*

24. *An ea pariter privati existant ob alia crimina.*

25. *Sententia negativa, hujusque fundamenta.*

* *An gaudeant Immunitate, & quando deserentes militiam? Addit. I. & II.*

* *An fœminæ confugientes ad Monasteria virorum, aut vice versa? Addit. III.*

15. REorum ad Loca sacra, tanquam Asyla fugientium, alii possunt esse Fideles, alii Infideles: & illorum quidam Laici, quidam Clerici, vel Religiosi; istorum alii Pagani, aut Judæi, alii Hæretici, & denique ii vel gravitate delictorum, vel ære alieno oppressi. Et de omnibus his procedit præsens Quæstio.

16. CON-

16. CONCL. I. Certum est, omnes Fideles Laicos delinquentes, & ad loca sacra confugientes gaudere jure Ecclesiastici Asyli, dummodo non admiserint crimina specialiter excepta. Patet hoc ex c. *Si quis contumax.* 17. *q.* 4. & c. *Inter alia. De Immunit.* Eccles. cum concordantiis, ac præsertim ex cit. Bulla Gregorii XIV. *Cum alias.* Et hoc intellige, etiamsi hi sint excommunicati, vel interdicti: nam censura non privat Immunitate, cum hujusmodi pœna nullibi sit jure expressa, simulque Censuræ sint medicinales, non mortales *arg. cap.* 1. *De Sent. Excom.* 6. Pirhing *loc. cit. num.* 32. post Convarruviam *cit. cap.* 20. *num.* 11. & alios.

17. CONCL. II. Fideles Debitores pecuniarii, qui solvendo non sunt (vulgo, Falliti) confugientes ad Ecclesiam gaudent Immunitate. Ita Abbas c. *Inter alia num.* 22. *de Immunit. Eccles.* Barbosa *cit. lib.* 2. *Juris Ecclesiast. univ. c.* 3. *num.* 46. & 47. Covarruvias *num.* 14. & alii magno numero ab ipsis relati, quamvis non desint quidam oppositum tenentes. Ratio est: tum quia in favorabilibus Reorum nomine veniunt debitores; Reus enim dicitur, cui movetur quæstio, id est, intentatur actio, sive civilis, sive criminalis. c. *Forus. De Verb. signif.* tum quia Bulla Gregoriana §. 2. expresse facit mentionem de *fraudulentis Decoctoribus*; ita tamen, ut revocet quæcunque privilegia, & indulta ipsos extrahendi; tum tandem, quia c. *Inter alia. De Immunit. Eccles* generaliter prohibetur extrahi de Ecclesia invitus: adeo,

ut

ut etiam servus, ob timorem Domini ad Ecclesiam confugiens, non sit restituendus, nisi de impunitate sua Dominus ejus Clericis juramentum præstiterit.

18. Cæterum, si fraudulentus debitor in creditorum præjudicium una cum rebus & bonis alienis ad Ecclesiam se recipiat, tunc de licentia Episcopi ejusmodi bona sunt consignanda Judici sæculari ad effectum, ut veris dominis reddantur. Barbosa *cit. num.* 47. Diana *part.* 6. *Tract.* 1. *resol.* 17. & alii. Nec obstat c. *Diffinivit.* 17. *quæst.* 4. ubi prohibetur quidpiam *damni, seu spolii residentibus in loco sancto inferri.* Nam loquitur textus de bonis propriis Rei, non autem alienis, & in quorum detentione idem delinqueret.

Additio.

*Unde, ne forte Rectores Ecclesiarum, ad quas tales Debitores confugiunt, nimium faveant similibus, non raro in præjudicium Creditorum pecunias multas, hisce obæratas, secum in locum Asyli asportantibus, & ex eo occulte postea aliorsum aufugientibus, bene notandæ sunt sequentes Declarationes S. Congregationis: Una Immunitatis, die 1. Decembris anno 1617. dicens, *quod Decoctor non debeat res, & bona in præjudicium Creditorum ad Ecclesiam transferre, sed debeant illa Judici Sæculari consignari, ut adjudicet, cui de jure competunt.* Altera Congr. Episcop. & Regularium 14. Novemb.

vemb. anno 1636. ubi præcepit, *bona posita in loco Immuni in præjudicium Creditorum, deponi debere in loco non Immuni.* Et 12. Decemb. anno 1642. mandavit, *ut ex quadam Ecclesia extraherentur bona eo transportata in fraudem Creditorum; consignanda tamen Judici competenti.* Videantur de hoc in casu emergenti fusius Delbene *cap.* 16. *dub.* 11. *sect.* 6. *num.* 17. *& seqq.* & Menochius *lib.* 4. *de Immunitate*, *cap.* 7. v. *Cæterum ad finem.* *

19. CONCL. III. An Clerici, & Religiosi in Asylis tuti sint etiam contra proprios Judices Ecclesiasticos (nam contra Judices sæculares defenduntur aliunde, videlicet per privilegium Fori) ita ut ab illis extrahi extra casus Jure exceptos non possint, multum controvertunt Doctores, aliis affirmantibus, cæteris vero negativam sententiam tenentibus, uti videre est apud Fagnanum c. *Inter alia num.* 70. *& seqq. de Immunit. Eccles.* Barbosa *lib.* 2. *Juris Eccles. univ. cap.* 3. *num.* 137. Sed merito uterque horum affirmativam sententiam amplectitur, veluti probabiliorem, & magis communem: nam Canones generaliter loquuntur, non distinguendo inter Clericum & Laicum, ac proinde generaliter de omnibus sunt intelligendi. Deinde privilegium Asyli, hoc est, ut nullus violenter inde extrahi valeat, principaliter concessum est ipsi Ecclesiæ, sive loco sacro, idque propter reverentiam ejus *arg.* c. *Reum* & c. *Frater.* 17. *quæst.* 4. cum concordantiis: ergo suffragatur cuilibet, sive Clerico, sive Laico, nisi sit de casi-

bus

bus specialiter exceptis. Accedit, quod Clerici non debeant esse deterioris conditionis, quam Laici, simulque nullibi hoc privilegium eis ademptum reperiatur.

20. Cæterum data resolutio procedit quoad crimina graviora, & correspondentes ipsis pœnas judiciales enormes, quæ limites disciplinæ Ecclesiasticæ, ac Regularis correctionis excedunt: non vero quoad pœnas correctivas omnino necessarias pro conservatione Status Ecclesiastici, ac Regularis. Infertur proinde, quod Clericus perpetrans homicidium non præmeditatum, ac extra locum sacrum (quod additur, quia alioquin hoc delictum foret unum de exceptis) & confugiens ad Ecclesiam, gaudeat Immunitate; adeo, quod non possit inde violenter extrahi, & tradi Curiæ sæculari, vel mitti ad triremes.

Secus est de delictis levioribus aut pœnis mere Ecclesiasticis, quæ potius correctionem sapiunt, quam vindictam publicam. Sic enim Religiosi delinquentes possunt secundum eorum instituta per Superiorem in Monasterio coerceri, verberari, & in carcerem detrudi, imo, si opus fuerit, etiam de Monasterio expelli, neutiquam suffragante ipsis Immunitate loci: prout patet experientia, ipsaque Religionum consuetudine quæ est optima Legum interpres, & tenent Doctores passim. Similiter potest Episcopus Clericum, in flagranti crimine in loco sacro deprehensum, suis carceribus

N 2 man-

mancipare ad correctionem absque violatione Immunitatis Ecclesiasticæ: tum quia hic non agitur de amissione vitæ, vel membrorum *arg.* c. *inter alia De Immunit. Eccles.* tum quia alioquin disrumperetur nervus Ecclesiasticæ disciplinæ contra c. cum inter *De Consuetud.*

21. CONCL. IV. Quantum ad Judæos, & Paganos, multi censent, eos ad Ecclesiam confugientes gaudere Immunitate Ecclesiastica, eo quod privilegium istud fuerit concessum loco sacro, ob ejus reverentiam; atque ipsum, tanquam Ecclesiis favorabile, sit ampliandum, simulque Canones illud concedentes loquantur generaliter & indistincte, prout inter plures alios, vult & argumentatur Fagnanus *loc. cit. num.* 59. & *seqq.* & Diana *part.* 6. *tract.* 1. *resolut.* 23. & pro hac sententia Barbosa *cit. cap.* 3. *num.* 44. allegat Declarationem S. Congregationis Controversiis Jurisdictionalibus præpositæ, anno 1631. factam: de qua si legitime constabit, dicta sententia omnino tenenda erit.

22. Cæterum insistendo Jure communi probabilius videtur, eos non gaudere Immunitate, nisi sincero corde parati sint veram Fidem amplecti; ut tradit Abbas c. *Inter alia. num.* 6. *de Immunit. Eccles.* Covarruvias *num.* 11. Pirhing *tit. de Immunit. Eccles. num.* 39. Layman *lib.* 4. *tract.* 9. *cap.* 3. *num.* 12. Bonacina *disp.* 3. *in Decal. quæst.* 7. *punct.* 6. §. 5. *num.* 3. & alii quamplures. Ratio est: tum quia ita habetur

deci-

decisum in Jure Civili *lib.* 1. *C. de his, qui ad Ecclesias confugiunt*, quæ lex non reperitur in Jure Canonico correcta, imo potius approbata *cit. c. Inter alia.* ibi: *Juxta sacrorum statuta Canonum, & Traditiones Legum Civilum*, tum quia indignus est, ut ab Ecclesia defendatur, qui Ecclesiam contemnit *arg. cap. ult. de Immunit. Eccles.* Sic autem Ecclesiam contemnunt Infideles, nolentes veram Fidem amplecti, ipsamque Ecclesiam per Baptismum ingredi: tum tandem, quia Canones Immunitatis privilegium locale concedentes Ecclesiis intelligendi sunt secundum materiam subjectam, hoc est, de Personis Ecclesiasticæ jurisdictioni subjectis sive de Fidelibus: siquidem istorum curam & gubernationem gerit Ecclesia, non Judæorum aut paganorum, de quibus dicit Apostolus 1. *Corinth.* 5. *Quid mihi de iis, qui foris sunt, judicare?* Et per hoc patere potest responsio ad rationes in oppositum.

23. CONCL. V. Certum est, quod hæretici ob crimen hæresis priventur Immunitate Ecclesiastica. Siquidem in Bulla Gregoriana expresse excipiuntur *Hæresis Rei*: idque merito propter enormitatem hujus criminis, ad Ecclesiæ subversionem specialiter tendentis.

24. Cæterum, an Hæretici propter solum crimen hæresis, vel (ubi publice tolerantur, v. g. in Germania) etiam propter alia crimina utputa homicidium, furtum &c. Immunitate priventur, rursum variant Doctores. Eos privari affirmat Covarruvias *cit. cap. num.* 11.

 cum

cum quibusdam aliis: tum quia Hæretici, tanquam Ecclesiæ hostes & proditores omni ejus favore indigni sunt; tum quia tales revera sunt *Hæresis Rei*, non obstante, quod propter hoc crimen non inquirantur: atqui hæresis Rei generaliter, & absolute excluduntur a privilegio Immunitatis per Bullam Gregorianam; ergo.

25. Oppositam nihilominus sententiam non pauci Doctores sequuntur, ut Sylvester v. *Immunit. III. quæst.* 3. Zoesius *tit. de Immunitate Eccles. num.* 16. Pirhing. *num.* 40. Engel *num.* 19. & alii. Rationem dant: quia in Hæretico propter homicidium, vel aliud crimen ad Ecclesiam confugiente hæresis se habet per accidens; neque enim is fugit ad Ecclesiam propter hæresin, sed propter aliud delictum. Accedit, quod hæreticus per Baptismum jam sit ingressus Ecclesiam, ejusque legibus obligetur; ergo pariter favoribus localibus, sive Immunitate Ecclesiis ob earum reverentiam concessa frui poterit. Et hoc vel maxime tunc, quando is a pertinacia & errore recedens per veram pœnitentiam Ecclesiæ reconciliatus fuit, sicque dignus effectus, ut illius favore & protectione, perinde ac alii Fideles, per Immunitatem defendatur, prout limitat Bonacina *cit.* §. 5. *num.* 2.

Additio I.

* Quæres I. An milites illi, qui sine legitima dimissione militiam deserentes confugiunt ad

ad Ecclesias, vel Monasteria, gaudeant Immunitate Ecclesiastica? Resp. ad hoc quæsitum in praxi valde frequens, tales milites, nisi simul sint conjuncta aliqua delicta gravia Immunitate gaudentia, de per se non gaudere, si ille, qui habet potestatem cavendi, sufficientem præstet cautionem, quod similibus nullum in vita, aut membris nocumentum, nec verberatio nimium inhumana ferme ad mortem usque, sit inferenda. Ita cum aliis Gonzalez *in cap. Inter alia, de Immunitate Eccles. num.* 8. & probatur a pari; quia etiam servus non gaudet ea Immunitate, sed is Domino exigenti extradi debet, si Dominus præstet securam juratam cautionem de non inferendo simili nocumento; ut expresse habetur *cap.* 6. *De Immunit. Eccles.* juncta *Lege* 4. *C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt*, ergo pariformiter erit discurrendum de milite deserente militiam sine legitima dimissione: nam, cur servus sub prioribus conditionibus non gaudeat Immunitate, ratio est: quia a Domino suo fugiens sui ipsius quasi furtum facit, subtrahendo se a suo legitimo Domino; sed hoc ipsum verificatur quoque quoad militem a militia transfugam; cum etiam prius per juramentum fidelitatis se Principi quasi tradiderit, sicque res quasi illius facta fuerit, consequenter deserendo militiam per hanc subtractionem, seu per fugam ad Asylum quasi sui ipsius furtum quoque facit, prout satis clare innui videtur *l. Præsenti.* 7. §. *Sane.* 5. *Cod. De his, qui ad Ecclesiam confugiunt.* *

Additio II.

* Ex hoc Quæsito tria bene notanda eruere possunt Superiores talium Ecclesiarum, vel Monasteriorum. I. Ne statim, & absque ulteriori examine ipsimet cooperentur, ut tales transfugæ liberi evadant fugiendo aliorsum; etenim, si hoc resciretur a Præfectis militum, possent non sine gravi fundamento petere satisfactionem, & novi militis substitutionem, quia altero fuerunt privati, cui forsan dedissent sufficientem cautionem de non inferendo gravi nocumeuto, si præcedenter fuissent requisiti. II. Ne statim fidant cuilibet cautioni, ac præprimis attendant, an is, qui eandem dat, habeat sufficientem potestatem cavendi; ubi in nonnullis Provinciis hæc potestas dicitur competere Generalibus, vel etiam Chiliarchis ejusdem Legionis; in aliis vero (uti in Bavaria) non nisi Supremo Consilio Bellico. Solet autem ordinarie in praxi exigi cautio scripta, ut miles eo securior evadat a tam enormi pœna. III. Ut bene advertant, milites non gaudere Immunitate ob leviores respective pœnas evitandas ad Ecclesiam, seu Monasterium confugientes; cum hæc Immunitas solum concessa sit ad evitandas graviores, præcipue capitales; uti eruitur tum ex c. *Inter alia. De Immunitate.* tum ex Gonzalez, ubi scribit in citatum Capitulum, *Inter alia.* *De Immunit.* præsertim *num.* 8. Hinc suadendum similibus, ut illico iterum redeant ad suos, ne, si resciatur, pœnas suas aggravent. *

Addi-

Additio III.

* Quæres II. An fæmina committens crimen non exceptum, & in aliquo extraordinario casu confugiens ad Monasterium Virorum, vel viceversa Vir ad Monasterium Monialium gaudeat Immunitate Ecclesiastica, ita, ut excludi nequeat? Resp. affirmative; ita tamen, ut si detur aliquis locus extra clausuram, illuc ponatur. Quod si similis locus non adesset, omni possibili præcedente cautela, & circumspectione adhibita talis persona insistendo Juri, ab ipsa clausura excludi nequiret: Ratio est; quia Jus tuendi vitam tanquam de Jure naturæ excusat ab observantia Juris positivi, præcipientis, ne mulieres ingrediantur clausuram Virorum, vel viri clausuram Monialium. Cæterum ad omne scandalum vitandum in tali casu, si aliud remedium non suppetat, nec illico absque periculo, ne deprehendatur, occulte (v. g. sub alia veste) aufugere iterum queat, posset mulier Rea ad Monasterium Monialium vel Vir Reus ad Conventum Virorum translocari. Videantur in simili casu Rodriquez *Tom.* 1. *qq. Regul. quæst.* 47. *art.* 4. Lezana *v* *Clausura num.* 131. Bonacina *de Clausura quæst.* 4. *punct.* 4. *n.* 13. & Delbene *de Immunitate. cap.* 19. *Dub.* 43. *& seqq.*

QUÆSTIO III.

Quæ crimina non gaudeant Immunitate Ecclesiastica?

SUMMARIUM.

26. *Omnia crimina gaudent Immunitate, nisi sint specialiter excepta. Corollarium.*
27. *Solvitur instantia.*
28. *Septem crimina non gaudent Immunitate.*
29. *I. Publici latrones, viarumque grassatores.*
Et qui sint tales?
30. *Corollarium de furibus, & aliis, eum Addit.*
31. *II. Depopulatores agrorum, & qui?*
32. *III. Committentes homicidia, vel mutilationes in Ecclesiis, earumque Cæmeteriis.*
33. *Quando censeatur homicidium committi in Ecclesia?*
34. *Existens in Ecclesia, & occidens aliquem extra eam, an gaudeat Immunitate?*
35. *An immunitas amittatur ob alia crimina commissa in Ecclesia?*
* *Specialiter ob furtum Ciborii, vel Monstrantiæ, ubi sunt Hostiæ?*
36. *IV. Proditorie hominem occidens.*
37. *Homicidium proditorium, quod?*

38. Quid

38. *Quid de procurante abortum fœtus animati?*
39. *V. Assassinii* Rei. *Assassinium, quid?*
40. *VI. Rei hæresis, ac VII. Rei criminis læsæ Majestatis in personam Principis.*
41. *Corollaria.*

* *Qualiter Bulla Gregorii XIV. quoad crimina ab Immunitate excepta adhuc fuerit ampliata? Additio I. & II.*

* *Ubi specialiter de homicidio præmeditato. Addit. III.*

26. CONCL. I. Omnia crimina gaudent Immunitate Ecclesiastica, quæ de Jure non reperiuntur specialiter excepta. Ita communis & habetur expressum c. *Inter alia. de Immunit. Eccles.* ibi: *Fugiens ad Ecclesiam, quantumcunque gravia maleficia perpetraverit, non est violenter ab Ecclesia extrahendus &c. Nisi publicus latro fuerit, vel depopulator agrorum &c.* Unde adulteri, raptores virginum, condemnati ad triremes, & hujusmodi gaudent Immunitate; cum de Jure Canonico specialiter non excipiantur.

27. Nec obstat, quod spectato Jure Civili ab Immunitate excipiantur homicidæ quicunque, adulteri, & raptores virginum. *Auth. de Mandatis Princip.* §. *Neque autem Collat.* 3. Resp. enim, quod in materia Immunitatis; utpote mere Ecclesiastica non sit attendendum Jus

Civi-

Civile, sed Canonicum, & quidem in omni Foro, quando est discrepantia inter utrumque.

28. CONCL. II. Septem sunt crimina, quæ non gaudent Immunitate Ecclesiastica: quæ, licet in Jure Canonico paulo aliis verbis contineantur, tamen in Bulla Gregorii XIV. *Cum alias* (& habetur *Tomo 2. Bullarii Romani, Const. 7. dicti Pontificis*) referuntur sequentibus verbis §. 3. *Ut Laicis ad Ecclesias, Locaque sacra & Religiosa prædicta confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur, aut depopulatores agrorum, quive homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumque Cœmeteriis committere non verentur, aut qui proditorie proximum suum occiderint, aut Assassinii, vel hæresis, aut læsæ Majestatis in personam ipsiusmet Principis Rei, Immunitas Ecclesiastica non suffragetur.* Hæc ibi.

29. CONCL. III. Primo itaque Immunitate non gaudent *publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur,* uti loquitur Bulla Gregoriana, & concordat textus c. *Inter alia. de Immunitate Eccles.* Et hoc est primum crimen exceptum; nam Latrones, & viarum Grassatores parum differunt, nisi quod Latronis nomine illi tantum venire videantur, qui publicas vias obsidentes solent aggre-

aggredi, & despoliare viatores cæde interveniente; Grassatores autem viarum id faciant absque cæde hominis: & utroque casu crimen est exceptum. Tales censentur Pyratæ, & qui publicas obsident vias, vel arcem habent aut castrum, & inde erumpere solent ad despoliandum homines prætereuntes.

30. Infertur proinde, Fures recipi Asylo. *Fures* enim vocantur, qui occulte, & sine armis furantur, qui autem violenter aggrediuntur, sive cum armis, sive absque armis, *Latrones*; prout habetur *Auth. Sed novo C. de Servis fugitivis.* Similiter is gaudet Immunitate, qui quidem in via publica hominis deprædationem attentavit, sed non perfecit: quia in pænalibus & odiosis, præsertim quæ cedunt in præjudicium Ecclesiæ, actus debent esse perfecti, & consummati.

Additio.

* Quinimo non desunt Auctores, qui cum Deciano & Bonacina putant, non solum illum, qui in via publica deprædationem incipiens, eandem necdum perfecit, gaudere Immunitate Ecclesiastica, sed etiam alterum quoque, qui eandem deprædationem perfecit quidem, absque tamen occisione vel mutilatione. Et quamvis hæc doctrina videatur pugnare contra proxime dicta *num.* 29. insistendo tamen Bullæ Benedictinæ (de qua *Addit.* post *num.* 41.) gravissimum sane pro se habet fundamentum;

cum

cum ibidem apud me §. 3. ad privationem Immunitatis ex parte grassatoris requiratur in formalibus, ut *grassati mors, aut membrorum mutilatio* NB. *secuta fuerit.* Ex quo inferunt hi Auctores, quod publicus latro a grassatore stricte loquendo non per hoc distinguatur, quasi vero quoad talem latronem cædes vel mutilatio intervenire deberet, non vero quoad grassatorem (uti tamen *num.* 29. innui videbatur) sed potius per id, quod publicus latro vias, & itinera foris obsideat, grassator autem intra Urbem in itinere publico grassetur, sive dein occidat, sive non.*

31. CONCL. IV. *Depopulatores agrorum* dicuntur, qui segetes in agris deprædantur, comburunt, aut destruunt, vel agros alienos vastant: & hi non gaudent Jure Asyli. Addit Barbosa *loc. cit. num.* 87. cum aliis, quod inspecta Bulla Gregoriana, utpote absolute loquente, hoc procedat de Depopulatoribus agrorum sive diurnis, sive nocturnis; quamvis attento Jure communi solus nocturnus excludatur c. *inter alia. de Immunit. Eccles.* ibi: *Vel nocturnus depopulator agrorum.*

32. CONCL. V. Qui homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumve Cœmeteriis committere non verentur, illis pariter non suffragatur Immunitas Ecclesiastica; prout liquet ex allegatis verbis Bullæ Gregorianæ. Concordat *cap. ult. de Immunt. Ecclesiast.* ubi & hujus exceptionis ratio redditur illis

ver-

verbis: *Cum in eo, in quo delinquit, puniri quis debeat; & fruſtra legis auxilium invocet, qui committit in legem, mandamus, tales non debere gaudere immunitatis privilegio, quo faciunt ſe indignos.* Et hoc procedit etiam in illo caſu, quo quis in una Eccleſia delinquit, & poſtea fugit ad aliam; cum enim una ſit per totum orbem Eccleſia univerſalis, qui offendit unam Eccleſiam particularem cenſetur omnes offendiſſe; ac proinde nullibi gaudet Immunitate.

33. Cenſetur autem homicidium, aut mutilatio in Eccleſia committi, non ſolum tunc, quando uterque intra Eccleſiam exiſtit, ſed etiam, quando quis extra Eccleſiam exiſtens, ſclopo, vel jaculo mutilat, vel occidit exiſtentem intra Eccleſiam: nam talis revera occidit, vel mutilat alterum in Eccleſia. Et hoc idem dicendum, ſi quis lethaliter vulneravit exiſtentem in Eccleſia, ſed vulneratus extra eam obiit; quia delictum cenſetur commiſſum in Eccleſia. Bonacina *Tom.* 2. *quæſt.* 7. *punct.* 6. §. 2. *num.* 5. & alii.

34. Num autem viciſſim, ſi quis intra Eccleſiam exiſtens ſclopo, vel telo interficiat, ſive mutilet exiſtentem extra Eccleſiam, privetur Immunitate, variant Doctores. Negant Bonacina *loc. cit. n.* 3. Novarius, & quidam alii, eo quod talis proprie loquendo non in ipſa Eccleſia, ſed ex Eccleſia occidat, vel mutilet: ſimulque in hac materia, utpote odioſa & pœnali, non ſit facienda

enda exensio ab inchoatione homicidii ad homicidium ipsum. Affirmativa tamen sententia, videlicet talem privari Immunitate, est communior; quam tenet Abbas *cap. ult. num.* 11. *de Immunit. Eccles.* Pirhing *eod. num.* 25. & Barbosa *cit. cap.* 3. *num.* 111.* citans plurimos alios: tum quia tale homicidium, quamvis consummetur extra Ecclesiam, nihilominus in ipsa inchoatur, sive principiatur: tum quia talis infert injuriam loco sacro, abutens ipso ad cædem, vel mutilationem injustam faciendam. * Et taliter etiam novissime decidit Benedictus XIII. in Bulla; *Ex quo Divina.* edita anno 1725.*

35. Quæres. An quis privetur privilegio Immunitatis non solum propter homicidium, vel mutilationem, sed etiam propter alia crimina commissa in Ecclesia, v. g. propter furtum, adulterium, & hujusmodi gravia delicta, quibus infertur specialis irreverentia loco sacro? Respond. Spectata Bulla Gregoriana negative. Siquidem Pontifex in sæpe citata Bulla §. 2. expresse declarat, delinquentes in nullis aliis casibus, præterquam in sua Bulla expressis, posse ab Ecclesiis extrahi, simulque prohibet fieri extensionem ad casus in ea non expressos, *etiam ex paritate, identitate, aut majoritate rationis* Barbosa *cit. cap.* 3. *num.* 105. Bonacina *loc. cit. num.* 11. & alii post dictam Bullam scribentes; quamvis ante ipsam non pauci oppositum tenuerint.

Additio.

Additio.

*Dices. Ex hac Responsione sequi etiam illos pessimos homines, qui ciborium, seu vas illud, in quo SS. Eucharistia actualiter continetur, surripiunt ex Ecclesia, gaudere Immunitate Ecclesiastica; cum etiam illud crimen, etsi gravissimum, in Bulla Gregoriana vel Benedictina non contineatur inter excepta. Resp. ad hoc illatum Farinacius in *Appendice de Immunitate Ecclesiastica num.* 217. negando suppositum, quod nimirum tam enorme crimen non contineatur sub exceptis: videtur enim vere reduci posse ad crimen læsæ Majestatis in Personam ipsiusmet Supremi Principis commissum. Accedit, quod similes impiissimi homines sint vehementer suspecti de Hæresi, quæ utique in Jure est inter crimina excepta conformiter dictis superius *n.* 23.*

36. CONCL. VI. Insuper, qui proditorie hominem occiderit, non gaudet Immunitate. Patet hoc ex allegata Bulla Gregoriana, ibi: *Qui proditorie proximum suum occiderint.* Cæterum *Homicidium proditorium* vel maxime tunc committitur; quando quis aliud verbis, & aliud mente gerit, atque sub specie amicitiæ Proximum interficit: prout fecit Joab duobus Principibus militiæ, Abner, & Amasæ, quos sub specie osculi præbendi occidit, 2. *Reg. cap.* 3. & 20.

37. Deinde generalius loquendo, *homicidium proditorium* censetur, quando vel sub spe-

cie amicitiæ (ut dictum) vel saltem nulla præcedente inimicitia, aut si præcessit, eadem per reconciliationem sublata, securus, & nihil mali prævidens occiditur, v. g. ferro, veneno, a tergo, de nocte, vel per insidias &c. Siquidem Homicidii proditorii malitia in eo consistit, quod occidatur compos rationis, qui hic & nunc impotens est ad præcavendum.

38. Dicitur, *compos rationis*. Nam utrum procurans abortum fœtus animati secuto effectu, censeatur homicida proditorius, ac privetur Immunitate, est nova difficultas. Sed Bonacina *cit. punct. 6. §. 3. num. 8.* probabilius esse censet, talem non privari; cum infans non occidatur per insidias, ac dolose, eo quod dolus in infantem, utpote rationis impotentem, non possit committi: nam dolus est machinatio ad decipiendum, seu fallendum proximum adhibita.

39. CONCL. VII. Assassinii Rei non gaudent Immunitate; ut expresse tradit citata Bulla Gregoriana. Porro *Assassinii* crimen trahit originem, & nomen a quibusdam infidelibus, qui Assassinii vocabantur, & accepta pecunia occidebant Fideles, quos aliqui volebant occidi; uti notatur per Glossam magnam *cap. 1. de Homicidio in 6.* Itaque Assassinii Rei sunt tum illi, qui occisorem promisso pretio conducunt, tum qui operas suas ad occidendum locant. Et hi omnes, utpote criminis Assassinii Rei, secuto effectu, non gaudent Immunitate.

40. CONCL. VIII. Præter crimen hæresis (de quo jam supra *num.* 23. & *seqq.*) privantur Immunitate Ecclesiastica Rei criminis læsæ Majestatis in personam ipsiusmet Principis commissi. Ita citata Bulla Gregorii XIV.

41. Dicitur, *in personam ipsiusmet Principis.* Nam secus dicendum de offendentibus Statuam Principis, vel cudentibus falsam monetam; non obstante, quod & tales de Jure Civili censeantur Rei læsæ Majestatis. Addunt Doctores, eum qui offendit, sive occidit Filios Principis, aut ejus Consiliarios, vel Legatos, etsi reus existat criminis læsæ Majestatis, nihilominus gaudere Immunitate, eo quod crimen non committatur in personam ipsiusmet Prnicipis. Bonacina *cit. quæst.* 7. *punct.* 6. §. 6. *num.* 3. & 4. Diana *part.* 6. *tract.* 1. *resol.* 18. & alii, paucis exceptis, qui ex eo oppositum tenent, quod Consiliarii, & Senatores censeantur esse *pars corporis ipsius Principis. L. Quisquis. C. Ad Legem Juliam Majestatis.*

Additio. I.

Dices. Juxta novissimam Bullam Benedicti XIII. *Ex quo Divina* &c. Romæ 15. Junii anno 1725. publicatam pariter ab Immunitate, & Asylo excluduntur falsificantes litteras Apostolicas, NB. *Conflantes, adulterantes, aut tondentes quascunque Monetas*, vel ipsas monetas conflatas, adulteratas, aut detonsas ita expendere, & erogare præsumentes, ut fraudis conscii, & participes censeri possint; item Mi-

nistri Montis Pietatis, sive alterius publici Telonii, aut Banci pro depositis Principis, privatarumque personarum destinati, furtum, aut falsitatem in prædictis locis committentes: pariter ab Immunitate excluduntur non solum homicidæ proditorii, sed etiam NB. illimitate *interficientes proximum suum animo præmeditato, ac deliberato:* ergo hucusque dicta, quæ omnibus hisce Asylum concedere videntur, non subsistunt. Resp. præsentem Auctorem ex fundamentis superius, præsertim *num.* 25 *& num.* 36. adductis, ac insistendo Bullæ *Cum alias.* Gregorii XIV. equidem allegatis hic criminibus Asylum cum aliis DD. communiter concessisse pro suo tempore, quo necdum recentissima Bulla citati Benedicti XIII. excipiens novissime illa crimina ab Immunitate, emanavit, ast defacto haud dubie pariter insistendo modernæ recentissimæ Bullæ Benedicti XIII. *Ex quo Divina &c.* Adulteratores Monetarum, vel delicta hic specificata committentes, non gaudent Immunitate Ecclesiastica; quoniam Benedictus XIII. ob auctam, atque in dies invalescentem perversorum hominum malitiam, ne abutantur tales Immunitate, priora crimina a Gregorio XIV. excepta adhuc magis ampliavit, ita, ut non solum adducta a Gregorio, & *num.* 28. specificata delicta excipiantur ab Immunitate; sed etiam alia a Benedicto XIII. determinata, & hic in objectione allegata, quod bene notandum legentibus Auctores ante hanc recentissimam Bullam scribentes. Unde in forma Resp. ad objectionem distinguendo

do conſequens; dicta illa, quæ adulterationi pecuniarum, & homicidio non proditorio &c. Aſylum concedere videntur, non ſubſiſtunt, inſiſtendo Bullæ Gregorianæ, & illi tempori, quo Auctor præſens ſcripſit, nego: inſiſtendo modernæ recentiſſimæ Bullæ Benedicti XIII. admitto conſequentiam.

Additio II.

* Porro in memorata Bulla Benedicti XIII. Concilio Romano a ſe celebrato poſtea inſerta, reperiuntur adhuc plura declarata, quæ antea erant controverſa, atque nonnulla alia ultra Bullam Gregorii XIV. extenſa. Sic *inprimis* conformiter dictis poſt *num.* 33. declaravit, Immunitate non gaudere eum, qui in Eccleſia exiſtens alterum extra Eccleſiam verſantem e. g. ſclopeto occidit; ubi antecedenter non deerant Auctores contrarium docentes. *Secundo* definivit, pro latrone publico in ordine ad privationem Aſyli habendum eſſe illum, qui unica tantum vice ibidem vel in via vicinali homicidium commiſit, ſeu mutilationem. *Tertio* decidit, ab Immunitate Eccleſiaſtica excludi falſificantes litteras Apoſtolicas. *Quarto* conflantes, adulterantes, aut tondentes quaſcunque Monetas, vel tales expendere, & erogare præſumentes. *Quinto* Miniſtros Montis Pietatis, ſive alterius publici Telonii, Banci, furtum aut falſitatem in prædictis locis committentes. *Sexto* eos, qui Aſylantes ab Eccleſia violenter extrahunt.

Septimo quoad crimen Assassinii, non solum Mandatarios conducta mercede occidentes, vel mutilantes, verum etiam ipsosmet Mandantes. *Octavo* demum exclusit ab Immunitate omnes Proximum suum interficientes *animo præmeditato*, sive inimicitia prædecesserit, sive non: prout vidi in duabus jam Germaniæ Diœcesibus post hanc Bullam sic fuisse judicatum.*

Additio III.

* Quæres. Quodnam sit homicidium præmeditatum, seu NB. *animo præmeditato* commissum Resp. cum Farinacio *part.* 5. *oper. criminal. de Homicidio. quæst.* 125. *num.* 8. & 9. & Ubaldo Stoiber *de Immunitate Eccles. quæst.* 8. *num.* 64. Homicidium præmeditatum; est illud, quod resolvitur in animo occidentis ex aliquo intervallo, antequam committatur. Unde non omne Homicidium voluntarium censetur in Jure præmeditatum; nam Homicidium subito in rixa, vel ex calore iracundiæ perpetratum absque prævia per aliquod intervallum resolutione potest adhuc esse voluntarium, & graviter peccaminosum, ita ut occidens ante occisionem præcognoscat adhuc malitiam actus, quin tamen sit præmeditatum. Ex quo consequitur, quod vi Bullæ Benedictinæ defacto quidem privetur Immunitate Ecclesiastica, qui quocunque medicamento cum prævia deliberatione abortum fœtus animati procuravit, vel etiam inimicum suum præcedente jam per aliqual intervallum de occidendo resolutione in-

terfecit: ſecus tamen ſi in ludo vel rixa ita fuerit ſubitanea ira inflamatus, ut occidat proximum, quin prævio intervallo de eodem occidendo quidquam reſolverit. An autem animus præmeditatus interveniſſe præſumi poſſit, debet deſumi ex circumſtantiis, quæ ſi non adſint ſufficientes, potius in favorem Rei, & immunitatis Eccleſiaſticæ, ac præcedentium Bullarum judicatur absque, præmeditatione id contigiſſe. *

QUÆSTIO IV.

De commodis Immunitatis Eccleſiaſticæ, pœnisque eam violantium, ac modo extrahendi Reos criminum exceptorum.

SUMMARIUM.

42. *Commoda Reorum ad Aſyla fugientium.*
I. Reus nequit inde extrahi &c.
43. *Quid, ſi exeat ſponte? Aut fictis promiſſis inductus?*
44. *II. Reus nequit condemnari ad mortem, vel pœnam corporalem.*
45. *III. Non poſſunt ei probiberi neceſſaria victus & veſtitus.*
poteſt tamen cuſtodiri ne aufugiat.
46. *IV. Fugiens ad Eccleſiam eſt recipiendus.*
Unde ſuſtentari debeat;
47. *V. Non poteſt ſpoliari rebus ſuis: & quando?*

 48. *Vio-*

48. *Violatio Immunitatis, quale peccatum?*
49. *Ejus violatores incurrunt Excommunicationem,*
50. *Et alias pœnas.*
51. *Observanda circa extractionem Reorum jure Asyli non gaudentium.*
52. *Hi nequeunt absque licentia Episcopi extrahi.*
35. *Limitatur hoc.*
54. *Atque amplius declaratur.*
55. *Alia notanda.*
* *Forma extradendi Reos præscripta a Benedicto XIII. Addit. I.*
* *Compendiosa dictorum recapitulatio, & instructio pro superioribus circa quærentes Asylum. Addit. II.*

42. CONCL. I. Privilegia Asylorum, seu commoda Reorum ad Ecclesias confugientium, varia sunt. Nam I. Reus in Loco sacro nequit capi, aut vinculis constringi, multo minus per vim, seu invitus ex eo extrahi; prout habetur c. *Diffinivit.* 17. *quæst.* 4. ibi: *Nullus audeat confugientes ad Ecclesiam, vel residentes inde abstrahere, aut quodcunque nocibilitatis, vel damni, seu spolii residentibus in loco sancto inferre.* Concordat c. *inter alia de Immunit. Eccles.* ibi: *Non est violenter ab Ecclesia extrahendus.* estque unanimis Doctorum.

43. Quod si vero Reus sponte egrediatur (prout licite potest, etiam Rectoribus Ecclesiarum

ſiarum invitis) Immunitas non violatur: quia nulla Eccleſiæ fit injuria, neque Reus inde violenter extrahitur. Secus dicendum, ſi Reus ad Aſylum deferendum verbis doloſis, aut ficta promiſſione Judicis impunitatem promittentis inductus fuerit, ac poſtea capiatur: quia dolus hac in parte pro vi habetur. Pirhing *tit. de Immunit. Eccleſ. num.* 52. poſt Azorium, Suarez, & Layman. Unde, qui verbis doloſis circumventus, atque præſtita a Judice ſecuritate, & impunitate Principis inductus exiit ex Aſylo, is Eccleſiæ reſtituendus erit, aut Judex tenebitur ei ſervare fidem promiſſam de impunitate vitæ, & membrorum Barboſa *loc. cit. num.* 54. & alii.

44. II. Reus, quamdiu eſt in Eccleſia, non poteſt per ſententiam Judicis ad mortem, vel aliam pœnam corporalem condemnari: prout deſumitur ex c. *Reum* 17. *quæſt.* 4. & c. *Inter alia. De Immunit. Eccleſ.* ibi: *Nec inde damnari debet ad mortem, vel ad pœnam, ſed Rectores Eccleſiarum ſibi obtinere debent membra & vitam; ſuper hoc tamen, quod inique fecit, eſt alias legitime puniendus:* videlicet pecunialiter, vel alia ſatisfactione præter pœnam corporalem, ut explicat Gloſſa *v. Puniendus.* & ſequitur Abbas ibidem, allegans communem Doctorum. Addit Pirhing *num.* 47. & Layman *loc. cit. cap.* 3. *num.* 13. poſt Suarez: talem neque pœna ſervitutis, neque exilii, neque triremum mulctari poſſe; eo quod hæ pœnæ ſint valde graves, atque corporalibus æquiparentur, imo earum quasdam excedant.

45. III. Nequit prohiberi, quo minus ad Reum necessarius victus & vestitus deferatur, *text. clar. l. Præsenti. C. de his, qui ad Ecclesiam confugiunt.* ibi: *Nec aliquando patimur, in ipsis Ecclesiis reverendis ita quemque detineri, atque constringi, ut ei aliquid victualium rerum, aut vestis negetur, aut requies.* Et merito ita statutum est: nam impedire Reo necessarium victum, foret aperta coactio; quia ipse vel fame perire, vel exeundo se tradere cogeretur. Nihilominus prohibitum non est, ponere custodias circa Ecclesiam, ne Reus libere aufugiat; vel ut capi possit, si sponte exierit, aut fugam attentaverit. Layman ibidem cum communi.

46. IV. Rei ad Ecclesias confugientes recipiendi sunt, neque inde repelli possunt, aut excludi. Nam Clerici, ac præsertim Rectores Ecclesiarum tenentur tueri Jura Ecclesiæ, ipsiusque Immunitatem; ergo hoc ipso non possunt Reos ad eam confugientes excludere. Quinimo, si profugus non habeat bona propria, unde sustentetur (nam si hæc adsint, ex ipsis ei alimenta præstari debent) neque etiam a consanguineis, vel aliis necessaria vitæ habere possit, hæc per Ecclesiam, utpote cujus tutelæ, & protectioni sese commisit, eidem velut pauperi præstanda erunt: ne alioquin inedia, & necessariorum inopia urgente, invitus abire, & sæculari Potestati sese tradere cogatur. Abbas *cit. c. Inter alia de Immun. Eccles.* Sylvester *v. Immunitas.* III. *num.* 5. & alii.

alii. Qui tamen addunt, debere ejusmodi Reum, si possit, in commodum Ecclesiæ laborare: tum, ne Immunitas ipsi sit occasio otiandi: tum, ut labore recompenset alimenta sibi præstita.

47. V. Reus ad Ecclesiam fugiens nequit spoliari rebus, bonisque suis, quæ secum attulit in eam *arg.* c. *Diffinivit.* 17. *quæst.* 4. Intellige hoc de rebus propriis Rei, non autem alienis, sive alteri obligatis, & in quorum detentione idem delinqueret, ut dictum *num.* 18. Insuper, si Reus arma prohibita secum detulit, ea poterunt ipsi etiam intra Ecclesiam auferri, delinquit enim is, qui fert arma legibus prohibita. Covarruvias *cit.* c. 20. *num.* 18. Layman *num.* 13. & alii.

48. CONCL. II. Per violationem Immunitatis Ecclesiasticæ, sive violentam Reorum ex Asylis Ecclesiasticis extractionem committitur gravissimum Sacrilegii peccatum. Patet hoc ex c. *Miror.* & c. *Frater* 17. *quæst.* 4. ibi: *Qui admittere sacrilegium non dubitavit.* & alibi. Accedit ratio: quia violenta talis extractio repugnat sanctitati, & reverentiæ Locis sacris debitæ. Hinc S. August. *Serm.* 5. *de Dedicat. Eccles.* ejusmodi extractionem appellat grandem injuriam Religionis, & Divinitatis offensam.

49. CONCL. III. Præter alias pœnas in Jure statutas violator Immunitatis Ecclesiasticæ olim

olim excommunicari jubebatur c. *Sicut antiquitus* 17. *quæst.* 4. cum concordantis; quæ tamen continebant excommunicationem non latæ, sed primum ferendæ sententiæ. Verum hodie sive spectata Bulla Gregoriana, dicta excommunicatio est latæ sententiæ; prout liquet ex verbis ejusdem Bullæ §. 8. ibi: *Quid si quis quacunque dignitate, & auctoritate præditus, contra hujus nostræ Constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus, eum ipso facto censuras, & pœnas easdem incurrere.* Bonacina *Tom.* 2. *disp.* 3. *quæst.* 7. *punct.* 8. *num.* 3. & alii. Taceo, quod in Bulla Benedicti XIII. talis extrahens privetur ipsomet Asylo.

50. Dicitur notanter, *præter alias pœnas*, nam plures pœnæ in istos Sacrilegos Jure statutæ sunt. Et quidem de Jure Civili tales censentur Rei criminis læsæ Majestatis, *text. clar. L.* 2. *C. de his, qui ad Eccles. confugiunt.* Imo & ultimo supplicio affici jubentur *l. Præsent. C. Eod.* quamvis hæc pœna non videatur amplius esse in usu. Insuper ipsi de Jure Canonico, præter pœnitentiam publicam ab Episcopo injungendam, incurrunt pœnam pecuniariam nongentorum solidorum, c. *Si quis contumax*, 17. *quæst.* 4. vel certe triginta librarum examinati argenti purissimi, c. *Quisquis inventus*, *eod.* 17. *quæst.* 4. pro qualitate delicti, & delinquentium conditione, Judicis arbitrio variandam, & Ecclesiæ læsæ applicandam pro satisfactione.

51. Quæ

51. Quæres. Quid obſervandum circa extractionem Reorum, privilegio Aſyli non gaudentium? Reſp. Defacto quoad hoc eſt obſervanda Conſtitutio Gregorii XIV. quæ §. 3. & 4. exacte tradit formam extrahendi Reos ex Aſylo Eccleſiaſtico ob commiſſa crimina excepta. Et primo mandat Pontifex omnibus Eccleſiæ Prælatis, ut eos, qui aliquod ex criminibus ibidem exceptis *judicio ſuo commiſiſſe videbuntur, quando a Curia ſæculari fuerint requiſiti, Miniſtris, & Officialibus Curiæ ſæcularis absque irregularitatis nota, aut alicujus Cenſuræ Eccleſiaſticæ incurſu, tradi, & conſignari curent.* Quibus verbis clare innuitur, defacto non eſſe opus prævia cautione, vel juramento, de impunitate vitæ & membrorum, Reo criminis excepti prius obtinenda: quidquid olim ſecus fuerit c. *Reum* &c. *Id conſtituimus.* 17. *quæſt.* 4.

52. Deinde, ne Curiæ ſæcularis Miniſtri abutantur facultate, ſive de Jure communi, ſive per ſpecialia privilegia olim ſibi conceſſa, per ſe & propria auctoritate extrahendi ejusmodi Reos, Pontifex dictam facultatem revocat, atque decernit, *ut Curia ſæcularis, ejusque Judices & Officiales ab Eccleſiis, Monaſteriis, Locisque ſacris prædictis, Laicum aliquem, ut præfertur delinquentem, in nullo ex caſibus ſupra dictis ſine expreſſa licentia Epiſcopi, vel ejus Officialis, & cum interventu perſonæ Eccleſiaſticæ ab eo auctoritatem habentis* &c. *capere, extrahere, aut incarcerare non poſſint.*

53. Subdit tamen Pontifex unicam limitationem ejusque cautelam, dicens: *Nisi eo casu, quo ipse Episcopus, & dictæ Personæ Ecclesiasticæ requisitæ, illos in delictis superius expressis culpabiles tradere, aut capturæ & incarcerationi intervenire, & assistere recusaverint; tuncque reverentiæ Ecclesiæ, & Locis sacris debitæ memores, prædictos delinquentes minori, quo id fieri poterit, cum scandalo & tumultu, extrahere curent.* Hæc Pontifex.

54. Et hoc quidem, videlicet extractionem Rei absque expressa Episcopi licentia per Judices sæculares fieri non posse, quantumvis de qualitate criminis excepti certo constet, post dictam Constitutionem Gregorianam communiter tenetur (licet Auctores hanc antecedentes oppositum docuerint) & clare desumitur ex allegatis ejus verbis, utpote generaliter & indefinite loquentibus. Quod si vero super qualitate criminis dubium emerserit, ejus cognitio (deducto prius Reo ad Carceres Curiæ Ecclesiasticæ, ibique debite custodito) ad solum Judicem Ecclesiasticum, id est, Episcopum, seu ab eo Deputatum pertinet: tum quia hæc res est Ecclesiastica, adeo ut ejus violatores sacrilegium committant; tum præsertim, quia novissime sic declaravit Gregorius XIV. in sæpe cit. Bulla §. 5. ibi: *Nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo Deputatum, an ipsi vere crimina superius expressa commiserint.* Barbosa *lib. 2. Juris Ecclesiast. univers. cap. 3. n.* 157. & alii.

55. His addendum cum eoden Barbosa *n.* 168. & aliis, quod non possit Episcopus delinquentes Curiæ sæculari tradere, nisi prius sibi de excepto delicto perpetrato constiterit certe, non autem per judicia præcise probabilia, & præsumptive duntaxat. Item, quod Episcopus non teneatur stare processui facto a Laica potestate: nam, quod hæc aliqualem cognitionem per viam facti pro informatione, an crimini commisso sit annexa qualitas impeditiva juris Asyli, possit instituere, haud negatur. Et tandem, quod si dubium fuerit inter Doctores, an delictum gaudeat Immunitate Ecclesiastica, nec ne, debeat Judex Ecclesiasticus pro Reo judicare: nam Immunitas hæc, utpote ob reverentiam & favorem Ecclesiarum, aliorumque Locorum sacrorum principaliter concessa, censetur esse materia favorabilis; simulque in dubio potius Reo favendum est, *juxta Reg.* 11. *Juris in* 6. cum concordantiis.

Additio I.

* Dictis ultimis iterum ex Bulla Benedicti XIII. superiori quæstione jam citata de novo adjungendum, quod in extradendis de Asylo Reis criminum exceptorum, sequens præscribatur Episcopis norma. I. Qotiescunque Curia Ecclesiastica a Curia sæculari fuerit requisita, ut Laicum aliquem delinquentem e loco immuni extrahi, & illi consignari faciat, atque talia super delicti excepti qualitate, ac personæ reiterate subministrata, vel acquisita

adsint

adſint indicia, quæ ad capturam decernendam ſufficere videantur, tunc Curia Eccleſiaſtica ad ejusdem delinquentis extractionem ab Eccleſia, aliisve locis immunibus ope, ac medio ſuorum Executorum (implorato etiam, quatenus opus ſit, brachii ſæcularis auxilio) cum interventu Perſonæ Eccleſiaſticæ ab Epiſcopo deputandæ, procedere teneatur, extractumque ad ſuos carceres aſportari, ac ibi ſub tuta cuſtodia detineri curet, & faciat. II. Ubi vero ex proceſſu informativo deſuper conficiendo conſtat de crimine excepto, ac inſuper adverſus eundem extractum talia reſultant indicia, ut crimen ab eo fuiſſe patratum moraliter credi poſſit, eo tandem caſu præfatum extractum Miniſtris & Officialibus Curiæ ſæcularis tradere, & conſignare poteſt, ac debet; exacta tamen, receptaque prius ab ipſis obligatione, in forma Juris valida, reſtituendi extractum Eccleſiæ ſub pœna Excommunicationis latæ ſententiæ Summo Pontifici reſervatæ, ſuppoſito, quod ille extractus indicia contra ipſum acquiſita in ſuis defenſionibus purget, ac diluat. Quod ſi ea minime purgaverit, & vere delinquens repertus fuerit, Curiæ ſæculari in ipſum tali caſu, uti juris eſſe cenſuerit, agere, atque procedere liceat.*

Additio II.

* Pro complemento hujus materiæ ſæpius occurrentis, & non raro vel ob præcipitantiam Judicis ſæcularis, vel ob impruden-

dentiam Rectoris Ecclesiæ graves tricas excitantis utile duxi, in compendio referre ea, quæ observanda sunt ab ipso Rectore Ecclesiæ, vel Monasterii illius, in quo Reus quærit Asylum. Itaque I. Eundem eventualiter, & extrajudicialiter examinet, ob quale delictum confugiat ad hoc templum, vel Monasterium; &, si intellexerit, delictum esse non adeo grave, & consequenter nec adeo gravem habere annexam pœnam, vel tantum concernere correctionem morum, candide aperiat, nullam pro eo adesse Immunitatem. II. Si rescriverit delictum valde grave, quod mortem aut mutilationem, aliamve quasi hisce æquivalentem promereatur pœnam, ulterius attendat utrum tale delictum sit inter excepta, vel non, & quidem, si fuerit inter posteriora, nequit excludere petentem Asylum. Quod si vero esset inter excepta. III. Candide tali aperiat, quod hoc delictum non gaudeat Asylo, & quod a Judice requisitus teneatur eundem Potestati sæculari iterum, interveniente saltem Auctoritate Episcopi, extradere. IV. Quod si talis, hoc non obstante, abire nolit, poterit quidem interea eundem recipere, juxta præsentem autem Auctorem *Lib. 3. Decret. titul. 9. num.* 190. ad recipiendum non tenetur, si illud crimen indubitanter, & omnino certo sit inter excepta. Quando vero adhuc dubitatur aliquo modo, utrum illud inter excepta numeretur, obligatur talem Malefactorem ad Asylum admittere. V. Cum deinde

fuerit a Judice sæculari requisitus Rector Ecclesiæ, ut hunc Malefactorem, qui non videtur gaudere Immunitate, extradat, humanis verbis respondeat, quod illico velit juxta suam, præsertim vi Bullæ Benedictinæ, obligationem scribere ad Reverendissimum Ordinarium, cujus est declarare, utrum talis gaudeat Immunitate vel non? ubi etiam Altissime facto veridicam speciem facti cum omnibus circumstantiis fideliter transscribat, nec ullatenus intra hoc tempus directe vel indirecte cooperetur, ut, usque dum ab Episcopo, vel Consilio Ecclesiastico, aut Vicario Generali adveniat resolutio, Malefactor fuga elabatur: alias enim Rector Ecclesiæ teneretur de culpa, & deberet puniri a suo Superiore, uti apud hunc Auctorem *Lib. 3. Decret. tit. 49. num.* 174. præter alios advertunt Farinacius, & Cardinalis Thuscus. VI. Si intra hoc tempus, usque dum Episcopus rescribat, Potestas sæcularis petat a Rectore Monasterii assecurationem de sufficienti custodia Malefactoris, ne fuga interim elabatur, Rector Ecclesiæ sancte spondeat, se nec directe nec indirecte ad talem fugam cooperari velle, impedire vero non posse, si libere & sponte sua forsan discederet. Quod si Potestas sæcularis, his non attentis, vigilias interim non solum extra, sed etiam intra Claustrum, aut in Camera Asylantis poneret (quem tamen modum cum Farinacio reprobat Pignatellus *Tom. 1. Consultat.* 128. *num.* 4. dicens, contrarium sæpius a Congregatione fuisse declaratum, quod nimirum sic non

liceat)

liceat) quod ſi, inquam, Poteſtas ſæcularis cuſtodiam nihilominus intra Clauſtrum poneret, nec Rector precibus ſuis interpoſitis impedire poſſet, ſaltem contra hunc actum proteſte ur, Reverendiſſimum Ordinarium deſuper reddat certiorem, & cum patientia exinde exſpectet reſolutionem, atque interim allaboret, ut ſatem interea non committantur a cuſtodibus aliæ inſolentiæ, & circumvagationes non neceſſariæ per Monaſterium &c. VII. Poſtquam venerit reſponſio, & reſolutio ab Ordinario, Rector Eccleſiæ id exacte exequatur, quod ſibi in reſponſione injungitur: ubi plerumque conformiter Bullis Gregorianæ, & Benedictinæ juxta dicta præcedentia Reus vel ad carceres Epiſcopales (ſi nempe delictum necdum clare continetur inter excepta) ponendus, vel etiam Poteſtati ſæculari (quando ſaltem per Proceſſum informativum moraliter certo dictum crimen numeratur inter excepta) extradendus erit. VIII. Quod ſi per ſententiam diffinitivam Epiſcopi Reus ob commiſſum delictum exceptum conſignari debet Poteſtati ſæculari, hæc traditio fiat interventu deputatæ ab Epiſcopo Perſonæ Eccleſiaſticæ, quæ Reum ad Miniſtros Juſtitiæ deducat, extra tamen locum Aſyli foris exſpectantes, niſi forte prædicti vocati fuerint ad coercendum Reum obtemperare & egredi renuentem. Videatur Bulla Benedicti XIII. §. 8. ibi: *Tunc Curia Eccleſiaſtica ad ejusdem delinquentis extractionem ab Eccleſia, aliisve locis immunibus ope, ac medio ſuorum Executorum (NB. implorato etiam, qua-*

*tenus opus sit, brachii sæcularis auxilio) & cum interventu Personæ Ecclesiasticæ ab Episcopo deputandæ procedere teneatur.**

DISTINCTIO III.

De Indulgentiis.

QUÆSTIO I.

Quid sit Thesaurus Ecclesiæ?

SUMMARIUM.

1. *Indulgentiæ variæ acceptiones.*
2 *Quomodo sumatur in proposito?*
3. *Thesaurus Ecclesiæ datur, & quid sit?*
4. *Is declaratur ex verbis, Extrav.* Unigenitus.
5. *Constat ex meritis ac satisfactionibus Christi, & Sanctorum.*
6. *Solvitur instantia.*
* *Declaratur, qualiter satisfactiones Sanctorum veniant in Thesaurum Ecclesiæ.*
7. *Ubi is repositus maneat?*
8. *Thesaurus Ecclesiæ dupliciter consideratur.*
9. *Quomodo dispensetur?*
10. *Præsertim ut includit satisfactiones Sanctorum.*

1. In-

1. INdulgentiæ nomen, quod a verbo *Indulgeo* derivatur, quandoque accipitur pro lenitate, seu condescendentia; ut 1. *Cor.* 7. *Hoc autem dico secundum indulgentiam, non secundum imperium.* Alio modo sumitur pro remissione, ut *Isaiæ cap.* 61. *Prædicare captivis Indulgentiam*, quæ verba apud S. Lucam *cap.* 4. referuntur taliter, *prædicare capitivis remissionem*: ut proinde Indulgentia quandoque sumatur pro remissione.

2. Hanc utramque significationem Theologi conjungunt, & Indulgentiam vocant remissionem pœnæ temporalis, condonatis peccatorum culpis sæpe remanentis, quæ fit ex causa justa & rationabili, per dispensationem Thesauri Ecclesiæ. Hujus autem nomine aliud non intelligitur, quam Thesaurus spiritualis satisfactionum Christi & Sanctorum, qui applicari possit reis alicujus pœnæ temporalis, post peccata quoad culpam in Sacramento Pœnitentiæ jam dimissa non raro restantis. Et de hoc loquendo, sit

3. CONCL. I. Datur in Ecclesia ejusmodi Thesaurus spiritualis, ex meritis Christi, & satisfactionibus Sanctorum constitutus, qui nunquam exhauriri, sed per legitimam Indulgentiarum concessionem dispensari potest. Ita omnes Catholici; atque patet tum ex perpetua traditione, ac sensu Ecclesiæ; tum ex mox allegand Extravagant. *Unigenitus*: tum ex Concil. Trid. *Sess.* 25. *in Decret. de Indulgentiis.* cu-

jus verba *num.* 25. referentur. Fundatur insuper hæc Catholica veritas in illo Symboli Apostolici articulo : *Credo Sanctorum Communionem.* Nam Corpus mysticum Ecclesiæ non solum Christo tanquam capite constat, sed etiam Sanctis tanquam nobilissimis membris ; juxta illud *Rom. cap.* 12. Multi unum Corpus sumus in Christo, singuli autem alter alterius membra. Atqui in corpore sano caput & reliqua membra habent talem communicationem ad invicem, ut, quod uni superfluit, alteri communicetur ; ergo idem dicendum de corpore Christi mystico, quod est Ecclesia.

4. Porro pro vera intelligentia hujus Thesauri Ecclesiæ juvat adducere verba *cit. Extr. Unigenitus.* quæ in Jure Canonico habetur inter Extravagantes Communes. *Tit. De Pœnit. & Remiss.* ubi præmissa prærogativa meritorum, atque satisfactionum Unigeniti Filii DEI JEsu Christi, sic loquitur Pontifex Clemens VI. *Quantum ergo exinde, ut nec supervacua, inanis aut superflua tantæ effusionis miseratio redderetur, thesaurum Militanti Ecclesiæ acquisivit, volens suis thesaurizare filiis pius Pater, ut sic sit infinitus thesaurus hominibus, quo, qui usi sunt, Dei amicitiæ participes sunt effecti. Quem quidem thesaurum non in sudario repositum, non in agro absconditum, sed per B. Petrum, Cœli Clavigerum, ejusque Successores suos in terris Vicarios commisit Fidelibus salubriter dispensandum, & propriis & rationabilibus causis, nunc pro totali, nunc pro partiali remissione pœnæ temporalis pro peccatis*

debitæ tam generaliter, quam specialiter (prout cum Deo expedire cognoscerent) vere pœnitentibus & confessis misericorditer applicandum. Ad cujus quidem thesauri cumulum B. DEI Genetricis, omniumque Electorum a primo Justo usque ad ultimum merita adminiculum præstare noscuntur: de cujus consumptione seu minutione non est aliquatenus formidandum, tam propter infinita Christi (ut prædictum est) merita, quam pro eo, quod, quanto plures ex ejus applicatione trahuntur ad justitiam, tanto magis accrescit ipsorum cumulus meritorum. Hactenus Pontifex in *cit. Extravag. Unigenitus.*

5. Ex his proinde sequitur, quod Thesaurus Ecclesiæ constet inprimis ex meritis & satisfactionibus Christi, quarum valor cum sit infinitus, Thesaurus hic exhauriri nunquam poterit. Sequitur ulterius, quod ex dignatione Divina ad constituendum dictum Thesaurum, ejusque cumulum accedant, atque adminiculum præstent merita Beatissimæ Virginis MARIÆ, omniumque Sanctorum; idque tum propter valorem generalissimum, qui in omni opere bono reperitur, atque universali Ecclesiæ obvenit; tum ex eo, quia plurimi Sancti uberiora opera bona & satisfactoria peregerunt, plusque passi sunt, quam opus fuerit pro remissione pœnæ temporalis eorum peccatis debitæ; ut patet in D. Virgine MARIA, nullius macula peccati unquam contaminata, & S. Joanne Baptista jam sanctificato in utero materno. Item in SS. Apostolis, atque innumeris SS. Martyribus, Confessoribus, Virginibus, aliisque

Sanctis. Unde, ne alioquin ejusmodi merita, sive satisfactiones Sanctorum, quoad vim satisfactoriam a Deo irremunerata remaneant, simulque, ut in Corpore Mystico Ecclesiæ perfecta servetur *Communio Sanctorum*, & quod uni ejusdem membro superabundat, alteri communicetur, prout alioquin in corpore sano fieri assolet, congruum fuit, ut ex Divina dignatione, ac non obstante infinitate meritorum Christi, etiam merita, sive satisfactiones Sanctorum, ad constituendum istum spiritualem Thesaurum Ecclesiæ assumerentur.

6. Quod si objicias, Satisfactiones Christi repositæ in Thesauro Ecclesiæ sunt infinitæ; ergo non est opus, ut ad eas accedant satisfactiones Sanctorum. Resp. distinguendo consequens; ergo hoc non est simpliciter & absolute necessarium, conceditur: neque hoc est congruum, ac divinæ Providentiæ, Justitiæ, & Munificentiæ consentaneum, negatur. Siquidem merita seu satisfactiones Sanctorum reponuntur in Thesauro Ecclesiæ, non quasi satisfactiones Christi per se non sufficerent, sed ex dignatione Divina, ne alioquin ipsæ quoad vim satisfactoriam maneant irremuneratæ: simulque quia hoc ipsum perquam gloriosum existit Christo Domino, a quo omne bonum Sanctorum promanat, ipsisque Sanctis, in quibus Christus sicut Caput in suis membris honoratur, perhonorificum, magisque per hoc elucescit perfecta unio Sanctorum cum Christo Capite suo.

Addi-

Additio.

* Urgebis. Sancti pro bonis operibus suis copiosissimam mercedem, ac præmium ipsimet receperunt in cœlis; ergo ex illis nil superest in terris, quod reponatur in Thesaurum. Accedit, quod purus homo non possit pro aliis mereri augmentum gloriæ, sed tantum pro se ipso. Ante Resp. nota ex dictis *Tract.* 1. *dist.* 2. *quæst.* 6. *cum Additionibus.* quod in aliquo bono opere duo reperiantur, *meritum* & *satisfactio*: ratione *meriti* accipiunt Sancti mercedem ipsimet, quoniam nemo mereri potest alteri immediate augmentum gloriæ, uti recte objectum. Econtra vero possumus *satisfacere* pro aliis; quoniam satisfactio se habet per modum solutionis, quæ utique fieri pro altero potest: cum igitur multæ satisfactiones a Sanctis exercitæ longe superarint pœnas, quas ob peccata sua forsan ex altera parte incurrissent, hinc, ne maneant irremuneratæ, reponuntur in Thesaurum Ecclesiæ. Poterit itaque in forma distingui antecedens: Sancti jam receperunt mercedem pro bonis operibus qua meritis, concedo antec. semper etiam qua satisfactionibus, nego ant. *

7. Dices. Si datur talis Thesaurus Ecclesiæ, constans ex satisfactionibus Christi & Sanctorum, ubinam locorum is reperietur? Resp. Hanc esse satis lepidam instantiam; nam, cum Thesaurus iste sit mere spiritualis, ac moralis, utpote conflatus ex satisfactionibus Christi & Sanctorum, quæ sunt quid spirituale ac mora-

le, utique in nullo loco materiali hujus mundi repositus jacet. Ille igitur existit duntaxat in mente Divina, in quantum ante oculos Dei merita, & satisfactiones superabundantes Christi, & Sanctorum nondum oblivioni sunt traditæ, sed vivunt etiamnum, usque dum aliis indigentibus Ecclesiæ membris opportune communicentur, sicque quantum fieri potest, debitum ipsis præmium remissionis pœnæ temporalis redditur.

8. Quæres. Quot modis dispensetur Thesaurus Ecclesiæ? ubi notandum, quod Thesaurus Ecclesiæ possit dupliciter considerari. I. Ut constat ex meritis Christi. II. Ut constat ex meritis Christi & Sanctorum simul, juxta proxime dicta. Hoc prænotato

9. Resp. I. Considerando Thesaurum Ecclesiæ, prout constat ex meritis Christi, sic ipse dispensatur, nobisque applicatur variis modis videlicet per Sacramenta, per Missæ Sacrificium, perque alia pia opera Fidelium, ipsasque Indulgentias. Ratio est: quia, quotiescunque aliqua culpa, vel pœna nobis remittitur, aut aliquod gratiæ auxilium præstatur, semper Thesaurus meritorum Christi nobis applicatur, & distribuitur; eo quod hujusmodi beneficia nobis non conferantur, nisi intuitu atque virtute meritorum & Passionis Christi.

10. Resp. II. Spectando Thesaurum Ecclesiæ, prout non solum ex meritis Christi, sed etiam ex satisfactionibus Sanctorum constare intelligitur, sic ipse duntaxat per Indulgentias dispen-

dispensatur, Suarez *part.* 3. *Tom.* 4. *disp.* 51. *sect.* 4. & Mastrius *disp.* 23. *Theol. Moral. num.* 9. cum communi. Ratio est: quia Sacramenta, Missæque Sacrificium habent suam dignitatem, atque valorem ex opere operato duntaxat ac meritis & passione Christi, qui solus, utpote Redemptor noster, promeruit nobis facultatem per bona opera consequendi gratiam vitamque æternam, ac proinde per hæc nobis non applicantur merita sive satisfactiones Sanctorum, bene tamen per indulgentias. Et de his loquendo, sit

QUÆSTIO II.

Quid & quotuplex sit Indulgentia?

SUMMARIUM.

11. *Indulgentia, quid?*
12. *Hæ non tollunt culpam, sed pœnam peccatorum.*
13. *Earum Effectus.*
 (a) Modo uberius declarando num. 38. 41. & 42.
 * *Solvitur objectio.*
14. *Indulgentiarum divisio. Plenariæ, seu totales, quid?*
15. *Indulgentia plena, plenior, & plenissima, non differunt quoad remissionem pœnæ.*
16. *Bene tamen quoad aliquas facultates.*

17. In-

17. *Indulgentiæ non plenariæ, seu partiales, quæ?*
* *Qualiter intelligendum, si cum plenariis concedantur partiales?*
18. *Indulgentiæ certorum annorum,*
19. *Aut dierum, quomodo intelligendæ?*
20. *Quadragena, seu Quarena, Septena, & Carena, quid?*
21. *Hæ male negliguntur.*
22. *Indulgentia personalis,*
23. *Localis, &*
24. *Realis; quid?*

11. CONCL. I. *Indulgentia*, quantum ad propositum, est remissio pœnæ temporalis, peccatis actualibus, quoad culpam jam remissis, coram Deo adhuc debitæ, ab habente potestatem facta per applicationem sufficientis & condignæ solutionis ex communi Thesauro Ecclesiæ. Hæc definitio in re est communis Theologorum, & patebit ex declaratione ipsius.

12. Dicitur, *remissio pœnæ temporalis;* quia Indulgentiæ non valent ad remissionem culpæ neque mortalis, neque venialis, sed solum ad remissionem pœnæ temporalis, quæ post culpam jam remissam non raro restat luenda, prout omnes Theologi fatentur. Accedit ratio: quia peccatum mortale non potest tolli nisi per infusionem gratiæ sanctificantis: hæc autem non confertur per Indulgentias, sed solum per Sacramenta, in re, vel voto rite suscepta.

cepta. Et quamvis peccata venialia multis remediis expiari possint, ut docet Concilium Tridentinum *Sess.* 14. c. 5. nihilominus ipsa quoad culpam non dimittuntur per Indulgentias; nam hæ supplent locum satisfactionis peragendæ post culpam jam remissam, & consequenter hanc non remittunt sed virtute boni motus interioris, aut recepti Sacramenti prius jam ablatam supponunt.

13. Unde Indulgentiæ valent duntaxat ad tollendam per modum condignæ solutionis pænam peccatis quoad culpam jam remissis non raro adhuc debitam, seu restantem: ac proinde effectus earum solummodo est, tollere pænam peccatis debitam per applicationem sufficientis solutionis ex Thesauro Ecclesiæ (*a*) non vero ipsammet culpam peccatorum. Cæteræ particulæ datæ definitionis patebunt ex dicendis in progressu.

Additio.

* Dices. Potest contingere, quod quis non nisi peccata venialia habeat, & in his subito apoplexia tactus moriatur absque Sacramentorum receptione vel prævio dolere, aut acquisitione quarundam Indulgentiarum. Quid ergo cum tali peccatore fiet in altera vita, si alii non possint applicare pro ipso Indulgentias quoad remissionem culpæ ex una parte, & ex altera ipsemet amplius nequeat pro se in purgatorio mereri hanc remissionem? Respondetur,

detur, in tali extraordinario casu Misericordissimum Deum *reatum culpæ* vel sub ipso egressu animæ justæ, vel statim post egressum remittere, quia pro tunc haud dubie retractat (quamvis non meritorie) peccata sua. Exinde remanet aliis vivis facultas pro tali applicandi Indulgentias, ut pariter acquirat remissionem *pœnæ restantis.* *

14. CONCL. II. Indulgentiarum variæ sunt divisiones. Ita communis, idque patet inductione. Inprimis enim Indulgentiæ quoad quantitatem pœnæ, quæ remittitur, dividuntur in plenarias & non plenarias. *Indulgentiæ plenariæ*, seu totales sunt, quibus remittitur tota pœna temporalis, peccatis quoad culpam jam remissis debita.

15. Ubi sciendum, quod aliqui distinguant inter Indulgentiam plenam, pleniorem, & plenissimam: cujus distinctionis fundamentum desumunt ex *Extrav. Antiquorum. De Pœnit. & Remiss.* ubi Pontifex pro Anno Jubilæi *non solum plenam, & pleniorem, imo plenissimam omnium concedit veniam peccatorum.* Sed revera quoad effectum remissionis pœnæ temporalis nullum inter eas apparet discrimen; cum non solum Indulgentia plenissima, sed etiam plenior, & plena in rite dispositis conferat omnium veniam peccatorum, sive pœnarum pro peccatis quoad culpam prius remissis debitarum. Neque per illum loquendi modum Pontifex aliud intendit, quam concedere *Indulgentiam adeo plenam, prout Clavium potestas se extendit;* sicuti Papam interpretatum fuisse in

Con-

Consistorio, testatur Glossa ibidem. ℣. *Plenissimam.*

16. Nihilominus quoad specialia privilegia, & annexas facultates potest cum Marchantio *Tom.* 3. *Tribunalis. tr.* 5. *tit.* 2. *q.* 3. Mastrio *cit. disp.* 21. n. 21. & quibusdam aliis, sequens inter dictas Indulgentias notari discrimen: ut *Indulgentia* dicatur *plena*, seu *plenaria*, quando tota pœna, post culpam adhuc in Foro seu judicio Dei debita, per applicationem Thesauri Ecclesiæ remittitur. *Plenior*, quando potestas extraordinaria absolvendi a Casibus reservatis superadditur. *Plenissima*, quando ultra hæc etiam dispensationes in Votis, & hujusmodi vinculis conceduntur: prout fieri solet in Jubilæo (de quo procedit *cit. Extravag. Antiquorum.*) ac Indulgentiis in forma Jubilæi datis.

17. Porro *Indulgentiæ non plenariæ*, seu partiales dicuntur illæ, quæ solum sunt remissivæ partis pœnæ temporalis, peccatis quoad culpam jam remissis debitæ: ut sunt Indulgentiæ certorum annorum, aut dierum, aut Indulgengentiæ illæ, quæ dicuntur *Quadragena*, *Septenna*, *Carena*, aut quando remittitur tertia, vel quarta pars peccatorum.

Additio.

*Cæterum non raro pro eodem die, præsertim tempore Stationum quadragesimalium in-

invenies concessas Indulgentias plenarias, & simul ac semel alias partiales, v. g. mille annorum &c. Quod equidem nullatenus significare vult, quasi quis simul, & semel ambos pro se lucrari valeat: etenim, si obtinet plenarias, eo ipso non indiget partialibus, uti consideranti patet. Adeoque talis conjunctio Indulgentiarum plenariarum, & partialium potius signum est, in simili casu vel fuisse diversos Indulgentiarum Largitores, unum nimirum quoad Indulgentias plenarias, alterum quoad partiales; vel, si fuerit unus, idemque Largitor, indicat, additas Indulgentias partiales fuisse subjunctas, ut possit applicari defunctis per modum suffragii; vel denique insinuat, additionem hanc fieri ad cautelam, ut scilicet simus certi, causam Indulgentiarum esse sufficientem saltem ad acquirendas partiales, si non totales. Ita cum Suarez, Palao, & Corduba, Gobat *Tract. 4. de Indulgentiis. part. 2. cap. 2. num.* 275. & Katzenberger *in Supplement. Theolog. Sacrament.* Patris Sporer *cap. 3. sect. 1. n. 9.* *

18. Quod si quæras, quid intelligatur per Indulgentias mille vel centum annorum, aut dierum, item per Quadragenam &c. Resp. I. Sensus hujusmodi Indulgentiarum non est, quod totidem dies, vel anni pœnæ Purgatorii remittantur, cum dentur Indulgentiæ nonnullæ decem millium annorum, nec tamen verisimile sit Purgatorium, quod post diem extremi Judicii mox cessabit, adhuc decem millibus annorum duraturum. Unde,

19. Resp

19. Resp. II. Sensus illius locutionis, ac hujusmodi Indulgentiarum est, quod per talis Indulgentiæ collationem tanta pœna cuipiam remittatur, quanta remitteretur virtute illius pœnitentiæ, quæ secundum forman Juris, & consuetudinem Ecclesiæ olim statuebatur, si ipsa tot diebus vel annis in hoc mundo perageretur. Quæ vero, & quanta ea sit, optime novit, ac determinavit Dominus Deus. Et conformiter dictis.

20. Resp. III. *Quadragena*, seu *Quarena* est Indulgentia quadraginta dierum, id est, relaxatio tantæ pœnæ, quanta fuisset redempta per pœnitentiam quadraginta dierum, olim ab Ecclesia pro certis peccatis statutam. Porro *Septenā* est Indulgentia septem annorum, seu relaxatio tantæ pœnæ, quanta fuisset remissa ob pœnitentiam septem annorum. *Carena* vero est Indulgentia utramque prædictam complectens, ita, ut sit remissio tantæ pœnæ, quanta fuisset redempta per pænitentiam quadraginta dierum in pane & aqua peractam, & per aliam pœnitentiam septem annorum subsequentem. Tanerus *tom.* 4. *disp.* 6. *dubit.* 8. *n.* 99. & alii magis communiter.

21. Quia igitur ejusmodi pænitentiæ olim ab Apostolis, sacrisque Canonibus sancitæ admodum graves extiterunt, per quas proinde multum expiari poterat de pœna temporali peccatis debita: hinc merito Gobat *tr.* 2. *Quinarii. cap.* 3. *n.* 286. observat, eos pessime sibi consule-

fulere, qui ad folas Indulgentias plenarias attendunt, neglectis dierum vel annorum Indulgentiis, quas tamen fæpiffime five pro fe, five etiam pro Defunctis intra modicum temporis fpatium lucrari poffent.

22. CONCL. III. Ulterius Indulgentia ratione fubjecti, cui conceditur, dividitur in perfonalem, localem, & realem. *Indulgentia perfonalis* eft, quæ directe conceditur alicui perfonæ determinatæ, vel toti Religioni, aut Communitati; quales plures conceffæ funt Religiofis, & variis Confraternitatibus.

23. *Indulgentia localis* eft, quæ alicui pio loco conceditur ad ejus devotionem augendam, in ordine ad perfonas in tali loco orantes, aut alia præfcripta opera ibidem peragentes: quales funt illæ, quæ conceduntur devote vifitantibus hanc vel illam Ecclefiam, ibique orantibus. Et hujusmodi Indulgentiæ dicuntur locales, non quod ipfi loco fecundum fe concedantur (folus enim homo eft capax Indulgentiarum, non vero Ecclefia materialis, utpote quæ eft res inanimata) fed quia Fidelibus in tali loco devote orantibus conceduntur.

24. *Indulgentia realis* eft, quæ conceditur rebus mobilibus, utputà Granis, Numifmatibus, Imaginibus, Rofariis, aut hujusmodi, in ordine ad homines. Et hæc Indulgentia pari paffu ambulat cum locali, dempto eo, quod localis Indulgentia loco, five devote ipfum vifitantibus, realis autem rei mobili, five eam devote

penes

penes se habentibus, atque opera ad Indulgentiæ consecutionem præscripta peragentibus concedatur.

QUÆSTIO III.

De Potestate concedendi Indulgentias, & Conditionibus ad earum valorem requisitis.

SUMMARIUM.

25. *Datur in Ecclesia Potestas concedendi Indulgentias.*
26. *Idem probatur ex S. Scriptura.*
27. *Papa potest Indulgentias conferre omnibus Christi Fidelibus.*
28. *Episcopi, quas conferre valeant de Jure communi?*
29. *Quid de aliis Prælatis inferioribus.*
30. *Ad Indulgentias validas 4. conditiones requiruntur.*
I. *Auctoritas legitima concedendi.*
31. II. *Causa justa.*
32. *Et quæ talis sit?*
33. III. *Status gratiæ ex parte recipientis.*
34. IV. *Executio operis præscripti.*
35. *Indulgentiæ tantum valent, quantum sonant &c.*

25. CONCL. I. Datur in Ecclesia Potestas divinitus collata D. Petro, ejusque legiti-

gitimis Successoribus, concedendi Indulgentias & per earum concessionem dispensandi Thesaurum Ecclesiæ. Ita certa omnium Catholicorum; estque de Fide; & patet tum ex *cit. Extravag. Unigenitus.* tum ex Concil. Trident. *Sess.* 25, *in Decr. de Indulgentiis.* ubi sic loquitur: *Cum potestas conferendi Indulgentias a Christo Ecclesiæ concessa sit: atque ejusmodi potestate divinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa usa fuerit: Sacrosancta Synodus Indulgentiarum usum Christiano populo maxime salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit, eosque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt; vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant.* Hactenus Concilium.

26. Eadem Catholica Veritas desumitur ex illis verbis Christi *Matth.* 16. *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et tibi dabo claves Regni Cælorum: & quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cælis.* Quæ promissio, *solvendi quodcunque*, cum sit amplissima & generalis, extenditur ad omnia vincula solvenda, quæ possunt homines impedire a consecutione salutis æternæ: unde cum inter hæc vincula etiam connumeretur vinculum reatus pœnæ temporalis, retardans hominem ab ingressu Regni Cælestis, etiam potestatem solvendi hoc vinculum per opportunam dispensationem Thesauri Ecclesiæ, seu Indulgentiarum concessionem Christus S. Petro

tro, ejusque legitimis Succeſſoribus impertivit.

27. CONCL. II. Summus Pontifex poteſtate a Chriſto accepta, ſicque Jure Divino, & primario ac principaliter ſibi competente poteſt ex rationabili cauſa Indulgentias, ſive generales, ſive particulares, omnibus Chriſti Fidelibus diſpenſare. Ita omnes Catholici: & deſumitur ex *cit. Extrav. Unigenitus*. tum ex dictis *n. præc.* Accedit ratio: quia poteſtas diſpenſandi bona communia primario penes Principem reſidet: atqui Summus Pontifex eſt Princeps, & caput viſibile totius Eccleſiæ; ergo.

28. CONCL. III. Epiſcopi poſſunt Jure communi concedere Indulgentias unius anni pro die Dedicationis Eccleſiæ: at vero pro Anniverſario Dedicationis ejus, & in aliis caſibus ob juſtam cauſam duntaxat quadraginta dierum Indulgentias. Ita habetur expreſſum c. *Cum ex eo de Pœnit. & Remiſſ.* juncto *cap. ult. Eod. in* 6. Hinc infert Laymanus *lib.* 5. *tract.* 7. *cap.* 4. *n.* 2. quod, ſi Epiſcopus ultra limites poteſtatis ſuæ Indulgentiam concedit, ea omni Jure ſit irrita quoad exceſſum. Dicitur, *quoad exceſſum*: valet enim nihilominus Indulgentia illa usque ad terminum poteſtatis Epiſcopalis: quia *Utile non debet per inutile vitiari*, juxta *Reg.* 37. *Juris in* 6. ac tenet Gloſſa *v. Nam obtinent. cit. cap. ult.*

29. CONCL. IV. Nullus Prælatus Epiſcopo inferior, nempe Provinciales aut Generales Ordinum poſſunt Jure communi atque ordinario In-

Indulgentias concedere. Ita communis; & habetur clare decisum c. *Accedentibus. de Excessibus Prælat.* Dicitur, *Jure communi & ordinario*; id est, nisi forsan quisquam speciali concessione, aut commissione per Summum Pontificem sibi facta quasdam Indulgentias (ut quandoque fieri solet) concedere valeat: nam tunc Indulgentiæ conceduntur ex delegatione, seu commissione Summi Pontificis, cujus limites bene erunt observandi.

30. CONCL. V. Ad hoc, ut Indulgentiæ sint ratæ & validæ, requiruntur quatuor conditiones: duæ quidem ex parte concedentis, nimirum auctoritas legitima, & justa causa concedendi Indulgentias; & duæ ex parte suscipientis, videlicet status gratiæ, ac executio operis injuncti. Ita Bellarminus *lib.* 1. *de Indulgentiis, cap.* 11. & communis. Et quidem de auctoritate legitima concedendi Indulgentias per præcedentes Conclusiones, & textus Juris allegatos patet.

31. Deinde ad valorem Indulgentiarum requiri causam justam, ita quidem, quod concedens Indulgentiam sine causa justa non solum peccet, sed etiam Indulgentia ipsa sit invalida, conceditur passim ab omnibus. Ratio est: quia Papa non est dominus Thesauri Ecclesiæ, sed dispensator, juxta illud 1. *Corinth.* 4. *Sic nos existimet homo ut Ministros Christi, & dispensatores Misteriorum Dei.* Dispensator autem non potest sine causa, & ad libitum suum

de

de rebus Domini diſponere: alias enim potius diſſipator bonorum Domini ſui foret, quam diſpenſator.

32. Porro cauſa juſta diſpenſandi Indulgentias non eſt ſola utilitas, quam Indulgentiæ afferunt perſonis illis, quibus conceduntur: ſed præterea requiritur alia cauſa finalis extrinſeca, quæ Pontificem moveat ad Indulgentias prudenter diſpenſandas: qualis præſertim eſt ea, quæ redundat in Eccleſiæ utilitatem, bonum commune, ac Dei & Sanctorum gloriam. Atque hoc inter alia deſumitur ex praxi: quia Pontifices non ſolent facile concedere Indulgentias, niſi in Feſtivitatibus Dei & Sanctorum, ut ſic Fideles magis ad eorum honorem proſequendum excitentur. Item in publicis Eccleſiæ, vel cujusdam Provinciæ Catholicæ neceſſitatibus, ad quas ſublevandas conceduntur vel Jubilæa per totum mundum, vel Indulgentiæ perſonales pugnantibus contra Turcas. Imo ordinarie conceduntur Indulgentiæ ſub onere orandi pro exaltatione Sanctæ Matris Eccleſiæ, Fidei Catholicæ propagatione, hæreſum atque ſchiſmatum extirpatione, Principum Chriſtianorum concordia, & hujusmodi.

33. Tertio, ex parte recipientis Indulgentiam, certum eſt, quod requiratur ſtatus gratiæ: quia homo exiſtens in peccato mortali non eſt capax Indulgentiæ, utpote cum per hanc ſola pœna temporalis peccato quoad culpam jam remiſſo debita remittatur. Quamvis autem

nonnulli velint, requiri ſtatum gratiæ etiam, quando opera pro lucrandis Indulgentiis præſcripta perficiuntur, atque hoc ipſum in praxi merito ſit obſervandum, præmittendo vel Confeſſionem, & ſaltem perfectam Contritionem: nihilominus communior, & probabilior eſt Doctorum ſententia, ſufficere ad lucrandam Indulgentiam, quod homo ſit in ſtatu gratiæ pro eo inſtanti, quo ultimum opus præſcriptum perficitur, atque Indulgentia conſummatur, & ejus effectus eſt percipiendus. Lugo *diſp.* 27. *de Pænitent. num.* 83. Maſtrius *num.* 61. Herincx *diſp.* 4. *de ſatisfactione, quæſt.* 11. *num.* 77. & alii.

34. Quarto tandem ad conſequendum fructum Indulgentiæ requiritur ex parte lucrantis executio operis præſcripti, Ratio eſt: quia Papa concedit Indulgentiam ſub conditione hujus, vel illius operis exequendi; ergo, ſi opus non perficitur, neque Indulgentia obtinetur.

35. Omnes hæ quatuor conditiones apte continentur in illo vulgato Theologorum dicto: *Indulgentia tantum valet, quantum ſonat, Clave non errante, & Chriſto non reprobante.* Id eſt: *Clave non errante*, ob defectum legitimæ poteſtatis, aut juſtæ cauſæ conferendi Indulgentias: *& Chriſto non reprobante*, ob indiſpoſitionem recipientis, qui vel non eſt in ſtatu gratiæ, vel ſaltem opera præſcripta non rite peragit.

QUÆ-

QUÆSTIO IV.

De Subjecto Indulgentiarum capaci; & quomodo prosint Defunctis?

SUMMARIUM.

36. *Beati in cœlis, damnati, & infantes non sunt capaces Indulgentiarum.*
37. *Bene tamen Baptizati viventes adulti.*
38. *Hæ ipsis applicantur per modum absolutionis, habentis annexam solutionem &c.*
39. *Catechumeni, an sint Indulgentiarum capaces?*
40. *Quid de ipsis pie Defunctis?*
41. *Animæ purgatorii sunt capaces Indulgentiarum, sed per modum Suffragii.*
42. *Indulgentiæ aliter conferuntur vivis, aliter defunctis.*

Clausula per modum Suffragii, *quid denotet?*

43. *Indulgentiæ, an certo prosint illis defunctis, quibus applicantur?*

Rationes *sententiæ negativæ.*

44. *Affirmativa est probabilior.*
45. *Fundamenta ejus.*
46. *Solvuntur rationes in oppositum.*
47. *Cur diversæ Indulgentiæ pro eadem Anima applicentur?*

36. CONCL. I. Neque Beati in cœlis, neque damnati in inferno, neque infantes, aut perpetuo amentes sunt capaces Indulgentiarum. Ita omnes Doctores: Ratio clara est: quia Indulgentia est remissio pœnæ temporalis ex peccatis actualibus quoad culpam jam remissis coram DEO adhuc debitæ. Atqui Sancti in cœlis non habent talem pœnam etiamnum restantem (quia illuc *non intrabit aliquod coinquinatum. Apoc.* 21.) damnati vero sunt in statu disgratiæ, atque ultimo termino damnationis æternæ: infantes autem, & perpetuo amentes nullum commiserunt peccatum actuale.

37. CONCL. II. Loquendo de adultis etiamnum viventibus, omnes baptizati, atque in statu gratiæ constituti, & opera injuncta peragentes sunt capaces Indulgentiarum, per quas ipsis pœna temporalis, peccatis eorum quoad culpam jam dimissis adhuc debita, remittitur non per modum simplicis solutionis, neque per modum meræ absolutionis, sed per modum absolutionis secum habentis annexam solutionem ex communi Thesauro Ecclesiæ. Ita Herincx *loc. cit. quæst.* 6. *num.* 55. Mastrius *disp.* 23. *Theol. Moral. num.* 10. Bellarminus *lib.* 1. *de Indulgentiis cap.* 5. Suarez, & alii. Prior pars patet ex dictis *num.* 33. *& seqq.*

38. Altera pars probatur ex eo: quia per Indulgentias hinc dispensatur spiritualis Thesaurus Ecclesiæ, sicque intervenit solutio, illinc

vero

vero in dispensante requiritur Jurisdictio, qua possit alterum solvere, & consequenter simul intervenit absolutio. Unde Pontifex c. *Quod autem. De Pœnit. & Remiss.* loquens de Indulgentiis, sic ait: *Cum a non suo Judice ligari nullus valeat, vel absolvi, remissiones prædictas prodesse illis tantummodo arbitramur, quibus, ut prosint, proprii Judices specialiter indulserunt.* Nota ly *vel absolvi*, & ly *proprii Judices.*

39. CONCL. III. Adulti necdum baptizati, proprio tamen actu contritionis, sive Baptismo flaminis justificati, e. g. Catechumeni etiamnum viatores, non videntur esse capaces Indulgentiarum. Ita Mastrius *loc. cit. n.* 55. cum communi, & probabiliori Theologorum. Ratio est: quia tales per januam Baptismi, actu recepti, nondum sunt ingressi Ecclesiam, neque adhuc ejus jurisdictioni subjecti: atqui Indulgentiæ viventibus non prosunt, nisi subditis *arg. cit. c. Quod autem. De Pœnit. & Remiss.* Id ipsum probat praxis, & consuetudo Ecclesiæ, quæ hactenus non nisi Fidelibus, hoc est, jam Baptismi Charactere insignitis, consuevit Indulgentias concedere.

40. Additur notanter, *Catechumeni etiamnum viatores*: nam loquendo de ipsis in statu gratiæ jam defunctis, satis probabile est, prodesse eis Indulgentias per modum Suffragii: quia defunctis conceduntur Indulgentiæ non per modum absolutionis judiciariæ, sicuti vivis, sed per modum Suffragii, prout illico amplius declarabitur: hinc sit

41. CON-

41. CONCL. IV. Animæ Fidelium in gratia defunctorum, & ob restantem pœnam temporalem suis peccatis debitam in purgatorio existentium sunt capaces Indulgentiarum; quamvis hæ eisdem non applicentur per modum absolutionis (sicuti fit respectu viventium) sed per modum Suffragii, habentis simul annexam solutionem ex communi Thesauro Ecclesiæ. Prima pars est certa, & patet ex receptissima praxi Ecclesiæ, atque communi sensu Fidelium; ac desumitur ex illo Articulo Symboli Apostolici : *Credo Sanctorum Communionem.* Ratio posterioris partis est: quia Summus Pontifex Christi in terris Vicarius, non habet jurisdictionem in defunctos, sicuti in Fideles viventes ; non enim Christus *Matth.* 16. promisit D. Petro, ejusque legitimis Successoribus potestatem absolute solvendi quodcunque, sed cum limitatione : *Quodcunque solveris super terram, erit solutum & in cœlis.*

42. Et hinc fit, quod Romanus Pontifex sive per se, sive per alios, quibus id commiserit, Fidelibus etiamnum viventibus conferat Indulgentias vi Clavium, ac per modum absolutionis, simul tamen habentis annexam solutionem ex Thesauro Ecclesiæ, ut jam dictum. Verum defunctis non sic confert Indulgentias per modum absolutionis judiciariæ, sed duntaxat *per modum Suffragii*, habentis tamen annexam solutionem ex communi Thesauro

Eccle-

Ecclesiæ; quatenus offeruntur DEO Patri infinita Christi merita, & satisfactiones Sanctorum, per modum condigni pretii pro liberatione Fidelium Animarum e pœnis Purgatorii, additis precibus, ut eadem pro harum liberatione misericordissime acceptare velit. Et hoc denotat clausula illa communiter inserta Brevibus Apostolicis, concedentibus Indulgentias pro defunctis *per modum Suffragii*, prout communior Doctorum explicat; quamvis nonnulli aliam ejus explicationem afferant, uti videre est apud Filliucium *Tom.* 1. *tract.* 8. *cap* 8. *num.* 204. *&* *seqq.* Verum occasione prædictorum.

43. Quæres. An Indulgentiæ pro defunctis certo & infallibiliter illis prosint, quibus applicantur? Non desunt, qui hoc negent: siquidem effectus Indulgentiarum pro defunctis dependet ex liberali acceptatione DEI: atqui credibile est, quod DEUS facilius acceptet Indulgentias applicatas pro iis defunctis, qui ex hac vita decesserunt magis digni tali gratia, utpula quia in vivis fuerunt magis soliciti in acquisitione Indulgentiarum, & oratione pro defunctis. Nam, ut in simili de Missæ Sacrificio, orationibus, atque eleemosynis, inquit D. Augustinus *lib. de cura pro mortuis. cap. ult.* & refertur c. *Non æstimemus* 13. *quæst.* 2. *Non pro quibus fiunt, omnibus prosunt; sed his tantum, quibus, dum vivunt, comparatur, ut prosint.* Et his similia habet idem S. Augustinus, relatus c. *Tempus* 13. *quæst.* 2. Idipsum videtur suadere

præ-

praxis Ecclesiæ, ac sensus piorum Fidelium, sæpius applicantium Indulgentias pro una, eademque anima purgatorii. Et pro hac sententia citantur Durandus, Cajetanus, Canus, Corduba, & quidam alii. Verum his non obstantibus,

44. Resp. Indulgentiæ rite acquisitæ, & pro determinata anima ex intentione Summi Pontificis applicatæ secundum Ordinariam DEI legem certo ac infallibiliter prosunt eidem; ita, ut anima illa de Thesauro Ecclesiæ per modum Suffragii sibi applicato juvetur vel ad totalem remissionem pœnæ, & liberationem e purgatorio, si Indulgentia fuit plenaria, vel partialem, si hæc erat partialis. Ita Rodericus *Tom. 2. qq. reg. quæst.* 97. *art.* 3. Gobat *Tract.* 4. *Quinarii num.* 483. *& seqq.* Filliucius *loc. cit. num.* 205. atque Mastrius *disp.* 24. *Theol. Moral. num.* 47. asserens, hanc esse communiorem & probabiliorem sententiam.

45. Desumitur data responsio ex modo loquendi Summorum Pontificum, qui in Brevibus Altarium privilegiatorum concedere solent, *ut*, *quicunque Sacerdos*, servatis servandis, ac diebus in Brevi specificatis, *Missam Defunctorum pro anima cujuscunque fidelium Defunctorum ad præfatum Altare celebrabit, anima ipsa de thesauro Ecclesiæ per modum Suffragii Indulgentiam consequatur; ita Domini nostri &c. Suffragantibus meritis, Purgatorii pœnis liberetur.* Ubi ponderandum ly *pro anima cujuscunque*, ac ly *Anima*

ma ipſa &c. nam hujusmodi locutio promittit liberationem Animæ determinatæ e purgatorio. Accedit ratio: quia ex una parte quælibet anima purgatorii eſt capax Indulgentiarum; cum exiſtat in ſtatu gratiæ, ſitque DEO conjuncta per charitatem: ex altera parte DEUS non ſolet ſinere, ut preces Eccleſiæ ſint irritæ; ſimulque Communio Sanctorum ſeſe extendit etiam ad Eccleſiam purgantem, ſive Fideles in gratia ſanctificante decedentes, atque exiſtentes in purgatorio.

46. Nec obſtant rationes prioris ſententiæ. Ad primam ſiquidem negatur conſequentia: etſi enim credibile ſit, DEUM non ſolum alia Eccleſiæ Suffragia, utputa Miſſæ Sacrificia, orationes, eleemoſynas, & jejunia, ſed etiam Indulgentias generaliter pro defunctis applicatas, facilius admittere pro illis, qui in vita fuere ſtudioſi Indulgentiarum, ac ferventius memores piarum animarum; id tamen de Indulgentiis pro hac determinata anima applicatis (ſecundum Legem DEI ordinariam) non videtur dicendum. Ad D. Auguſtinum poteſt reſponderi eodem modo: niſi dicere velis, Sanctum Doctorem ita locutum fuiſſe ad excludendum valde malos, ſive decedentes in ſtatu peccati mortalis, qui, dum vixerunt, ob ſtatum ſuum peccaminoſum non promeruerunt, ut Indulgentiæ atque Suffragia Fidelium ſibi poſt mortem prodeſſent.

47. Ad ultimum dicitur, diverſas Indulgentias pro una, eademque anima merito appli-

cari: tum quia non constat, an Indulgentia pro tali defuncto hic & nunc rite obtenta sit, & nulla ex conditionibus ad ejus validitatem requisitis defuerit, v.g. justa causa concedendi tales Indulgentias, celebratio numeri Missarum pro valore Altaris privilegiati præscriptarum &c. tum quia ignoratur, utrum non ob peculiarem causam DEUS voluerit respectu talis animæ exceptionem quamdam facere a lege sua ordinaria, ipsique pro nunc, juxta inscrutabilia judicia sua, negare fructum Indulgentiarum sibi applicatarum: tum tandem, quia allata nostra responsio est quidem probabilior, atque communior inter Theologos, sed non omnino certa; ac proinde merito pro iisdem animabus reiterantur Suffragia, Missæ Sacrificia, atque Indulgentiæ. *Melius enim supererunt ista eis, quibus non obsunt, quam eis deerunt, quibus prosunt*, ut loquitur D. Augustinus, relatus *cit. c. Non æstimemus* 13. *quæst.* 7.

QUÆSTIO V.

Varia Dubia circa Indulgentias breviter solvuntur.

SUMMARIUM.

48. *Ad lucrandas Indulgentias an sit necessaria Confessio?*

49. *Et quando?*

50. *Quid*

50. *Quid, si quis habeat sola peccata venialia?*
(*b*) Ut dictum Tract. 10. Dist. 3. n. 13.
51. *Unica Confessio, & Communio an sufficiat pro pluribus Indulgentiis?*
52. *Quanto tempore possit præcedere?*
53. *An eodem opere v. g. oratione possint obtineri plures Indulgentiæ?*
54. *Sententia negativa probatur.*
55. *Sed limitatur.*
56. *An eadem Indulgentia possit sæpius obtineri repetito opere?*
57. *Decretum Sac. Congregationis circa hoc.*
58. *Praxis Fidelium.*
59. *Omittens levem partem operis injuncti an lucretur Indulgentiam?*
60. *Hæc levitas quomodo mensuranda?*
61. *Non valens intrare Ecclesiam, an foris lucretur Indulgentias?*
62. *Quid de Indulgentia concessa visitantibus quinque Altaria?*
63. *An, si alicui Festo est annexa Indulgentia, translato Festo etiam eadem transferatur?*
64. *An Indulgentia Portiunculæ habeat aliquid speciale?*
* *An eadem possit applicari etiam pro aliis vivis?*
65. *Quomodo ibidem intelligendi sint termini:* toties quoties?

66. *Quomodo Indulgentiæ cessent?*
* *An cessent morte concedentis, vel cessante causa motiva?*

48. QUÆRITUR I. Utrum ad lucrandas Indulgentias semper sit necessaria Confessio Sacramentalis? Resp. I. Si in concessione Indulgentiarum non expresse præscribatur confessio, certum est, eam non requiri actualiter, sed sufficere, ut Indulgentiam lucraturus existat in statu gratiæ, aut præmittat contritionem perfectam de peccato mortali, si quod habuerit.

49. Resp. II. Quando Confessio in forma Indulgentiarum præscribitur, utputa si dicatur, *præmissa, aut facta Confessione*, & lucraturus Indulgentiam habet peccatum mortale, non sufficit sola contritio, sed requiritur actualis Confessio ad ejus consecutionem. Ita satis communis Theologorum; quia Confessio actualis tunc censetur esse conditio necessario requisita per Breve Indulgentiarum ad earum effectum, seu consecutionem.

50. Resp. III. Quando Confessio quidem in forma Indulgentiæ præscribitur, tamen Indulgentiam lucraturus nullum habet peccatum mortale, sed sola venialia, licet tutius & consultius sit, facere Confessionem de solis venialibus, nihilominus satis probabile est, tunc non requiri Confessionem actualem, nisi in forma Indulgentiæ expresse requiratur Confessio etiam de solis venialibus. Ita Suarez *disp.* 51. *sect.*

sect. 3. num. 5. Herincx cit. disp. 4. num. 80. & alii passim. Ratio est: quia, etiamsi Confessio requiratur, id intelligendum est, quando pœnitens habet conscientiam peccati mortalis: nam Confessio peccatorum simpliciter prolata intelligitur in SS. Canonibus de Confessione mortalium; prout in simili patet ex præcepto annuæ Confessionis, ad quam (b) nemo obligatur, nisi habeat remorsum peccati mortalis. Accedit, quod Confessio videatur tantum exigi præsuppositive, seu tanquam certius medium acquirendi gratiam justificationis, vel tanquam necessaria ad Communionem in habentibus peccatum mortale, quæ simul frequenter præscribitur.

51. Quær. II. An unica Confessio & Communio sufficiat ad lucrandas plures Indulgentias, eodem die diversis Ecclesiis concessas? Resp. affirmative; estque certa, & communis Doctorum sententia. Imo hoc idem dicendum erit, quamvis secunda Indulgentia non eadem die, sed sequenti (dummodo quis perseveret in statu gratiæ, ut recte limitat Bassæus v. *Indulgentia num.* 2.) vel intra debitam distantiam occurrat. Lugo *disp.* 27. *de Pœnit. sect.* 6. *num.* 93. & alii. Quia Confessio, & Communio non videntur exigi directe, sed solum præsuppositive ad majorem dispositionem subjecti ob finem intentum, ut proxime dictum.

52. Porro, quantum se extendat ly *vel intra debitam distantiam*, non omnino conveniunt

Doctores. Et quidem, ut taceantur dies pauciores, Portel *In dubiis Regular. v. Indulgentia* 11. *num.* 5. post Committolum, & Bonagratia Habsensis *in Summula Quæstionum Regularium v. Indulgentia* 225. post Bassæum extendit hoc ad quatuor dies, dummodo quis de novo mortaliter non peccaverit. Deinde Gobat *tract* 3. *Quinarii num.* 181. censet non solum allatam doctrinam procedere, quando sequenti die occurrit altera Indulgentia, sed insuper arbitratur, quod, si quis primo die Augusti susceperit Sacramentum Confessionis, & Communionis, possit, die sexta ejusdem mensis absque nova Confessione, & Communione lucrari Indulgentiam, quæ omnibus confessis, & communicatis illo die proponitur; eo quod hic vere possit dici esse confessus, & communicatus.

53. Quæritur III. An eodem opere v. g. unica oratione possit quis lucrari plures Indulgentias diversis viis concessas? ut si quis eodem die plures Indulgentias diversis granis benedictis concessas lucrari intendat, quarum aliquam pro se, alias pro defunctis applicare velit, an is teneatur ad hunc finem consequendum opera præscripta v. g. preces iterare? Et quidem de Confessione, & Sacra Communione jam patet ex proxime dictis: verum de aliis operibus ad Indulgentiarum consecutionem præscriptis loquendo,

54. Resp. Eodem opere non possunt diversæ Indulgentiæ lucrari, nisi forsan illæ essent

per

per modum unius. Ita Lugo *loc. cit. num.* 90. & *seqq.* post Suarez, & alios, Mastrius *num.* 65 Herincx *num.* 82. & alii. Ratio est: quia ad singulas illas Indulgentias requiritur causa propria, & diversa; simulque oratio directe præscribitur pro singulis Indulgentiis, & consequẽnter oportet eam reiterare.

55. Additur tamen, *nisi forsan illæ concessæ essent per modum unius*: ut cum visitanti talem Ecclesiam conceduntur Indulgentiæ omnium Ecclesiarum Urbis: tunc enim per unicum actum, seu unam visitationem possunt omnes Indulgentiæ illæ lucrari; prout satis indicat ipsamet formula talis concessionis.

56. Quæritur IV. An possit obtineri sæpius eadem Indulgentia repetito opere injuncto: ut si visitantibus talem Ecclesiam concedatur Indulgentia, & quis eam ter visitet, an toties lucretur Indulgentiam? Resp. I. Si ejusmodi Indulgentia sit concessa in perpetuum, & opus injunctum repetatur distinctis diebus, toties acquiritur Indulgentia, quoties illud persolvitur. Ita certa & communis: nam id satis convincit formula dictæ concessionis.

57. Resp. II. Quod si Indulgentia concedatur pro certo duntaxat die, & opus pium sæpius intra eundem diem repetatur, non nisi semel Indulgentia plenaria eodem die lucrari potest. Hæc responsio est quidem contra non paucos anteriores Auctores (quorum senten-

tia circa Indulgentias non plenarias necdum videtur rejecta) sed defacto indubitanter tenenda, ob Decretum Sac. Congreg. circa Indulgentias editum, ac per Innocentium XI. die 7. Martii 1658. approbatum, & inviolate servari jussum; ubi §. *fin.* declaratur, *semel duntaxat in die plenariam Indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam, vel aliud pium opus peragentibus lucrifieri*, ita sonat Decretum.

58. Nec obstat pia praxis Fidelium sæpius intra eandem diem opus præscriptum, v. g. orationem, aut Ecclesiæ visitationem peragentium. Nam hoc fit ad certius, & securius lucrandam Indulgentiam plenariam: si enim quis prima vice opera præscripta defectuose peregisset, adeo ut Indulgentiam per ea non fuerit meritus, lucrabitur ipsam, si eadem opera iterum, & sine defectu intra debitum tempus obeat. Gobat *tract.* 4. *Quinarii num.* 203. post Bonacinam.

59. Quæritur V. An prætermittens levem partem operis injuncti consequatur Indulgentiæ effectum: ut si ad consequendam Indulgentiam sit injunctum Rosarium, vel jejunium, & quis vel de die aliquid modicum degustet, vel e Rosario unum aut alterum *Ave* omittit? Resp. Etsi res hæc nonnihil sit dubia, eo quod Indulgentia solum, ac Indivisibiliter concedatur pro toto opere: adhuc tamen probabilius est, non impediri effectum Indulgentiæ ex omissione partis, quæ tum in se, tum respe-

ctu operis injuncti levis existit. Ita Mastrius *loc. cit. num.* 69. Gobat. *ibid. num.* 190. & *seqq.* Suarez, Bonacina, & alii. Ratio desumitur ex illa generali regula; *Parum pro nihilo reputatur*, simulque, quia posita etiam levis partis omissione adhuc opus injunctum simpliciter præstatur.

60. Additur notanter, *quæ tum in se, tum respectu operis injuncti levis existit*: nam ejusmodi pars non tantum absolute, sed etiam respective debet esse minima; unde non lucratur Indulgentias, recitantibus tria, vel quinque *Pater*, & *Ave* concessas, qui unum omittit; hæc enim omissio, licet secundum se sit levis, tamen respectu talis operis censetur esse notabilis. Quod si vero quis omittat partem notabilem, ille neque totum fructum indulgentiæ, neque partem ipsius consequitur. Lugo *cit. disp.* 27. *num.* 89. Gobat. num. 188. & 189. & alii.

61. Quæritur VI. Utrum non valens intrare Ecclesiam, sive ob multitudinem hominum, sive quia eam clausam reperit, possit lucrari Indulgentias, visitantibus talem Ecclesiam concessas, orando ante fores, vel in Cœmeterio ipsius? Resp. affirmative: nam talis censetur moraliter Ecclesiam visitare, & in ipsa orare; simulque in favorabilibus nomine Ecclesiæ etiam Cœmeterium comprehenditur.

62. Secus dicendum de Indulgentia concessa visitantibus quinque Altaria: licet enim exi-

ſtens, atque orans in Cœmeterio dicatur moraliter viſitare Eccleſiam, non tamen cenſetur moraliter viſitare hoc, vel illud Altare. Itaque ad viſitanda Altaria oportet ingredi ipſam Eccleſiam, atque eadem vel motu locali devote inviſere, vel ſaltem in loco ſic ſito exiſtere, unde ſeſe convertendo ad quodlibet eorum, ſicque orando moraliter cenſeri poſſit, unumquodque ipſorum viſitâſſe; nam motus localis ad hoc ſimpliciter neceſſarius non eſt. Lugo *cit. diſp.* 27. *num.* 98. Maſtrius *loc. cit. num.* 23. & alii.

NB. Sequentia Quæſita equidem in effectu ſunt novæ Additiones; quia tamen jam in priori Editione ponebantur ſub ordinariis numeris ideo & hic relinquuntur.

63. Quæres VII. Utrum, ſi alicui Feſto eſt annexa Indulgentia, translato Feſto etiam transferatur ipſa Indulgentia? Ad hoc Dubium poſt recens Decretum S. Congregationis reſpondet noviſſime noſter Felix Poteſtas in Examine Confeſſ. *part.* 1. *tom.* 4. *cap.* 8. *num.* 3739. Quando eſt Feſtum Fori, ſeu tale, in quo populus abſtinet a ſervilibus, illudque præciſe transfertur quoad Chorum & recitationem Officii, tunc non transferri Indulgentias, ſecus vero eſſe dicendum, ſi Feſtum illud etiam transferatur quoad forum, modo talis translatio non fiat voluntarie, ſed juxta Rubricas & Ritum Eccleſiæ. Ratio deſumitur ex mente Summi Pontificis, ideo teſte S. Pio V. in Bulla 34. ad talia Feſta fori Indulgentiam concedentis,

tis, ut eadem sit ad usum, & devotionem populi. Populus autem non attendit multum ad ipsum Officium, sed ad id, quod est publicum, nempe ad Festi solemnitatem quoad Forum. Ex quo fit, quod translato Festo non solum quoad Officium, sed etiam juxta Rubricas quoad Forum pariter transferatur Indulgentia, non vero transferatur Indulgentia, si Festum Fori transferatur præcise quoad Officium. Respondeo II. Si Festum aliquod non est Festum Fori, seu tale, in quo debet abstineri a servilibus, tunc locum habet Decretum Sacræ Congregationis Rit. editum 10. Junii 1690. estque talis tenoris. *Translato Festo, in cujus die conceditur Indulgentia, non transfertur etiam Indulgentia, nisi ex concessione speciali*. Dicitur notanter, *nisi ex concessione speciali*, quale Indultum ab Innocentio X. teste la Croix obtinuit Societas JESU circa Festum S. Francisci Xaverii, si incidat in Dominicam primam Adventus, ubi non solum Officium, sed pariter Indulgentia transfertur in diem Lunæ proxime sequentem. Quod indultum novissime confirmavit Clemens XI. 42. Novembris. 1702.

* 64. Quæres VIII. An Indulgentia Portiunculæ habeat aliquid speciale præter communes alias Indulgentias, & quidnam? Respondeo, præterquam quod hæc Indulgentia originem trahat ab ipso Christo Domino, adhuc sequentia habet specialia. Primo. Loquendo de ipsa Ecclesia Portiunculæ, seu S. Mariæ Angelorum prope Assisium, ibidem Fideles singulis diebus

si dictam Ecclesiam visitant, possunt lucrari Indulgentias plenarias, Ita novissime & clarissimis terminis concessit Innocentius XII. in suo Brevi: *Redemptoris & Domini Nostri &c.* edito die 8. Augusti 1695. Vide nostrum Patrem Felicem Potestas *part.* 1. *Exam. Confess. tom.* 4. *c.* 8. *n.* 3797.

Secundo. In Ecclesia S. Mariæ Angelorum prope Assisium Indulgentiæ in Anno Sancto non suspenduntur. Ex brevi Innocentii X. 5. Julii 1650. Clementis X. 12. Novembris 1674. & Innocentii XII. 21. August. 1699. Quin imo Benedictus XIII. multis provinciis pro anno Jubilæi 1725. concessit, ut tempore Jubilæi indulgentiæ plenariæ in Festo Portiunculæ etiam alibi a Christi Fidelibus pro vivis obtineri valeant. Tertio. Extendendo gratias ad alias Ecclesias totius Ordinis Seraphici per totum orbem diffusi, certum & extra ullam est controversiam, quod in dictis Ecclesiis omnibus Christi Fidelibus sint a Summis Pontificibus in Festo Portiunculæ concessæ Indulgentiæ plenariæ, atque hoc in perpetuum 2. Augusti a primis vesperis usque ad occasum Solis, quas ipsas Indulgentias Fratres, & Sorores trium Ordinum, item Chordigeri, & Syndici nostri Apostolici juxta specialia Privilegia Apostolica, videnda apud Holzman *tom.* 2. *tract.* 4. *num.* 770. lucrari possunt in casu impedimenti etiam extra nostra templa & Oratoria, puta infirmi in sua Camera, itinerantes in aliis Ecclesiis &c. dummodo alias conditiones

adim-

adimpleant. Quarto. An Fideles frequentantes eo tempore dictas Ecclesias, toties, quoties accedunt, lucrentur Indulgentias plenarias, prout est communis persuasio, teste P. Felice Potestas *loc. cit.* etiam Romæ non solum apud simplices, verum etiam apud viros doctos & Primates, exinde diem istum continuis visitationibus insumentes, magna erat suo tempore controversia, quæ ex eo crevit, quia Innocentius XI. in Brevi superius allegato, & Romæ die 7. Martii 1678. edito statuit, semel duntaxat in die plenariam Indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam lucrifieri. Cum autem Summus Pontifex in citato loco videatur loqui de Indulgentiis ordinariis, Indulgentia autem Portiunculæ sit extraordinaria, utpote ortum habens a Christo Redemptore, & exinde semper a Summis Pontificibus specialibus favoribus condecorata, Sac. Congregatio Cardinalium Concilii Trident Interpretum die 17. Julii 1700. sustulit hanc controversiam, ac respondit: *Servandum esse solitum*, posseque consequenter FF. Minores, uti antea, ita etiam deinceps licite populo persuadere, easdem Indulgentias lucrifieri illo die toties, quoties. Vide de hoc fusius Sabin. Bon. in Luce Morali *part.* 2. *tract.* 65. *in Apologia.* Quinto. Indulgentia Portiunculæ potest per modum Suffragii applicari etiam Defunctis. Ita concessit Innocentius XI. in suo Brevi; *alias Fel. record. &c.* edito die 22. Januarii 1687. uti videndum apud P. Augustinum Matthæucium in

in

in suo Officiali curiæ Regularis *vers. Indulgent. num.* 16. *

Additio.

* Quinimo non desunt AA. qui, usque dum constet de contraria declaratione Sedis Apostolicæ, saltem tanquam probabile defendunt, etiam id specialiter competere Indulgentiis Portiunculæ, quod possint pariter applicari aliis vivis in statu gratiæ existentibus. Ita Wadingus *tom.* 1. *Annal. ad ann.* 1223. *num.* 8. Ratio est: quia etsi in ordinariis Indulgentiis id non soleat, nec legatur fieri quoad alios vivos, uti fusius deducit Sabinus Bonon. in sua Luce Morali *p.* 2. *tr.* 65. *in Append. prope finem:* id tamen absolute loquendo fieri per Papam posset ex una parte, prout etiam notat la Croix *l.* 6. *part.* 2. *num.* 1328. Ex altera autem parte, quod in ordine ad speciales Indulgentias Portiunculæ actu sic contingat, probat communis persuasio fidelium miraculosis exemplis comprobata teste Pittonio *p.* 2. *dub.* 15. apud Bonaventuram Conorum in Jubilæo jubilo Portiunculæ. Et hinc Ecclesiæ Portiunculæ Sacristano vix aliquot millia schedarum sufficiunt, vi quarum testatur, quod peregrinantes pro aliis vivis Principibus, aut Magnatibus absentibus has Indulgentias lucraturi adfuerint. Videatur desuper Andreas Möhr in sua Portiuncula Theologica *part.* 1. *c.* 1. *dub.* 3. *n.* 27.

* 65. Quæres IX. Poſito, Indulgentias Portiunculæ lucrifieri poſſe toties, quoties, quomodo hi termini ſint intelligendi? Reſpondeo, meo quidem judicio eſſe ſingulis vicibus interpolandam aliquam moram: interea tamen pro conſolatione Fidelium pono verba formalia P. Felicis Poteſtas *loc. cit. num.* 3803. *& ſeqq.* ubi ſic ait: *Plures tenent, eſſe intelligendum, ut viſitationes pro eodem die ſint, ſive moraliter interruptæ, ſive continuatæ, quia favores ſunt ampliandi. Alii docent, viſitationes debere eſſe moraliter interruptas, ut inter unam & aliam viſitationem aliquod mediet opus & interpolatio. Afferunt exemplum in humanis: ſi quis enim, poſtquam Principem inviſit, ſtatim, & per plures vices absque interpolatione ad inviſendum rediret, tales viſitationes plus ſaperent riſus, aut ſtomachi, quam prudentiæ. Si, quid ſentiam, ſcire cupis, dico, ſecundum modum plus ſapere prudentiæ humanæ, primum plus pietatis, ac ſimplicitatis. Scio tamen cum S. Job. cap.* 10. *DEI non eſſe oculos carneos, nec, ſicut videt homo, illum videre*, Ita ille. *

* 66. Quæres ultimo. Quomodo Indulgentiæ ſemel conceſſæ iterum ceſſent? Reſp. Inprimis, ſi tales Indulgentiæ fuerunt ad certum tempus limitatæ, vel ſub certa conditione conceſſæ, tempore iſto elapſo, vel conditione deficiente, etiam ceſſant Indulgentiæ. II. Si Indulgentiæ ſunt certo loco affixæ, eo deſtructo pariter ceſſant: hincque etiam opus eſt nova conſecratione, cum moraliter non cenſea-

tur

tur eadem numero Ecclesia, ut notant Barbosa, Abbas, Sylvester, & alii citati in Jure Canonico *lib.* 3. *decret. tit.* 40. *n.* 11. Quod si talis locus v.g. Templum paulatim per partes destruatur, & per partes iterum reædificetur, non cessabunt Indulgentiæ; etenim in simili casu videtur perdurare adhuc eadem moraliter Ecclesia, ob quam rationem juxta la Croix hic pariter non indiget nova consecratione. III. Si Indulgentiæ sint datæ ad certas res v.g. ad Rosaria, Medalia &c. iis deperditis, vel moraliter destructis etiam deperditur Indulgentia, e.g. si frangatur una pars transversa Crucis Terræ sanctæ, illa Indulgentia cessat, cum ex hac fractione moraliter desierit forma Crucis. Et licet aliqui cum Gobat velint defendere, si talis res e.g. Crux iterum redintegretur, manere Indulgentias, mihi tamen cum pluribus aliis videtur, non manere easdem, quoniam posita semel fractura jam non censetur amplius moraliter eadem numero Crux, si postea redintegraretur, sicuti destructa simul & semel Ecclesia, non censetur manere eadem, etsi ex prioribus a potiori materialibus reædificetur. IV. Demum cessant Indulgentiæ per expressam concedentis, vel ejusdem Successoris revocationem.*

Additio.

Porro per solam mortem concedentis non cessant Indulgentiæ antea per expeditionem Bre-

Brevis concessæ juxta communem, & teste Suarez hic *disp.* 57. *sect.* 2. *num.* 2. certam Sententiam. Ratio est; quia hæ post expeditionem Brevis, quamvis necdum ad manus supplicantis pervenerint, jam sunt gratia facta, quæ non exspirat morte concedentis, sed tanquam Beneficium Principis debet manere. *Reg.* 16. *Juris in* 6. Similiter Indulgentiæ non cessant cessante post intervallum causa motiva, dummodo hæc causa substiterit ad initium concessionis; v. g. quando ad tempus Indulgentiæ fuerunt concessæ pro conversione cujusdam Provinciæ ad Fidem Catholicam: si Provincia fuerit jam ex integro conversa, antequam tempus præfixum pro Indulgentiis totaliter effluxit, exinde non illico cessant illæ Indulgentiæ. Ita cum Mastrio, Gobat, Filliuccio, Card. de Lugo, & Suarez communis, & vera Sententia teste P. Kazenberger *loc. cit. n.* 56. Ratio est: quia hæc concessio Indulgentiarum non est vulnus Juris, uti dispensatio, sicque nec odiosa aut restringenda, ac præterea se ea habet per modum liberalis donationis; donatio autem non cessat, etsi post actum donationis completum cesset causa motiva: sic, si dono pauperi quinque florenos ex motivo sublevandi ejusdem miseriam, illa donatio subsistet, supposito, quod tempore donationis fuerit pauper, etsi post hanc donationem jam factam talis pauper hæreditate, vel inventione thesauri venerit ad pinguiorem fortunam, atque exinde post actum donationis cesset ipsum motivum donandi. Accedit, quod causa motiva

donan-

donandi Indulgentias non soleat ita adæquatè, & totaliter cessare, quin saltem remaneat partialiter bonum commune Christi fidelium, ut nimirum per ipsas similes Indulgentias reddatur populus Christianus Domino acceptior, fiat Sectator bonorum operum, atque efficiatur aptior Divinæ gratiæ.

QUÆSTIO VI.

Quæ Indulgentiæ per Paulum V. revocatæ, ac de novo Regularibus concessæ fuerint?

SUMMARIUM.

67. *Paulus V. revocavit Indulgentias Regularibus concessas.*
* *Non vero Tertiariis.*

68. *Et quas generatim?*

69. *Corollaria circa non revocatas.*
* *Ulteriora Corollaria de non revocatis.*

70. *Indulgentiæ indubitatæ; ac per Paulum V. de novo concessæ Regularibus* I. II. III.

71. IV. V. VI.

72. VII. *(c)* Supra num. 57. citatum.

73. VIII. IX. X.

74. XI. XII. XIII.

67. ADvertendum, quod Paulus V. per ſpecialem Bullam, quæ incipit *Romanus Pontifex die* 23. *Maji* 1606. editam (eſtque in Bullario Romano, Tom. 3. ac inter ejus Conſtitutiones ordine 21.) ob varia dubia, incertitudinem & confuſionem earum, *omnes & ſingulas Indulgentias quibuscunque Ordinibus, & Inſtitutis Regularibus hujusmodi, etiam Mendicantibus, & quibuslibet perſonis Regularibus conceſſas, perpetuo revocaverit*, atque ipſarum loco novas conceſſerit. Quia vero nonnulli poſtmodum audebant aſſerere, priores Indulgentias eſſe denuo renovatas, Alexander VII. ad iſtum errorem ſubmovendum, inter alias Propoſitiones etiam ſequentem, ordine 37. damnavit: *Indulgentiæ conceſſæ Regularibus, & revocatæ a Paulo V. hodie ſunt revalidatæ.* *

Additio.

* Intelliguntur autem in præſenti per *Regulares* illi, qui in aliqua Religione approbata tria vota ſolemnia emiſerunt. Unde, ubi non poteſt exhiberi ſpecialis & expreſſa aliqua caſſatio, revocatæ non cenſentur Indulgentiæ conceſſæ Tertio Ordini intra, vel extra clauſtra, absque ſolemnibus Votis exiſtenti: ſic enim, quando dubium hoc fuerat S. Congregationi Indulgentiarum propoſitum, an nimirum in generali revocatione Indulgentiarum Pauli V. quæ continetur in Bulla *Romanus Pontifex* comprehendantur perſonæ, quæ ſubſtantialia vota

Religionis non emittunt ſive intra, ſive extra clauſtra degentes? Reſpondit, *eas minime comprehendi*, quod reſponſum Innocentius XI. in Conſtitut. *Alias*, emanata 10. Octobr. Anno 1686. confirmavit. His prænotatis, ſit *

68. CONCL. I. Generatim loquendo, per Bullam Pauli V. revocatæ ſunt illæ ſolæ Indulgentiæ, quæ directe ac principaliter conceſſæ fuerunt ipſis Religioſis, ac Monialibus. Ita Gobat *loc. cit. num.* 546. Bonagratia Habſenſis. *In Summula Quæſtionum Regularium*, *verſ. Indulgentia n.* 221. & alii. Siquidem Paulus V. ibidem aſſerit, a ſe revocari *Indulgentias quibuscunque Ordinibus*, & *Inſtitutis*, & *perſonis Regularibus conceſſas*: quæ verba, cum ſint correctiva Jurium antiquorum, ſunt ſtricte intelligenda videlicet de illis ſolis, quæ ipſis Ordinibus, & perſonis Regularibus conceſſæ fuerunt, ut, v. g quoties FF. Minores celebrant, vel communicant, Indulgentiam plenariam conſequantur, ſi id fecerint in die Dominico, aut Feſtis Domini, vel B. MARIÆ Virginis; aut quoties Religioſi dicerent Pſalmum *Miſerere*, & hujusmodi.

69. Colligitur proinde, quod per dictam Bullam non ſint revocatæ Indulgentiæ, quæ promiſcue concedebantur Religioſis & Sæcularibus. Neque illæ, quæ conceſſæ ſunt univerſis Chriſti Fidelibus, viſitantibus in certis Feſtivitatibus Eccleſias Regularium; cum hi non debeant eſſe deterioris conditionis, quam alii Fideles. Neque eæ, quæ conceſſæ fuerunt Sæcula-

cularibus, utputa parentibus, cognatis, intuitu Religiosorum, aut ipsis Religiosis pro Animabus purgatorii, ac hujusmodi: nam tales non fuerunt directe concessæ ipsis Regularibus.

Additio.

* Ex dictis cum nostro Rodriquez Dominicus Viva *in Append. Indulg.* §. 3. *ac* 5. infert *primo*, non esse revocatas illas Indulgentias ab Innocentio VIII. Fratribus Minoribus, & hujus Ordinis Monialibus concessas, vi quarum illi, quotiescunque pro animabus sui Patris, vel Matris, aut utriusque celebraverint, easdem e purgatorio eripere valeant; hæ vero, & omnes cum ipsis communicantes, quotiescunque sacra Synaxi refectæ fuerint, animam liberare possint: item pariformiter, quotiescunque *Officium Defunctorum*, vel etiam præcise Psalmum *Miserere* recitaverint; uti Leo X. Fratribus Minoribus, & prius Sixtus IV. Canonicis Regularibus Lateranensibus largitus fuit. Ratio hujus assertionis est: quia dictæ Indulgentiæ non immediate pro Regularibus, sed pro animabus in purgatorio fuerunt concessæ. Infert *secundo*, neque sub hac revocatione comprehendi Indulgentias 3800. annorum, concessas legentibus vel audientibus Missam. Item 1000. annorum, recitantibus quinque *Pater* & *Ave* in honorem Passionis Domini & amaritudinum B. V. MARIÆ. Quindecim annorum, audientibus Concionem Regularium privilegiatorum. Quinque annorum & totidem quadrage-

narum, comitantibus Viaticum ad infirmos delatum. Viginti dierum, sese inclinantibus ad SS. Nomina *JESU*, & *MARIÆ*, Triginta dierum, idem facientibus ad *Gloria Patri &c.* Quadraginta dierum, osculantibus S. Crucem. Totidem, recitantibus *Salve Regina*. Sexaginta dierum, persolventibus *Ave Maria*. Ducentorum dierum genuflectentibus coram Sanctissimo. Ratio est: quia hæ Indulgentiæ non pro solis Regularibus, sed etiam pro Sæcularibus fuerunt concessæ.

70. CONCL. II. Indulgentiæ indubitatæ, ac per Paulum V. de novo concessæ omnibus personis Regularibus quorumvis Ordinum sunt sequentes. I. Habitum Regularem a legitimis Superioribus causa profitendi in eo suscipientibus, & vere pœnitentibus, confessis, ac Sacra Communione refectis Indulgentia plenaria. II. Professionem (ut supra) emittentibus Indulgentia plenaria. III. Cuilibet Religioso intra Claustra sui Monasterii viventi, qui in Festo principali sui Ordinis confessus, & Sacra Communione refectus fuerit, aut Missam celebrans pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad DEUM preces effuderit, Indulgentia plenaria.

71. IV. In cujuslibet vero mortis articulo, si pariter vere pœnitens & confessus, & Sacra Communione refectus, vel, si id facere nequiverit, saltem contritus, nomen JESU ore, si potue-

potuerit, ſin autem, corde devote invocaverit, Indulgentia plenaria. V. Qui primam Miſſam canonice promotus, & confeſſus celebraverit, vel confeſſus & communicatus eidem Miſſæ interfuerit, aut ipſo die Miſſam ſimiliter celebraverit, Indulgentia plenaria. VI. Spiritualia Exercitia per decem dies facientibus Indulgentia plenaria. Ubi tamen ſciendum, quod noviſſime Alexander VII. in Bulla, *Cum ſicut*, (& habetur *tom. 5. Bullarii Romani Conſtit. 68. dicti Pont.*) hujusmodi Indulgentias conceſſerit FF. Minoribus, qui per octiduum vacaverint Exercitiis Spiritualibus.

72. VII. Religioſi intra Clauſtra viventes, qui ſuam Eccleſiam devote viſitaverint, &, ut præfertur, oraverint, conſequuntur easdem Indulgentias, quas viſitantes Eccleſias Urbis, extra eam diebus Stationum conſequuntur, in omnibus diebus perinde, ac ſi ipſas Urbis Eccleſias perſonaliter viſitarent. Circa hoc autem notandum eſt Decretum Sacræ Congregationis (c) quæ *Indulgentias Stationum Urbis, quæ a Romanis Pontificibus ſingulari quodam beneficio vel communicatæ ſunt, vel communicabuntur interdum aliquibus locis, Ordinibus, aut perſonis, diebus tantum Stationum in Miſſali Romano deſcriptis ſuffragari poſſe declarat.* Ita Decretum.

73. VIII. Omnibus Religioſis intra Clauſtra viventibus, qui quinquies Orationem Dominicam & Salutationem Angelicam ante altare eorum Eccleſiæ dixerint, in quolibet die quinque annos

annos, & totidem quadragenas. IX. Easdem Indulgentias lucrantur existentes extra Claustra de licentia suorum Superiorum tanquam Prædicatores & Lectores, si dictas preces ante quodlibet Altare dixerint. X. Religiosi, qui per mensem integrum singulis diebus spatio mediæ horæ Orationem mentalem fecerint, ac confessi, & Sacra Communione ultima Dominica mensis refecti fuerint, lucrantur sexaginta annos, & totidem Quadragenas.

74. XI. Qui vero contrito corde & pœnitentes eorum culpas & peccata, ac imperfectiones in Capitulis culparum accusabunt, & spiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient, tres annos & totidem Quadragenas. XII. Missiones ad Terras Infidelium acceptantibus &c. Indulgentia plenaria. XIII. Orationibus quadraginta Horarum per Superiores Ordinum indictis in Visitationibus Generalibus, qui spatio duarum horarum interfuerint &c. Indulgentia plenaria. NB. de qua ultima Indulgentia ex Cardinali de Lugo notat Viva *in Appendice de Indulgentiis* §. 3. quod absque priori onere comprecationis Provinciales in visitationibus eandem Indulgentiam plenariam soleant elargiri ex concessione Gregorii XIII. deinde etiam Urbani VIII. Cæterum omnia alia patent ex citata Bulla Pauli V. unde desumpta sunt.

NB. Subsequentes duæ Quæstiones sunt denuo de novo additæ: relinquuntur tamen sub numeris suis utpote sic jam in Editione quar-

ta positæ, quibus adhuc alia per modum Additionum subjunguntur.

QUÆSTIO VII.

Quæ Indulgentiæ ab Innocentio XI. declaratæ sint apocryphæ?

SUMMARIUM.

75. *De Indulgentiis ab Innocentio XI. declaratis tanquam apocryphis, cum variis notabilibus.*

* *Et quidem inprimis circa Indulgentias concessas ad recitationem Salutationis Angelicæ. Addit.* I. II. *&* III.

* *Secundo quoad Cruces Caravacenses, & Monserratenses. Addit. IV. & V.*

* *Tertio quoad Rosaria Hierosolymitana & Birgittina. Additio VI. prope finem.*

* *Quarto Declaratio Clausulæ additæ Decreto Innocentii XI. quod tantum semel in die lucrifieri possit Indulgentia plenaria in certos dies concessa. Addit.* VII. VIII. & IX.

75. DElatæ sæpius fuere ad Sacram Congregationem Indulgentiis, sacrisque Reliquiis præpositam Indulgentiæ quædam confictæ,

ctæ, & omnino falsæ, quæ per diversas orbis Christiani partes circumferuntur: aliæ vero examinandæ, quæ adhibito studio inventæ sunt, vel apocryphæ, vel a Romanis Pontificibus revocatæ, vel nullæ, quod datum eis tempus præteriisset: quarum quidem plurimæ, cum non facilem cognitionem habeant, Christi Fideles harum rerum minus peritos fallunt, qui spe Indulgentiæ, remissionisque peccatorum suorum consequendæ frustrantur. Quam ob rem eadem Sac. Congregatio vehementer cupiens huic malo magis in dies serpenti occurrere, animarum profectui, & Indulgentiarum dignitati consulere, plures illarum singulari diligentia colligi, & in indicem referri curavit.

Tales inprimis sunt illæ, uti asserunt, concessæ a Joanne II. & Sixto IV. recitantibus Orationem Charitatis JESU Christi Domini Nostri, *Precor te piissime Domine* &c. Ab Urbano II. Ecclesiæ S. MARIÆ, ut vulgo dici solet, Compagnolæ, & S. Victoriæ. Ab Eugenio III. Revelationi de Plaga in humero JESU Christi, facta S. Bernardo. Ab Innocentio III. Archi-Confraternitati, & Ordini Redemptionis. A Bonifacio IX. visitantibus Capellam S. Nicolai de Tolentino in ejus die Festo. A Joanne XXII. osculantibus mensuram plantæ pedis B. MARIÆ Virginis. Ab Alexandro VI. Imagini B. Mariæ, vulgo dictæ Laghetti. A Leone X. gestantibus funiculum S. Francisci, primum in Urbe impressæ,

preſſæ, & deinde Mediolani Anno 1665. (ſuas tamen habent, & veras Confratres Archi-Confraternitatis Chordigerorum S. Franciſci) Recitantibus ſalutationem Angelicam ad pulſum horologii, & Imaginis Conceptionis MARIÆ Virginis Immaculatæ in circulo depictæ, cujus pedibus Luna ſubjecta eſt, a Pio IV. vel Pio V. Principi Senarum. A Clemente VIII. dicentibus orationem: *O magnum Myſterium &c.* & Eccleſiæ Sanctæ Mariæ, quam vocant Montis Serrati, Avenione impreſſæ; tum aliæ pro animabus Chriſti Fidelium defunctorum, impreſſæ Madriti 20 Julii 1606. A Paulo V. cantantibus Hymnum: *Te Matrem DEI laudamus, Te MARIAM Virginem confitemur &c.* vel ſi die Sabbati intererint, dum idem canitur, & Coronis, Roſariis, imaginibus, & Numiſmatibus, quæ Medalias appellant, ab eo benedictis, Federico Cardinali Borromæo ſupplicante Anno 1611. dum Eccleſia Romæ in honorem S. Caroli ædificaretur, & ab eodem Paulo, & Gregorio XV. dicentibus: *Sia lodato il Santiſſimo Sacramento, Laus Sanctiſſimo Sacramento.* Ab Urbano VIII. in honorem ejusdem Sacramenti precibus Cardinalis Magaloti, & Sacerdotibus celebrata Miſſa dicentibus: *Ave Filia DEI Patris, Ave Mater DEI Filii &c.* A Clemente X. recitantibus mane, meridie, ac veſpere conſuetam Antiphonam; *Angelus Domini &c.* & in fine: *DEO Gratias & Mariæ.* Ac demum aliæ a nonnullis Romanis Pontificibus tributæ, ut ajunt, Coronæ Myſteriorum Paſſionis

Domini nostri JESU Christi, prece Magni Ducis Etruriæ.

Talis Indulgentia Sodalitatis S. Nicolai; qua repetita quinquies Oratione Dominica, & Salutatione Angelica, unam liberari animam quolibet die a purgatorii pœnis affirmant. Tales aliæ Perusii Confraternitatis Sanctorum Sebastiani, & Rochi, & Romæ Societatis Sancti Bernardi ad Columnam Trajani. Tales demum aliæ Crucesignatorum S. Eustorgii Mediolani, Arimini, & Bononiæ.

Ejus generis sunt & illæ concessæ, ut ajunt, Capellæ Rosarii in Ecclesia S. Antonii de Rovigo, seu Rodigii, vel Ecclesiæ Sanctissimæ Trinitatis Bergomi, aut S. Petri Montis Tondoni die Festo Inventionis Sanctissimæ Crucis, vel gestantibus funiculum S. Francisci de Paula, vel celebrantibus Missas S. Augustini, aut alias quinque in honorem quinque Festivitatum B. V. vel recitantibus Officium S. Franciscæ Romanæ, aut Antiph. *O Passio magna &c.* in memoriam Passionis JEsu, aut Rosarium S. Annæ (quod Congregatio Sacr. Rituum non probat (aut orationem, quæ impressa cum Imagine S. Annæ circumferri solet: *Ave gratia plena &c.* (quæ oratio prohibetur) aut Officium Conceptionis B. Virg. Immaculatæ, quod afferunt a Paulo V. probatum fuisse: aut Orationem: *DEUS, qui nobis in Sancta Syndone &c*, (excipitur Indulgentia centum dierum anno 1671. concessa precibus Ducisse Sabaudiæ ad annos 25. cunctis in illius ditione degentibus) aut aliam *Ave*

Filia

Filia DEI &c. post Communionem recitandam, vel aliquo conspicuo signo venerantibus Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti nomen: Indulgentiæ rursus octoginta millium annorum veteri de tabula exscriptæ, quam in Basilica Lateranensi asservari affirmant, pro dicentibus Orationem illam vere piam: *Deus, qui pro Redemptione Mundi &c.* tum quæ impressæ fuerunt Papiæ anno 1670 sub hoc titulo, Sommario dell' Indulgenze concesse dalla Santità di N. S. Papa Leone X. all' Imagine della Concettione della gloriosa Vergine Maria: vel Pisauri sub nomine beatæ Joannæ anno 1608. evulgatæ: vel Barlettæ, seu Barul a recitantibus quasdam non sane malas orationes, lucrandæ: vel Parmæ a visitantibus per Quadragesimæ dies Ecclesias tertii Ordinis Sancti Francisci; vel Pistorii, & Vastallæ a recitantibus orationem: *Ave Sanctissima Maria Mater DEI, & Regina Cœli &c.* & aliæ in peculiari impresso libro descriptæ, quibus frui dicunt devotos Seraphicos, & Benefactores.

His annumerandæ sunt, quæ Crucibus *Caravacensibus tributæ dicuntur*, vel Coronæ, sive stellario Conceptionis Virginis Immaculatæ, quod ex duodecim globulis precariis constat, vel granis, crucibus, & Coronis Aloysiæ ab Ascensione Hispaniæ Monialis Ordinis Sanctæ Claræ, vel mensuræ altitudinis JESU Christi Domini nostri, vel Imagini, aut mensuræ vulneris lateri ejus inflicti, vel orationi, ut ajunt, in sepulchro Domini nostri repertæ, & Indulgentiæ, ut ajunt, innixæ revelationi factæ Sanctis

ctis Birgittæ, Mechtildi, & Elisabeth, vel Beatæ Joannæ de Cruce, & concessæ, ut asserunt, granis, quæ aliquod ex tribus granis tetigerint extantibus penes Romanum Pontificem, Hispaniarum Regem, & Ministrum Generalem Fratrum Minorum observantiæ Sancti Francisci.

Omnes fere & singulas jam dictas Indulgentias Sac. Congregatio partim esse confictas, & plene falsas declarat, partim apocryphas, vel ex alio capite nullas, quæ nemini suffragari possunt, easque in futurum ullo in loco ut veras publicari, & lucrandas Christi Fidelibus proponi vetat, foliaque & libros, ubi sic proponuntur, seu asseruntur, omnino præcipit aboleri, nisi prædictæ Indulgentiæ fuerint diligenter expunctæ; nec ideo tamen vult alias, quas hoc Decretum non continet, pro veris, & legitimis, taciteque probatis haberi.

Ac demum omnes Indulgentias concessas ante Decretum Clementis VIII. latum die 9. Januarii 1597. Coronis, Rosariis, Granis, seu Calculis, Crucibus & Imaginibus sacris, vel ante Breve Pauli V. quod incipit; *Romanus Pontifex &c.* editum 23. Maji anno 1606. personis Regularibus quarumcunque Religionum & ordinum, etiam Mendicantium, vel ante Constitutionem 115. Clementis VIII. cujus initium: *Quæcunque &c.* & 68. Pauli V. incipientem: *Quæ salubriter &c.* habitas per aggregationem, vel aliam communicationem ab Archi-Confraternitate ulla, Ordine, Congregatione, Societate etiam JESU, Capitulo, vel

Cœtu

Cœtu quocunque, vel ab eorum Officialibus, Superioribus, aliisque personis, vel persona, etiamsi earum vel ejus mentio specialis, & individua facienda esset, nisi fuerint deinde Romani Pontificis Auctoritate innovatæ, aut confirmatæ, nullius esse roboris & momenti pariter declarat.

Porro Summaria Indulgentiarum pro Congregationibus Doctrinæ Christianæ, Confraternitatibus sanctissimæ Trinitatis, & Redemptionis Captivorum, Nominis DEI, Rosarii, B. Mariæ de Mercede, & Redemptionis Captivorum; B. Mariæ de Monte Carmelo, Cincturæ S. Augustini, & S. Monicæ, nisi ab eadem Congregatione recognita, non permittuntur.

Indulgentias vero Stationum Urbis, quæ a Romanis Pontificibus singulari quodam beneficio vel communicatæ sunt, vel communicabuntur interdum aliquibus locis, Ordinibus, aut personis, diebus tantum Stationum in Missali Romano descriptis, suffragari posse declarat: semel autem duntaxat in die plenariam Indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam, vel aliud pium opus peragentibus, lucrifieri.

De quibus relatione facta per Secretarium ad Sanctissimum, cuncta Sanctitas sua probavit, & inviolate servari jussit.

Datum Romæ, die 7. Martii 1678.

Aloysius Cardinal. Homodæus.

Loco † Sigilli.

Michael Angelus Riccius. Secret.

Addi-

Additio I.

* Quod concernit *Angelus Domini*, id, quod novissimum est, addere volui, nimirum Benedictum XIII. in Brevi *Injuncta Nobis*, edito 14. Septembris anno 1724. concessisse de novo Indulgentias perpetuas illud cum tribus *Ave Maria* ad sonitum campanæ recitantibus mane, aut meridie, seu vespere. Easdem Indulgentias confirmavit Benedictus XIV. pro illis, qui tempore paschali loco *Angelus Domini* semper recitant Antiph. *Regina Cœli*. Et quidem tales recitantes *inprimis* quoties id egerint, præmissa, si in gravi peccato fuerint, contritione lucrantur Indulgentias centum dierum. *Secundo*, quolibet mense semel Indulgentias plenarias, si confessi, & Sacra Communione refecti consuetas pro lucrandis Indulgentiis preces persolverint. Circa hanc tamen clementissimam concessionem duo moventur dubia: & quidem. *

Additio II.

*Dubitatur *primo*. An Regulares has Indulgentias lucrari possint, si ad sonitum campanæ impediti recitent *Angelus Domini* privatim alio tempore? Respond. de hoc adesse indultum die 5. Decembris anno 1727. emanatum sequentis tenoris: *Litteris in forma Brevis emanatis die 14. Septembris anno 1724. Sanctissimus Dominus noster Benedictus XIII. Papa omnibus utriusque sexus Fidelibus ad sonitum campanæ consuetas*

ſuetas preces Angelus Domini &c. recitantibus ſemel in menſe die ab unoquoque eligendo, ſi confeſſi, & ſacra Communione refecti fuerint &c. plenariam Indulgentiam conceſſit. Reliquis vero diebus prædictas preces, uti ſupra, recitantibus Indulgentiam centum dierum. Quia vero Sanctitati ſuæ expoſitum fuit, quod ſæpe Regulares, aliique in Religioſis domibus commorantes eo tempore, quo mane, meridie, aut veſpere campanæ pulſantur, quibusdam actionibus ad regularem obſervantiam ſpectantibus detinentur, & ideo easdem preces tunc temporis recitare minime poſſunt; ac in ſimul præfatorum nomine humillime ſupplicatum fuit, ut Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione, prædictas preces alio tempore recitando, easdem Indulgentias lucrari valeant. Eapropter Sanctiſſimus Dominus noſter audito voto S. Congregationis Indulgentiis, ſacrisque Reliquiis præpoſitæ benigne indulſit, ut Regulares omnes, aliique in Religioſis Domibus commorantes, ſi, dum, ut ſupra, campanæ pulſantur, aliquod opus exercent, quod ad Regularem obſervantiam pertinet, nihilominus ſupra memoratas Indulgentias acquirere poſſint, dummodo ſtatim, ac opus prædictum expletum fuerit, preces ſupra memoratas flexis genibus devote recitent. *

Additio III.

* Dubitatur *ſecundo.* An illa recitatio *flexis genibus* facienda adeo neceſſario ad valorem Indulgentiarum iſtarum requiratur, ut neque diebus dominicis, neque intra tempus Paſchale dictæ preces ſtando perſolvi queant? Ratio dubi-

dubitandi eſt; quia juxta communem ſenſum contra Gavantum recitatio Angelica eſt potius *Oratio*, quam *Adoratio*, atqui juxta præſcriptum Rubricarum ad Orationem diebus Dominicis, ac tempore Paſchali potius debet ſtari, quam genuflecti: ergo etiam in præſenti, cum non præſumatur, Summum Pontificem velle alligare Indulgentiam illis actibus, qui ſunt contra Rubricas. Hoc prænotato, Reſp. Si recitationem Angelicam *Orationem eſſe putas* (inquit in formalibus Gavantus Tomo II. Theſauri SS. Rituum, *Sect.* 6. *cap.* 13. *num.* 28.) *ſtare debes*, *ſi adorationem*, *genua flectere. Ego exiſtimo adorationem eſſe Verbi Divini*: *ſed quia NB. communior eſt hodie ſenſus*, & *uſus*, *quod ea ſit Oratio*, *nec ego genua flecto cum aliis.* Ita ille: nec cenſetur Summus Pontifex (uti inquiunt alii) per ſuam Conceſſionem voluiſſe hunc ſenſum communem immutare, neque laudabilem conſuetudinem diebus Dominicis, & tempore Paſchali ad recitationem Salutationis Angelicæ *ſtandi* in rememorationem Reſurrectionis Dominicæ ita tollere, ut *ſtando* non amplius obtineantur Indulgentiæ. Hoc duplici fundamento ductus pariter ego judicavi, poſſe probabiliter dicto tempore Indulgentias memoratas etiam *ſtando* obtineri. Cui ſententiæ pariter adſtipulatur noviſſime Apollonius Holzman *Tom.* 2. *Theolog. moral. tract.* 4. *numer.* 802. adjungens inſuper Summum Pontificem probabiliter noluiſſe valorem Indulgentiarum ipſi ſitui, ac modo Orationis, ſed ſoli ſubſtantiæ ejuſdem recitationis alligare, ſicut a

pari,

pari, quamvis in ordine ad obtinendas Indulgentias Stationis SS. Sacramenti in Calendario Franciscano Romæ impresso dicatur, ut *sex Pater*, & *Ave cum totidem Gloria Patri &c.* ante Altare SS. Sacramenti recitentur *brachiis extensis*, ob eandem rationem *brachiorum extensio* non requiritur ad ipsum valorem Indulgentiarum, sed sola substantia recitationis, uti ait Engelbertus Pauck *in Vinea Seraphica cap.* 21. *num.* 93. *prope finem*, quia nimirum Summus Pontifex valorem dictarum Indulgentiarum censetur soli recitationi precum in honorem Sanctissimi Sacramenti alligasse; præsertim cum recentiores Pontifices quoad Stationem SS. Sacramenti de brachiorum extensione mentionem non faciant. Ita discurrunt dicti Auctores, quos adhuc libenter sequerer, nisi quoad recitationem Salutationis Angelicæ me absterreret aliqua Declaratio Sacræ Congregationis genuflexionem etiam tempore Paschali requirentis apud Cajetanum Merati in suo Thesauro Sacrorum Rituum, Romæ im Typographia Vaticana impresso *tom.* 2. *part.* 1. *sect.* 5. *c.* 2. *folio apud me* 237. ubi tamen addit, quod Regulares, si, dum pulsatur signum Salutationis Angelicæ, sint impediti ob aliquod exercitium sui Instituti, ita ut nequeant pro tunc persolvere flexis genibus, possint id præstare cessante impedimento, & sic consequi Indulgentias; uti de hoc Indultum Summi Pontificis adducit Josephus Fonseca ab Ebora in suo Regesto Romæ impresso *apud me folio* 319. *

T *Addi-*

Additio. IV.

* Quær. I. Cum Innocentius XI. in proxime allegato Brevi Apostolico annumeret Indulgentiis apocryphis tributas Crucibus Caravacensibus (vulgo Hispanicis) quænam sint illæ Indulgentiæ apocryphæ? Respondet Pater Apollonius Holzman *tom.* 2. *tract.* 4. *num.* 795. esse eas, quas denovo Innocentius XIII. die 5. mensis Julii anno 1721. per Decretum *Nuper Sacræ Congregationi*, rejecit contentas in aliquo Summario Indulgentiarum, Germanico pariter idiomate conscripto, cujus initium est: *Indulgentiæ, quæ pro Crucibus Caravacensibus concessæ fuerunt a Romanis Pontificibus Pio V. Gregorio XV. & Clemente X. denuo confirmatæ ab Innocentio XII.* Finis autem dicti Summarii taliter sonat: *pro Consolatione Christi Fidelium, & Sanctæ Crucis amatorum.* In hoc Summario inter alia legitur, quod singulis diebus ille, qui secum portat similem Crucem, lucretur Indulgentias plenarias, & fiat particeps omnium bonorum operum totius Christianitatis, dummodo semel intra illum diem recitaverit unum Pater, & Ave. Item, si diebus Dominicis, vel Festivis audiat, vel legat Missam, præter Indulgentias plenarias liberet duas animas e purgatorio. Item, si talis confiteatur, & communicet, & post sacram Communionem aliquot dicat Pater, & Ave, tot e pœnis purgatorii liberet animas, quot Pater, & Ave recitaverit. Quod idem addit sentiendum de Sacerdote celebrante.*

Addi-

Additio V.

* Quæres II. Quid ſentiendum ſit de Indulgentiis, quæ circumferuntur conceſſæ Crucibus, vel etiam Numismatibus, aut Roſariis Monſerratenſibus? Reſpondeo, niſi poſt Benedictum XIII. poſſit authentice exhiberi favorabilior cenceſſio nova, debere cenſeri apocryphas, aut expreſſe revocatas alias Indulgentias, quæ circumferuntur conceſſæ dictis Crucibus &c. præter illas, quæ exprimuntur in Summario Indulgentiarum edito 2. Januarii anno 1727. & confirmato a Benedicto XIII. per Breve ſeu Bullam *piis Orthodoxorum Principum* de dato Romæ 21. Martii anno 1729. Ita expreſſe ait Pontifex citata Bulla, in qua cum ceſſatione aliarum Indulgentiarum de novo Crucibus, ſeu Numismatibus, aut Roſariis ab Abbate Ordinis S. Benedicti Monaſterii Montis Serrati benedictis ſequentes largitur gratias.

Primo. Indulgentias plenarias in Feſtis Nativit. Dom. Epiph. Reſurrect. Aſcenſion. Pentecoſtes, SS. Trinitatis, & Corporis Chriſti. Item in Feſtis Purificationis, Concept. Annuntiat. Aſſumpt. & Nativit. B. V. Item in Feſt. omni. Sanct. & ſancti Benedicti, ſi habentes talia Numismata vel Cruces &c. fuerint confeſſi, & communicati, atque conſuetas pro extirpatione Hæreſum &c. preces perſolverint, nec non ſaltem ſemel in hebdomade Coronam Domini, vel Beatæ Virginis, vel Officium Divinum recitaverint, aut pauperibus ſuccurrerint, aut Miſſam legerint, vel ei aſtiterint.

Secundo. Qui confessi, & communicati fuerint Feria V. in Cœna Domini, & in Paschate, atque ad DEUM oraverint pro exaltatione S. Matris Ecclesiæ, & conservatione Summi Pontificis, eandem Indulgentiam, quam Sanctitas sua diebus prædictis populo concedit in Benedictione solemni.

Tertio. Qui oraverint pro conservatione, & augmento Religionis S. Benedicti, erunt participes omnium bonorum operum, quæ in hac S. Religione fiunt.

Quarto. Quicunque in articulo mortis SS. Sacramenta receperint, vel si per aliquod impedimentum recipere non possint, fuerint contriti, dicendo, si lingua non possint, corde JESUS & Maria, obtinent plenariam Indulgentiam omnium suorum peccatorum.

Quinto. Qui audierint, vel (si sint Sacerdotes) celebraverint Missam, & oraverint pro Christianorum Principum prosperitate & suorum Statuum tranquillitate, lucrantur Indulgentias septem annorum, & totidem Quadragenarum.

Sexto. Quicunque peregerint aliquam cujuscumque generis orationem præparatoriam ante Missæ celebrationem, vel ante S. Communionem, aut ante recitationem Officii Divini, vel B. V. Mariæ, consequuntur qualibet vice 50. dierum Indulgentiam. *

Additio

Additio VI.

* Plures adhuc partiales Indulgentiæ continentur in dicto Apostolico Benedicti XIII. Decreto circa Cruces Monserratenses cum expressa additione, quod omnes & singulæ possint quoque applicari animabus in purgatorio. Hæ vero sunt potiores, & principaliores. Mandat autem ibidem Sua Sanctitas, ut in distributione similium observetur Decretum Alexandri VII. editum 6. Febr. anno 1657. *nimirum quod hæ Cruces &c. cum dictis indulgentiis benedictæ non valeant pro alia persona ab illa, cui concessæ, vel cui prima vice fuerunt distributæ, atque hæc non possit commodare aliis, a quibus rogata fuerit; secus indulgentia suum effectum perdet.* Cæterum dicta quoad similium Crucum concessionem, & distributionem cum P. Appollonio Holzman *tom.* 2. *tract.* 4. *de Pœnit. n.* 799. intelligo, si fuerint datæ dictæ Cruces &c. & applicatæ jam pro proprio usu, quod nimirum tunc tales Cruces pro proprio usu applicatæ nequeant ab his iterum aliis donari, vel commodari cum effectu transferendi in eos ipsas Indulgentias: secus, si fuerint datæ eo fine, ut accipiens aliis pro libitu distribuat.

Præterea declarat Sua Sanctitas, quod si aliqua talis Crux, Corona, Rosarium, vel Medalia perdatur, non possit substitui alià, quæ non sit benedicta per Abbatem Monserratensem,

Probibet insuper, ne pro his Crucibus præbeatur,

vel solvatur res etiam minima sub pœna perdendi omnes Indulgentias, & aliis pœnis per Episcopos, vel Inquisitores Fidei imponendis Quæstoribus, & quibuscunque aliis, qui res sacras venales habent. Similes clausulas apud Holzman *loc. cit. num.* 798. *& duobus sequentibus* reperio insertas Decretis Clementis XI. & Innocentii XIII. circa talia Rosaria, ac Coronas Brigittinas. *

Additio VII.

* Quæres III. Quomodo intelligenda sit ultima declaratio Decreto Innocentii XI. in fine addita, quæ sic sonabat: *declarat* (Supple S. Congregatio cum approbatione Summi Pontificis) *semel duntaxat in die lucrifieri plenariam Indulgentiam in certos dies visitantibus Ecclesiam, aut aliud pium opus peragentibus concessam?* Respondeo, etsi plures antiquiores DD. voluerint, Indulgentias omnes indefinite, id est, absque restrictione explicita ad unicam duntaxat vicem concessas, obtineri posse intra diem non semel duntaxat, sed toties, quoties eodem die interruptim Ecclesia visitatur, aut aliud præscriptum opus pium paragitur: quoniam Beneficium Principis (uti ajebant) indefinite concedentis gratiam potius est ampliandum, quam restringendum ad unicam vicem, nisi ipsemet Pontifex sic restringat expresse; hæc tamen allegata doctrina sic universaliter prolata post novissimum citatum Decretum

tum Innocentiii XI. amplius ſuſtineri nequit *quoad Indulgentias ordinarias* ipſismet vivis conceſſas, ſi eædem ſint *certo diei affixæ*, & quidem *plenariæ*, ac poſito, quod vellent vivitalem Eccleſiam ſæpius viſitantes, aut præſcriptum pium opus peragentes *ſibimetipſis easdem ſæpius de die applicare.* Ita clare eruitur ex formalibus allegati Decreti, dummodo ad ſingula verba illius bene attendatur. *

Additio VIII.

* Dicitur notanter I. *Loquendo quoad Indulgentias ordinarias*: nam aliter diſcurrendum de extraordinariis, puta Portiunculæ, ſub hoc ordinario Decreto non comprehenſis, pro quibus jam ſuperius adducta eſt ſingulariter favorabilis Reſponſio S. Congregationis, & inſuper a Sabino Bononienſi *part.* 2. *Lucis Moralis tr.* 65. *in Apologia*, affertur ſpecialis Bulla S. Pii V. Indulgentias Portiunculæ *toties*, *quoties* expreſſe largientis.

Dicitur notanter II. Suppoſito, quod *eædem affixæ ſint certis diebus*: nam ſi non ſic forent affixæ, ſed perpetuæ pro quocunque anni die obtinendæ, non deſunt DD. qui defendunt easdem adhuc pro ſe etiam intra unum diem obtineri poſſe ſæpius. Ita enim cum Petro Murga, Paſſerino & aliis tenent Gobat hic *tract.* 3. *num.* 143. & Kazenberger *in Supplem.* Theolog. Sacrament. *cap.* 3. *ſect.* 1. *num.* 51. Rationem aſſignant iſtam; quia ex una parte

Decretum Innocentii XI. ſuperius allegatum tantum loquitur de Indulgentiis certo diei affixis, non autem de perpetuis ad quemcunque diem totius anni extenſis; ex altera vero Beneficium Principis concedentis aliquam gratiam nemini præjudicioſam, potius eſt ampliandum, quam reſtringendum ad unicam duntaxat vicem, ubi ipſemet Pontifex expreſſe non ſic reſtringit.

Dicitur notanter III. *Si fuerint plenariæ*: etenim quoad partiales, de quibus pariter declaratio illa Innocentii XI. nullam facit mentionem, æque ſuſtinent aliqui DD. easdem, quamvis certo diei affixas obtineri poſſe *toties, quoties* ob rationem ſuperius adductam. Ita Dominicus Viva *tract. de Jubil. quæſt.* 6. *art. ult.* & *in App.* §. 1. *n.* 8.

Dicitur notanter IV. Indulgentias plenarias pro vivis certo diei affixas obtineri intra diem non poſſe ſæpius, *poſito, quod vivi Eccleſiam talem plenariis indulgentiis decoratam viſitantes velint ſibimetipſis applicare ſæpius*: nam, ſi datur a Summo Pontifice licentia, eas per modum Suffragii donandi defunctis, poſſe pro tunc illis intra diem ſæpius applicari, ſi Indulgentiæ non fuerint expreſſe ad unicam duntaxat vicem limitatæ, & inſuper repetantur viſitationes aliaque præſcripta pia opera illa, quæ eo die adhuc repeti poſſunt, tuetur Dominicus Viva loc. cit. *

Additio.

Additio IX.

* Verum valeant hæ nonnullorum DD. contra allegatam Innocentii XI. declarationem exceptiones, quantum valere possunt, ego quoad tres ultimas nonnihil subsisto, an per stylum Curiæ approbentur, nisi Pontifex circa unam alteramve Indulgentiam extraordinariam in particulari expresse, vel saltem propter usum ac persuasionem publicam, præsertim si simul solitum a Sacra Congregatione approbetur, tacite consentiat, Indulgentias tales intra unum diem lucrifieri posse *toties, quoties.* Nec dubium hoc meum sufficienter mihi solveretur per illud principale horum Doctorum fundamentum: nimirum quod Beneficium Principis gratiam aliquam indefinite concedentis sit potius ampliandum, quam ad unicam duntaxat vicem restringendum: *responderi enim potest inprimis*, hoc argumentum, si quid evinceret, probare nimium: videlicet, Indulgentias plenarias ordinarias certo diei affixas posse quoque pro Vivis obtineri *toties, quoties*, dummodo fuerint indefinite (id est non limitando explicite ad unicam tantum vicem) concessæ, quod quidem ob hoc ipsum fundamentum admiserunt multi DD. ante Innocentium XI. is tamen per allegatum Decretum reprobavit. Ex quo erui videtur, quod Pontifex per suum modum loquendi indefinite circa Indulgentias nolit intelligi, quasi exinde vellet concedere easdem ordinarie intra diem sæpius, quam una extraordinaria vice. Dixi *ordinarie*; nam quoad extraordina-

dinariis non est difficultas, præsertim si adsit insuper aliqua specialis Bulla, vel Decretum Sacræ Congregationis. Igitur *responderi posset in forma II.* Beneficium equidem Principis non debere sine gravi fundamento restringi, sed nec ampliari ultra sensum verisimiliter ab ipso Principe intentum. Quomodo autem ordinarie nolit Pontifex tanquam supremus Princeps quoad Indulgentias concessas intelligi, quasi asdem de die annueret dare sæpius per hunc modum loquendi indefinite, videtur saltem probabiliter deduci ex jam dictis. Cæterum resolvendo pro praxi haud dubie nocere non poterit, si in similibus circumstantiis intra diem visitatio, aliaque pia opera repetantur, & usquedum aliter ab Ecclesia declaretur, interio conditionata formetur, ut, si sæpius hæ Indulgentiæ in tribus ultimis exceptionibus corentæ obtineri possint, velit quis easdem sæpius pro se, vel pro defunctis, conformiter dictis superius; lucrari. Quod si ex tunc a parte rei non essent pluries, quam unica vice lucrabiles saltem ex frequentata visitatione Eccles, & aliis piis operibus peractis habet meritum ex opere operantis, peritque fructum satisfactorium animabus in Purgatorio applicare.

QUÆ-

*QUÆSTIO VIII.

Quænam Indulgentiæ post novam reformationem soleant defacto ordinarie concedi Romæ Ecclesiis, vel Altaribus; & quomodo practice petantur? Ubi etiam de notabilioribus quibusdam Clausulis, quæ nonnullis Brevibus apponi solent.

SUMMARIUM.

76. *De Indulgentiis, quæ defacto solent ordinarie ad instantiam concedi Ecclesiis.*
Item, quæ Altaribus privilegiatis?

77. 78. *Quomodo intelligenda sit Clausula:* Dummodo alias similis &c.
* *Ponitur desuper notabilis casus.*

79. *De Clausula:* Dummodo septem Missæ &c.
* *Adjunguntur notabiles super hanc Clausulam declarationes.*

80. *An non detur Altare privilegiatum cum minori numero Missarum?*
* *Novum circa hoc Decretum quoad Fratres Minores. Addit.* I. & II.

81. *Quo tempore incipiat Concessio Altaris privilegiati, aut alterius indulgentiæ?*
* *An computetur annus Jubilæus?*

62. Quo-

76. ETSI Summi Pontifices alii soleant concessiones Indulgentiarum ampliare, alii vero, ne ipsa multitudo contemptum, vel negligentiam pariat, restringere, sicque ob variationem circumstantiarum nequeat adduci uniformis quoad concessionem Indulgentiarum pro perpetuis temporibus observantia; juvat tamen pro aliqua saltem directione in medium afferre, qualiter post novam Indulgentiarum reformationem ordinarie (& nisi Summus Pontifex alicui specialem faciat gratiam) soleant concedi Indulgentiæ, prout hanc ipsam informationem Roma accepimus a nostro Procuratore Generali Curiæ Romanæ, eamque jam quartæ Editioni adjunxi cum numeris ordinariis, prout etiam hic observo, ne confusio fiat in novo indice.

FOR-

FORMULA NOVA.

Qualiter defacto concedantur Indulgentiæ pro Ecclesiis, aut Altaribus privilegiatis, si Romæ petantur?

§. I.

77. *Indulgentiæ quadraginta horarum in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, Parochialibus, Conventuum Regularium, virorum tantum, & Confraternitatum, semel tantum in anno, & ad septennium: in Italia continuatarum, ultra montes interpolatarum noctis tempore. In aliis Ecclesiis, ut supra non qualificatis, ac signanter in Ecclesiis Monialium, & Conservatoriorum non concedantur.*

Nota I. Quod per Conservatoria fæminarum intelligantur certa Loca a fæminis electa, ut ibidem DEO serviant &c.

Nota II. Non esse mirandum, quod hic, & alibi excludantur Ecclesiæ Monialium; quoniam ipsis præter Indulgentias sui Ordinis conceduntur speciales inferius. Quinimo in Bavaria vidi etiam in nonnullis Monasteriis Monialium institui Comprecationem quadraginta horarum; ubi tamen, ut desuper Romæ impetrent Indulgentias per gratiam extraordinariam, indigent Patrono speciali.

§. II.

§. II.

INdulgentia Novenæ Nativitatis Domini Nostri JESU CHRISTI, conceditur pro Ecclesiis ut supra qualificatis, tantummodo per Septennium.

Indulgentia Feriarum sextarum Mensis *Martii, vel Quadragesimæ pro Ecclesiis, ut supra qualificatis, tantummodo ad Septennium.*

Indulgentia plenaria ad Septennium in Ecclesiis sæcularibus, cum suis solitis restrictivis pro Titulari, vel in uno anni die festivo alicujus Sancti, in Martyrologio Romano descripti, vel una Dominica in anno, vel pro Dedicatione earundem Ecclesiarum.

§. III.

In Ecclesiis Regularibus Virorum, & Monialium.

P*Ro Ecclesiis Regularium* (quæ nimirum alias jam habent Indulgentias Ordinis) *conceditur plenaria ad Septennium sine restrictivo pro Titulari tantum.* Nec hoc mirum, cum dictæ Ecclesiæ pluribus aliis Indulgentiis Ordinis decoratæ sint, uti nostræ in Festis S. Catharinæ Bonon. S. Paschalis, S. Bernardini, S. Antonii de Padua, S. Bonaventuræ. S. Claræ, S. Ludovici Episcopi S. P. Francisci, S Petri de Alcantara, S. Joan. de Capistrano, & S. Didaci &c.

Indulgentia plenaria ad Septennium in Ecclesiis Regularium, sub titulo B. Mariæ Virginis pro una

ex

ex Festivitatibus ejusdem B. Mariæ Virginis cum clausula; dummodo præter ea, quæ sunt Ordinis &c.

§. IV.

In omnibus Ecclesiis, exceptis Monialium, & Conservatoriorum.

INdulgentiæ septem Altarium duodecim vicibus in anno ad Septennium.

Litaniæ B. M. Virginis semel in hebdomada ad Septennium.

§. V.

In omnibus Metropolitanis, & Cathedralibus.

DUæ plenariæ in anno cum solitis restrictivis ad Septennium.

§. VI.

Pro Monialibus intra claustra.

PRæter Indulgentias Ordinis &c.

Indulgentiæ plenariæ in quatuor anni Festis, per Moniales eligendis, & ab Ordinario approbandis, ad Septennium.

Litaniæ Beatæ Mariæ Virginis semel in hebdomada ad Septennium.

Septem Altaria duodecim vicibus in anno ad

instar

instar septem Altarium Basilicæ S. Petri de Urbe ad Septennium.

Septem Ecclesiæ de Urbe ter in anno ad Septennium,

Scala Sancta ad instar &c. ad Septennium.

Novennæ Nativitatis Domini Nostri JESU Christi ad Septennium.

Indulgentia plenaria in Articulo mortis pro Monialibus nunc viventibus.

§. VII.
Extra claustra.

P*Ro titulari tantum.*

Et in Ecclesiis sub titulo B. M. V. pro una ex septem Festivitatibus ejusdem B. M. V. cum clausula; dummodo præter ea, quæ sunt Ordinis &c.

Taceo hic, quod Ecclesiæ Monialium sæpius ex speciali gratia soleant incorporari Lateranensi, vel alteri Ecclesiæ, ex qua pariter pro se, quin etiam sæpe pro aliis præsertim consanguineis acquirere possint magnas Indulgentias.

§. VIII.
Pro Hospitali.

I*Ndulgentia plenaria in articulo mortis pro morientibus in Hospitali, ad Septennium.*

§. IX.

§. IX.

Pro Missionibus.

INdulgentia plenaria ad Instantiam Archi-Episcoporum. & Episcoporum, ad Septennium.

§. X.

In Regno Poloniæ.

UNa plenaria, & alia septem annorum, ac totidem Quadragenarum cum solitis restrictivis in Parochialibus & Collegiatis Ecclesiis, ad Decennium.

§. XI.

Altaria privilegiata in genere.

IN omnibus Ecclesiis conceditur Altare privilegiatum (exceptis tamen Monialium, nisi sint Parochiæ) semel in hebdomade cum octava mortuorum, seu commemorationis omnium Fidelium, & cum numero septem Missarum. Bis autem in hebdomade cum numero quatuordecim Missarum, ad Septennium.

Nota denuo, quod, etsi Moniales hic excludantur, nihilominus in sequenti numero earum Ecclesiæ saltem quoad se, & consanguineos Altari privilegiato condecorentur. Itaque

§. XII.

Pro Monialibus.

Altare privilegiatum semel in hebdomade sine numero missarum pro anima cujuscunque Monialis, earumque Consanguineorum, & Affinium primi, ac secundi gradus, nec non Monasterii Benefactorum, ad Septennium.

Ex quo patet, quod Privilegium Monialium ex parte sit majus præcedenti; cum non restringatur ad numerum Missarum: partim vero minus; quia limitatur ad certas personas, ut ad Moniales, & certos Consanguineos, ac Benefactores tantum.

Quod si Monialium Ecclesiæ sint simul Parochiæ, conceditur Altare privilegiatum, etiam pro anima cujuscunque Christi Fidelium semel in hebdomade, cum numero septem Missarum, ad Septennium.

§. XIII.

Pro Qualibet Confraternitate.

Altare privilegiatum semel in hebdomade sine numero Missarum: ast tantum pro animabus Confratrum & Sororum, ad Septennium.

Ex quo patet, quod, si in aliqua Ecclesia Parochiali, vel alia sint tantum duo, vel ad sum-

ſummum tres Sacerdotes, & nequeant ob defectum numeri Miſſarum obtinere Romæ Altare privilegiatum abſolutum pro omnibus Chriſti Fidelibus, conſultum ſit, ut ibi inſtituant Confraternitatem, vel incorporentur alicui Archi Confraternitati, ex quo ſaltem obtinere poterunt Altare privilegiatum pro fratribus & ſororibus absque eo, quod requiratur aliquis certus numerus Miſſarum.

§. XIV.

Pro Hoſpitali.

Altare privilegiatum pro morientibus in Hoſpitali ſine numero Miſſarum, ad Septennium.

§. XV.

In Polonia.

Altaria privilegiata ſemel in hebdomade cum numero trium Miſſarum, & bis in hebdomade cum numero ſex Miſſarum, ad Decennium.

78. Quæres I. Quomodo in Brevibus Indulgentiarum intelligenda ſit illa clauſula: *Dummodo in Eccleſia alia Indulgentia conceſſa non ſit, quæ adhuc duret*, vel etiam altera: *Volumus autem, ut, ſi alia Indulgentia in dicta Eccleſia perpetuo, vel ad tempus nondum elapſum duratura conceſſa ſit, præſentes ſint nullæ.* Reſpondeo,

tam nostrum Franciscum Diaz in Directorio trium Ordinum *fol.* 315. quam Claudium la Croix S. J. *lib.* 6. *Theol. mor. part.* 2. *n.* 1379. afferre Decretum Innocentii XI. declarantis hanc clausulam, ut sequitur:

Cum a S. Congregatione Indulgentiis, sacrisque Reliquiis præposita Cameracensis Archi-Episcopus quæsivisset, quæ vis & sententia clausulæ (quæ hodie Brevibus Indulgentiarum apponi solet) volumus autem, ut si alias Christi Fidelibus dictam Ecclesiam qualibet anni die visitantibus alia Indulgentia perpetua, vel ad tempus nondum elapsum duratura, concessa fuerit, præsentes litteræ nullæ sint. S. *Congregatio, re diligentius examinata, clausulam sic explicandam censuit, si videbitur Sanctissimo Domino Nostro. Ea minime contineri Altaria privilegiata pro defunctis, neque Indulgentias, aut certo personarum generi concessas, ut Confraternitati, Regularibus, & Capitulo aut certum pium opus in ipsa Ecclesia peragentibus, ut Litanias, aliasve hujusmodi preces recitantibus, ac iis, qui Christiana Doctrina erudiuntur, vel alios erudiunt, & qui Sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti expositioni cum oratione quadraginta horarum intersunt, neque Stationum Urbis & septem Altarium indulgentias instar septem Altarium Basilicæ Vaticanæ concessas, neque demum, quæ pro unica vice conceduntur. Cæterum, si alia indulgentia sive plenaria, sive non plenaria, in perpetuum, vel ad tempus, tum ab eodem, tum ab alio Romano Pontifice, generatim Christi Fidelibus, Ecclesiam*

vel aliquod ejus Altare seu Capellam visitantibus, eodem anni die vel diverso concessa fuerit, de qua non fiat in litteris Apostolicis mentio, has litteras ob adjectam Clausulam esse prorsus irritas, ac nullas. Datum die 23. Julii 1676. *De his autem facta relatione ad Sanctissimum Dominum Nostrum die* 18. *Martii* 1677. *sententiam Congregationis approbavit. Affixum & publicatum &c.*

Additio.

* Ast formemus sequentem casum. Ecclesia Parochialis N. ad septem annos decorata est indulgentiis plenariis ad Festum S. Jacobi Patroni dictæ Ecclesiæ. Parochus cupiens prorogationem harum Indulgentiarum ad aliud Septennium, mature, & ne litteræ retardentur, jam ad initium sexti anni scribit Romam, atque etiam intra paucos menses novum Breve Concessionis impetrat cum allegata tamen clausula: *Dummodo alia Indulgentia in Ecclesia concessa non sit.* Videns autem Parochus, quod primum Septennium necdum sit elapsum, sicque Ecclesia sua adhuc vi primi Brevis ultra annum dictis indulgentiis decorata persistat, dubitat exinde, num validum sit Breve secundum pro alio tempore ex ea ratione; quia *Ecclesia sua alia Indulgentia decorata jam est*, utpote cum primum Septennium necdum expiraverit? Respondeo tamen ad hoc dubium omnino valere secundum Breve indulgentiarum, ita nimirum,

ut ultimo anno primi Septennii adhuc pro Festo D. Jacobi ſubſiſtant indulgentiæ vi primæ conceſſionis, pro ſubſequenti autem tempore vi ſecundi Brevis Apoſtolici proxime impetrati. Ita recte Gobat apud Kazenberger *in Supplement. Theolog. Sacrament. Patris Sporer cap. 3. sect. 1. num.* 59. Ratio eſt: quia dicta clauſula, dummodo *alia Indulgentia conceſſa non ſit &c.* ita intelligi debet; ut alia indulgentia modo ſuperius explicato in Eccleſia non exiſtat poſt elapſum primum Septennium. Videatur Kazenberger *loc. cit. num.* 68. ad finem.

79. Quæres II. Quomodo circa Altaria privilegiata intelligenda ſit illa clauſula: *Dummodo in ea ſeptem Miſſæ quotidie celebrentur?* Reſpondet ex P. Gobat Matthæuccius *in ſuo Officiali Curiæ Regularis, verſ. Indulg. num.* 28. ſenſum eſſe, dummodo *ſoleant celebrari;* adeo, ut conditio non deficiat, ſi aliquando caſu & fortuito contingat non tot celebrari, præſertim quia dictio *quotidie* non videtur ſumi grammaticaliter, ſed moraliter. Ex quo etiam Gobat apud citatum Auctorem putat, propterea Indulgentiam non corruere, ſi quandoque, aliqua juſta cauſa vel neceſſitate aut infirmitate, vel ob hoſtium incurſum uno die, vel etiam menſe non celebrentur ſeptem Miſſæ, dummodo tamen alias regulariter ſic ſoleant celebrari.

Addi-

Additio.

* Ne autem tempus illud, quo subinde septem Missæ per diem in tali Ecclesia non leguntur, nimium extendatur, ex eodem Matthæuccio in cautela Confessarii *lib. 1. cap. 27. num. 67.* bene notanda veniunt Responsa Sac. Congreg. ad dubia super numerum Missarum celebrandarum in Ecclesia, in qua est Altare privilegiatum. Petebatur itaque

Primo. *An absentibus Religiosis ex causa Prædicationis tempore Quadragesimæ, & Adventus, vel quando occasione Festivitatum, vel funerum, aut similium a Superioribus ad celebrandum alibi mittuntur, Indulgentiæ concessæ cum certo numero Missarum, qui ob dictas causas adimpleri non potest, prorsus cessent, vel pro tempore, quo dictus numerus Missarum non fuerit adimpletus, sint suspensæ, vel potius maneant in suo robore?*

Secundo. *An idem sit statuendum deficiente præfixo numero Missarum ob infirmitatem Sacerdotum tam Regularium, quam Sæcularium?*

Tertio. *An pariter idem sit statuendum deficiente prædicto numero Missarum ob absentiam ab Ecclesiis sæcularibus Canonicorum, & Sacerdotum per aliquot dies, & menses?*

Horum dubiorum Resolutionem Summus Pontifex remisit S. Congreg. quæ anno 1701. 30. Julii respondit:

Ad primum. *Quoad primam partem pro tempore Adventus, & Quadragesimæ remanere suspensas*

ſpenſas, non autem in reliquis, dummodo raro contingat.

Ad ſecundum. *Non remanere ſuſpenſas.*

Ad tertium. *Proviſum in primo.*

Hucusque Reſponſa S. Congreg. videnda apud Kazenberger *loc. cit. ſect. 2. n.* 134. ac in ipſo Bullario Clementis XI. edito Romæ anno 1723. folio apud me 542. *part. 3. Decr. 3. Sac. Congr. Conc. Trid. Interpretum.* *

80. Quæres III. An pro impetrando Altari privilegiato non poſſit obtineri reſtrictior numerus Miſſarum? Reſp. Præter Altaria Confraternitatum (de quibus jam antea) etiam quoad alia poſſe obtineri Privilegium, ſi ſupplicetur, ſaltem cum minori numero, nimirum quinque Miſſarum; quinimo, quotiescunque aliqua ſpecialis adeſſet circumſtantia, v. g. ſi Eccleſia undequaque ab Hæreticis circumdata, vel ſi ob vicinarum aliarum Eccleſiarum carentiam tot eſſent onera Miſſarum, ut piis Fidelium deſideriis, & intentioni alias ſatisfieri nequiret &c. reſtringeretur numerus etiam ad quatuor Miſſas. Ita modernus ſtylus Curiæ.

Additio. I.

* Item die 14. Decembris anno 1725. per ſpeciale Decretum Benedictus XIII. Fratribus Minoribus noſtro Generali ſubjectis Altare privilegiatum in eorum Eccleſiis conceſſit abſolute, & quidem in perpetuum pro animabus quorumcunque Chriſti Fidelium taliter, ut, ſi in ſimili Eccleſia quatuor Miſſæ celebrentur,

Altare

Altare Privilegiatum valeat pro una feria cujuslibet hebdomadis: si decem Missæ, pro duabus feriis: si quindecim, pro tribus: si viginti quinque, pro quinque feriis: & demum si triginta quinque, quotidie. In Regno vero utriusque Poloniæ concessit Altare Privilegiatum perpetuum pro una feria cum numero trium Missarum: pro duabus feriis cum numero sex Missarum quotidianarum. Quinimo in Ecclesiis in partibus infidelium, vel hæreticorum concessit Altare Privilegiatum in perpetuum pro una feria cujusvis septimanæ absque expressione numeri Missarum: quam gratiam pariter indulsit Ecclesiis Monialium, ast tantum pro ipsis Monialibus, earumque Consanguineis, Affinibus, & Benefactoribus.

Additio II.

* Insuper novissime (id est 24. Martii anno 1741.) Benedictus XIV. clementissime per Indultum *Cum sicut*, concessit, ut in nostris Ecclesiis quoad effectum Indulgentiarum censeantur omnia & singula Altaria privilegiata, & quidem absque ullo numero Missarum præfixo, & absque determinatione certi temporis, si ibidem ab aliquo sub regimine & gubernio nostri Generalis existente celebretur Missa pro Defuncto ex Confratribus seu Sororibus in die obitus, vel alio conformiter Ordinationibus Generalibus, aut Provincialibus. Quinimo quoad Moniales amplius extendit, ita, ut Defuncta gaudeat hoc privilegio, si pro eadem in prædictarum

rum Ecclesiis dicatur Missa etiam a Sacerdote sæculari, vel Regulari extraneo; illudque Indultum datum fuit pro perpetuis temporibus.*

81. Quæres IV. Quando in Bulla Concessionis habetur, dari gratiam ad Septennium v. g. quo tempore hoc Septennium incipiat? Respondeo, valde multos Auctores antecedenter defendisse, hoc Septennium incipere non a die gratiæ Romæ concessæ, sed a die publicationis, & approbationis ab Episcopo; cum Papa videatur velle concedere Septennium utile, quod utile utique non incipit ante approbationem & publicationem Episcopi. Hoc tamen non obstante hodie observandum est Decretum Sac. Congregat. Indulgentiarum novissime editum sequentis tenoris:

Discusso dubio in S. Congreg. Indulgentiis & sacris Reliquiis præposita: an attentis verbis, quæ in Brevibus Indulgentiarum apponi solent, præsentibus ad Septennium tantum valituris, Septennii initium a die Publicationis Brevis desumendum sit? Eadem S. Congreg die 18. Maji 1711. declaravit, non a die Publicationis, sed a die dati Brevis Septennii tempus incipere. Et facta relatione SS. Domino nostro per me infra scriptum Secretarium die 20. ejusdem Mensis, Sanctitas sua Congregationis sententiam approbavit.

I. M. Card. Gabriellius Præf.

Raphael Cosmas de Hieronymis Secretarius.

Romæ Typis Cameræ Apostolicæ, 1711.

Addi-

Additio.

* Indagabis ulterius. An, dum in Brevi Conceſſionis datur Septennium pro duratione Indulgentiarum, etiam intra ſpatium hujus temporis computetur annus Jubilæus Romanus, ſi incidat intra idem tempus? Ratio dubitandi eſt; quia intra talem annum Sanctum, loquendo de Jubilæo ſingulis 25. annis Romæ celebrando, omnes Indulgentiæ plenariæ pro vivis extra Romam ſuſpenduntur; adeoque loquendo quoad Indulgentias conceſſas pro vivis ille annus vacans non videtur computandus intra numerum ſeptem annorum, qui pro Indulgentiis in Brevi Apoſtolico fuerunt clementiſſime aſſignati, & utique conceſſi tanquam ſeptem anni utiles, ſicque Indulgentiæ illæ adhuc poterunt uno anno extendi ſubtrahendo annum Jubilæum, quaſi non eſſet, prout ſic ſentiunt Bellegambe *part.* 2 *ſect.* 4. *quæſt.* 6. Gobat *de Jubilæo num.* 56. & *de Indulgentiis num.* 663. la Croix *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 1378. Kazenberger *in Supplem. Theolog. Sacram.* P. *Sporer cap.* 3. *ſect.* 1. *num.* 60. & ex parte Dominicus Viva *de Jubilæo quæſt.* 4. *art.* 5. *num.* 5. poteſtque idem probari a paritate rationis: quia etiam, quando locis piis datur conceſſio locandi per triennium ſua prædia, juxta communem DD. annus ex natura ſua ſterilis non numeratur, nec computatur ſub hoc triennio. Interea tamen Paſqualigus hic *quæſt.* 316. eſt contrarius allegatis ſupra Doctoribus; quia in Brevi non dicitur, quod gratia valeat per ſeptem

ptem annos, sed ad Septennium; illud autem interest inter *Septennium* & *septem annos*, quod *Septennium* significet septem annos continuatos, *septem anni* vero indicent illos etiam interpolatos. Accedit, quod ipsemet Summus Pontifex videatur insinuare velle, per Septennium non necessario debere intelligi septem annos utiles, sed continuos; quoniam conformiter dictis superius numeratur Septennium illud non a die *Publicationis* ipsius Brevis Apostolici, sed a tempore *Dati*, quamvis subinde ob locorum distantiam inter diem *dati Brevis*, & inter diem *Publicationis* notabile temporis spatium etiam multorum mensium intercedat, antequam Breve illud sit utile. Et hoc ultimum fundamentum me multum trahit in sententiam Pasqualigi, nisi aliter declaret Pontifex; atque sic etiam observatur in praxi, prout novissimus testis est Franciscus Van Ranst in suo opusculo de Indulgentiis, & Jubilæo Romæ Impresso, & Summo Pontifici Benedicto XIII. dedicato *quæst.* 5. *num.* 14. Quinimo, dum hæc jam scripseram, emanavit per Benedictum XIII. die 9. Februarii Anno 1725. Decretum sequentis tenoris: *Sua Sanctitas declarat, quod in omnibus Indulgentiis, tam plenariis, quam particularibus ad Septennium concessis, debeat computari, & continuari Septennium a die dati Brevis Apostolici, etiamsi infra dictum Septennium annus Sanctus occurrat, in quo omnes Indulgentiæ pro Vivis suspenduntur.*

82. Quæ-

82. Quæres V. Quomodo practice petatur Indulgentia pro Ecclesia aliqua? Resp. quod loquendo de Ecclesia, debeat I. exprimi Patrocinium, seu titulus Ecclesiæ. II. utrum ea sit sæcularium, vel Regularium, & qualium. III. Diœcesis, ac Locus, in quo illa Ecclesia existit. VI. demum dies, pro quo Indulgentiæ desiderantur; v. g. taliter instruendo Supplicam.

Humillime petitur Indulgentia Plenaria ad Septennium pro Ecclesia Parochiali (si sit Regularis, declaret etiam Ordinem) *Divi Petri* (supposito nimirum, quod hic sit Patronus Ecclesiæ) *Civitatis N. Diœcesis N. ac pro ipso Festo SS. Apostolorum Petri, & Pauli.* Si alium diem eligas pro Indulgentiis, eundem specifica conformiter instructioni superius datæ.

83. Quæres VI. Qualiter practice petendum sit pro quolibet defuncto indiscriminatim Altare privilegiatum? Resp. Modus petendi Altare privilegiatum est ferme idem cum præcedenti, v. g. loquendo de priore Ecclesia Parochiali, supposito, quod in aliquo ejusdem Altari petatur Privilegium, Supplica sic instrui potest.

Petitur humillime Altare privilegiatum ad Septennium pro Ecclesia Parochiali S. Petri Civitatis N. Diœcesis N. atque in ea sito Altari summo (si aliud eligatur, specificetur) *pro qualibet Fer. VI.* vel *pro Feria una septimanæ ab Ordinario Loci specificanda.* Quod, si desideraret restrictionem numeri Missarum, deberet pariter id exprimi.

84. Quæres VII. Quomodo, si in aliqua Ecclesia desideretur Confraternitas de novo erigenda, similis erectio practice petenda sit una cum Indulgentiis? Ante resolutionem nota, quod aliud sit petere erectionem Confraternitatis, & aliud aggregari alicui Archi-Confraternitati. Aggregare enim competit Archi-Confraternitatibus, non autem Confraternitatibus; & hinc, si petitur institutio Confraternitatis in aliqua Ecclesia, debet supplicari in Curia Romana; quod si autem petatur, Ecclesiam aliquam aggregari alicui Archi-Confraternitati, v. g. sacri Rosarii, vel Chordæ S. P. Francisci &c. talem aggregationem ex specialibus Privilegiis, & cum conditionibus in Bulla Clementis VIII. *Quæcunque a Sede*, sub die 24. Decembr. 1604. edita præscriptis etiam possunt concedere Generales Ordinum. Hoc notato,

Resp. Quando petitur primo erigi aliqua Confraternitas in certa Ecclesia (ponamus adhuc in exemplo Eccles. Parochialem S. Petri) tunc Supplicatio Romam dirigenda taliter instrui potest.

Petitur humillime Breve cum solitis Indulgentiis pro Ecclesia Parochiali S. Petri Civitatis N. Diœcesis N. & in ea erigenda Confraternitate N. (hic nominetur, qualis sit Confraternitas) *Festum Principale rogatur determinari N.* hic specificetur, quale Festum Principale hujus Confraternitatis petatur: etenim advertendum, quod simile Breve soleat non tantum ad Septennium extendi, sed de stylo Curiæ esse perpetuum, & quod in Festo Principali concedatur

datur Indulgentia plenaria, uti pariter pro die ingressus, & in articulo mortis; pro quatuor autem Festis minus Principalibus plerumque ab Ordinario determinandis Indulgentiæ septem annorum dentur.

Additio.

* Cæterum, ne forsan petendo Romæ approbationem alicujus Confraternitatis noviter erigendæ in vanum labores, sequentia ex Lantusca, & Matthæucio *verf. Confraternitas*, præ oculis habe. I. Quod non soleat in una eademque Civitate ordinarie concedi duplex Confraternitas ejusdem generis, & instituti, si solam Confraternitatem SS. Sacramenti excipias, quam Paulus V. anno 1607. 7. Februarii in qualibet Ecclesia Parochiali instituendam concedit, & exoptat. II Quod non soleat concedi talis erectio, nisi de prævio consensu Ordinarii loci cum litteris testimonialibus ejusdem. III. Quod pariter Statuta hujus novæ Confraternitatis prius ab Episcopo, qui est loci Ordinarius examinanda, & approbanda sint. IV. Quod Breve Concessionis Romanæ promulgari non debeat, nisi prævia cognitione Ordinarii. Quoad Archi - Confraternitatem Chordigerorum S. P. Francisci datur a Summo Pontifice Superioribus Generalibus ipsismet licentia erigendi eandem in propriis, & quoad Archi - Confraternitatem SS. Rosarii etiam in alienis Ecclesiis. Vide Matthæucium.*

85. Quæres VIII. Qualiter practice petatur Altare privilegiatum pro Confratribus, & So-

roribus

roribus alicujus Confraternitatis? Ante Resp. Nota ex dictis, quod tale privilegiatum Altare detur, absque eo, quod certus numerus Missarum requiratur; & hinc (inquit la Croix *lib. 6. Theolog. Moral. part. 3. num.* 931.) sufficeret, etsi hebdomodatim unica tantum Missa dicatur, dummodo celebretur illa die, qua determinatur Privilegium. H. N.

Respondeo; Altare Privilegiatum *pro Confratribus, & Sororibus* eodem ferme modo petitur, ac *pro omnibus Fidelibus Defunctis*, excepto, quod in petitione hujus Brevis exprimi quoque debeat Titulus Confraternitatis, v. g. taliter.

Petitur humillime Altare privilegiatum pro Ecclesia Parochiali S. Petri Civitatis N. Diœcesis N. & in eo sito Altari Confraternitatis N. pro Feria N. (hic specificetur dies, vel si determinatus non petatur, ponatur sic) *pro una Feria cujusvis septimanæ ad arbitrium Confratrum eligenda de consensu Ordinarii.*

86. Quæres ultimo. An pro Brevibus Indulgentiarum supra memoratis debeat expendi certa taxa pecuniaria? Resp. Si excipias institutionem Confraternitatis de novo in aliqua Ecclesia, omnia reliqua expediuntur gratis pro DEO & Scriptura, excepto, quod Agenti præter honorarium (si aliquod gratis vis offerre, ad quod tamen non obligaris, attende, ne in hoc ignarus styli Curiæ ab aliquo decipiaris) ratione Agentiæ absque Memoriali viginti Bajoci, cum Memoriali autem quinquaginta Bajoci dentur, qui quinquaginta Bajoci nostra moneta

con-

conficiunt circiter unum florenum. Vide de hoc la Croix *loc. cit.* Dixi notanter: *Si excipias institutionem Confraternitatis &c.* nam teste eodem la Croix quoad hanc est certa taxa novem circiter florenorum.

QUÆSTIO IX.

De Jubilæo, & variis ipsum concernentibus.

93. Quæ facultates in Jubilæo concedantur?

94. Opera tempore Jubilæi præscribi solita, quæ?

* Jubilæum an exspiret per mortem Papæ?

95. In Anno Sancto non suspenduntur Indulgentiæ Altarium Privilegiatorum.

96. An tunc suspendantur Indulgentiæ pro mortis articulo?

97. Non suspenditur Indulgentia Ecclesiæ Portiunculæ concessa.

98. An suspendantur Indulgentiæ partiales?

99. Præsertim concessæ ab Episcopo?

* De aliis quibusdam Indulgentiis in specie.

Uti etiam de potestate absolvendi a casibus, an suspendatur in Anno Sancto? Addit. I. & II.

100. Ad Jubilæum requiritur executio operum præscriptorum.

101. Et quidem perfecta, cum Additione.

102. Quid, si omittatur pars levis?

103. Opera debet quis exequi per se ipsum.

104. Quid, si detur eleemosyna per famulum?

105. Opera peragenda tempore præfixo.

106. Et non ante tempus duarum hebdomadarum.

107. *An lethaliter decumbens possit alibi lucrari Jubilæum Romæ publicatum?*

* *Quid sit sentiendum de existentibus in locis hæreticis &c.*

108. *Tria Jejunia sunt statutis diebus peragenda.*

109. *Nisi fiat commutatio, & per Confessarium translatio in alios dies: & quomodo hæc facienda?*

110. *An hi statuti tres dies jejunii debeant intra unam ex duabus hebdomadibus necessario absolvi?*

* *Utrum Confessio, & Communio possit post peracta intra unam septimanam reliqua opera differri in sequentem Dominicam? Addit. I.*

* *Ponuntur circa hoc duo notabiles casus? Addit. I.*

111. *Opera possunt fieri in diversis locis.*

112. *Idque exemplificatur.*

113. *Itinerantes post suum redditum possunt lucrari Jubilæum.*

87. PRo meliori sequentium intelligentia est prænotandum, quod olim in Lege veteri seu Mosaica, Hebræorum populus clangentibus tubis excitabatur ad recolendum annum quinquagesimum ingressus Filiorum Israel in Terram promissionis; qui & *Jubilæus* dice-

batur, a voce Hebræa *Jobel*, quæ buccinam significabat, ut vult Lyranus *in cap. 25. Levit.* quamvis alii alias Jubilæi derivationes ponant, uti videre est apud Navarrum *tom. 3. Commentar. de Jubilæo & Indulgent. notab.* Et quidem in hoc anno quinquagesimo, debita gratis remittebantur, possessionesque ad pristinos dominos absque pretio revertebantur, ac præter nonnulla alia servi libertate donabantur; prout patet ex *Levit. c. 25. Num. c. ult.* & aliis Sacræ Scripturæ locis.

88. Quia igitur Christus Dominus non venit solvere legem, sed spiritualiter adimplere; hinc ad similitudinem antiqui Ritus, utpote futurorum præfigurativi, in Ecclesia Catholica dudum jam altiori quadam ratione institutus fuit *Annus Jubilæus*, sive remissionis, & gaudii spiritualis, concedendo videlicet Fidelibus, Basilicas de Urbe devote visitantibus, plenissimam omnium peccatorum suorum veniam, seu Indulgentiam: qua de causa annus ille per antonomasiam *Annus Sanctus* appellatur. Et quidem juxta morem antea jam in Ecclesia vigentem, de quo Navarrus *loc. cit. notab. 1. num. 11. & notab. 7. num. 4.* Bonifacius VIII. *in Extravag. Antiquorum, de Pœnit. & Remiss.* ejusmodi Jubilæum concessit pro quolibet centesimo anno. Verum ob brevitatem vitæ humanæ, atque, ut quamplures tanti Thesauri participes fieri mererentur, terminus iste per Clementem VI. inprimis reductus fuit ad annum quinquagesimum, ut habetur *in Extra-*

vag.

vag. Unigenitus Eod. & poſtea per Paulum II. & Sixtum IV. ad annum vigeſimum quintum. *Extravag. Quemadmodum Eod.*

Additio.

* Porro Ritus, a Dominico Viva *in Tractatu de Jubilæo* Summo Pontifici BENEDICTO XIII. pro tunc Archi-Epiſcopo Beneventano, ac S. R. E. Cardinali dedicato *quæſt.* 1. *art.* 2. taliter deſcribitur. Die Aſcenſionis Domini ante Annum Sanctum maximo apparatu in Divi Petri Æde poſt Evangelium recitatur publice Pontificis Diploma de proximo Jubilæo: in pervigilio deinde Nativitatis Domini mane habetur ſolemnis ſupplicatio, & poſt meridiem a Sacello Palatii ad Eccleſiam S. Petri ſe confert Pontifex: hanc omnino occluſam reperit, ipſe vero Portam muratam (quæ *Sancta* dicitur; tum quia calx, & lapides ejusdem ſpecialiter benedicuntur; tum quia eandem lucraturi Indulgentias ingrediuntur) ter percutit argenteo malleo, & bis ſummus Pœnitentiarius, dum interea certæ preces perſolvuntur. Poſtea fabri murarii murum dejiciunt, ingrediturque Pontifex Eccleſiam, ac Veſperis intereſt. Quidam Cardinalis interim eodem Ritu Portas Sanctas in aliis tribus Eccleſiis, quæ in Bulla Jubilæi ſemper ſpecificari ſolent, reſerat, ut viſitentur ab iis, qui Jubilæum ſunt Romæ lucraturi. Anno integro elapſo denuo in pervigilio Nativitatis omnes Indulgentiæ, interea in

in reliquis mundi partibus ſuſpenſæ, reviviſcunt, ubi denuo habentur ad S. Petrum ſolemnes Veſperæ, poſt quas, præmiſſa ſolemni ſupplicatione, lapides, calx, aliaque id genus benedicuntur, ipſeque Pontifex, ac deinde ſummus Pœnitentiarius calcem jaciunt cochleari argenteo, ternosque lapides ponunt, ac deinde murus à murariis erigitur, manetque integer, donec iterum Annus Sanctus recurrat.*

89. Ut autem hoc Anno Sancto durante Chriſtianæ Nationes ex omnibus Orbis partibus eo amplius in Fidei & Religionis unitate congregarentur, eodemque pietatis ac devotionis ſpiritu Baſilicas de Urbe, quo maximo fieri poſſet concurſu, durante Jubilæo viſitarent, & frequentarent, hinc eodem Anno Sancto quæcunque aliæ Indulgentiæ ſolent ſuſpendi, idque per ſpecialem Bullam deſuper expeditam, cujus exemplar refert Gregorius Gobat *tract.* 3. *Quinarii, circa initium.*

90. Verum, quia non omnes pro lucrando Jubilæo Romam perſonaliter accedere poſſunt: hinc Summi Pontifices pro ſua pietate ſolent Jubilæum Anni Sancti extendere anno ſequenti ad alios Epiſcopatus; iſtud tamen non faciunt motu proprio, ſed duntaxat ad inſtantiam vel Nunciorum Apoſtolicorum, vel Epiſcoporum pro ſuis reſpective Provinciis, aut Diœceſibus, ferventiſſime ſolicitantium. Gobat *cit. tract.* 3. *Quinarii n.* 489.

Addi-

Additio.

* Quinimo infra ipsum Annum Sanctum ac Jubilæum Romanum solent Romani Pontifices pro singulari sua benignitate expedire specialem aliquam Bullam, vi cujus clementissime concedunt, ut Moniales, & viri Religiosi illi, qui vi Professionis habent clausuram, uti pariter carcerati, & infirmi etiam sub ipso Anno Sancto Romano possint domi lucrari Jubilæum, si vere habeant animum eundi Romam ad lucrandum Jubilæum, quando ista impedimenta essent remota. Ita ex Urbano VIII. pro anno 1625. 28. Januar. Ex Innocent. X. pro 1650. 12. Febr. Ex Clement. X. pro 1675. 6. Febr. & ex Innocent. XII. pro anno 1700. 19. Januar. talem Bullam verbotenus refert Van Ranst *de Indulgent. q.* 8. *n.* 3. *

91. Insuper extra annum Sanctum consueverunt Summi Pontifices, tum post suam quisque Coronationem tum quando Ecclesia Catholica gravibus necessitatibus atque angustiis premitur, concedere per universum Orbem Christianum Indulgentiam plenissimam, seu in forma Jubilæi; ita tamen, quod eo tempore non fiat suspensio cæterarum Indulgentiarum (cessat enim tunc allata *num.* 93. ratio hasce suspendendi, unde etiam nulla apponitur Bulla cæterarum Indulgentiarum suspensiva, prout fit in anno Sancto) conceduntur tamen facultates absolvendi a reservatis, & commutandi vota, prout amplius ex dicendis patebit: solet

let autem Jubilæum ordinarie, & nisi aliter expresse disponant Pontifices, præcise concedi pro vivis, non autem pro defunctis. His prænotatis, sit

92. CONCL. I. *Jubilæum* est Indulgentia plenaria a Summo Pontifice concessa visitantibus certas Ecclesias, & præscripta pia opera peragentibus, una cum concessione certarum facultatum in Brevi Apostolico expressarum. Ita in re communis. Et ratio est; tum quia omne Jubilæum est Indulgentia plenaria, licet non econtra; tum quia quoad effectum remissionis pœnæ temporalis, non differt Jubilæum a cæteris Indulgentiis plenariis, cum hæ omnes in rite dispositis conferant omnium veniam peccatorum, quoad culpam jam remissorum, ut dictum *num.* 5. differt tamen ab his quoad superadditas ipsi speciales gratias seu facultates, in Brevi Apostolico expressas.

93. Et quidem ordinarie loquendo, atque extra Annum Sanctum conceditur Jubilæum lucraturis, ac præscripta opera peragentibus expresse (alias vero saltem deductive) ut possint sibi eligere Confessarium a locorum Ordinariis approbatum, qui habeat facultatem absolvendi eos pro foro conscientiæ a quibusvis casibus reservatis, atque censuris, etiam in Bulla Cænæ Domini contentis, & insuper vota quæcunque (Religionis, & Castitatis perpetuæ exceptis) in alia pia opera commutandi. Aliquando tamen una vel altera harum

facul-

facultatum non conceditur, ut notat Gobat *cit. tract.* 3. *Quinarii num.* 2. sed id ex tenore Brevis Apostolici, Jubilæum indicentis, desumendum erit, sicut & quænam pia opera pro lucrando Jubilæo sint peragenda.

94. Etenim in anno Sancto, præter Confessionem Sacramentalem, & ubi in Bulla specialiter requiritur, etiam Communionem sufficit certo dierum numero quatuor Urbis Ecclesias devote visitare, ibique pias ad DEUM preces effundere, juxta formam præscriptam: quale quid etiam accidere solet in extensione Anni Sancti ad alias Diœceses facta. Quod si vero ad avertendas graves Ecclesiæ necessitates extraordinarium Jubilæum publicetur, solet communiter exigi, ut Fideles extra Urbem existentes prima, vel secunda hebdomada indicti Jubilæi, Ecclesiam, vel Ecclesias, ab Ordinariis locorum assignandas visitent, ibique juxta præscriptam intentionem DEUM exorent, ac feria quarta, sexta, & sabbato alterius ex duabus hebdomadis jejunent, pariterque peccata sua confiteantur, & sacra Communione reficiantur: & eleemosynas pro arbitrio suo faciant: quamvis simul concedi soleat, ut, si qui ex causa infirmitatis vel alterius justi impedimenti, unum, vel alterum prædictorum operum præstare nequiverint, id Confessarii in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare valeant; prout amplius liquet ex contextu Litterarum Apostolicarum Jubilæum indicentium.

Additio.

* Porro Jubilæum semel Romæ publicatum non exspirat per mortem Papæ concedentis illud, si causa concessionis adhuc duret; præsertim, cum in eo casu gratia jam sit facta, quæ juxta Canonistas *lib.* . *Decret. tit. de Rescriptis*, non exspirat morte concedentis. Vide de hoc in casu occurrente Pasqualigum, & dominicum Viva apud la Croix *lib. 6. part. 1. num.* 1396. *

95. CONCL. II. Quamvis Anno Sancto, ac Jubilæo in Urbe durante suspendi soleant tantisper omnes & singulæ Indulgentiæ, etiam perpetuæ, per quoscunque Romanos Pontifices concessæ, ut dictum *num* 89. nihilominus tunc non intelliguntur suspensæ Indulgentiæ Altarium Privilegiatorum pro defunctis, neque aliæ concessæ eodem modo directe, ac immediate pro defunctis. Ita Gavantus *in Addit. ad Manuale Episcoporum. vers. Indulgentia*, & alii: atque ita fuisse declaratum tum ab Innocentio X. tum novissime a Clemente X. refert Gobat *cit. tract.* 3. *Quinarii num.* 45. & 48. *in App. 1. lit. a.* & *seqq.* quamvis in hac posteriori Declaratione addatur, quod illæ Indulgentiæ suspensæ habeantur, quas possunt sibi lucrari vivi, ut eas possint concedere animabus purgatorii per modum Suffragii.

96. Maj-

96. Major difficultas est de Indulgentiis concessis pro articulo mortis. Et quidem has etiam suspendi in Anno Sancto censet Layman *lib. 5. tr. 7. c. 8. n. 2.* Tannerus, & quidam alii; nam Breve suspensivum Indulgentiarum loquitur indistincte, imo Sixtus IV *in Extravag. Quemadmodum, de pœnit. & Remiss.* expresse suspendit omnes Indulgentias in vita, seu in mortis articulo concessas. Oppositum nihilominus, videlicet Indulgentias pro mortis articulo tunc non censeri suspensas, tenet Gavantus *loc. cit.* Lezana *tom. 3. Summæ, vers. Jubilæum n. 5.* Bonacina *disp. 6. de Indulgentiis q. 1. punct. 9. num. 2.* & alii, qui referunt, quod ita Urbanus VIII. declaraverit, ejusque Declaratio Romæ publicata fuerit a Vice Regente Pœnitentiariæ: atque hoc ipsum declarasse Innocentium X. refert Gobat *cit. n. 45.* prout id ipsum fecit Clemens X. Accedit ratio; tum quia respectu agonizantium cessat ratio suspendendi Indulgentias, videlicet concursus ad Basilicas Urbis, tum quia Successores Pontifices in suis Bullis omittunt clausulam illam, *seu in mortis articulo concessas*, olim a Sixto IV. insertam, sicque aliud nunc velle videntur: alioquin enim, si voluissent, idem expressissent *arg. c. Inter corporalia, de Translat. Episc.*

97. Insuper, quod non sit mentis, & intentionis suæ, sub generali Indulgentiarum suspensione comprehendere, neque in verbo Romani Pontificis comprehensam esse Indulgentiam Ecclesiæ Portiunculæ prope Assisium die 2. Au-

gusti

gusti concessam, declaravit Clemens VIII. Urbanus VIII. & & Innocentius X. ut refert Lantusca *in Theatro Regularium*, *vers. Indulgentia in* 6. Declarationem dicti Innocentii X. per extensum allegans. Tacentur Indulgentiæ concessæ Basilicis Romanæ Urbis, & nonnullæ aliæ, quas pariter in Anno Sancto non suspendi, fusius ostendit Gobat *cit. tr.* 2. *Quinarii n.* 40. *& seqq.*

98. Insuper, cum Sixtus IV. in *cit. Extravag. Quemadmodum.* pro anno Sancto tantum suspendat Indulgentias plenarias, hinc non suspendi tunc Indulgentias partiales, tradunt plerique Doctores: nam dictio illa, *plenarias*, firmat regulam in oppositum de partialibus. Et licet in recentioribus Bullis non amplius addatur ly *plenarias*, adhuc non suspendi tunc partiales Indulgentias, probabile censent Gobat *loc. cit. num.* 47. & Herincx *de Pœnit. disp.* 4. *q.* 13. quia in his favorabilibus verba Successorum videntur intelligi debere ad mentem Antecessorum, ubi clare & expresse non constat de contrario. Interim tamen hæc doctrina non caret difficultate, eo quod Pontifex in modernis Bullis indistincte suspendat *omnes & singulas Indulgentias.*

99. Illud certius est, ac probatur ex ratione proxime allata, quod, cum Pontifex Anno Sancto solummodo suspendat Indulgentias, quæ sunt concessæ a Romanis Pontificibus, idcirco non intelligantur suspensæ Indulgentiæ ab inferio-

ferioribus concessæ, ut sunt Indulgentiæ 40. dierum, quas potest concedere Episcopus.

Additio I.

* Quod si scire cupias in specie, an in Anno Sancto suspendantur Indulgentiæ concessæ Numismatibus, Granis, & Coronis, seu Rosariis: item Indulgentiæ Stationum, Scalæ Sanctæ, ac Lateranenses? Respondeo succincte I. Indulgentias plenarias affixas Coronis, Granis, seu Numismatibus, & directe pro vivis concessas Anno Sancto suspendi. Ita la Croix *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 1401. Ratio est: quia per Bullam Jubilæi annuntiativam sub terminis generalibus suspenduntur *omnes & singulæ* Indulgentiæ sub quacunque forma concessæ, uti recte advertit Dominicus Viva *tract. de Jubilæo q.* 4. *art.* 1. *num.* 1. Resp. II. Nec in Urbe Romana Indulgentias Stationum, nec Laternanenses, aut Scalæ sanctæ suspendi. Ita cum Filliucio, Lezana, & Gobat, Dominicus Viva *loc. cit. n.* 2. Ratio est: quia Gregorius XIII. & Clemens X. apud eundem Auctorem expresse sic declararunt. Resp. III. Indulgentias Stationum, Lateranenses, & alias quascunque saltem plenarias Ordinibus Religiosis, Sodalitiis, & Confraternitatibus extra Romam existentibus concessæ per modum Communicationis in Anno Sancto suspendi. Ita Zerola in praxi Episcoporum. *vers. Annus Sanctus*, cum Dominico Viva *loc. cit. num.* 2. Ratio partim jam desumitur ex

Respons.

Responf. I. partim apud Viva deducitur ex ipfa Declaratione Gregorii XIII. in fua Bulla Jubilæa. Dico notanter *faltem plenarias fufpendi.* Quidnam enim quoad loca extra Romam de partialibus, feu de Indulgentiis non plenariis fentiendum fit, utrum etiam hæ fufpendantur, jam eruitur ex dictis fupra *num.* 98. Qualiter autem Benedictus XIII. a fufpenfione in Anno Sancto exceperit Indulgentias conceffas ad recitationem Angelicam, & vifitantibus SS Sacramentum, aperietur *Appendice II. Additione VII.* ubi de his plura.

Additio. II.

* Præterea, dum in Anno Jubilæo Romano fufpenditur per Bullam facultas extra Romam abfolvendi a cafibus refervatis, & commutandi Vota, fatis convenit inter DD. ibidem fufpendi tantummodo eam facultatem abfolvendi, & commutandi, quæ conceditur a Pontifice in ordine ad lucrandas Indulgentias, non autem illam, quæ datur independenter ab Indulgentiis. Ita expreffe declararunt Urbanus, & Clemens VIII. tefte Cardinali de Lugo *tom.* 3. *difp.* 20. *num.* 194. Hinc fequitur, non fufpendi facultatem, quam habent Epifcopi ex Trid. *Seff.* 24. *c.* 6. abfolvendi ab occultis Papæ refervatis, & difpenfandi cum impeditis, adire Romam, aut etiam per alia fpecialia privilegia. Ratio eft: quia fimilia habent non vi Jubilæi, fed intuitu Officii, vel ex fpeciali gratia Summi Pontificis.

Sequi-

Sequitur II. Nec Anno Sancto, dum Jubilæum celebratur Romæ, suspendi privilegia Regularium ad absolvendum alias ex speciali Clementia Sedis Apostolicæ concessa; nam & ista facultas non est data intuitu lucrandi Indulgentias. Ita cum communi Dominicus Viva *de Jubilæo q.* 4. *art. ult.* & Franciscus van Ranst *de Indulg. q.* 5. *num.* 15.

100. CONCL. III. Ad obtinendum Jubilæum requiritur ex parte lucrantis executio operum præscriptorum: & quamvis optandum sit, atque pie allaborandum, ut homo saltem præmissa vera contritione sit in statu gratiæ toto illo tempore, quo singula opera præstat; tamen probabilius est, sufficere ad consequendam Indulgentiam Jubilæi, quod ultimum opus perficiatur in statu gratiæ. Hæc conclusio sequitur ex dictis *num* 33. & 34.

101. Sunt autem opera præscripta ita perfecte adimplenda, ut, si aliquod ipsorum vel penitus, vel saltem quoad partem notabilem omittatur, sive id fiat ex ignorantia seu oblivione, sive etiam ex impotentia (seclusa commutatione in aliud pium opus a Confessario facta) non obtineatur quidquam de Indulgentia Jubilæi S. Thomas 4. *dist.* 20. *q.* 3. Gobat *cit. tract.* 3. *num.* 61. & alii communiter: siquidem Papa concedit hanc Indulgentiam sub conditione executionis operum præscriptorum, dando simul facultatem, ut eadem in casu justi impedimenti possint per Confessarium in alia pietatis ope-

ra commutari: atqui non impleta conditione nemo consequitur id, quod sub conditione datur; quia deest animus concedentis.

Additio.

* Nec dicas. Pueri necdum annos discretionis attingentes, non solent admitti ad Sacram Communionem, uti notatum fuit superius *Tract.* 10. *dist.* 3. *num.* 43. & tamen lucrantur Jubilæum, uti tenent communiter Doctores: ergo ad obtinendum Jubilæum non necessario requiritur ex parte lucrantis executio omnium præscriptorum.

Ad hanc objectionem respondent plures Doctores negando consequentiam, & suppositum, quod Bulla Jubilæi a pueris, necdum annos discretionis attingentibus, requirat ad obtinendas Indulgentias sacram Communionem, uti notant Viva *de Jubilæo q.* 8. *art.* 4. *num.* 4. *&* 5. & Holzmann *tom.* 2. *tr.* 4. *num.* 656. Interim quia Gobat cum aliis contendit, ad obtinendum Jubilæum absolute necessariam esse *Communionem* seclusa Confessarii *Commutatione* in aliud opus, cum absolute, absque aliqua exceptione, exigatur; Confessarius tutius apud tales pueros, quos judicat adhuc ineptos ad Sacram Synaxin, commutabit S. Communionem in aliud opus. Unde in forma adhuc aliter posset distingui consequens argumenti contrarii: ad obtinendum Jubilæum non necessario requiritur executio omnium operum præscripto

torum, si ex rationabili causa fiat commutatio aliquorum operum, conc. seclusa commutatione, negatur: etenim seclusa commutatione non obtinetur Jubilæi Indulgentia, si aliquod opus requisitum omittitur vel ex toto, vel saltem quoad partem aliquam notabilem. *

102. Additur notanter, *vel saltem quoad partem notabilem*: quia, etsi res dubia sit, utrum prætermittens levem partem operis injuncti consequatur fructum Indulgentiæ, v. g. si quis sub die præscripti jejunii, aliquid modicum degustet, quod tamen non sufficit ad fractionem totalem jejunii: vel si quis ex injuncto Rosario omittat unum vel alterum Ave Maria, & hujusmodi, etsi, inquam, res sit non nihil dubia, tamen probabilius est, quod etiam hic parum pro nihilo reputetur, ac proinde omittens ejusmodi minimam partem non excidat fructu Jubilæi, aut alterius Indulgentiæ: nam adhuc opus injunctum simpliciter impletur, v. g. servatur jejunium quoad substantiam, recitatur Rosarium &c. Suarez *disp.* 52. *de Indulgent. sect.* 5. *num.* 3. Bonacina *cit. disp.* 6. *quæst.* 1. *punct.* 5. *num.* 52. & concordant dicta superius *num.* 59. & 60.

105. Porro lucraturus Jubilæum debet opera præscripta per semetipsum exequi, utputa jejunando (etiamsi necdum attigerit vigesimum secundum annum ætatis) Ecclesias visitando &c. siquidem Pontifex in Bulla Jubilæi exigit industriam personæ, sive actus personales lucraturi

ri Jubilæum, veluti conditionem & dispositionem ipsius ad istud digne & fructuose consequendum.

104. Nec obstat, quod quis per famulum suum possit dare eleemosynam; nam talis hoc ipso, quod det de propriis, adhuc censetur moraliter & proprie dare eleemosynam, licet interveniente ministerio sui famuli. Et nota, quod in tali casu nihil præjudicetur Domino quoad valorem Indulgentiæ, si famulus ille sit constitutus in peccato mortali: bene tamen, si famulus non det eleemosynam pauperibus, sed eam sibi fraudulenter retineat: quia tunc revera deficeret conditio datæ eleemosynæ, supposito nimirum, quod integram eleemosynam retineret: secus credo dicendum, si tantummodo partem, quamvis etiam notabilem retineret, dummodo altera pars, quæ pauperibus datur actualiter, adhuc sit eleemosyna proportionata suo modo respectu Principalis elargientis: alias enim Dominum suum talis famulus exponeret saltem periculo non lucrandi Indulgentias, conformiter dicendis in proxima Appendice *Addit. III.*

105. CONCL. IV. Insuper ad consecutionem Jubilæi requiritur, quod opera præscripta peragantur tempore in Bulla præfixo, Ratio patet ex dictis; quia nimirum nemo lucratur Jubilæum, nisi servatis conditionibus, sub quibus conceditur. Quia igitur in Jubilæis, quæ ob gravem Ecclesiæ necessitatem extraordinarie

conce-

concedi ſolent, communiter habetur inſerta clauſula illa, quod opera præſcripta peragi debeant *prima vel ſecunda hebdomada*, ab Ordinariis Locorum, vel eorum Vicariis &c. indicenda; item quod *Feria quarta, ſexta & Sabbato alterius ex duabus hebdomadis ab eisdem deputandis* jejunium ſervetur. Hinc

106. Infertur primo, quod, etſi Confeſſio Sabbato ante primam Dominicam juxta praxin ſcientibus, & non contradicentibus Ordinariis juxta doctrinam Pauli Layman, Caſtrapalao, Gobat & Kazenberger peragi queat, quoad reliqua tamen opera non lucretur Jubilæum, qui incipit opera præſcripta facere ante tempus duarum hebdomadarum taliter ab Ordinario indictarum; quia deficit conditio debiti temporis Lugo *diſp.* 27. *de Sacram. Pœnit. ſect.* 7. *num.* 127. Navarrus *Conſil.* 1. *de Conſtitut. num.* 9. & alii.

107. Verum in caſu urgentis periculi (utputa, ſi quis lethaliter decumbat) & accedente commutatione hujus conditionis in aliud pium opus per Confeſſarium facta, poſſe Jubilæum Romæ jam publicatum obtineri alibi, cenſet Filliucius *tr.* 8. *de Sacramentis num.* 287. citans pro ſe multos graves Doctores, ſed tacito nomine: ejusque doctrinam ſecure in praxi obſervari ex cauſa, ſentit Gobat *cit. tr.* 3. *num.* 46. Ratio eſt; quia in Bulla Jubilæorum extraordinariorum expreſſe concedi ſolet, quod Confeſſarius ex cauſa legitimi impedimenti,

 ratio

ratione cujus pœnitentes opera pro lucrando Jubilæo præscripta vel eorum aliquod præstare nequeunt, *in alia pietatis opera commutare, vel in aliud proximum tempus prorogare possit, eaque injungere, quæ ipsi pœnitentes efficere poterunt*, prout communiter loquuntur Bullæ Pontificiæ Jubilæum extraordinarium indicentes. Ergo post publicatum Romæ Jubilæum, pro toto orbe Christiano concessum, hoc ipso Pontifex concedere, atque indulgere censetur, quod Confessarius circa constitutos in articulo mortis possit uti facultate commutandi opera, & conditiones præscriptas, eaque pro lucrando Jubilæo injungere, quæ ipsi pænitentes ante obitum suum adhuc efficere poterunt. Quod enim majus impedimentum, quam instans mortis Articulus? Et quis credat, ab hac largissima facultate, circa juste impeditos Confessariis expresse concessa, voluisse Papam, pientissimum Patrem, & Pastorem omnium Fidelium, excludere solos agonizantes: eo quod tempus Jubilæi in propria Diæcesi deputatum necdum advenerit?

Additio.

* Profecto P. Franciscus van Ranst, alias in hoc puncto contrarius admittit tamen in suo Opusculo *de Indulg. q. 2. n.* 14. quod, si darentur quædam loca, in quibus Jubilæum præ vehementia persecutionis Hæreticorum, & forsan emergente exinde absentia Vicarii Apostolici publicari nequiret, possit nihilominus Jubi-

bilæum a Fidelibus ibidem exiſtentibus acquiri ſtatim, ac ad illos pervenerit notitia de publicatione facta Romæ, per viſitationem ſcilicet Eccleſiæ (quæ deputanda eſſet ab Ordinario) commutandam a Confeſſario in aliud quoddam opus pium juxta circumſtantias locorum, & prudentiæ ſuæ arbitrium; quia ibi publicatio, & deſignatio Eccleſiæ ab Ordinario facienda eſt impoſſibilis, nec videtur velle Summus Pontifex hujusmodi Fideles privare hac univerſali Indulgentia poſt publicationem Romanam: cur igitur hæc ipſiſſima voluntas Summi Pontificis non poſſit etiam præſumi quoad infirmos morti quaſi proximos? Idem a fortiori dicendum in caſu, quo quidem in principali loco Diœceſis promulgatio, & Eccleſiarum deſignatio facta jam fuit, non tamen in Parochiis in quibus ſimiles periculoſe decumbentes exiſtunt

108. Infertur ulterius, quod ille non lucretur Jubilæum, qui aliis diebus, ac in Bulla præſcribuntur, jejunat; utputa, ſi quis loco jejunii Sabbatini jejunet Feria quinta, nam talis non peragit jejunium tempore præſcripto, ſicque agit contra formam, niſi forte ex cauſa rationabili interveniat commutatio hujus conditionis per Confeſſarium facta in aliud pietatis opus, juxta proxime dicta.

109. ubi breviter duo ſunt Confeſſario notanda I. Quod, ſi tempore Jubilæi conceditur Confeſſariis facultas commutandi opera præſcripta, requiratur ad hoc rationabilis cauſa; nempe, quod pœnitentes præ infirmitate, pau-

pertate, necessario laboritio, vel alio justo impedimento, dicta opera, vel eorum aliquod præstare nequeant, vel saltem non absque gravi difficultate: ubi Confessario id consolationi esse poterit, quod, si causa commutandi re ipsa foret insufficiens, bona tamen fide judicata sufficiens, id non impediat valorem commutationis; quia in Bulla commutatio remittitur judicio ipsius Confessarii. II. Notandum Confessario, quod commutatio illa debeat fieri in alia opera æquivalentia: alioquin enim non foret mera commutatio, sed partialis dispensatio. Layman *cap.* 3. *de Indulg. num.* 12. Gobat. *tr.* 3. *Quinarii num.* 109. citans alios. Attendendum tamen est circa hoc ad statum pœnitentis, ejusque qualitates, & vires: nam commutatio præfata debet fieri juxta prudens arbitrium Confessarii in talia opera, *quæ ipsi pænitentes efficere poterunt*, prout loqui solent Bullæ Jubilæorum. Dicta quippe æqualitas operum non præcise spectanda est ex ipsa specifica operis præstantia, seu pœnalitate, sed ex fine per Pontificem in largitione Jubilæi intento. Unde ægrotis loco jejunii injungi poterit vel largitio copiosioris eleemosynæ, si possunt, vel aliquarum precum recitatio: sicut & pauperibus, nullam penitus eleemosynam dare valentibus, oratio, aut iterata Ecclesiarum visitatio, & hujusmodi. Atque ista operum commutatio non solum intra ipsam Confessionem (prout communiter fieri solet, estque consultius) sed etiam extra eam, nisi aliter in suis Bullis Pontifices specialiter restringant, potest per Confessarium a pœni-

a pœnitentibus electum exerceri: dummodo fiat, saltem inchoative, intra duas hebdomadas pro Jubilæo designatas; prout amplius tradit Gobat *cit. tract. num.* 110. & 111. cum aliis.

110. Insuper non potitur Jubilæo, qui (cessante memorata rationabili commutatione) diebus cæteroquin debitis jejunat prima hebdomada semel, & alia hebdomada bis: debent enim omnia tria jejunia diebus statutis intra unam eandemque hebdomadam peragi, prout requirunt Bullæ Pontificiæ illis verbis: *Ac Feria quarta, sexta, & Sabbato alterius ex duabus hebdomadis ab eisdem deputandis jejunaverit.* Nam dictio illa alternativa, *alterius ex duabus*, satis indicat, tria illa jejunia debere conjungi, ac fieri intra unam eandemque hebdomadam: idque eo magis, quia Pontifex hac intentione jejunium indicit, ut caro maceretur; ad hunc autem finem plus deserviunt jejunia magis unita, quam interpolata per integram hebdomadam. Lugo *cit. disp.* 27. *num.* 105. Gobat. *tract.* 3. *Quinarii num.* 312. cum aliis, contra Bonacinam *citat. puncto* 5. *num.* 34.

Cæterum, an etiam reliqua opera, pro consequendo Jubilæo præscripta, debeant fieri intra unam eandemque hebdomadam, non adeo conveniunt Doctores. Affirmat Lugo *loc. cit. num.* 105. Henriquez, Busenbaum, Sanctarellus & alii, qui id probare conantur ex verbis Bullæ Jubilæi. Negat Bonacina *cit. puncto* 5. *num.* 34. Diana *part.* 5. *tr.* 12. *resol.* 12. & alii,

quorum ſententiam eſſe probabiliorem, eoquod verba Bullæ Jubilæi hoc non convincant de aliis operibus præter tria jejunia, cenſet Gobat *loc. cit. num.* 72. quamvis prior ſententia utique ſit tutior, ac proin in praxi merito tenenda, & conſulenda.

Additio. I.

* Quoad Confeſſionem autem, & Communionem loquendo omnino extra ullum eſt periculum, illas, abſolutis in una ex duabus hebdomadibus reliquis operibus ad Jubilæum requiſitis, peragi poſſe in Dominica immediate ſequenti, uti declaravit ipſemet ſummus Pontifex Gregorius XIII. apud la Croix *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 1417. Imo ſuperaddit. P. Schmalzgrueber *lib.* 5. *Decret. tit.* 38. *num.* 157. ſic conſultum eſt facere, ut ita opus ultimum ſit Communio, quæ hoc modo certius diſponit ad Indulgentiam plenariam conſequendam, cum pro tunc ſtatus gratiæ adeſſe ſupponatur. *

Additio II.

* Quod ſi autem ponas caſum, quod quis, reliquis omnibus uſque ad ſacram Communionem peractis, ultima Dominica ob interveniens impedimentum communicare nequeat, puta quia antea inadvertenter aliquid bibit, vel comedit, in tali caſu poterit Confeſſarius Communionem vel in tempus proximum e. g. in proximum diem Lunæ prorogare, vel in aliud

opus

opus commutare, uti cum Diana notat Felix Poteſtas *in Examine Confeſſ. n.* 3828. Ponamus autem gravem alium peccatorem, qui Confeſſionem & Communionem non differt usque in Dominicam ſequentem, ſed potius peragit intra ipſam ſeptimanam, antequam reliqua opera pro Jubilæo præſcripta ex integro abſolvit; talis, ſi poſtmodum ante ultimum præſcriptum opus v. g. ante jejunium Sabbatinum iterum reincidat in peccatum grave, debet ante hoc ultimum opus adhuc elicere Contritionem perfectam, ſi Jubilæum lucrari intendit; repetita autem Confeſſio, & Communio, etſi pro majori ſecuritate conſulatur, neutiquam requiritur; quia in Bulla duplex Confeſſio vel Communio ex una parte non exigitur, ex altera vero etiam per perfectam Contritionem quis ſe iterum in ſtatum gratiæ reponere poteſt. *

111. CONCL. V. Opera præſcripta tempore Jubilæi poſſunt impleri in diverſis locis, utputa viſitando Eccleſias in loco domicilii, & alibi jejunando, confitendo &c. Ita Lugo, *ubi ſupra num.* 123. Sannig. *lib.* 5. *Decret. tit. de Pœnit. & Remiſſ. c.* 2. *num.* 16. & alii. Ratio eſt: tum quia favor Jubilæi non eſt localis, ſed perſonalis: tum quia nullibi in Bullis requiritur identitas loci, ſed duntaxat viſitatio Eccleſiarum deſignatarum, ac devota præſtatio operum præſcriptorum.

112. Infertur proinde, quod, qui tempore promulgati Jubilæi cœpit aliqua opera præſcri-

ſcripta perficere, v. g. viſitando Eccleſias, poſſit in itinere reliqua opera peragere. Inſuper, ſi quis a principio promulgati in ſua patria Jubilæi non erat præſens, ſed primum Feria quinta advenerit, poterit is jejunio Feria quarta alibi peracto, vel hoc ex juſta cauſa in aliud pietatis opus per Confeſſarium commutato, reliqua opera in patria proſequi.

113. Quinimo, ſi malit, poterit talis in itinere conſtitutus ſequenti hebdomada jejunium præſcriptum una cum cæteris operibus peragere, haud obſtante, quod tempus Jubilæi in ſua patria jam effluxerit. Ratio eſt: quia in Bulla Jubilæi facultas univerſalis conceditur navigantibus, aut iter agentibus, ut, cum primum ad ſua ſeſe domicilia receperint, poſſint opera præſcripta peragere, ſicque Jubilæum lucrari: atque in hunc finem, ut omnia majori cum quiete, ac devotione perfici valeant, conceditur eisdem ſpatium duarum hebdomadarum non minus, ac cæteris.

APPENDIX

Ad priorem Quæſtionem, explicans conditiones Jubilæi, ſuperiori Quæſtione enumeratas.

SUMMARIUM.

* *Qualiter ſit inſtituenda viſitatio Eccleſiarum? Add. I.*

* *Quo-*

* *Quomodo ibidem sint persolvendæ preces? Add. II.*
* *Qualis danda eleemosyna? Addit. III.*
* *Quomodo observandum Jejunium? Addit. IV.*
* *An satisfiat per opera alias debita? Addit. V. VI. & VII.*

Additio. I.

* QUÆRES I. Quomodo sit instituenda visitatio Ecclesiarum in Jubilæo præscripta? Resp. I. Visitatio Ecclesiarum facienda est devote, ubi ex D. Thoma 2. 2. *qu.* 182. *art.* 1. nota cum Dominico Viva hic *qu.* 8. *art.* 5. *num.* 3. devotionem requisitam in eo consistere, quod talis visitatio sit ordinata ad cultum DEI; unde, si quis præcise visitaret Ecclesiam ex eo fine, ut ibidem personam alterius sexus inducat ad peccatum carnale, talis visitatio, nisi pessimus iste finis adhuc ante ingressum in Ecclesiam saltem sub itinere revocetur, non foret sufficiens, utpote non devota, id est, non ordinata ad DEI cultum: cum talis intentio mortaliter peccaminosa videatur incompossibilis cum voluntate colendi DEUM per eum ipsum actum, qui ob pessimum finem est graviter peccaminosus, ac DEO summe abominabilis. Interea per dicta ista non negatur, quod adhuc visitatio aliqua possit esse devota, si instituatur a gravi peccatore habi-

tuali-

tualiter in suo peccato permanente, modo non ipsamet visitatio ordinetur ad finem mortaliter malum, sed potius ad DEI cultum, quæ ordinatio, ad cultum Divinum utique etiam in peccatoribus gravibus moraliter bona est, sicque devota. Videatur Viva *loc. cit. num.* 5. Suadetur tamen haud dubie tanquam melius, ut talis quoque peccator gravis conetur saltem ante visitationem elicere contritionem, vel deponere Confessionem. Quinimo supposito, quod visitatio illa esset ultimum opus Jubilæi, idipsum necessario requiritur. Cæterum la Croix hic *num.* 1432. putat, non obstare devotæ visitationi; si eadem instituatur curru, vel equo, nisi aliter expresse in aliqua Bulla requireretur. Resp. II. Num in Anno Sancto, in quo præscribuntur plures Ecclesiæ sæpius visitandæ; num (inquam) omnes Ecclesiæ in tali Jubilæo pro visitatione specificatæ debeant simul & semel, seu uno die absolvi, vel num una ex præscriptis Ecclesiis hoc, altera alio die assumi queat, non conveniunt inter se Doctores. Et quidem affirmativam tenent Filliucius hic *tr.* 1. *cap.* 10. & la Croix *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 1432. nimirum talem visitationem diebus diversis modo superius indicato posse institui; ast, nisi ex rationabili causa simul interveniat aliqua commutatio, securius defenditur negativa cum Navarro, Bossio, Quarto, & Dominico Viva *de Jubilæo qu.* 8 *art.* 5. *num.* 2. videtur enim primæ sententiæ obstare praxis Fidelium, qui eodem die omnes præscriptas Ecclesias simul visitant; praxis autem,

tem, & observantia declarant Jus *cap. Cum dilectus, de Consuetud.* Quinimo Innocentius XII. pro Romano Jubilæo 1700. celebrato apud Dominicum Viva *tr. de Jubilæo*, ad finem *folio apud me* 87. expresse declaravit, quod Romæ integra visitatio præscriptarum Basilicarum debeat fieri intra unum diem 24. horas in se continentem, computando initium hujus diei, & finem ab una media nocte usque ad alteram: ergo idem erit sentiendum, si tale Jubilæum altero anno extendatur ad alias terras. Interea tamen, si post Annum Sanctum alibi conceduntur Jubilæa, attendere oportet Parochos, quantum prudenter fieri potest, ne in pagis apud rusticos pro visitatione nimium ab invicem distantes præscribant Ecclesias: alias enim præsertim mala tempestate multi has visitationes intermittent, aut Confessarios continuo pro commutatione urgebunt, prout experientia non raro docet, dum frequenter fiunt tales commutationes, & quidem prudenter a Confessariis vel in proximiores Ecclesias sæpius visitandas, vel etiam in preces, aliave pia opera maxime apud senes, debiles, operarios, ac opifices ex labore quotidiano victitantes. Resp. III. Si post Annum Sanctum Romanum ad instantiam Nuntiorum, seu Episcoporum alibi conceditur Jubilæum, ibique pro lucrandis Indulgentiis præscribuntur visitationes repetitæ certarum Ecclesiarum, solent hæ visitationes ad minorem numerum restringi, si fiant cum Processionibus, quam si contingerent sine istis. Sic vidi in praxi observari præceden-

ti Jubilæo anno 1700. ubi in aliquibus Diœcesibus una Processio ab aliqua communitate instituta æquivalebat tribus, alibi quatuor visitationibus particularibus, ita, ut loco quindecim visitationum particularium sufficerent quatuor, vel quinque, processionaliter institutæ. Et tali modo etiam observatur Romæ in Anno Sancto; ubi, etsi alias deberent quatuor Ecclesiæ specificatæ visitari trigesies, si tamen Religiosi Processionem instituant, sufficit terna, & apud alias Communitates studentium quaterna talis visitatio, prout colligitur ex Declaratione Clementis X. emanata pro Jubilæo anno 1675. Resp. IV. In Jubilæis extraordinariis tempore Coronationis Summi Pontificis, aut valde gravis totius Ecclesiæ necessitatis concedi solitis, ad lucrandas Indulgentias sufficit unica visitatio, & quidem unius tantum Ecclesiæ saltem extra Urbem Romanam, uti inquit Holzman *tom.* 2. *part.* 5. *tr.* 4. *num.* 647. Et licet Ordinarii communiter pro majori populi commoditate, aut devotione plures Ecclesias specificent, addere tamen solent, ut ad minimum semel saltem una ex specificatis Ecclesiis visitetur. *

Additio. II.

* Quæres II. Qualiter sint persolvendæ preces in visitatione Ecclesiarum requisitæ? Resp. I. Preces in Bulla Jubilæi, quando visitantur Ecclesiæ, requisitæ debent persolvi ad mentem Sum-

Summi Pontificis: non eſt autem neceſſe, ut ſub oratione exprimatur finis Summi Pontificis ſpecifice, ſed ſufficit in genere orare ad eam intentionem, quam requirit Pontifex pro lucrando Jubilæo. Ita cum Boſſio, Sanctarello, Quarto, & Paſqualigo Dominicus Viva hic *q.* 8. *art.* 5. *num.* 6. Ratio eſt; quia per illam intentionem genericam eo ipſo ſaltem implicite oratio dirigitur ad finem a Pontifice intentum. Reſp. II. Si certæ, & ſpecificæ preces in Bulla Jubilæi ſub viſitatione Eccleſiarum non determinantur, tunc equidem Suarez, Henriquez, Bonacina, & alii probabiliſſime exiſtimant, ſufficere quaſcunque minimas, præſertim, ſi attenta mente perſolvantur; cum adhuc ſalvetur vera perſolutio alicujus orationis: aſt in praxi merito conſulenda eſt tanquam ſecurior ſententia Rodriquez, Coninch, & Dominici Viva, requirentium orationem congruam, tanquam medium magis proportionatum ad obtinendum finem a Pontifice intentum. Profecto Doctores teſte P. Kazenberger *tract. de Indulg. p.* 3. *quæſt.* 10. ſuadent communiter, ſi aliud pro recitatione ſub qualibet viſitatione in Bulla non præſcribitur, ut ſaltem ſex Pater, & Ave cum Credo recitentur. Quod ſi quis preces vocales perſolvere nequeat e. g. Mutus, non excludetur ab Indulgentiis, ſi ſaltem mentales perſolvat, uti apud Holzman *loc. cit. num.* 648. notant Gobat, Viva, & la Croix. Securiſſimum erit, ſi id e. g. apud mutum fiat per commutationem Confeſſarii; non enim deſunt Auctores, qui de

per

per se loquendo cum Van Ranst *de Indulgen. quæst. 7. num.* 20. negant, sufficere orationem mentalem. Resp. III. Preces sub visitatione Ecclesiarum faciendæ debent persolvi cum ea attentione, quæ requiritur ad substantiam orationis, de qua in Tractatu de Horis Canonicis; unde saltem probabili periculo invaliditatis exponit suum Jubilæum ille, qui voluntarie, & deliberate sub his precibus requisitis mente distractus existit per notabilem requisitæ orationis partem. Porro si quis Ecclesiam, ut has preces persolvere valeat, amplius ingredi nequeat, puta, dum jam ostium invenit clausum, testibus Suarez, Lugo, & Diana, ac conformiter jam dictis de Indulgentiis in communi, satisfacit orando ad ostium; quoniam adhuc moraliter censetur preces persolvere in Ecclesia. *

Additio III.

* Quæres III. Qualis sit danda eleemosyna, si ejusdem elargitio in Bulla Jubilæi desideratur, prout requiri solet in Jubilæis extraordinariis, quæ tempore Coronationis Pontificis, aut pro sublevanda extraordinaria necessitate Ecclesiæ conceduntur? Resp. Equidem, si non expresse aliud insinuatur in Bulla, quamplures DD. æque defendere hic, uti præcedenter de precibus ob paritatem rationis; nimirum sufficere eleemosynam quamcunque. Interea tamen loquendo in praxi prudenter discurrit quoad divites la Croix *lib. 6. part. 2. num.* 1427. ponen-

ponendo sequentia vix non in omnibus verba formalia: *Si Bulla nihil determinet, sufficere eleemosynam quantumcunque parvam etiam pro quovis divite, docent Diana, Faustus, Rodriquez, Leo, & alii. Econtra Navarrus, Cordub. Regin. & Alloza probabiliter volunt, dandam proportionate ad personæ facultates. Et licet Bullæ modernæ dicant*, prout unicuique devotio,. & charitas suggesserit: *nihilominus Zech, Pourre, & alii adhuc ajunt sufficere quantumcunque parvam: sed alii melius dicunt, simul habendam esse rationem dictaminis interni plus minusve suadentis. Et quia L. si quis, 1. §. 5. ff. de Dolo habetur, minima non esse consideranda, recte subinfert Dominicus Viva q. 8. art. 6. quando aliquid committitur arbitrio operantis, non sufficere quidvis minimum, sed mensurandum esse secundum Regulas prudentiæ. Quinimo, si in Bulla talis extraordinarii Jubilæi poneretur hæc clausula*, juxta cujusvis facultatem: *dives utique deberet plus dare, quam alius.* Ita ille merito sequendus, cum ipsa praxis doceat, quod divites nisi omnino fuerint Euclíones) etiam defacto soleant ordinarie, & communiter plus dare, quam alii minus habentes, alias sibi timentes de non lucrando Jubilæo, si e. g. tantummodo ad eum finem darent unicum obolum, vel crucigerum, prout pariter advertit Van Ranst *de Indulg. quæst. 7. num. 24. ac seqq.* Porro per pauperes, quibus eleemosyna danda, poterunt hic etiam merito intelligi egentes necessariis ad conservandum statum: item Ecclesiæ, aliave loca pia vere

Z In

indigentia luminaribus, ornamentis, ædificiis, ſuſtentatione &c. uti cum Navar. Lug. Sanch. Diana & Bellegambe advertit la Croix *loc. cit. num.* 1429. qui etiam ſuperiori *num.* 1426. ex S. Thoma 2. 2. *quæſt.* 2. *art.* 2. notat, ſub nomine eleemoſynæ comprehendi poſſe quodcunque ex ſeptem Miſericordiæ operibus corporalibus, e. g. mendicum domi excipere &c. Cæteroquin in Monaſteriis ſolet tali tempore Superior ſubditos monere, ut faciant intentionem, quia nomine Conventus loco eleemoſynæ copioſiorem panem, aliaque ſubminiſtrabit egenis &c. quod idem teſte Van Ranſt *de Indulgentiis quæſt.* 7. *num* 25. facere poterit Paterfamilias reſpectu uxoris, ac ſuæ familiæ. *

Additio IV.

Quæres IV. Quomodo ſit obſervandum jejunium, ſi illud requiritur, prout fit in Jubilæis extraordinariis tempore Coronationis novi Pontificis, aut in gravi neceſſitate Eccleſiæ? Reſp. Obſervandum eſſe jejunium eo modo, quem ſingulæ Provinciæ tenent illo tempore quoad alia jejunia: conſequenter nec impedit illud collatiuncula de nocte, nec potus, nec modicum quid ſumptum intra diem. Ita apud la Croix, Sanchez *in Decalogum lib.* 4. *cap.* 11. & Franciſcus Bellegambe *De Jubileo part.* 3. *ſect.* 5. *quæſt.* 1. Ratio eſt: quia etiam alias, ſi Eccleſia jejunium præcipit, illud injungit juxta modum in illis Regionibus conſuetum: & hinc in vigiliis Germani comedunt adhuc ova, atque lacticinia, prout utique

etiam

etiam facere possunt tempore Jubilæi. Porro, cum jejunium requiratur tanquam conditio sine qua non, ad id, supposito, quod Jubilæum illud, in quo præscribitur, lucrari velint, adstringuntur etiam illi, qui alias ad jejunium necdum sunt obligati, ut pueri, senes, itinerantes, laborantes, ac infirmi, nisi hæc jejunia in aliud opus pium a Confessariis commutentur. Quæ tamen jejunii commutatio in aliud opus pium non debet facile fieri, nisi id observari nequeat absque notabili incommodo, uti contingere potest apud valde infirmos, & ex itinere, vel labore notabiliter fatigatos. Ita recte annotat Dominicus Viva hic *quæst.* 8. *art. ult.* præsertim num. 4. qui exinde eodem articulo accurate subjungit, quod, si jejunium Jubilæi incidat in aliquod Festum principale alicujus civitatis, non illico debeat illud commutari in aliud opus pium, v. g. in eleemosynam, sed potius ab Episcopo transferri ad alium diem hebdomadis non impeditum: nam sic Ecclesia etiam practicat in aliis jejuniis, si incidant e. g. Vigiliæ in diem Dominicam, aut in aliquod principale Festum. Quinimo teste Van Ranst hic *quæst.* 7. *num.* 22. Urbanus VIII. simile Jubilæum anno 1634. concedens tempore Paschali etiam ibi consueta imposuit jejunia. *

Additio V.

* Quæres V. An, si pia opera superius mentionata, quæ pro Jubilæo lucrando injun-

guntur, jam sint alias debita, tales nihilominus satisfaciant Bullæ Jubilæi per eadem opera, sicque per ipsa adhuc obtinere possint Indulgentias Jubilæi? Casus emergentes sunt varii: puta, potest quis esse jam aliunde obligatus ad visitandam Ecclesiam, ut die Dominica audiat Missam ibidem, vel potest esse adstrictus ad jejunandum vi Voti, aut præcepti Ecclesiastici &c. Quæritur ergo, an nihilominus per similem visitationem Ecclesiæ, vel jejunium quis satisfaciat Bullæ Jubilæi extraordinarii, & lucretur Indulgentias inibi contentas Resp. a potiori loquendo, nisi contraria mens Summi Pontificis ex specialibus circumstantiis desumatur, talem per mentionata opera aliunde debita satisfacere, & lucrari Indulgentias Jubilæi. Ita Sabinus Bononiensis *part. 2. tract. 65. quæst. 29.* & la Croix *lib. 6. part. 2. num* 1425. ac teste eodem communis, præsertim sub his terminis. Ratio fundamentalis est; quia ex una parte potuit supremus Christi in terris Vicarius Pontifex Indulgentias tales intuitu hujus operis alias debiti concedere: quæ enim in hoc implicantia? & ex altera parte, cum non restrinxerit expresse Bullam ad opera præcise supererogatoria, sed absolute concesserit cum his operibus, oportet ordinarie mentem ejusdem in causa hac favorabili sic interpretari, quod nimirum dederit eas Indulgentias, si allegata opera peragantur, sive dein eadem alias jam sint debita, sive non; nam Beneficium supremi Principis patitur largam interpretationem *Leg. Beneficium, ff. de Const-*

Prin-

Princip. nisi aliunde sit ratio restringendi, vel specialiter in Rescripto aliquo verosimilius constet de mente contraria ejusdem. Accedit, quod, dum in Jubilæo illo extraordinario injunguntur jejunia, iisdem contentus sit Pontifex ad obtinendas Indulgentias juxta communem, quamvis dicta jejunia incidant in quatuor tempora, vel in dies Vigiliarum, vel in Quadragesimam, ubi alias est obligatio jejunandi, quod utique signum est, non requiri a Summo Pontifice ordinarie opera supererogatoria, seu alias indebita. Sic etiam utique censetur quis sufficienter visitasse Ecclesiam suam Parochialem, etsi aliunde fuisset obligatus eam adire pro eo tempore, puta festivo, ad audiendam Missam, quæ alibi non amplius celebratur, dummodo etiam in dicta Ecclesia preces ad intentionem Pontificis pro lucrandis Indulgentiis devote persolvat. Item, si tempore Jubilæi incideret tempus Paschale, posset quis per Confessionem & Communionem Paschalem satisfacere præcepto Ecclesiastico de annua Confessione, & Paschali Communione, & simul etiam per hoc ipsum opus adimplere conditionem confitendi, & communicandi, pro lucrandis Indulgentiis requisitam, prout fatetur ipsemet Pater Apollonius Holzman *tract. de Sacram. Pœnit. loc. cit. num.* 661. alias in hoc puncto contrarius; etenim, nisi verosimilius constet de mente contraria Legislatoris, potest quis duplici obligationi per unum idemque opus satisfacere, e. g. si Festum S. Matthiæ incideret in Dominicam, foret quidem duplex ob-

ligatio audiendi Missam (nimirum tam ratione Dominicæ, quam ratione Festi) cui tamen obligationi duplici satisfit per unicam auditionem unius Missæ, uti in confirmationem hujus nostræ sententiæ adducit P. Franciscus Van Ranst *de Indulg. q 7. n. 1.* *

Additio VI.

* Dices: Non obtinet aliquis Indulgentias Jubilæi per illam eleemosynam, quam alias elargiri debet ex justitia: ergo per opera alias debita non acquiritur Jubilæum. Resp. enim concedendo anteced. in casu specificato, & quoad similes obligationes ex justitia; nego tamen exinde consequentiam, & paritatem quoad alios casus, in quibus non invenitur aliqua specialis ratio. Disparitas est, quod illa solutio debiti ex justitia tollat rationem eleemosynæ proprie dictæ, utpote cum datio eleemosynæ non sit restitutio, sed potius aliqua gratuita donatio: econtra vero jejunium exhibitum, quia præceptum est (idem dic proportionaliter de aliis similibus piis operibus) non tollit rationem jejunii. Unde notanter diximus *a potiori loquendo*, & nisi contrarium *ex specialibus circumstantiis* colligatur (uti colligitur in materia Justitiæ) posse in ordine ad Indulgentias Jubilæi obtinendas satisfieri per opera aliunde debita, loquendo de operibus, quæ sunt in enumeratione casuum comprehensa. *

Addi-

Additio VII.

* Urgebis. Si quis aliunde tenetur ex voto singulis diebus ad certam intentionem recitare septem *Pater* & *Ave*, non satisfacit pro obtinendo Jubilæo, si hanc recitationem applicet præcise loco precum ad Jubilæum, alias requisitarum: ergo adhuc per opera alias debita non acquiritur Jubilæum. Anteced. probatur a pari; nam si tali pœnitenti in Confessionali injungerentur pro salutari pænitentia septem *Pater* & *Ave*, talis non satisfaceret præcise recitando illa septem *Pater* & *Ave*, ad quæ aliunde vi voti adstringitur: etenim si injungitur certum opus sub titulo oneroso, ut exinde quis obtineat certam gratiam, ac beneficium, exinde non satisfit per opus aliunde debitum, uti patet in exemplo proxime allato: ergo. Resp. ad hanc satis efficacem instantiam distinguendo ultimum illatum; non satisfit per opus aliunde debitum, si ex aliis circumstantiis verosimilius constet, requiri novum opus supererogatorium, conced. secus, negatur. Cum itaque Papa non solum preces, sed etiam applicationem ad certum finem præscribat positive in Jubilæo, verosimilius non videtur esse contentus cum illis precibus, quæ jam aliunde, & quidem pro longe alio fine debentur. Unde bene distinguendum est inter hæc duo, præscribere persolutionem certorum operum, & præscribere applicationem horum operum ad certum finem. Sic Clericis in Sacris constitutis præscribitur quidem persolutio

Horarum Canonicarum, non tamen applicatio harum precum ad certum finem; cum poſſit talis recitans pro ſe, vel pro aliis applicare. Loquendo de Jubilæo *quoad ipſas preces in Eccleſia perſolvendas* non ſolum requiritur perſolutio earum, ſed annectitur etiam applicatio ad certum finem: non autem talis annexio applicationis reperitur in Bulla Conceſſionis Jubilæi circa ſacram Confeſſionem vel Communionem; alias certe ſi in aliqua Dominica Jubilæi incideret ſimul Communio generalis applicanda pro Defunctis, vel ſi fructum hujus Communionis quis antecedenter jam alteri donaſſet, talis communicans per prædictam Communionem non ſatisfaceret Jubilæo contra communem perſuaſionem Fidelium. Item ſi talis non ſatisfaceret Jubilæo, nec Sacerdos in Miſſa ſatisfaceret, ſi obligaretur alteri integram hanc Miſſam ex ſtipendio applicare, & tamen per illam Communionem, qua in dicta Miſſa ſumit Sacrum Corpus Chriſti, vellet lucrari Jubilæum*

QUÆSTIO X.

De Facultate abſolvendi a reſervatis & commutandi Vota tempore Jubilæi. Item quoties quis hac facultate frui queat?

SUMMARIUM.

114. *Tempore Jubilæi ſolet Confeſſariis concedi poteſtas abſolvendi a reſervatis.*

115.

115. *Et commutandi vota.*

* *An quilibet Confessarius ab Episcopo approbatus possit hanc duplicem potestatem exercere etiam erga Moniales, & Regulares, si tali confiteantur? Additio I. & II.*

116. *Jubilæum non posse bis obtineri, est probabilius.*

117. *Nec etiam in duobus locis.*

118. *Quamvis non desint oppositum tenentes.*

* *An possit quis virtute Jubilæi bis absolvi?*

119. *Valida est absolutio a reservatis, obtenta in Jubilæo ab habente animum adimplendi opera præscripta, licet postea hæc non peragat.*

120. *Secus, si non habuisset animum ea implendi.*

121. *Utrum absolutus a reservatis peccet mortaliter, si postea non præstet opera Jubilæi?*

122 *Virtute Jubilæi potest quis absolvi a reservatis oblitis, eo jam peracto, cum Additione.*

223. *Hoc ipsum tenent aliqui de commutatione votorum.*

124. *Alii vero negant.*

* *Qualia vota in Jubilæo excipiantur?*

125. *Probabilius est, in Jubilæo concedi facultatem absolvendi ab Hæresi, nisi excipiatur.*

114. PRo majori intelligentia sequentium est notandum, quod tempore Jubilæi præter Indulgentias plenarias, omnibus Fidelibus opera præscripta rite peragentibus concessas, duplex communiter potestas respectu eorum concedi soleat Confessariis, quos ipsi ex approbatis ab Ordinariis locorum elegerint. Prima est, quod hi possint eos pro ea vice, & in foro conscientiæ tantum, absolvere ab omnibus censuris, & peccatis, quamvis notoriis etiam reservatis tum a locorum Ordinariis, tum a Summo Pontifice, ac etiam contentis in Bulla Cænæ Domini: dummodo non sint publice denuntiati, incidisse in aliquam sententiam seu censuram excommunicationis, suspensionis, & in

interdicti; nam tales expresse in Bulla excipiuntur, nisi infra tempus celebrationis Jubilæi satisfecerint, supposito tamen, quod satisfacere possint; alias enim sufficeret cautio etiam juratoria respectu talium. Solet quoque interdum expresse excipi crimen hæresis, ut videre est in Jubilæo Innocentii X. anno 1648. die 11. Martii publicato, quod refert Gobat circa initium *Tract.* 3. *Quinarii.*

115. Altera facultas concessa Confessariis, est, quod possint quæcunque vota ipsorum (Religionis, & Castitatis, exceptis, atque juxta Franciscum van Ranst *de Indulg. quæst.* 11. *num.* 3. illis quoque demptis, quæ immediate tendunt in favorem tertii, si ab eodem fuerint acceptata) in alia pia, & salutaria opera commutare. Ubi nomine *Castitatis* intelligitur Castitas perpetua, & integra, ut in simili dictum est supra *tract.* 6. *dist.* 3. *num.* 45. & 46. Non tamen solet concedi ordinarie ulla facultas dispensandi super aliqua Irregularitate quomodocunque contracta, prout amplius ex verbis Bullæ cujuslibet Jubilæi patere poterit.

Additio. I.

* Porro, utrum illa duplex potestas commutandi vota, & ab omnibus simul peccatis, atque censuris absolvendi, Confessariis quibuscunque, *a locorum Ordinariis in genere approbatis*, tempore Jubilæi concessa, se in tantum

exten-

extendat, ut quoscunque accedentes, & Jubilæum lucrari intendentes, non solum Sæculares, verum quoque Regulares exemptos, atque Moniales, etiam absque prævia licentia, aut deputatione speciali, respectu dictarum personarum exercere valeant, major est difficultas. Ubi *quoad Moniales* communis DD. contra Kerchove, Franciscum Van Ranst, & Montalvum respondet negative, eo quod Confessarius approbatus in genere ab Ordinario loci, non censeatur approbatus specifice & relate ad Moniales; sicut a pari juxta Clementem X. approbatus pro audiendis Confessionibus Monialium unius Monasterii, minime censetur approbatus sine legitima licentia pro Monialibus alterius Monasterii, nec Confessarius ex sua gravi ratione præcise approbatus pro viris, censetur approbatus pro fæminis, uti recte notant Matthæucius *vers. Officialis quoad Moniales num.* 10. *ac* 11. Dominicus Viva *tract. de Jubilæo quæst.* 9. *art.* 2. Felix Potestas *in suo Examine tom.* 1. *num.* 1444. *ac seqq.* & Lantusca *in Theatro Regularium, vers. Jubilæum num.* 2. ubi etiam hic ultimus adducit aliquam Declarationem Cardinalium Congregationis Episcoporum: & Regularium. Oportet tamen, ut illi Superiores, quibus alias de jure competit deputare Confessarios pro Monialibus, in hoc puncto tempore Jubilæi non sint parci, etiam plures, si desiderentur, ex ordine deputando Confessarios extraordinarios pro plenissima earum satisfactione spirituali, uti recte advertit Lantusca *loc. cit* adducens desuper *num.* 1. aliqoud

quod Decretum Cardinalium, editum anno 1634. 24. Martii. *

Additio. II.

* Quoad Viros autem *Regulares exemptos*, utrum poteſtas abſolvendi *paſſive loquendo*, etiam erga eosdem tempore Jubilæi exerceri queat, ita, ut a quocunque extraneo Regulari vel Sæculari Confeſſario (dummodo a locorum Ordinario fuerit approbatus in genere) ab omnibus peccatis, atque cenſuris tempore Jubilæi abſolvi queant, acriter inter Doctores certatur; ubi Kerchove in Statuta Generalia *cap.* 6. §. 22. *num.* 109. cum pluribus aliis defendit affirmativam, idque etiam citra licentiam, & aſſenſum Superioris, afferens pro ſe aliquam Declarationem Gregorii XIII. editam *die* 19. *Decembris anno* 1581. Econtra Dominicus Viva *tract. de Jubilæo quæſt.* 9. cum aliis, propugnat negativam, ſi ſit ſermo de Confeſſariis NB. *extra illam Religionem &c.* addens, ita vivæ vocis oraculo declaraſſe ipſummet Gregorium XIII. tempore poſteriori, nimirum *die* 24. *Octobris anni* 1584. uti refertur in Compendio Regularium S. J. *verſ. Gratiarum Uſus*, putoque hanc ſententiam ſaltem procedere in illis Religionibus, aut Provinciis, in quibus alias ſingulariter eſt interdictum confiteri extra Ordinem ſub nullitate actus : nam tunc aliquis Confeſſarius extraneus, ſeu extra illam Religionem non cenſetur a quaſi Ordinario reſpectu ſui ſubditi (nimirum a Provinciali in ſub-

ditos

ditos suæ jurisdictioni subjectos habente quasi Potestatem Episcopalem) approbatus. Confirmatur a pari: juxta multos ex Adversariis approbatus ab Ordinario loci generice non potest absque speciali licentia tempore Jubilæi excipere Confessiones Monialium, idque ideo quia alias approbatus in genere non censetur approbatus in specie pro Monialibus sed etiam approbatus alias a loci Ordinario in genere, non censetur approbatus in specie pro Religiosis exemptis, si Superior major eorum, habens in ipsos, & eorum Monasteria potestatem quasi Episcopalem, expresse contradicat: ergo. Et hinc novissime noster Thomas Montalvus in sua Glossa fundamentali anno 1740. Matriti edita, *tom.* 1. *cap.* 16. *art.* 5. *num.* 11. bene advertit, de Monialibus, & supra memoratis Regularibus exemptis quoad Jubilæum debere pariformiter discurri, nimirum aut utrobique affirmative, aut utrobique negative. His de potestate commutandi vota & absolvendi a peccatis atque Censuris tempore Jubilæi prænotatis, pro solutione ulteriorum dubiorum circa materiam præsentis Quæstionis occurrentium, sit*

116. CONCL. I. Probabilius est, quod Jubilæum ad duas hebdomadas extensum non possit bis obtineri; ac proinde, qui intuitu ejus absolutus est a reservatis hebdomada priori, non possit denuo hebdomada sequenti reiteratis operibus absolvi a reservatis, in quæ noviter incidit. Ita Lugo *disp.* 27. *de Sacrament. Pœnitent.*

tent. num. 121. citans Suarez, Sanchez, & alios. Filliucius *num.* 261. asserens, ita fuisse declaratum a Sacra Congregatione Concilii, anno 1620. & rursus *num.* 278. ubi refert, ita respondisse Clementem VIII. ac novissime Sanpig. *loc. cit. num.* 15. Fundatur hæc sententia præter allatas jam declarationes in eo: quia Indulgentia tantum valet, quantum sonat Bulla; atqui Bullæ Jubilæorum utuntur clausula disjunctiva: *Qui prima, vel secunda hebdomada*, & infra: *Alterius ex duabus hebdomadis*; ergo non nisi disjunctive poterit Jubilæum obtineri prima, vel secunda hebdomada, & consequenter non bis, seu copulative in utraque.

117. Atque hinc ulterius infertur, quod, si quis in uno loco, v. g. Salisburgi, lucratus est Jubilæum, ibi prius publicatum, & postea veniat Frisingam, ubi serius idem Jubilæum publicatur, non possit secundo idem Jubilæum lucrari, & absolvi a reservatis; quia, licet locus sit diversus, Jubilæum tamen est idem. Lugo *loc. cit. num.* 121.

118. Additur notanter in Conclusione, *probabilius est*, quia non desunt Doctores, qui affirmant, posse Jubilæum sæpius, atque in utraque hebdomada obtineri, si opera præscripta repetantur, eo quod Beneficium Principis sit latissime interpretandum, quando non tendit in præjudicium tertii. Henriquez *lib.* 7. *de Indulgent. cap.* 11. *num.* 1. & novissime Gobat

Tract.

Tract. 3. Quinarii num. 92. & seqq. citans plures alios, ac proinde *num.* 256. inferens, quod prima hebdomada absolutus a censuris, si reincidat in illas, possit secunda hebdomada denuo absolvi repetitis operibus: quorum sententiam Lugo *cit. num.* 122. probabilem censet, etsi nostram appellet probabiliorem.

Additio.

* Ex qua ultima doctrina etiam Sanchez apud la Croix *lib. 6. part 2. num.* 1450. deducit, multo magis, & a fortiori quempiam sæpius a peccatis reservatis seu censuris absolvi posse intra spatium unius, nimirum illius septimanæ, qua quis peragit opera ratione Jubilæi præscripta; atque hanc sententiam valde favorabilem saltem procedere putant usque ad illud tempus, quo quis ultimum opus in Jubilæo præscriptum complevit. Quinimo Cardinalis de Lugo, & Castropalao idem respectu unius septimanæ defendunt, etiamsi primis diebus illius septimanæ quis jam absolvisset omnia opera pro Jubilæo præscripta, quia (inquiunt) pro favoribus Jubilæi acquirendis ad minus videtur cuilibet assignata una tota septimana: quoniam Bulla Jubilæi absolute concedit favorem Jubilæi opera præscripta peragentibus una ex designatis septimanis. Altera autem verba *pro hac vice tantum absolvas &c.* si in aliqua Bulla Jubilæi reperiantur, non videntur referri *ad actum absolvendi*, quasi nimirum

quis

quis unica tantum vice absolvi posset a censuris, & casibus reservatis, sed *ad tempus Jubilæi*, nimirum, quod similis potestas absolvendi a censuris, & peccatis tantum duret tempore Jubilæi, non autem ultra.

Ast dices, apud Filliucium reperiri contrariam huic sententiæ Declarationem S. Congregationis, volentis semel tantum acquiri posse Indulgentiam per Jubilæum concessam, & NB. semel tantum quempiam posse a reservatis absolvi. Respondent ad hanc Declarationem Gobat, & Diana apud Dominicum Viva *tract. de Jubilæo quæst. 6. articul. ult. prope finem* non constare authentice de eadem. Ego vero (ut verum ingenue fatear) in reverentiam hujus Declarationis, quod pariter allegatur a van Ranst *loc. cit. quæst. 5. num.* 5. & cui accedunt alia gravia fundamenta apud Viva *loc. cit.* videnda, vix amplius auderem, supposito, quod quis intra illam septimanam jam fuerit *complete* Jubilæum lucratus, & primum postea committeret de novo casum reservatum, practicare sententiam Cardinalis de Lugo, ac Castropalao, nisi aliunde doceat, hanc Declarationem, cujus valorem, ac subsistentiam alii graves DD. pro viribus defendunt, non esse authenticam. *

119. CONCL. II. Valida est absolutio illius, qui animo adimplendi omnia requisita pro lucrando Jubilæo, die Lunæ alterius hebdomadæ confessus est peccata reservata, & ab eis,

A a atque

atque annexis censuris, etiam Papæ reservatis, obtinuit absolutionem pro Foro conscientiæ, licet postmodum opera præscripta implere negligat. Ita Zerola *part.* 2. *Praxis Episcopalis, vers. Absolutio quæst.* 11. Lugo *disp.* 20. *de Sacrament. Pœnitent. num.* 100. Sanchez *lib.* 4. *in Decalog. cap.* 54. *num.* 42. Bonacina *disp.* 5. *de Sacrament. Pœnit. quæst.* 7. *punct.* 5. §. 5. *n.* 16. citans insuper Suarez, Vasquez & alios: quamvis nonnulli velint, in tali casu censuras, earumque reservationem redire. Ratio Conclusionis est: quia absolutio ejusmodi fuit data omnino absolute, non autem sub conditione de futuro, ergo semel habita simpliciter tenet. Accedit, quod pœnitens cum intentione peragendi omnia requisita confessus, rite fuerit dispositus pro recipienda absolutione ab omnibus peccatis, & censuris etiam reservatis virtute Jubilæi, quod lucrari vere intendebat; nam in ordine ad istud obtinendum Papa concessit facultatem absolvendi a reservatis.

120. Additur notanter, *qui animo adimplendi omnia &c.* nam deficiente intentione adimplendi opera ad Jubilæum requisita ex parte confitentis, deficit quoque facultas absolvendi a reservatis ex parte Confessarii, cum ipsam Pontifex solum concesserit in ordine ad consequendum Jubilæum, ac proinde defectu potestatis absolutio illa nunquam fuerit valida. Lugo, Bonacina, *ubi supra* cum aliis.

121. Variant autem Doctores, utrum in priori casu pænitens graviter peccet, si, post-

quam tempore Jubilæi obtinuit absolutionem a reservatis, mutato animo non præstet opera præscripta, sicque Jubilæum lucrari negligat. Et quidem Suarez *disp.* 31. *de Pœnitent. sect.* 4. *num.* 5. arbitratur, talem graviter peccaturum. Econtra Sanchez *loc. cit. num.* 54. Lugo, Bonacina, *ubi supra* Gobat. *cit. tract.* 3. *num.* 262 & alii, probabilius esse censent, talem non peccaturum mortaliter: nam, ex quo bona fide petiit, & accepit absolutionem a reservatis, non apparet sufficiens fundamentum inducendi obligationem sub mortali ad præstanda cætera opera; cum nulli gravem injuriam inferat, sibique potissimum noceat non lucrando Jubilæum, ad quod nulla lege sub mortali obligatur.

122. CONCL. III. Qui confessus est tempore Jubilæi animo illud lucrandi, atque ex oblivione omisit confiteri peccatum reservatum, vel censuratum potest peracto Jubilæo ejus absolutionem obtinere a simplici Confessario Ita Lugo *cit. disp* 20. *num.* 99. Filliucius *tract.* 8. *cap.* 10. *de Jubilæo num.* 279. Sannig *loc. cit num.* 17. Suarez & alii. Ratio est: quia per absolutionem tempore Jubilæi generaliter, & absolute datam jam censetur ablata reservatio pro oblitis: & consequenter postea ab his potest absolvere simplex Confessarius.

Additio.

* Quod practice loquendo bene observari

debet a Confessariis, alias extra Jubilæum non præditis facultate absolvendi a Casibus reservatis Papalibus, vel Episcopalibus, si (maxime in Confessionibus Generalibus præsertim brevi post aliquod Jubilæum) ipsis similia reservata peccata a Pœnitentibus suis afferuntur, interrogando ex tunc eosdem, an forsan dicta peccata non jam ante Jubilæum commiserint, ac ibidem illa ex oblivione in Confessione tempore Jubilæi facta omiserint? nam dato hoc supposito possent adhuc similes Pœnitentes a talibus Confessariis absolvi. *

123. Id ipsum autem, quod ante de absolutione dictum fuit, non pauci Doctores cum Sanchez *lib.* 8. *disp.* 15. & Diana *part.* 5. *tract.* 12. *resol.* 40. extendunt etiam ad commutationem votorum, ita ut ille, qui præstitit opera pro consequendo Jubilæo præscripta, possit transacto etiam tempore Jubilæi votorum antea factorum commutationem petere, atque obtinere a quovis Confessario. Ratio esse potest: quia, qui semel lucratus est Jubilæum, acquisivit jus ad obtinendas omnes gratias Jubilæi etiam pro tempore sequenti, si eas pro tunc petere fuit oblitus; & consequenter, sicut postea potest obtinere absolutionem a reservatis, ita & commutationem votorum. Ita Sanchez *lib.* 4. *in Decalog. cap* 54. *num.* 39. Lessius *lib.* 2. *de Just. & Jur. cap.* 40. *num.* 109. Gobat *loc. cit. n.* 243. citans plures alios.

124. Fa-

124. Fatendum tamen, quod Suarez *lib.* 6. *de Voto cap.* 16. *num.* 14. & Bonacina *disp.* 4. *in Decalogum quæst.*2. *punct.* 7. §. 3. *num.* 14. & quidam alii negent, commutationem votorum fieri posse post peractum tempus Jubilæi, nisi hæc pro tunc jam fuerit inchoata, sicque perpetuata jurisdictio delegata Confessarii, dicendo v. g. *Commuto tua vota in ea opera, quæ postmodum ero designaturus.* Alioquin vero (inquiunt) transacto tempore Jubilæi, exspirat jurisdictio Confessarii; neque enim est paritas inter absolutionem a reservatis, & commutationem votorum: nam illa jam absolute, & sine aliqua conditione facta fuit ipso tempore Jubilæi, non sic commutatio votorum, nisi in casu jam excepto. Videantur dicta *num.* 109. prope finem.

Additio.

* Porro, cum in potestate commutandi Vota, tempore Jubilæi concessa, excipiantur Vota perpetuæ Castitatis, & Religionis, revidendum in materia de votis *tract.* 6. *dist.* 3. *quæst.* 3. ac 4. *cum Appendice*, quænam proprie censeantur Vota perpetuæ Castitatis, & Religionis: nam, si non sint proprie talia, ita, ut in ipsis etiam Religiosi Mendicantes extra Jubilæum virtute suorum Privilegiorum dispensare valeant, pariter eadem Vota alii Confessarii alias non privilegiati commutare possunt in Jubilæo illo, in quo generaliter conceditur potestas commutandi vota exceptis Religionis, & perpetuæ

Castitatis &c. Subjungunt Dominicus Viva *de Jubilæo quæst.* 12. *art.* 2. *num.* 7. *ac* 8. & la Croix *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 1462. posse commutari Vota perpetuæ Castitatis ab impuberibus emissa, non obstante, quod in Bulla Jubilæi excipiantur Vota perpetuæ Castitatis. Ratio ipsorum est: quia impuberes præsumuntur non perpendisse sufficienter matura deliberatione statum perpetuum Castitatis, hincque eorum Vota non comprehensa sub reservatione Bullæ. Profecto impuberes juxta *cap. Attestationes, de Desponsat. impub.* nequeunt eligere Matrimonium; quia in ea ætate non præsumuntur (quamvis cæteroquin suo modo post septennium jam capaces rationis) deliberatione NB. sufficienter matura perpendere statum perpetuum tam gravis obligationis.

125. CONCL. IV. Quando in Bulla Jubilæi datur Confessariis facultas absolvendi pro Foro conscientiæ ab omnibus censuris & peccatis, *quantumvis gravibus & enormibus, etiam in litteris die Cœnæ Domini legi solitis, & alias - - - quomodocunque reservatis:* probabilius est, etiam concedi facultatem absolvendi ab Hæresi, nisi hæc expresse excipiatur. Ita Filliucius *cit. tract.* 8. *cap.* 10. *num.* 265. asserens, ita fuisse responsum in Sacra Pœnitentiaria 1617. occasione Jubilæi tunc promulgati. Zerola *part.* 2. *Praxis Episcop. vers. Absolutio quæst.* 8. *concl.* 4. citans Sotum *dist.* 22. *quæst.* 2. *art.* 3. Corduba *in Summ. quæst.* 8. Fagundez, Lugo, Azorius, pluresque alii, ac novissime Gobat

cit. tract. 3. *Quinarii num.* 248. *& ibi in Appendicula*, quamvis etiam multi teneant oppositum, ut videre est apud Barbosam *part.* 2. *de Officio & Potestate Episcoporum alleg.* 40. *num.* 31.

126. Ratio Conclusionis est: quia verba generalia generaliter sunt intelligenda, simulque negari nequit, quin Hæresis connumeretur inter casus Bullæ Cœnæ Domini. Deinde causa motiva, ob quam Pontifex per Bullam Jubilæi solet Confessariis concedere amplissimam illam facultatem absolvendi, solet assignari ista; quia videlicet Sanctissimus Dominus Papa *cupit omnes Christi Fideles participes fieri hujus pretiosissimi Thesauri*, seu Jubilæi: atqui etiam lapsus in Hæresin, & de hac vere pœnitens, & contritus pertinet ad Christi Fideles: cur igitur is solus de mente Pontificis non poterit particeps fieri tanti Thesauri, nisi expresse excipiatur? Notum quippe est, quod beneficium Principis, nulli tertio præjudicans, sit largissime interpretandum, ut *c. Olim, de Verb. signif.* & quod favores sint ampliandi, non restringendi, juxta *Reg.* 15. *Juris in* 6. cum similibus.

127. Accedit, quod, si Papa a tam generali & favorabili concessione velit esse exceptum crimen Hæresis, soleat illud expresse excipere, prout sæpius factum esse ostendit Gobat, *ubi supra*; ergo, quando ille expresse non excipit, censetur per verba tam generalia, at-

que intuitu Jubilæi, velle dare Confessariis potestatem absolvendi etiam a crimine Hæresis pro Foro Conscientiæ, *arg. c. Quia circa de Privileg.* ibi: *Cum nihil exceperit, & potuerit excepisse*; sicut jam fecerant alii Pontifices, quando hoc crimen voluerunt esse exceptum.

128. Nec obstat ratio Doctorum oppositæ sententiæ, sese fundantium in gravitate, & rigorosa reservatione Hæresis: unde (inquiunt) hoc crimen non venit in generali concessione absolvendi, cum sit speciali nota dignum, juxta *Reg.* 81. *Juris in 6. In generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus.* Nam contra est: quia; licet sit opinio multorum Doctorum, non venire in generali concessione Casuum Bullæ Cœnæ crimen Hæresis, propter ejus enormitatem, tamen id nullo jure probatur, & alioquin Viri etiam doctissimi contrarium sentiunt, quod & in usum, & praxin deducitur Romæ in sacra Pœnitentiaria, ut inquit Filliucius *loc. cit.* atque intrepide, singulariter a Confessariis Septentrionalibus, ubi impune grassantur Hæreses, in usum deduci posse, notat Gobat *cit. num.* 249. *circa finem.* Accedit, quod si vera esset opposita sententia, non nisi superflue, & nugatorie quidam Pontifices expresse crimen Hæresis excepissent, utpote quod per se, & aliunde jam fuisset sufficienter exceptum.

129. Afferuntur quidem in favorem oppositæ sententiæ nonnullæ Declarationes SS. Pontificum, uti videre est apud Barbosam *cit. num.* 31. Verum respondet Diana *part.* 1. *tract.* 5. *resolut.* 1. post Fagundez, quod de illis non constet authentice. Certe responsio Sac. Pœnitentiariæ, per Filliucium adducta, stat in oppositum. Quod si revera tales Declarationes Pontificiæ emanarint, non erit locus dandus nostræ sententiæ: nisi dici possit, quod dictæ Declarationes emanarint a Pontificibus circa proprias suas Bullas; aut, quod ipsæ restringantur intra limites Hispaniæ, aliorumque locorum, ubi viget Officium S. Inquisitionis, ad cujus instantiam dictæ Declarationes emanarunt, ut patet ex verbis Decreti a Diana *ubi, supra* relati.

Additio.

* Oppones Decretum S. Congregationis sub Alexandro VII. 15. Maji anno 1656. editum sequentis tenoris: *Cum crimen hæresis præ cæteris gravissimum speciali nota dignum sit, decrevit facultatem absolvendi ab hæresi NB. in Jubilæis, vel aliis similibus Concessionibus non censeri comprehensam, nisi præcisis verbis concedatur facultas absolvendi ab hæresi.* Resp. ad hunc textum, qui etiam pro fundamento in Jure Canonico *lib.* 5. *decr tit.* 7. § 8. *num.* 400. adducitur, eundem esse intelligendum quoad loca, ubi hæreses sunt rariores, ac viget Officium Inquisitionis; non autem, ubi eæ impunite grassantur

 uti

uti in Germania. Et ita etiam novissime resolvit Van Ranst *in suo Opusculo de Jubilæo, Romæ impresso, & Benedicto XIII. Summo Pontifici dedicato, & a Reverendissimo Magistro Sacri Palatii Apostolici approbato, q. 10. n. 4.* *

130. His addendum cum Diana *part. 4. resol.* 140. Gobat *loc. cit num.* 250. & aliis, quod, licet quandoque in Bulla Jubilæi expresse excipiatur Hæresis a generali facultate absolvendi, non idcirco censeantur excepti alii casus hæresin sapientes: ut est lectio, ac retentio librorum hæreticorum una cum cæteris casibus in primo Articulo Bullæ Cænæ contentis; nam talia delicta non possunt cum verborum proprietate dici hæresis.

Additio.

* Quæres. Quid prosit opinionum probabilitas ad lucrandas Indulgentias, vel favores Jubilæi? Ubi nota, quod favores Jubilæo annexi dicantur *electio Confessarii, potestas absolvendi a reservatis, vel commutandi Vota &c.* qui favores expresse in Jubilæis extraordinariis, quin & in ordinariis Anni Sancti quoad potestatem absolvendi, & commutandi concedi solent, prout patet ex Bulla Clementis X. annectenda in Appendice post hanc Quæstionem. Hoc prænotato, ut quæsitum istud magis capiatur ponuntur exempla in his Quæstionibus jam comprehensa, e. g. disceptatur inter Doctores, num Anno Sancto sint revo-

catæ

tatæ Indulgentiæ partiales, vel non? Item, num obtineantur Indulgentiæ Jubilæi, nec ne, ſi parum quid ex operibus injunctis intermittatur? Pariformiter controverti poteſt inter Doctores loquendo de favoribus Jubilæi, num ſub poteſtate abſolvendi, & commutandi tempore Jubilæi conceſſa hoc, vel illud in ſpecie comprehendatur, nec ne &c. Poſito ergo, quod ego veriſimilius judicem, non revocari Anno Sancto Indulgentias partiales, vel valere easdem, etſi parum quidpiam ex operibus injunctis intermittam, aut loquendo de favoribus Jubilæi, comprehendi ſub facultate abſolvendi, vel commutandi etiam licentiam circa caſum inter DD. controverſum, ſicque abſolvam, vel commutem, in his & ſimilibus caſibus quæritur, quid mihi proſit judicium meum ex ſimilibus probabiliſſimis fundamentis firmatum, poſito, quod a parte rei Indulgentiæ partiales æque ac plenariæ a Papa Anno Sancto eſſent revocatæ, aut Pontifex etiam ob intermiſſionem levem operum injunctorum non concederet Indulgentias, vel nollet ſub poteſtate abſolvendi a caſibus Bullæ Cœnæ comprehendere hæreſin? Ad quod

Reſp. I. Opinionum probabilitas in ordine ad Indulgentias Jubilæi, vel etiam alias in tantum prodeſt, ut is, qui juxta eandem operatur, non incurrat notam temeritatis, & conſequenter nec excommunicationem, aliasve pœnas Eccleſiaſticas latas in illos, qui falſas Indulgentias ſpargunt, & defendunt tanquam veras,

alios

aliosque ad easdem inducunt. Ita communis, & ratio est; quia hæ pœnæ solummodo feruntur in illos, qui *scienter* Indulgentias falsas jactant tanquam veras; tales autem, quibus ex valde gravi fundamento Indulgentiæ apparent veræ, non habent scientiam de falsitate earum: ergo.

Resp. II. Non desunt aliqui AA. qui cum Amico *tom. 8. D. 21. a num. 47.* & Dominico Viva *de Jubilæo q. 3. art. 1.* defendunt, opinionum probabilitatem conferre etiam ad obtinendas ipsas Indulgentias, ita, ut si forsan sequendo talem opinionem probabilem error contingeret, ipsemet Pontifex hunc errorem suppleret, adhuc eo non obstante ex Thesauro Ecclesiæ concedendo Indulgentias: ast communior Doctorum est contraria, semper sibi persuadens, Pontificem non alligasse valorem Indulgentiarum opinioni easdem lucrantium, sed suæ voluntati, & certis præfixis conditionibus; nam juxta commune: *Indulgentiæ tantum valent, quantum sonant:* id est (uti loquitur D. Thomas) quantum sonant arbitrio eas impertientis, & ad certas conditiones adstringentis, quas concedens judicat affigendas, non vero quas lucraturus probabiliter putat attendendas.

Resp. III. Loquendo de aliis favoribus Jubilæi tribuentibus Confessario facultatem absolvendi, & Vota commutandi respectu eorum, qui Jubilæum lucrari intendunt, opinio pro-

probabilis, ſaltem ſi ſit æque probabilis, vel omnino probabilior alterâ, in tantum prodeſt, ut attendendo præſertim ad principia reflexa, moraliter certo jurisdictionem tribuat tales favores exhibendi. Ita Viva *loc. cit. art.* 2. & la Croix *lib.* 6. *part.* 2. *num.* 1445. acteſte ipſo communis. Ratio eſt; quia in Sacramento Pœnitentiæ error communis jus tribuit, quatenus Eccleſia ad evitanda multa incommoda, & præjudicia ſupplet in eo caſu defectum jurisdictionis, eo ipſo tribuendo eam, quando prudenter judicatur adeſſe, prout fuſius ſolide probat Dominicus Viva *loc. cit.* *

APPENDIX II.

Continens Bullam ſuſpenſivam tempore Jubilæi in Anno Sancto. Item ſubjungitur notificatio Gratiarum, & Declarationum factarum occaſione Jubilæi Romæ celebrati, ac noviſſima Conceſſio Benedicti XIII. quoad Indulgentias pro defunctis applicandas, & alias pro vivis.

SUMMARIUM.

* *Bulla ſuſpenſiva Indulgentiarum tempore Jubilæi in Anno Sancto. Addit.* 1.

* *Deducitur notabile Corollarium. Addit. II.*

* ponun-

* *Ponuntur Declarationes Clementis X. & Benedicti XIII. circa suspensionem Indulgentiarum in tali Jubilæo. Addit. III & IV.*
* *Eruuntur exinde notabilia Corollaria. Addit. V. VI. ac VII.*
* *Apponitur specialis favor concessus pro defunctis. Addit. VIII.*
* *Item alius pro vivis. Addit. IX.*
* *Repetuntur succincte omnia dicta de Anno Sancto. Addit. X.*

Bulla suspensiva Indulgentiarum Tempore Jubilæi Romani anno 1725. celebrati.

Additio. I.

BENEDICTUS

EPISCOPUS Servus Servorum DEI.

Ad futuram rei memoriam.

* *CUm Nos nuper sancti Jubilæi celebrationem a vigilia Nativitatis Domini Nostri JESU Christi proxime futuræ in-*

choan-

choandam, & usque ad finem sequentis anni duraturam universo populo Christiano, de Venerabilium Fratrum nostrorum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium assensu, indixerimus, ac omnibus utriusque sexus Christi Fidelibus vere pœnitentibus, & confessis, qui Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, nec non Sancti Joannis Lateranensis, & Sanctæ Mariæ Majoris de Urbe Basilicas visitaverint, plenissimam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, remissionem, & veniam concesserimus, prout in nostris desuper confectis litteris plenius continetur; cupientes, ut Christianæ nationes ex omnibus terrarum Orbis locis in alma Urbe nostra in Fidei, ac Religionis unitate congregatæ, eodem pietatis, ac devotionis spiritu Basilicas prædictas, quo maximo fieri poterit concursu, durante eodem Jubilæo visitent, & frequentent, multorum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum exemplo adducti, omnes, & singulas Indulgentias, etiam perpetuas, & peccatorum remissiones, ac facultates, & indulta absolvendi, etiam a casibus Sedi Apostolicæ reservatis, etiam in litteris die Cœnæ Domini legi solitis contentis, quibusvis Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, etiam Sancti Joannis

Hiero-

Hierosolymitani, Domibus, Militiis, Ordinibus, etiam Mendicantibus, Congregationibus, Confraternitatibus, etiam Laicorum, Universitatibus, & piis locis, illorumque Ordinibus, Capitulis, Conventibus, Magistris, Superioribus, & tam sæcularibus, quam quorumvis, etiam Mendicantium, Ordinum Regularibus personis, Coronisque, Granis, Imaginibus, Numismatibus ex metallo, seu quacunque alia materia confectis, tam singulariter, quam universaliter per quoscunque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac etiam Nos, etiam ad instantiam Imperatoris, Regum, Ducum, aliorum Principum, aut ipsis etiam Imperatori, Regibus, Ducibus, & Principibus, vel aliis quacunque alia mundana, vel Ecclesiastica Dignitate, etiam speciali nota digna fulgentibus, etiam ad instar Jubilæi, aut alias quomodocunque, & ex quibusvis causis, & occasionibus sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac alias quomodolibet concessas, & concessa, quorum omnium tenores, formas, derogationes, & Decreta præsentibus pro expressis haberi volumus, Apostolica Auctoritate, de eorundem Fratrum consilio, & assensu,

sensu, ac potestatis plenitudine, suspendimus, & suspensas, ac suspensa esse declaramus, easque, & ea, eodem anno durante, nulli prodesse, aut suffragari debere. Irritum quoque, & inane decernimus, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca per præsentes Auctoritate Apostolica præcipimus, & mandamus, ne interim aliæ, quam indicti a Nobis prædicti Jubilæi Indulgentiæ sive publice, sive privatim, quovis prætextu, ubivis locorum, & gentium sub excommunicationis, eo ipso incurrendæ, aliisque arbitrio Ordinariorum infligendis pœnis publicentur, vel nuncientur, aut in usum demandentur. Non obstantibus præmissis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Ordinum, Congregationum, Hospitalium, Confraternitatum, Universitatum, Collegiorum, & Locorum, aliorumque prædictorum etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, exemptionibus, ex indultis Apostolicis illis, eorumque Superioribus, & personis, ac aliis

quibuscunque per eosdem Romanos Pontifices Prædecessores Nostros, ac Nos, & dictam Sedem, ejusque Legatos sub quibuscunque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & Decretis, & ex quibusvis causis, concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamsi in illis caveatur expresse, quod sub similibus, vel dissimilibus suspensionibus nequaquam comprehendantur, nisi de illis specialis, & individua mentio fiat, illis alias in suo robore permansuris, ad effectum præmissum, hac vice duntaxat, specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Et quia difficile nimis esset præsentes quocunque, ubi illis opus fuerit, perferri, volumus earum exemplis etiam impressis, Notarii publici manu, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignatis, eandem prorsus fidem in judicio, & extra ubique locorum adhiberi, quæ adhiberetur præsentibus, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ suspensionis, declarationis, decreti, præcepti, mandati & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum

Pet-

Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursurum. *Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Septingentesimo vigesimo quarto, pridie Nonas Julii, Pontificatus Nostri Anno primo.*

P. M. Card. Prodatarius.
F. Card. Oliverius.
Visa de Curia I. C. Archiep. Amasenus.
Registrata in Secretaria Brevium.
Loco † Plumbi.
L. Martinettus. *

Additio II.

* Hæc Bulla omnino convenit cum aliis duabus, quas Clemens X. *pro Anno Sancto* 1675. & Innocentius XII. *pro Anno Jubilæo* 1700. ediderunt, ubi iisdem, ac Benedictus XIII. *pro anno* 1725. utuntur potissimum verbis in suspensione Indulgentiarum extra Romam, prout omnes tres collationavi.

Ex quo etiam ad tollenda multa dubia recte ex Dominico Viva *Tract. de Jubil. quæst. ult. art.* 1. *num.* 2. deducitur, quod sistendo in allegata Bulla non aliæ Anno Sancto 1725. intelligantur suspensæ Indulgentiæ, quam quæ fuerant suspensæ præcedentibus duobus Jubilæis pro anno 1675. & 1700. Romæ durantibus; nisi Pontifex expresse se aliter declaret. Ratio as-

ſertionis eſt; quia, dum alias Pontifices Succeſſores iisdem, ac Anteceſſores utuntur verbis, etiam eodem modo veniunt intelligendi quoad illa verba. Idque præcipue locum habet, ſi in Bullis addant (prout faciunt in Jubilæo) ſeſe multorum Prædeceſſorum ſuorum veſtigiis inhærere. Hinc, quamvis, ſi volumus nuda verba noviſſimæ Bullæ ſuperius allegatæ inſpicere, viderentur pariter ſuſpenſæ Indulgentiæ plenariæ in articulo mortis, vel Altaribus privilegiatis pro ſolis defunctis conceſſæ, item illæ, quæ alias ſunt datæ pro Eccleſia Portiunculæ &c. Nihilominus, quia anteceſſores Pontifices quorum NB. veſtigiis ſe inhærere ait SS. D. Benedictus XIII. expreſſe declararunt, ſe nolle ſub his ipſis verbis, & clauſulis ſuſpenſivis comprehendere allegatas proxime Indulgentias, ſpeciali mentione dignas, uti præter alios in ſpecie de Portiuncula teſtatus eſt Innocentius XII. in Bulla. *Cum ob ſacri Jubilæi &c.* edita 21. Aug. 1699. pari modo intelligenda erunt eadem ipſamet verba, quatenus ſunt inſerta noviſſimæ Bullæ ſuſpenſivæ Benedicti XIII. *

Additio III.

* Audiamus itaque Declarationem Clementis X. quam poſt emanatam pro Anno Jubilæo 1675. talem Bullam extra Romam ſuſpenſivam Indulgentiarum poni fecit ſequentis tenoris:

Gaſpar

Caſpar Tit. S. Sylveſtri in Capite S. R. E. Presbyter Cardinalis Carpineus SS. D. N. Papæ Vicarius Generalis.

I. *Cum Sanctitas Domini Noſtri, prout nobis vivæ vocis Oraculo mandavit, cupiat magis dilatari gratias conceſſas omnibus illis, qui convenerunt, veniuntque Romam, conſecuturi pleniſſimum Jubilæum hujus Anni Sancti, mandavit nobis exponere infra ſcriptas conceſſiones, declarando etiam illa, quæ in dubio erant, aut vocabantur, non ſine fidelium turbatione, & ſcrupulis conſcientiarum, quarum paci, & quieti conſulturus Summus Pontifex hæc ſtatuit. Ut itaque Confeſſarii, & Operarii multiplicentur ad majorem commoditatem, & conſolationem fidelium utriusque ſexus, in omni plenitudine paternæ Charitatis concedit amplam Facultatem Pænitentiariis Baſilicarum D. Petri, S. Pauli, S. Joannis Lateranenſis, & S. Mariæ Majoris, ſive illi ſint ex numero antehac eſſe ſolito, ſive ex jam aucto, & deinceps augendo. Adhæc eadem facultas datur Parochis tam Sæcularibus, quam Regularibus omnium Parohiarum Romæ (durante tamen Jubilæo Anni Sancti) abſolvendi, videlicet in ordine ad lucrandum præſens Jubilæum, fideles ab*

omnibus sententiis, & censuris Ecclesiasticis contra illos pronuntiatis, & fulminatis a Sacris Canonibus, aut Judicibus quacunque de causa, & ab omnibus peccatis, & excessibus, ac delictis quantumcunque gravibus, & enormibus, etiam a casibus reservatis non solum ab Episcopis, aut alias a Prælatis inferioribus, verum etiam a Pontifice ipso, & a Sede Apostolica Cœnæ Domini, & in aliis quibuscunque Constitutionibus Summorum Pontificum, in foro conscientiæ tantum: ubi tamen Sua Sanctitas declarat, se non intelligere, aut dispensare, nec dare facultatem dispensandi, aut habilitandi, & in pristinum statum restituendi, quæ ad irregularitatem publicam, aut occultam, vel notam, defectum, incapacitatem, & inhabilitatem quomodocunque contractam spectant, ne quidem in foro conscientiæ. Neque vult Sua Sanctitas, ut præsens facultas illis suffragetur, qui a Summo Pontifice, aut Judicibus Apostolicis vel aliis Ecclesiasticis excommunicati, suspensi vel interdicti sunt declarati, vel publice denuntiati ob sententias, & censuras Ecclesiasticas, quas incurrerunt, adeo, ut isti omnes absolvi non possint, nisi prius satisfecerint, aut obediverint, & partes sibi contrarias pacificas ante reddiderint, ita, ut iidem Pœniten-

nitentiarii, & Parochi, durante hoc Anno Jubilæi Sancto, commutare possint omnia Vota (exceptis Castitatis, & Religionis) in alia opera pia; imponendo nihilominus hisce fidelibus, & quibusque aliis pœnitentiam salutarem, & alia opera pia, quæ iidem Confessarii præscribent.

II. Concedit pariter Sua Sanctitas Confessariis Religiosis cujuscunque Ordinis, Congregationis, & Instituti, qui a nobis, vel a nostro Vicesgerente sunt approbati, aut deinceps approbabuntur, eandem facultatem paulo ante explicatam absolvendi a censuris, & a casibus reservatis, commutandi vota, modo ea non sint substantialia Religionum, Ordinum, institutorum, imo & Religiosis Confessariis eadem datur facultas NB. respectu sui Ordinis, & illis æque, qui modo Romæ versantur, quam illis, qui huc sunt venturi hoc Anno Sancto, ad quem se extendit tantum hæc facultas.

III. Ut etiam facilitetur iisdem Religiosis consecutio Anni Sancti, & Jubilæi, tantique Thesauri spiritualium gratiarum, & ut illi suo exemplo populum ædificent, compareantque debito cum decore, qui decet personas DEO dica-

dicatas; significatur eisdem, Suam Sanctitatem contentam esse, ut illi visitent quatuor Ecclesias assignatas ter tribus diebus continuis, aut interpolatis, aut simul, aut quoad majorem partem euntes, & incedentes respectu eorum, qui in eodem Conventu, aut Domicilio versantur, & sic consequantur Sanctissimum Jubilæum, ac si visitassent easdem Ecclesias triginta vicibus, aut diebus. Ut tamen observentur cætera, quæ in Bulla Jubilæi continentur, hortamur & nos eosdem Religiosos in Domino, ut incedant servato ordine quam modestissime, recitantes Psalmos, vel alias preces, & laudes Divinas decantantes.

IV. *Idem Indultum, ut visitentur tamen quatuor diebus continuis, aut interpolatis eædem Ecclesiæ, concedit Summus Pontifex etiam alumnis, & convictoribus juvenibus, qui operam dant scientiis, & liberalibus artibus, & vivunt in eodem convictu; modo & illi eant saltem quoad mediam partem, quos comitabitur Præfectus, aut Rector, vel alii, qui eisdem præsunt, ut eadem gratia fiat iisdem Præfectis, Magistris, & famulis; monentur tamen hi omnes, ut servent modestiam, & ordinem inter eundum, orantes, vel pium*

quid

quid tractantes. Regulares vero aliunde huc profecti ad lucrandum Jubilæum Sanctum, si voluerint se conjungere aliis suæ Religionis, eandem habebunt facultatem, & lucrabuntur Indulgentias, si eodem modo ter visitaverint Ecclesias supradicto modo; si vero non possent exspectare aliorum commoditatem, aut advenirent, cum alii lucrati sunt Indulgentias, concedit Sua Sanctitas, ut illi quinquies visitando Ecclesias per quinque continuos, aut interpolatos dies lucrentur easdem Indulgentias, quas fuissent lucrati visitando per quindecim dies easdem Ecclesias, prout Bulla præscribit. Conceditur etiam Congregationibus, & Confraternitatibus, quæ aliunde huc venerunt, ut simul, semel visitando Ecclesias, & bis separatim Fratres aut Sorores satisfaciant visitationibus præscriptis in Bulla, ac si quindecies visitassent.

V. Et cum maxime Sua Sanctitas secundum viscera paterna compatiatur paupertati, ac multiplicibus miseriis advenarum, eorumque plurimorum, qui non habent, unde se tamdiu alant, vel neque sufferre possunt molestias tot visitationum intra quindecim dies, remittit arbitrio, discreto tamen, & prudenti dictorum Pœnitentiariorum, & Parocho-

rum, ut quivis dispenset juxta cujusvis pœnitentis indigentiam, & possibilitatem in assignando numero visitandarum Ecclesiarum, dando eisdem omnem facultatem circa id necessariam, & opportunam. Eodem modo, quia cives, & incolæ Romani, qui inceperunt visitare Ecclesias, sed morbo impediuntur prosequi sanctum opus, ne priventur fructu laborum inchoatorum, & piæ intentionis, qua aggressi sunt opus, ne affligantur corpore & animo, concedit eisdem Pœnitentiariis, & Parochis, facultatem commutandi opera injuncta visitandarum Ecclesiarum per triginta dies, in alia, quæ viderint esse proportionata possibilitati dictorum civium, & incolarum infirmorum. Quod si repente mors immineat, antequam obtineant hanc commutatiouem, concedit illis sua Sanctitas Jubilæum, ac si omnia opera necessaria explevissent.

VI. Ut etiam finaliter tollatur omnis ambiguitas, & ut fideles sint certi de Iudulgentiis, quas possunt lucrari, declaramus una cum Oraculo Suæ Sanctitatis, ut supra insinuatum, quod in suspensione Generali Indulgentiarum, quæ continetur in Bulla data 5. Maji 1674. publicata vero 17. Septembris ejusdem anni, non intelligantur suspensæ Indulgentiæ Altarium

rium privilegiatorum pro defunctis, neque aliæ concessæ eodem modo pro defunctis, (verum illæ suspensæ habeantur, quas sibi possunt consequi vivi, ut eas possint concedere animabus purgatorii per modum suffragii) & nec minus Indulgentiæ concessæ in articulo mortis, & facultates communicandi eas aliis: sicut nec cessant modo facultates Sanctæ inquisitionis, & Officialium ejusdem, aut Missionariorum, qui ab eodem Tribunali, vel a Congregatione propaganda Fidei, vel cum auctoritate Apostolica ad id sunt deputati; & specialiter facultates absolvendi ab hæresi illos, qui abjurato errore redduntur capaces earum gratiarum.

VII. Ut autem conservetur pium institutum, & consuetudo visitandi templa, in quibus celebratur comprecatio quadraginta horarum, & præcipua Sanctuaria colendi hac in Urbe, concedit Sua Sanctitas, non obstante ea generali Indulgentiarum suspensione, ut indulgentias solitas consequi possint fideles utriusque sexus, quas alias consequebantur, si visitent septem Ecclesias, & Scalam Sanctam diebus determinatis, eo modo & his cum conditionibus, quibus illæ fuerunt concessæ, easdem lucrantur Indulgentias. Quivis insuper,

per, qui visitat templa, ubi habetur expositum Venerabile, & est comprecatio quadraginta horarum Circularium, & Ordinariarum, quæ sunt in publico folio a nobis exponendo & publicando hujus Anni Sancti decursu, ita, ut ibidem aliquo tempore inter preces detineatur, prout illi videbitur, Confessione prius, & Sacra Communione peractis, aut saltem concepto firmo proposito confitendi, lucrabitur is septem Indulgentias, & totidem quarentanas toties, quoties id præstiterit.

Datum Romæ ex ædibus nostris die 1 Febr. 1675. Jubilæi. *

Additio. IV.

* Huic Declarationi æque, ac ipsi Bullæ se conformarunt Innocentius XII. anno Jubilæi 1700. & Benedictus XIII. qui ultimus sub num. V. adhuc liberalior novissime circa suspensionem Indulgentiarum sequentem dedit notificationem.

DECLARATIO.

Ex vivæ vocis Oraculo Sanctissimi Domini Benedicti XIII. quoad Indulgentias in Anno San-

Sancto suspensas facta per Fabricium Paulucci S. R. E. Cardinalem, & Sanctitatis Suæ Vicarium Generalem.

I. *Ad tollendam omnem ambiguitatem, & ut Fideles sint certi quoad obtinendas in Anno Sancto Indulgentias, declaramus, quod sub suspensione Indulgentiarum in Anno Sancto non contineantur Indulgentiæ concessæ Altaribus privilegiatis, vel aliàs immediate pro defunctis. Intelliguntur autem suspensæ illæ indulgentiæ, quas alias consequi valent vivi cum facultate applicandi easdem defunctis per modum Suffragii.*

II. *Item in Anno Sancto non sunt suspensæ indulgentiæ concessæ in articulo mortis, uti nec facultas hasce aliis communicandi.*

III. *Præterea nòn sunt suspensæ indulgentiæ, quæ concedi solent Cardinalibus, Legatis, Nuntiis Apostolicis, & Episcopis, sive in usu Pontificalium, sive in danda Benedictione, vel in alia solita forma,*

IV. *Nec cessant ullo modo facultates Tribunalis S. Inquisitionis, atque Officialium ejus-* dem

dem, sive Ministrorum, ac Missionariorum ab hoc sacro Tribunali, aut a sacra Congregatione de propaganda fide, vel alias Auctoritate Apostolica deputatorum. Specialiter apud mentionatos non cessant facultates absolvendi ab hæresi illos, qui pœnitentes eandem abjurant, seque dictæ absolutionis capaces reddunt.

V. Ut etiam conservetur devota consuetudo visitandi principalia Sanctuaria hujus Urbis, ac SS. Sacramentum sub comprecatione 40. horarum expositum: pariter, ut stabiliatur pius usus genuflexionis ad Pulsum Salutationis Angelicæ, Sua Sanctitas concedit sequentes Indulgentias.

Illi, qui devote visitant septem Ecclesias, aut Scalam Sanctam, vel Templa, ubi sunt Stationes, diebus, qui alias specificantur, solitas lucrantur Indulgentias absque ulla diminutione.

Item, qui comitantur Sanctissimum Viaticum deportatum ad infirmos, vel, si fuerint impediti, saltem mittentes illuc quodpiam lumen, obtinent eas indulgentias, quæ alias propterea a Summis Pontificibus concessæ fuerunt. Insu-

Insuper manent adhuc in suo vigore indulgentiæ a Sua Sanctitate concessæ Fidelibus, qui ad sonitum campanæ mane, aut meridie, seu vespere flexis genibus devote recitaverint Angelus Domini.

Finaliter illi, qui visitant templa, ubi habetur expositum Venerabile, & est comprecatio 40. horarum circularium, ac ordinariorum (quæ horæ indicantur in publico folio a nobis exposito, & adhuc per decursum hujus Anni Sancti exponendo) lucrantur Indulgentias 7. annorum, & totidem Quadragenarum toties, quoties id præstiterint, si tamen aliquo tempore, prout ipsis in Domino videbitur, inter preces ibidem detineantur, & Confessionem, ac SS. Communionem præmittant, vel saltem firmum propositum confitendi concipiant.

Datum Romæ 10. Januarii 1725.
F. Cardinalis Vicarius.

Nicolaus Antonius Canon.
Cuggio Secretarius. *

Additio. V.

* Occasione dictarum Declarationum Quæres:

res: an vi earum a ſuſpenſione Indulgentiarum in Anno Sancto intelligantur exemptæ Indulgentiæ ſeptem Eccleſiarum, & Stationum &c. ſiquæ tales reperiantur extra Romam pro vivis conceſſæ etiam plenariæ? Supponit hoc quæſitum, ſimiles Indulgentias ſuperiori Declaratione Benedicti XIII. *ſub num. V.* adductas valere adhuc Romæ in Anno Sancto, loquendo, tam de Indulgentiis Stationum, quam ſeptem Baſilicarum, nimirum Lateranenſis, D. Petri, D. Pauli, Sanctæ Mariæ Majoris, D. Laurentii, SS. Fabiani & Sebaſtiani, ac demum Sanctæ Crucis Hieruſalem: nam quamvis verba Bullæ Jubilæum pro Anno Sancto annuntiantis, & *ſub. Addit. I.* allegatæ videantur velle, ubivis locorum generaliter, ſicque etiam Romæ eſſe ſuſpenſas Indulgentias exceptis ſolis iis, quæ ratione Jubilæi Romæ obtinentur, ipſæ tamen adjunctæ Declarationes ſatis indicant, Romæ non ſolum Jubilæum, ſed & Indulgentias antea dictas valere, ut conſervetur conſuetudo viſitandi *principalia Sanctuaria NB. ejusdem Urbis.*

Hoc ſuppoſito Reſp. Extra Romam Indulgentiæ Stationum, & ſeptem Eccleſiarum, aliæque ſimiles ſaltem plenariæ intelliguntur adhuc ſub ſuſpenſione in anno Sancto comprehenſæ. Ratio eſt: quia in declarationibus tam Clement. X. quam Benedicti XIII. ſpecificatæ Indulgentiæ a ſuſpenſione excipiuntur ſolum *in Urbe Romana*: motivum enim princi-

pa-

pale concessionis est *conservatio devotionis visitandi Romana Sanctuaria*, ad exemplificationem peregrinorum, qui Romam tendentes, & præter Portam sanctam etiam alia principalia Sanctuaria visitantes, non solum Jubilæi, sed & aliarum Indulgentiarum sese exinde participes reddere valeant. Et certe, si memoratæ Indulgentiæ non solum Romæ, sed ubique subsistere intelligerentur, tunc possent pro vivis, nempe pro se ipsis omnes Fideles ubivis locorum propter Stationes in Quadragesima, ac aliis temporibus quamplures lucrari Indulgentias plenarias, sicque frustraretur magna ex parte finis dictæ suspensionis in Anno Sancto, qui finis principalis fuerat, ut exinde Fideles magis incitentur ire Romam ad Sacra Limina pro eo tempore, quo vident alibi suspensas Indulgentias præsertim plenarias. *

Additio VI.

* Dices: Quando allegata Declaratio Clementis X. & Benedicti XIII. excipit a suspensione in Anno Sancto Indulgentias immediate concessas pro defunctis, item pro vivis in articulo mortis, intelliguntur non solum Romæ, sed ubivis locorum a suspensione exceptæ in Anno Sancto: ergo etiam pariter erit discurrendum de Indulgentiis proxime specificatis. Resp. neg. conseq. & paritatem: nam priores, uti patet attente legenti Declarationes, *absolute* excipiuntur a suspensione in Anno Sancto, posteriores vero solum *in Urbe Romana*. Quod si in aliis Jubilæis futuris aliter de novo declararetur, haud dubie standum esset in illa De-

Declaratione, uti etiam, si nova gratia in futurum concederetur. *

Additio VII.

*Indagabis adhuc. An pariter Indulgentiæ datæ ob Salutationem Angelicam, item occasione Comprecationis 40. Horarum ad expositionem Sanctissimi, vel alias concessæ comitantibus Sanctissimum per modum Viatici deportatum ad infirmos, an (inquam) etiam memoratæ Indulgentiæ alias pro vivis immediate datæ censeantur in Anno Sancto pro vivis extra Romam suspensæ? Ratio dubitandi, & affirmativam tenendi est; quia proxime *Addit. IV.* allegata Declaratio Summi Pontificis eodem modo loqui videtur de his, ac de aliis Indulgentiis septem Ecclesiarum, & Stationum, adeoque erunt æque, ac illæ conformiter dictis præcedentibus quoad vivos extra Romam suspensæ tempore Jubilæi in Anno Sancto. Et ad hanc quidem sententiam multum propendebam, usque dum contrarias litteras Roma, & Neapoli recepi, annunciantes valorem mentionatarum Indulgentiarum etiam extra Urbem. Ratio est: quia motivum eximendi dictas Indulgentias a suspensione in Anno Sancto erat consuetudo visitandi Sanctissimum Sacramentum, & stabiliendi pium usum genuflexionis ad pulsum Salutationis Angelicæ: atqui hoc motivum eximendi a suspensione non solum procedit Romæ, sed etiam alibi, ubi similis pius usus introductus est; adeoque etiam quoad alia loca erit dicta exemptio intelligenda, cum in Bulla non fiat modificatio ad solam Urbem Romanam.

Quæ-

Quare ad tacite præveniendum alicui objectioni notandum, quod Pontifex in superius *Addit. IV.* allegata Declaratione pro causa eximendi a suspensione Indulgentias Stationum, Scalæ Sanctæ, & septem Basilicarum adduxerit motivum limitatum, nimirum hoc: *Ut conservetur devota consuetudo visitandi principalia Sanctuaria NB. hujus Urbis*, id est Romanæ: hincque mirum non est, quod ista exemptio a suspensione ultra Romam non sit extendenda. Econtra vero motivum eximendi a suspensione Indulgentias respectu Comprecationis ad expositionem Sanctissimi, & ob recitationem Salutationis Angelicæ concessas erat illimitatum, nimirum, *ut conservetur devotio erga Sanctissimum, & pius usus genuflectendi ad pulsum Salutationis Angelicæ*? adeoque non est mirum, quod etiam hic favor extra Romam extendatur. Et ita (salvo meliori) puto sentiendum, usque dum aliter declaretur a Summo Pontifice. *

Additio VIII.

* Quæres ulterius. An a Benedicto XIII. intra annum Jubilæum 1725. non fuerit concessa nova gratia Fidelibus extra Romam tempore Jubilæi in bonum Defunctorum? Resp. in *bonum Defunctorum* ab altefato primum post ipsam præcedentem notificationem, seu Declarationem fuisse de novo concessam aliquam specialissimam gratiam, quæ non legitur data ab Antecessoribus: etenim Antecessores, prout jam supra innuebatur, illas Indulgentias Plenarias tempore Jubilæi extra Romam etiam suspenderunt pro Defunctis, quæ antea potuerunt ipsis applicari tantum indirecte per mo-

dum Suffragii, immediate autem datæ fuerunt pro vivis, uti sunt Communio Generalis, & menstrua nonnullarum Confraternitatum: quos equidem suos Antecessores etiam ad initium secutus est Benedictus XIII. in notificatione 10. Januarii 1725. emanata, ac superius jam allegata: postea tamen (id est 9. Februarii 1725.) ex specialissima gratia concessit pro Anno Jubilæo 1725. ut omnes prorsus Indulgentiæ pro vivis concessæ, etiam illæ, quæ alias nequeunt per Suffragium donari Defunctis, hoc Anno Sancto tantum extra Romam pro ipsis Defunctis (non autem pro vivis) applicari valeant. Tenor Concessionis est sequens:

Manente in suo vigore suspensione omnium Indulgentiarum pro vivis, uti in Bulla præmemorata continetur, sua Sanctitas dat facultatem pro hoc anno solum omnibus Fidelibus lucrandi omnes illas Ingulgentias suspensas pro vivis, ad effectum duntaxat eas directe & immediate applicandi per modum Suffragii animabus Defunctorum, & non aliter: Dico: *omnes,* id est: *Indulgentias tam temporales, quam perpetuas, tam plenarias, partiales, locales, vel personales: concessas quocunque modo per summos Pontifices, vel per Legatos Apostolicos; & non solum illas, quæ datæ sunt cum facultate eas applicandi pro Defunctis, sed etiam omnes alias, in quibus talis facultas non est apposita: ita tamen, ut fiant omnia opera in earum concessione præscripta. Et hæc omnia, ut per merita JESU Christi Redemptoris nostri, ejusque Sanctissimæ Matris & omnium Sanctorum, de quibus Thesaurus Indulgentiarum cumulatur, illæ animæ quantocyus possint transire a*

stam-

flamma castigante (ut ait S. Augustinus) in flammam beatificantem, & cœlestem Jerusalem per suas sanctas portas intrare: ita ut præsens annus etiam pro animabus Purgatorii dici possit Annus Sanctus, & annus jucundus Sanctissimi Jubilæi. Datum 9. Februarii anno 1725. Adverto tamen, quod hæc gratia utpote extraordinaria, non debeat extendi ad alios annos Sanctos, uti nec altera subsequenti quæsito specificata, nisi similiter sic subsequentes Pontifices declarent *

Additio IX.

* Quæres ultimo. An a Benedicto XIII. intra annum Jubilæum 1725. fuerit pariter concessa extraordinaria aliqua gratia *pro vivis*? Resp. affirmative. Sic enim altedictus Sanctissimus toti Nationi Germano-Belgicæ nostri Seraphici Ordinis ad humiles preces ex specialissima gratia indulsit, ut in singulis ejusdem Ecclesiis ab omnibus Fidelibus utriusque sexus *pro vivis* obtineri valeant Indulgentiæ plenariæ in Festis S. Antonii Paduani, Portiunculæ, & S. P. Francisci. Quinimo, loquendo de Provinciis strictioris Observantiæ, has Indulgentias plenarias *pro vivis* quoad Festum S. Francisci idem Sanctissimus, per speciale Decretum die 18. Augusti anno 1725. emanatum, extendit ad Ecclesias Reformatorum totius Familiæ Cismontanæ. Quod idem Sanctissimus die 7. Septembris 1725. adhuc magis ampliavit ad omnes prorsus Ecclesias totius Ordinis tam Fratrum, quam Monialium ac die 28. Septembris 1725. eodem modo concessit in Festo Immaculatæ Conceptionis B. V. MARIÆ.

Porro primum Breve Apostolicum clementissimæ concessionis sic sonat.

Sanctissimus Dominus noster Divina Providentia Pontifex Benedictus XIII

Supplicationibus P. Joannis Thoni Fratrum Minorum Recollect. Nationis Germano-Belgicæ in Romana Curia Agentis (non obstante communi Indulgentiarum suspensione) pro Festis Sanctorum Antonii, & Francisci, ac sanctæ Mariæ Angelorum Portiunculæ nuncupatæ in singulis Ecclesiis Ordinis & Nationis prædictorum, etiamsi Monialium, nec non Oratoriis Missionum prædicti Ordinis, omnibus utriusque sexus Christi Fidelibus, vere pœnitentibus, & confessis, ac sacra Communione refectis, qui aliquam ex supradictis Ecclesiis, seu Oratoriis a primis Vesperis usque ad occasum solis dierum hujusmodi devote visitaverint, & ubi pro Christianorum Principum concordia, Hæresum extirpatione, ac S. Romanæ Ecclesiæ exaltatione pias ad Deum preces effuderint, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino consequi posse benigne concessit. Hac die 4. Maji 1725.

Cosmus de Hieronymis Secretarius.

Loco † Sigilli.

Romæ Typis Rev. Cam. Apostolicæ 1725. *

Additio. X.

* Pro complemento totius materiæ de Jubilæo repetuntur succincte omnia illa, quæ hactenus de eodem dicta fuere, prout ordinarie contingere solent. Quare

Inprimis, dum singulis viginti quinque annis Romæ Jubilæum ordinarium celebratur, illud

illud antecedenter indicitur, & per ſpecialem Bullam *Addit. I.* allegatam omnes reliquæ Indulgentiæ ſuſpenduntur intra hunc Annum Sanctum; qualis ſuſpenſio non contingit, ſi aliquod Jubilæum extraordinarium e. g. tempore Coronationis novi Pontificis, vel magnæ neceſſitatis Eccleſiæ promulgatur.

Secundò. poſt breve tempus intra ipſum Annum Sanctum emanat Declaratio, quales nimirum Indulgentiæ intelligantur in Anno Sancto Suſpenſæ, vel non, prout legitur *Additione II.*

Tertio. ſolet intra eundem Annum Sanctum emanare aliud Breve, vi cujus Monialibus, aliisque Religioſis perſonis ſpecialiter Clauſuræ addictis, uti etiam infirmis, ac carceratis ſub ipſo Anno Sancto conceduntur Indulgentiæ Jubilæi, ſubjuncta tamen clauſula, quod alias parati eſſent Romam ire ad lucrandum Jubilæum, ſi hoc impedimento non detinerentur. Similem conceſſionem fecit Benedictus XIII. per Breve: *Pontificia ſolicitudo.* Editum 12. Januarii anno 1725. poteriſque explicationem talium Brevium, ſi cupis, videre apud Dominicum Viva *de Jubilæo quæſt.* 7. & apud Franciſcum van Ranct in Opuſculo *de Indulgentiis q.* 8.

Quarto. finito Anno Sancto ad inſtantiam Epiſcoporum ſolet emanare alia Bulla, vi cujus pariter extra Romam conceditur Jubilæum, in quo non requiruntur (uti in Jubilæis extraordinariis) certa jejunia, ac eleemoſynæ, ſed præter Confeſſionem & S. Communionem tantummodo aliquot viſitationes Eccleſiarum. Et hæc dicta de Jubilæo ſufficiant. *

QUÆSTIO XI.

De Suffragiis.

SUMMARIUM.

131. *Suffragium dupliciter sumitur.*
132. *Suffragia Fidelium sunt triplicis generis.*
(d) Tract. 14. Dist. 5. per totum.
* *Habentque fidelium opera triplicem fructum.*
133. *De fide est, dari inter fideles communicationem bonorum operum.*
134. *Possunt fideles justi se invicem juvare per Suffragia etiam quoad fructum satisfactorium.*
135. *Solvitur instantia.*
136. *Ut Suffragium alteri prosit, tria ex parte offerentis requiruntur. I. Status gratiæ.*
137. *II. Intentio offerendi pro alio.*
138. *III. Opus de se satisfactorium.*
139. *Quæ requirantur ex parte ejus, pro quo offertur?*
140. *Declaratur.*
141. *Suffragia pro aliis oblata, adhuc prosunt offerenti.*
142. *Is nihil perdit, quin potius lucratur.*
143. *Prælati Regulares, quid concedant per Literas Fraternitatis, seu Suffragia Ordinis?*
144. *Hæc possunt communicare Benefactoribus.*
145. *Prodest talis communicatio,*
I. *Per modum meriti de congruo.*
146. *II. per modum impetrationis.*
147. *III Per modum satisfactionis.*
148. *Indulgentiæ plenariæ pro talibus post mortem applicabiles.*
149. *Solvitur instantia.*
150. *Differentiæ inter concessionem Indulgentiarum, & Suffragiorum Ordinis.*

131. SUFFRAGIUM, quod a *suffragari* (hoc est, assistere, vel auxilium præbere) derivatur, dupliciter accipitur. I. pro voto, quale in electionibus ad Officia, & Dignitates dari solet: sed hæc acceptio ad propositum non servit. II. Pro auxilio, quod alteri præbetur: & hoc modo dicuntur Fideles mutuis sese Suffragiis juvare, quando precibus ad DEUM fusis, aliisque piis operibus sese mutuo juvare satagunt.

132. Porro hujusmodi Suffragia, quibus unus Fidelis alterum juvare potest, generatim sunt triplicis generis, videlicet Sacrosanctum Missæ Sacrificium, Indulgentiæ, & propriæ actiones bonæ ac satisfactoriæ, ut orationes, jejunia, & hujusmodi, quibus Fideles sese invicem juvare possunt. Fideles autem, quibus ejusmodi Suffragia applicari possunt, duplicis generis existunt, nempe viatores, sive existentes in Ecclesia militante, & mortui in Purgatorio, sive qui sunt in Ecclesia purgante: nam Sancti in cælis nullo indigent Suffragio, damnati vero ejusdem sunt incapaces. Quia igitur de Indulgentiis hactenus jam dictum, & de SS. Missæ Sacrificio (*d*) alibi dicetur, ex professo agendum nunc de tertio Suffragiorum genere restat.

Additio.

* Ubi ante Conclusiones adhuc prænotandum occurrit, quod quodlibet opus moraliter bonum, ab homine in gratia DEI sanctificante constituto elicitum, triplicem habeat fructum sibi annexum: nempe meritorium, satisfactorium, & impetratorium. *Meritorius* est,

quatenus de condigno meretur quis augmentum gratiæ, & exinde etiam cœlestis gloriæ; cum gratia sanctificans sit semen gloriæ &c. atque hunc fructum nemo potest alteri donare juxta Theologos communissime, cujus rationem valde solidam affert P. Kazenberger in suo Supplemento *part.* 1. *cap.* 3. *sect.* 4. *in Appendice folio* 244. *Satisfactorius* dicitur, quatenus per tale opus satisfit pro pœnis temporalibus ex aliquo peccato, quoad culpam jam dimisso adhuc restantibus. *Impetratorius* est, quatenus exinde impetratur aliquod spirituale, vel etiam beneficium corporale, ad animæ tamen salutem conducens. Hi prænotatis, ponitur.

133. CONCL. I. De fide certum est, dari aliquam inter Fideles bonorum operum communicationem, quibus ipsi sese mutuo juvare, ac sibi invicem suffragari possunt quoad fructum impetratorium. Patet hoc ex illo Articulo Symboli Apostolorum: *Credo Sanctorum Communionem.* Hujus quippe Articuli, juxta omnes Theologos, sensus est, quod detur in Ecclesia communio bonorum operum inter homines justos, quibus se invicem juvare possunt: nam homines justi sunt membra unius corporis mystici Ecclesiæ sub uno Capite Christo *Rom.* 12. & *Ephes.* 4. ergo, sicut in corpore sano unum membrum potest ferre auxilium alteri indigenti, ita & in Corpore mystico Ecclesiæ. Hinc *ad Rom. cap.* 15. ait Apostolus: *Obsecro vos fratres, ut adjuvetis me in orationibus vestris pro me ad DEUM.* Et *Jacobi* 5. *Orate pro invicem, ut salvemini: multum enim valet oratio justi assidua;* & alibi.

134. CONCL. II. Possunt insuper Fideles justi se invicem juvare per Suffragia ad satisfactionem pro pœna temporali. Ita certa, & communis Catholicorum, contra Hæreticos; atque hoc ipsum a Catechismo Romano S. Pii V. *in fine de Sacramento Pœnitentiæ*, deducitur ex citato Articulo Symboli Apostolorum de *Communione Sanctorum*. Si enim datur talis communio quoad fructum impetratorium, cur non etiam quoad fructum satisfactorium, præsertim cum superius allegati textus loquantur absolute, & cæteroquin non obstet aliqua ratio specialis quoad fructum satisfactorium?

135. Nec obstat illud *ad Galat. 6. Unusquisque onus suum portabit.* Et 2. *Corinth.* 5. *Ut referat unusquisque propria corporis, prout gessit.* Resp. enim, hujusmodi textus Sacræ Scripturæ loqui de retributione finali post hanc vitam; & sensus eorum est, quod in extremo judicio nullus puniatur pro peccatis alterius; neque præmiandus sit propter bona opera aliorum, sed quilibet pro propriis gestis duntaxat. Per hoc tamen non negatur, quin unus defacto possit satisfacere pro pœna temporali, post culpam peccatorum dimissam aliis adhuc restante, sicque ipsos sive viventes, sive mortuos in Purgatorio juvare suis Suffragiis. Nam etiam, *sancta, & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur 2. Machab.c.* 12.

136. CONCL. III. Ut Suffragium habeat suum effectum, tres ex parte offerentis requiruntur conditiones. I. Status gratiæ: nam existens in statu peccati mortalis indignus est

remis-

remissione culpæ & pœnæ, sicque non potest pro altero offerre opera satisfactoria ex opere operantis, ac nomine proprio; etsi secus sit de Missæ Sacrificio, quod habet effectum suum ex opere operato, nec non de precibus, in persona Ecclesiæ a Sacerdote in Missa & Divino Officio persolutis, quæ non obstante malitia Ministri habent suum effectum, quatenus dicuntur nomine Ecclesiæ. Vide de hoc etiam *Tract.* 1. *dist.* 2. *Additione post. num.* 48. & *Tract.* 14. *dist.* 5. *quæst.* 4. & 5. præsertim *num.* 59. & *num.* 60.

137. II. Requiritur, ut offerens habeat intentionem offerendi pro altero opus suum, eique Suffragium applicandi. Et hæc quidem applicatio debet antecedere opus bonum, non subsequi: alioquin vel applicabitur ipsi operanti, si indiget ejusmodi satisfactione, vel, si is non indigeat, nec, dum operatur, applicavit alteri, quoad fructum satisfactorium reponitur in Thesauro Ecclesiæ. Sufficit tamen applicatio habitualis, hoc est, præterita & nondum revocata. Mastrius *disp.* 23. *Theol. Moral. num* 84. & alii.

138. III. Ut ejusmodi opus ex se sit satisfactorium, hoc est, habeat valorem & pretium ad solvendum debitum illius, pro quo offertur. Et talia opera generatim sunt tria, videlicet Oratio, Jejunium, & Eleemosyna; sub quibus omnes aliæ operationes pœnales comprehenduntur.

139. CONCL. IV. Ut Suffragium quoad vim satisfactoriam habeat suum effectum, etiam ex parte illius, pro quo offertur, tres

requi-

requiruntur conditiones. I. Quod indigeat Suffragio. II. Quod ſit in ſtatu gratiæ. III. Quod peccata, pro quibus ſatisfactio exhibetur, iam ſint remiſſa quoad culpam. Ita communis. Siquidem pœna non remittitur, niſi prius peccatum quoad culpam fuerit dimiſſum.

140. Additur, *quoad vim ſatisfactoriam*: nam quoad vim impetratoriam poteſt Suffragium prodeſſe etiam exiſtentibus in peccato mortali, eisdem de congruo promerendo, atque impetrando ſpecialia gratiæ auxilia, quibus interius illuminati citius ad pœnitentiam convertantur, atque a variis tum animæ, tum corporis periculis præſerventur &c.

141. CONCL. V. Suffragia pro aliis oblata non redduntur inutilia offerenti, quin potius adhuc multipliciter ei proſunt. Ita communis, & patet inductione. Siquidem primo ejusmodi opus bonum prodeſt ipſi operanti in ratione meriti: ſeu quatenus homo juſtus per illud de condigno promeretur augmentum gratiæ ſanctificantis, & gloriæ cœleſtis: nam hoc ſemper manet operanti, & nequit alteri donari. Deinde ultra hoc meritum operis peracti eidem remanens, loco fructus ſatisfactorii, & impetratorii, aliis ex toto, vel ex parte applicati, accedit novum meritum ratione ipſius actus Charitatis, quo quis per applicationem boni operis a ſe peragendi vult ſuo Proximo ſubvenire. Inſuper tale Suffragium prodeſt offerenti quoad valorem ſpecialiſſimum illius boni operis, utpote quem non poteſt licite alteri applicare.

142. Ex quibus proinde liquet, offerentem DEO sua bona opera ex motivo Charitatis, & Misericordiæ spiritualis pro aliis, præsertim pro Animabus in purgatorio, parum exinde perdere, quin potius lucrari: eo præsertim, quia Æterna Veritas dicere dignata fuit *Matth.* 5. *Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur*, atque ipsæmet animæ purgatorii, tanti Beneficii neutiquam immemores, sive adhuc in statu Purgationis (ut nonnulli volunt) sive saltem in statu adeptæ cœlestis beatitudinis, DEUM pro suis benefactoribus exorare ferventius studebunt.

143. Quæres. Quid concedant Prælati Regulares, dum quosdam Sæculares, præsertim Benefactores, admittunt ad communionem specialem operum & Suffragiorum Ordinis, sive Religiosorum sibi subditorum? De hoc ex professo agunt Emanuel Rodericus *Tom.* 1. *qq. regul. quæst.* 33. *art.* 2. *& seqq.* Miranda *tom.* 2. *Manual. Prælat. quæst.* 50. *articul.* 3. Suarez *part.* 3. *tom.* 4. *disp.* 55. *sect.* 5. Lugo *disp.* 7. *de pœnitent. sect.* 4. Bassæus v. *Suffragium num.* 1. Sorbus v. *Indulgentia quoad sæculares quarto in Annotat.* & alii.

144. Et sciendum, quod Urbanus V. prout refertur in Monumentis Ordinis, & Compendio Privilegiorum v. *Indulgentia quoad sæculares quarto num.* 6. concesserit, *ut Generalis & Provinciales totius Ordinis Minorum possint communicare Suffragia, Indulgentias, orationes, & bona spiritualia Benefactoribus Ordinis*: idque fieri communiter solet concedendo eis *Litteras*, quas vocant, *Fraternitatis*, sive *Suffragia Ordinis*

dinis seu *Filiantias*, prout formulam talis concessionis refert Lantusca in Theatro Regularium v. *Bona spirritualia.* Notant vero citati Auctores, hanc concessionem, qua gaudent etiam alii Ordines habentes communicationem Privilegiorum, nihil continere, quod Jure communi non sit concessum: nam de Jure communi jam potest quilibet Prælatus bona & merita suorum Subditorum communicare, & applicare Benefactoribus suis. Hoc prænotato.

145. Resp. Hujusmodi communicatio bonorum operum Ordinis prodest hominibus ad eam per Prælatum admissis multipliciter. Inprimis quidem indirecte per modum cujusdam meriti de congruo: quia, ex quo quis efficitur membrum, ac socius talis Religionis, congruum est, ut ob merita ejusdem Religionis Deus speciali auxilio & protectione foveat atque custodiat personas ipsi Religioni conjunctas, etiamsi ad hunc finem merita illa non referantur. Sic propter decem justos, si ibi inventi fuissent, pepercisset Dominus Sodomæ, Gomorrhæ, ac finitimis Civitatibus *Genes.* 18. Rodericus *loc. cit. art.* 3. Suarez, Lugo, & alii.

146. Deinde dicta admissio prodest illis personis etiam directe per modum impetrationis: tum quia cæteris paribus, efficacior est oratio justi facta pro persona sibi conjuncta, quam pro extranea: tum quia tales personæ fiunt directe participes omnium Orationum, Missarum, aliorumque Suffragiorum, quæ generaliter fieri solent pro ipsa Religione, ac membris ejus. Unde bona opera talis Religionis possunt de congruo mereri (juxta dicta num. 140. & 145. atque impetrare, ut Deus Confœderatis illis specialia gratiæ auxilia conferat, quibus a vitiis avocentur, interius illuminentur, atque animentur ad profectum in virtutibus, insuper præserventur a peccatis, a morte, & ab aliis malis tum spiritualibus, tum corporalibus. Ita citati Auctores, & alii.

147 Ulterius juvat illa unio, atque communicatio bonorum operum Confœderatis (dummodo habeant conditiones *num.* 139. assignatas) ad aliquem fructum satisfactionis consequendum: tum quia in Communita-

nitatibus Ordinum Religiosornm præter quamplures Missas, præsertim Conventuales, peraguntur plurimæ preces, pia exercitia, & bona opera pœnalia atque satisfactoria, quæ generaliter applicantur pro Fratribus, Benefactoribus, ipsisque Confœderatis, tam vivis, quam defunctis; tum quia satisfactiones illæ, quæ piis Religiosis superabundant, vitalis communicationis applicantur cæteris.

148. Addit Bassæus *loc. cit. num.* 2. quod pro animabus habentium prædictas litteras Participationis possint Religiosi illius Monasterii, cujus olim fuerant Benefactores, celebrare Missam, quæ eas liberet a pœnis Purgatorii; idque ex concessione Clementis VIII. Fratribus Minimis facta, & communicantibus cum eis, quæ refertur *Tom. 2. Privileg. ejusdem Ordinis Constitut.* 10. *dicti Clementis.*

149. Objicies contra dicta. Si Prælati Regulares possent Benefactoribus applicare bona opera subditorum, præsertim quoad vim satisfactoriam, hoc ipso concederent Indulgentias: atqui hoc dici nequit ergo. Resp. negando sequelam: nam multiplex est differentia inter concessionem Indulgentiarum, & Suffragiorum.

150. Primo siquidem Indulgentiæ juxta jam dicta *quæst. I. & II. ac* IV. conceduntur ex communi Thesauro Ecclesiæ, ac virtute Clavium, non sic Suffragia. In illis dispensantur etiam satisfactiones Christi, & Sanctorum, ex operibus olim jam peractis, in his sola pia opera Subditorum adhuc viventium, & primum peragenda. Ulterius de illarum infinitate ac Sufficientia constat: secus de bonis operibus alicujus Communitatis Religiosæ. Et ob tam multiplicem differentiam fit, quod suspensis Indulgentiis non suspendatur isthæc communio Suffragiorum Ordinis. Rodericus *loc. cit. art.* 7. pluribus isthæc Suffragia declarans, & alii, in specie P. Kilianus Kazenberg. *part. 2. cap. 3. sect. 4. in appendice de Suffragiis* utiliter in hac materia legendus.

INDEX
PRO
TOMULO QUINTO.
DE
BENEFICIIS ECCLESIASTICIS, IMMUNITATE ET INDULGENTIIS.

A.

B.

C.

D.

E.

G.

H.

I.

Im-

An

quan-

&

L.

M.

N.

O.

P.

Re-

T.

V.

REIFFENSTUEL
THEOLOGIA
MORALIS
TOMUS V. VI.